

SKOLESTYRELSES LOVEN

Med kommentarer af
Preben Espersen, Henrik Kemp og
Claus Ulrich

3. reviderede udgave

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

1987

Skolestyrelsesloven, 3. udgave

© Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Bogen er trykt hos Nørhaven A/S, Viborg

Printed in Denmark 1987

ISBN 87-574-2023-8

Indhold

Forord	7
Bekendtgørelse nr. 492 af 25. juli 1986 af Lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. (Skolestyrelsesloven)	8
Indledning	43
<i>Afsnit I Kommunerne uden for København</i>	47
<i>Kapitel 1.</i> Kommunalbestyrelsens funktioner	49
<i>Kapitel 2.</i> Tilsynsmyndighederne i kommunerne	70
<i>Kapitel 3.</i> Tilsynets funktioner	145
Skolekommissionen	145
Skolenævnet	154
Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet	165
Fælles bestemmelser	170
<i>Kapitel 4.</i> Amtsrådets funktioner	171
<i>Kapitel 5.</i> Amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen	186
<i>Kapitel 6.</i> Lederne og de kollegiale råd	190
Lederne	190
De kollegiale råd	194
<i>Kapitel 7.</i> Klageadgang	204
<i>Kapitel 8.</i> Frederiksberg kommune	214
<i>Afsnit II Københavns kommune</i>	217
<i>Kapitel 9.</i> Borgerrepræsentationen	219
Skoledirektionen	220
Skoledirektøren	224
Skolenævn	224
Skoleråd	228
Skoleledere og lærerråd	231
Fælleslærerrådet	232

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet	234
Fælles bestemmelser	235
<i>Afsnit III Forskellige bestemmelser .....</i>	<i>241</i>
<i>Kapitel 10. Særlige bestemmelser .....</i>	<i>243</i>
<i>Kapitel 11. Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v. ....</i>	<i>254</i>
 BILAG	
Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 om lederes, læreres og elevers deltagelse i kommissions- og nævns- møder i henhold til skolestyrelsesloven	257
Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 om lærerråd og fælleslærerråd uden for København	263
Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 om lærerråd, lærerforsamlinger og fællesudvalg ved de amts- kommunale og kommunale gymnasieskoler, som ændret ved be- kendtgørelse nr. 273 af 9. juni 1983	270
 Forkortelser	 278
Sagregister	279

Forord

De ret omfattende ændringer, som skolestyrelsesloven har undergået i 1979 og 1986, og de administrative forskrifter, som er udstedt i medfør af den nye lovgivning, samt nye principielle afgørelser, der belyser anvendelsen af regler i skolestyrelsesloven, har gjort det naturligt, at der udsendes en revideret 3. udgave af kommentaren til skolestyrelsesloven.

Med hensyn til de formelle regler om forhandlinger og beslutninger i de kommissioner og nævn, der omfattes af skolestyrelsesloven, er de foreliggende principielle afgørelser og andre fortolkningsbidrag i betydeligt omfang suppleret med redegørelser for praksis vedrørende forhandlinger og beslutninger i kommunalbestyrelser og navnlig i de af kommunalbestyrelserne nedsatte udvalg. Denne praksis vil i mange tilfælde kunne finde anvendelse eller i hvert fald yde vejledning med hensyn til formen for forhandlinger og beslutninger i kommissioner og nævn, der omfattes af skolestyrelsesloven.

Hvor citerede skrivelser er optaget i Ministerialtidende, er dette angivet ved, at den pågældende skrivelser nummer i Ministerialtidende er anført i parentes. I nogle tilfælde vil citerede skrivelser tillige være omtalt i de kommunale tidsskrifter. Øvrige citerede skrivelser er utrykte.

København, januar 1987

Preben Espersen   Henrik Kemp   Claus Ulrich

Bekendtgørelse nr. 492 af 25. juli 1986
af
Lov om styrelsen af kommunernes
skolevæsen og af virksomhed efter lov om
fritidsundervisning m.v.

Afsnit I
Kommunerne uden for København

Kapitel 1
Kommunalbestyrelsens funktioner

§ 1

Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelse om alle forhold vedrørende kommunens skolevæsen samt virksomhed efter kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v., der ikke er henlagt til andre myndigheder.

Stk. 2. Alle sager vedrørende skolevæsenet og den i stk. 1 nævnte virksomhed, der er henlagt til henholdsvis skolekommissionen, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet eller andre stedlige myndigheder, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, såfremt de medfører forøgede udgifter for kommunen.

§ 2

Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens skoleplan samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vedtager undervisningsplaner samt ændringer i disse på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen, efter at udkastene har været forelagt skolenævnene til udtalelse.

Stk. 3. Skoleplaner og undervisningsplaner samt ændringer i disse indsendes til amtsrådet.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af skoleplaner og undervisningsplaner.

§ 2 a

Kommunalbestyrelsen foretager indstilling til amtsrådet om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, der er optaget i kommunens skoler, såfremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jfr. § 37. Tilsvarende foretager kommunalbesty-

relsen indstilling om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

§ 3

Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens ungdomsskoleplan samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om ungdomsskolevirksomheden i kommunen på grundlag af skolekommissionens indstilling.

Stk. 3. Ungdomsskoleplaner og fortegnelser over ungdomsskolevirksomheden indsendes til amtsrådet.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af ungdomsskoleplaner.

§ 4

Kommunalbestyrelsen udarbejder projekt til opførelse af nye skoler samt udvidelse og ombygning af bestående skoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om adgang for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m. v. til at medvirke i forbindelse med behandlingen af skolebyggeprojekter.

§ 5

Kommunalbestyrelsen godkender interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber og fritidsundervisning for voksne, jfr. dog § 39.

§ 6

Kommunalbestyrelsen påser, at tilskudsbetingelserne for fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne er opfyldt.

§ 7

Kommunalbestyrelsen ansætter ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

Stk. 2. Indstilles en ansøger til en stilling i folkeskolen eller den kommunale ungdomsskole som nr. 1 med alle stemmer af den indstillende myndighed, jfr. § 23, stk. 1, skal denne ansøger ansættes, hvis han opfylder de krav, der i øvrigt gælder for ansættelse i stillingen.

Stk. 3. Afskedigelse efter ansøgning, eller ved opnået 70 års alder, af en leder eller lærer foretages af kommunalbestyrelsen. Uansøgt afskedigelse af en fast ansat leder eller lærer foretages af undervisningsministeren.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om frem-

gangsmåden ved udfærdigelse af opslag af stillinger, ved udøvelse af indstillingsret og ved ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

Kapitel 2

Tilsynsmyndighederne i kommunerne

§ 8

Skolekommissionen varetager tilsynet med kommunens skolevæsen i forbindelse med skolenævn ved de enkelte skoler.

Stk. 2. Den varetager tilsynet med virksomhed efter kapitel I, jfr. kapitel IV, i lov om fritidsundervisning m.v. i forbindelse med ungdomsskolenævnet.

Stk. 3. Fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet behandler sager om virksomhed henholdsvis efter kapitel II og kapitel III, jfr. kapitel IV, i lov om fritidsundervisning m.v.

§ 9

I hver kommune oprettes en skolekommission.

Stk. 2. Har kommunalbestyrelsen 15 medlemmer eller derover, består kommissionen af:

1. 7 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt de personer, der er valgbare til denne. Mindst 4 af disse medlemmer skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

2. 5 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer og deres stedfortrædere.

3. 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af ungdomsskolenævnet.

Stk. 3. Har kommunalbestyrelsen 13 eller 11 medlemmer, består skolekommissionen af i alt 11, henholdsvis 9, medlemmer. De i stk. 2 nævnte medlemstal på 7, 5 og 1 ændres i så fald til 6, 4 og 1, henholdsvis 5, 3 og 1. Mindst 3 af de af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer skal i disse tilfælde være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Har kommunalbestyrelsen mindre end 11 medlemmer, fastsætter undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen skolekommissionens sammensætning.

Stk. 5. For kommuner, der i medfør af § 64 i lov om kommunernes styrelse har en godkendt magistratsordning, kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætte en særlig ordning med hensyn til skolekommissionens sammensætning.

§ 10

Ved hver folkeskole oprettes et skolenævn på 5 eller 7 medlemmer. Kommunalbestyrelsen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelt derunder henlagte skoleafdelinger.

Stk. 2. Skolenævnets medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, jfr. dog stk. 3.

Stk. 3. Der tillægges følgende personer valgret og valgbarhed ved valget af medlemmer til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom:

1. Personer, der i henhold til lov om social bistand har modtaget et barn, der er indskrevet i skolen, i døgnpleje, og plejetilladelsen er meddelt senest et år før tidspunktet for valgets afholdelse. Forældremyndighedens indehaver(e) kan ikke samtidig deltage i valget.

2. Den, der har indgået ægteskab med indehaveren af forældremyndigheden over et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

3. Faderen til et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt faderskabet er retligt fastslået, og den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

Stk. 4. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser, jfr. dog stk. 3.

Stk. 5. Medlemskab af skolenævnet er udelukket for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen kan som en fælles ordning for kommunens skoler bestemme, at et af dens medlemmer deltager i skolenævnets møder uden stemmeret.

Stk. 7. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af skolenævnets medlemmer og deres stedfortrædere og kan herunder fastsætte en dato for valgets afholdelse.

§ 11

I hver kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn.

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstil-

ling fra de stedlige organisationer – herunder arbejdsmarkedets organisationer – og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

3. 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene, jfr. § 10, stk. 1.

Stk. 3. Fritidsnævnet består af:

1. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 3 medlemmer valgt efter følgende regler:

Kommunalbestyrelsen indkalder med mindst 14 dages varsel til et møde med deltagelse af 2 repræsentanter for hver af de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., de stedlige idrætsforeninger samt initiativtagerne til interessegrupper for børn og unge. Interessegrupper for børn og unge skal inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget have opfyldt betingelserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. Opnås der på mødet enighed om valg af 3 medlemmer til nævnet, anses de pågældende for valgt. Opnås der ikke på mødet enighed om valg af medlemmer, vælger kommunalbestyrelsen 3 medlemmer til nævnet på grundlag af de på mødet eller senest 7 dage efter dette fremkomne indstillinger fra de indstillingsberettigede organisationer m.v.

Stk. 4. Hvor forholdene i en kommune taler derfor, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at fritidsnævnet skal bestå af 9 eller 11 medlemmer. I så fald vælges 5 henholdsvis 6 medlemmer af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, medens 4 henholdsvis 5 medlemmer vælges efter reglerne i stk. 3, nr. 2.

Stk. 5. For kommuner, der i medfør af § 64 i lov om kommunernes styrelse har en godkendt magistratsordning, kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætte en særlig ordning med hensyn til fritidsnævnets sammensætning.

Stk. 6. Voksenundervisningsnævnet består af:

1. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 7. For hvert medlem af nævnene udpeges en stedfortræder.

Stk. 8. Hvis ingen organisation eller person, der efter stk. 2–6 kan indstille medlemmer til nævnene, findes i en kommune, eller der ikke fremkommer nogen indstilling, udpeger kommunalbestyrelsen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere.

§ 12

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder. Skoledirektøren, den ledende skoleinspektør eller en anden repræsentant for den kommunale forvaltning deltager uden stemmeret i fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder. Fælleslærerrådets formand samt 2 elever valgt af og blandt de i stk. 3 nævnte elevrepræsentanter deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder. Fælleslærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage uden stemmeret i skolekommissionens møder.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang repræsentanter for ledere og lærere i øvrigt deltager i kommissionens og nævnenes møder.

Stk. 3. 2 elevrepræsentanter kan deltage i skolenævnets møder uden stemmeret. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom samt om elevrepræsentanters deltagelse i ungdomsskolenævnets og voksenundervisningsnævnets møder.

Stk. 4. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere.

Stk. 5. Et af fritidsnævnets medlemmer deltager uden stemmeret i ungdomsskolenævnets møder.

§ 13

Valg til skolekommissionen og nævnene finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg. Skolekommissionen og nævnene fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til disse har fundet sted.

Stk. 2. Såfremt en ny skole oprettes i en valgperiode, vælges der skolenævn ved skolen efter reglerne i § 10.

§ 14

De af kommunalbestyrelsen i henhold til § 9 valgte medlemmer af skolekommissionen har pligt til at modtage valg hertil. Pligt til at modtage valg til nævnene efter §§ 10 og 11 har personer, der har bopæl i kommunen.

Stk. 2. Personer, der er fyldt 60 år, har dog ikke pligt til at modtage valg. Den, der har været medlem af skolekommissionen eller et nævn i 2 hele, sammenhængende valgperioder, har ikke pligt til at modtage valg før efter udløbet af de 2 følgende valgperioder.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer endvidere efter begæring beslutning om at fritage den, der på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende har rimelig grund til at ønske sig fritaget for valget.

§ 15

Kommunalbestyrelsen træffer efter anmodning fra et medlem beslutning om fritagelse for medlemskab af skolekommissionen eller et nævn, såfremt medlemmet på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende har rimelig grund til at ønske sig fritaget for medlemskabet.

Stk. 2. Mister et medlem af et skolenævn eller skolekommissionen sin valgbarhed i løbet af valgperioden som følge af barnets (børnenes) optagelse i en af de i folkeskolelovens § 33, stk. 2, nævnte skoler, skal den pågældende udtræde af vedkommende nævn eller kommission.

Stk. 3. Er der ved et medlems udtræden af skolekommissionen eller et nævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden.

Stk. 4. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde i skolekommissionen eller et skolenævn, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 5. Når et medlem har forfald i mindst 1 måned, indkalder formanden for skolekommissionen eller for vedkommende nævn stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommissionen eller nævnet.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen afgør i tvivlstilfælde, om betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

§ 16

Skolekommissionen og nævnene vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden.

Stk. 2. Skolekommissionen og nævnene afholder møde, så ofte formanden eller for skolekommissionens vedkommende 4 medlemmer og for nævnenes vedkommende 2 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 3. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne samt de ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager uden stemmeret. Han giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 5. Formanden drager omsorg for udførelsen af de trufne beslutninger.

§ 17

Skolekommissionen og nævnene er beslutningsdygtige, når mindst halvdel af medlemmerne er til stede.

Stk. 2. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 18

For deltagelse i skolekommissionens og nævnenes møder kan der ydes medlemmerne diæter og befordringsgodtgørelse i overensstemmelse med reglerne i § 16 i lov om kommunernes styrelse. Der kan med den kommunale tilsynsmyndigheds godkendelse tillægges skolekommissionens formand et årligt honorar, når ganske særlige hensyn taler derfor.

§ 19

Udgifterne ved skolekommissionens og nævnenes virksomhed afholdes af kommunen.

Kapitel 3

Tilsynets funktioner

Skolekommissionen

§ 20

Skolekommissionen påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2. Den træffer bestemmelse om overflytning af et barn til en anden skole i kommunen efter indstilling fra de to skolers ledere, der forinden skal rådføre sig med lærerrådene og barnets forældre.

Sik. 3. Den træffer bestemmelse om optagelse af børn i børnehaveklasse i det kalenderår, hvor de inden 1. oktober fylder 5 år, og om optagelse af børn i 1. klasse i det kalenderår, hvor de inden 1. oktober fylder 6 år.

§ 21

Skolekommissionen fører tilsyn med, at privat underviste børn, herunder hjemmeunderviste børn, modtager fyldetsgørende undervisning efter lov-

givningens regler, for så vidt det ikke drejer sig om børn i en friskole, der har valgt egen tilsynsførende til at udøve det offentlige tilsyn.

§ 22

Skolekommissionen udarbejder udkast til kommunens skoleplan og til undervisningsplaner for kommunens skoler.

Stk. 2. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 3. Dens udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.

Stk. 4. Dens udtalelse skal indhentes om det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skolevæsen og ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 5. Den kan fastsætte bestemmelser om, hvorledes elever og forældre skal underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen.

§ 23

Skolekommissionen foretager indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler. Indstillinger om ansættelse af ledere og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed, jfr. dog § 7, stk. 2.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter ikke ansættelse og afskedigelse af skoledirektør, ledende skoleinspektør, viceskoledirektør og ledende skolepsykolog. Skolekommissionen afgiver i sager om ansættelse i disse stillinger en udtalelse.

§ 24

Skolekommissionen indhenter erklæring fra ungdomsskolenævnet om spørgsmål, der vedrører ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 2. Efter samråd mellem skolekommissionen, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet udarbejdes der en årlig oversigt over lokaler og udendørsanlæg, der er egnede til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Kommissionen og nævnene afgiver på grundlag heraf indstilling til kommunalbestyrelsen om anvisning af lokaler og anlæg.

§ 25

Skolekommissionen udarbejder udkast til kommunens ungdomsskoleplan. Den afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om ungdomsskolevirksomheden i kommunen og om godkendelse af private ungdomsskoler.

§ 26

(Ophævet).

Skolenævnet

§ 27

Skolenævnet fører tilsyn med skolen. Det påser, at de i skolen optagne børn følger undervisningen på tilfredsstillende måde, og sørger for overholdelse af lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser.

Stk. 2. Hvis lærerrådets afgørelse af, om et barn skal henvises til specialundervisning, indbringes for skolenævnet, træffer det den endelige administrative afgørelse af spørgsmålet, jfr. dog § 2 a og § 37.

Stk. 3. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år.

Stk. 4. Sammen med lærerrådet formidler det et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 5. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 6. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte. Det godkender endvidere efter indstilling fra lærerrådet tilrettelæggelse og indhold af fælles arrangementer for skolens elever i skoletiden. Det kan i øvrigt stille forslag til skolens leder om arrangementer for skolens elever uden for skoletiden.

Stk. 7. Det kan gennem skolekommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af skolelokaler samt om disses forsyning med inventar og materiel.

Stk. 8. Det medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 9. Det kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolenævnet skal kommunalbestyrelsen lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer. Skolenævnet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 10. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 11. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis skoleleder og vice-skoleinspektør, der er opslået med pligt til at gøre tjeneste ved en bestemt

skole, forelægges skolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

Stk. 12. Hvis en ansøger til en lærerstilling ved kommunens skolevæsen ønsker at gøre tjeneste indtil videre ved en bestemt skole, forelægges ansøgningen skolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

Stk. 13. Såfremt en lærer, der er ansat ved kommunens skolevæsen, anmoder om at blive overflyttet til en anden skole, skal der indhentes en udtalelse fra skolenævnet ved denne, inden der tages endelig stilling til overflytningen.

Stk. 14. Skolenævnet udtaler sig om det af skolekommissionen udarbejdede udkast til undervisningsplan.

Stk. 15. Skolenævnet udtaler sig om de bestemmelser i det af skolekommissionen udarbejdede udkast til kommunens skoleplan, der omhandler skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning, undervisning i fritiden og skolefritidsordning, for så vidt disse bestemmelser vedrører den pågældende skole.

Stk. 16. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolekommissionen og kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skolekommissionen eller kommunalbestyrelsen.

*Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og
voksenundervisningsnævnet*

§ 28

Ungdomsskolenævnet udarbejder hvert år på grundlag af ungdomsskoleplanen forslag til ungdomsskolevirksomhed og afgiver indstilling til skolekommissionen herom.

Stk. 2. Det sørger for, at der fremsendes tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 3. Det godkender efter indstilling fra de enkelte ungdomsskolars ledere, hvilke undervisningsmidler de kommunale ungdomsskoler må benytte.

Stk. 4. Det afgiver indstilling til skolekommissionen om ungdomsskolernes lokalebehov.

Stk. 5. Det kan efter samråd med ungdomsskolernes ledere og lærere gennem skolekommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes af ungdomsskolerne, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 6. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis ungdomsskoleinspektør og lærer ved en kommunal ungdomsskole forelægges ungdomsskolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

§ 29

Fritidsnævnet afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af fritidsvirksomhed for børn og unge.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om behovet for lokaler og udendørsanlæg til fritidsvirksomhed for børn og unge.

Stk. 3. Det afholder mindst 2 gange årligt et møde med repræsentanter for de stedlige initiativtagere til interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber, børne- og ungdomsforeninger samt idrætsforeninger.

Stk. 4. Det kan stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsvirksomhed for børn og unge, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 5. Skolekommissionen skal indhente en udtalelse fra fritidsnævnet om de bestemmelser i udkastet til kommunens skoleplan, der vedrører elevernes undervisning i fritiden og skolefritidsordning.

§ 30

Voksenundervisningsnævnet afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af fritidsundervisning for voksne.

Stk. 2. Det afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om behovet for lokaler og udendørsanlæg til fritidsundervisning for voksne.

Stk. 3. Det kan efter samråd med fritidsundervisningens ledere og lærere stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsundervisning, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 4. Det formidler tilbud om folkeuniversitetsvirksomhed til de interesserede organisationer i kommunen.

§ 31

Fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet skal støtte og fremkalde private bestræbelser på at tilrettelægge og gennemføre fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne samt sørge for, at denne virksomhed samordnes på den mest hensigtsmæssige måde. Såfremt der ikke ad privat vej kan tilbydes sådan virksomhed i tilstrækkeligt omfang, skal nævnene indstille til kommunalbestyrelsen, at der fremsættes kommunale tilbud i fornødent omfang, eventuelt i samarbejde med andre kommuner.

Fælles bestemmelser

§ 32

Skolekommissionen kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører kommunens skole- og undervisningsforhold og virksomhed efter kapitel I, jfr. kapitel IV, i lov om fritidsundervisning m.v. De i § 11 omhandlede nævn kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører virksomhed efter kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. Kommissionen og nævnene skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af kommunalbestyrelsen.

§ 33

(Ophævet).

Kapitel 4
Amtsrådets funktioner

§ 34

Amtsrådet skal efter anmodning fra en kommunalbestyrelse vejlede kommunen i spørgsmål om det kommunale skolevæsen og den virksomhed, der er nævnt i kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. Amtsrådet kan i forbindelse med sin vejledningsvirksomhed forlange enhver oplysning meddelt af de kommunale skolemyndigheder, som rådet skønner nødvendig for vejledningsvirksomheden.

§ 35

(Ophævet).

§ 36

Amtsrådet bistår kommunerne med rådgivning om projektering af skoler i det omfang, kommunerne ønsker det.

Stk. 2. Amtsrådet udarbejder projekt til opførelse af amtskommunale skoler samt ombygning og udvidelse af bestående skoler.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om adgang for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m.v. til at medvirke i forbindelse med behandlingen af skolebyggeprojekter.

§ 37

Amtsrådet træffer beslutning om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn i børnehaveklasse og på 1.–10. klassetrin, så-

fremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jfr. § 2 a. Tilsvarende træffer amtsrådet beslutning om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

§ 38

Amtsrådet træffer beslutning om indretning af befordringsordninger for andre uddannelsessøgende end elever i folkeskolen. Regler om sådanne befordringsordninger fastsættes af undervisningsministeren.

§ 39

Amtsrådet godkender ledere og lærere ved fritidsundervisning for voksne.

§ 40

Amtsrådet træffer beslutning om oprettelse af skoler og andre undervisningsinstitutioner m.v. under amtskommunen.

Stk. 2. Det udarbejder en plan for amtskommunens skolevæsen og undervisningsvirksomhed m.v. Planen skal indeholde oplysning om de enkelte skoler og institutioner og deres virksomhed, antallet af leder- og lærerstillinger og disses aflønning samt oplysning om, i hvilket omfang amtskommunen har indgået overenskomst med staten, kommuner, private skoler eller institutioner eller med en anden amtskommune om den specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand, som amtskommunen skal sørge for. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Planen indsendes til undervisningsministeriet.

Stk. 3. Det ansætter efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, ledere og lærere ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen. Med hensyn til afskedigelse af ledere og lærere finder bestemmelserne i § 7, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Tilsynet med amtskommunens skole- og undervisningsvæsen varetages af undervisningsministeren.

§ 41

Ved hver amtskommunal gymnasieskole oprettes et skoleråd, der består af:

1. 1 medlem valgt af amtsrådet blandt dets medlemmer. Valget af dette medlem finder sted snarest muligt efter hvert amtsrådsvalg.

2. 2 medlemmer valgt for 2 år af og blandt skolens forældre efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren. Bestemmelserne i § 10, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse ved valget af disse medlemmer.

3. Rektor.

4. Formanden for lærerrådet samt yderligere et af dets medlemmer.

5. 2 elever valgt af og blandt skolens elever. Ved skoler, hvortil der er

knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, skal den ene af disse være elev på dette kursus.

6. 1 repræsentant valgt af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere, der er ansat ved skolen.

Stk. 2. Pligt til at modtage valg efter stk. 1, nr. 1 og 2, har personer, der har bopæl i amtskommunen. Bestemmelserne i § 14, stk. 2 og 3, § 15, stk. 1 og stk. 3–6, og § 18 finder tilsvarende anvendelse for de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte medlemmer. Afgørelser efter § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1 og 6, træffes af amtsrådet.

Stk. 3. De i stk. 1, nr. 4–6, nævnte medlemmer vælges for et skoleår ad gangen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder.

Stk. 4. Skolerådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Det afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne. I øvrigt finder bestemmelserne i § 16, stk. 4–5, og § 17 tilsvarende anvendelse på skoleråd ved amtskommunale gymnasieskoler.

Stk. 5. Udgifterne ved skolerådets virksomhed afholdes af amtskommunen.

§ 42

Skolerådet formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af elevens situation i skolen.

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen.

Stk. 3. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 4. Det kan stille forslag til amtsrådet om tilvejebringelse og forbedring af skolelokalerne samt om disses forsyning med materiel og inventar.

Stk. 5. Det medvirker ved behandlingen af amtskommunale skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 36, stk. 3.

Stk. 6. Det kan fremsætte forslag til den del af amtskommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolerådet skal amtsrådet lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af amtsrådet fastsatte retningslinjer. Skolerådet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 7. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 8. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles i skolerådet, hvis den pågældende elev er indforstået hermed.

Stk. 9. Skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til amtsrådet om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af amtsrådet.

§ 43

Amtsrådet fastsætter lønningsancienniteten for ledere og lærere, der er ansat ved det kommunale skolevæsen og andre kommunale undervisningsinstitutioner, herunder ungdomsskoler og ungdomskostskoler, i amtsråds-kredsen, efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

§ 44

(Ophævet).

§ 45

Statens tilskud til kommunernes skolevæsen, den i lov om fritidsundervisning m.v. omhandlede virksomhed samt til amtskommunens skole- og undervisningsvæsen udbetales gennem amtsrådet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om udbetaling af tilskud efter stk. 1. Undervisningsministeren kan endvidere bestemme, at statens tilskud til anden undervisningsvirksomhed udbetales gennem amtsrådet.

§ 46

(Ophævet).

§ 47

Sager vedrørende det kommunale skolevæsen og fritidsundervisningen m.v., der forelægges undervisningsministeren, indsendes gennem amtsrådet, der kan afgive en udtalelse i sagen. Rådet skal endvidere afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges det af undervisningsministeren.

§ 48

(Ophævet).

§ 49

Amtsrådet sørger for, at der på grundlag af indberetninger fra kommunalbestyrelserne tilvejebringes de oplysninger om skolevæsenet og fritidsundervisning m.v., som er nødvendige for amtsrådets og undervisningsministeriets budgetterings- og planlægningsopgaver m.v. § 34, 2. pkt., finder til-

svarende anvendelse. Amtsrådet tilvejebringer tilsvarende oplysninger om amtskommunens skole- og undervisningsvirksomhed.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilvejebringelsen af de nævnte oplysninger.

Kapitel 5

Amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen

§ 50

For hver amtsrådsreds ansætter amtsrådet en amtskonsulent for folkeskolen, en amtskonsulent for fritidsundervisning og en amtsskolepsykolog. Hvor særlige forhold taler derfor, kan undervisningsministeren tillade, at bestemmelsen i 1. pkt. fraviges.

§ 51

Amtskonsulenten for folkeskolen er amtsrådets pædagogiske rådgiver i spørgsmål vedrørende folkeskolen. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for folkeskolen.

Stk. 2. Amtskonsulenten for folkeskolen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende for de i amtsråds kredsen værende folkeskoler og de i forbindelse hermed stående institutioner.

§ 52

Amtskonsulenten for fritidsundervisning er amtsrådets pædagogiske rådgiver med hensyn til al virksomhed, der etableres i henhold til kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for den i loven omhandlede virksomhed.

Stk. 2. Amtskonsulenten for fritidsundervisning er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende for de i amtsråds kredsen etablerede ungdomsskoler, ungdomskostskoler og ungdomsklubber samt for øvrige fritidsforanstaltninger i henhold til lovens kapitel I–IV.

§ 53

Amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning virker i fællesskab for en koordinering mellem folkeskolens undervisning for elever i 8.–10. skoleår og ungdomsundervisningen i amtsråds kredsen.

§ 54

Amtsskolepsykologen bistår amtsrådet, amtskonsulenten for folkeskolen

og amtskonsulenten for fritidsundervisning i pædagogiske og uddannelsesmæssige spørgsmål, der kræver særlig psykologisk indsigt.

Stk. 2. Amtsskolepsykologen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende i skolepsykologiske spørgsmål og ved tilrettelæggelse af specialundervisning for de i amtsråds kredsen værende skoler og undervisningsinstitutioner, herunder statslige og private skoler og undervisningsinstitutioner.

§ 55

Amtsrådet kan antage fornøden faglig medhjælp for amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen.

§ 56

(Ophævet).

Kapitel 6

Lederne og de kollegiale råd

Lederne

§ 57

Ved hver selvstændig kommunal eller amtskommunal skole eller anden undervisningsinstitution med flere fast ansatte lærere ansættes en leder.

Stk. 2. Lederen af en folkeskole benævnes førstelærer eller skoleinspektør. Lederen af en gymnasieskole og et kursus til højere forberedelseseksamen benævnes rektor. Lederen af en kommunal ungdomsskole benævnes ungdomsskoleinspektør. Lederen af en ungdomskostskole benævnes ungdomsskoleforstander.

Stk. 3. Lederen har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skoles eller institutions virksomhed.

§ 58

En af skolelederne i kommunen ansættes som ledende skoleinspektør. Denne leder bistår skolekommissionen ved udøvelsen af dens tilsyn. Kommunalbestyrelsen kan endvidere pålægge ham at varetage en del af sine funktioner i forhold til skolevæsenet og anden undervisningsvirksomhed i kommunen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i stedet for en ledende skoleinspektør ansættes en skoledirektør til at varetage de i stk. 1 nævnte funktioner.

§ 59

Til at forestå det skolepsykologiske undersøgelses- og rådgivningsarbejde samt tilrettelæggelsen af specialundervisningen ved kommunale, statslige og private skoler og andre undervisningsinstitutioner i en eller flere kommuner kan der under amtsrådet eller i en større kommune ansættes en ledende skolepsykolog.

Stk. 2. Den ledende skolepsykolog udøver sin virksomhed under ansvar over for skolekommissionen i den eller de kommuner, hvortil han ifølge sit ansættelsesforhold er knyttet. For de statslige og private skolars og undervisningsinstitutioners vedkommende udøver han sin virksomhed efter aftale med lederne af de pågældende skoler og institutioner.

De kollegiale råd

§ 60

Ved hver kommunal eller amtskommunal folkeskole med mere end to fast ansatte lærere dannes et lærerråd, der består af lederen, viceskoleinspektører, tjenestemandsansatte lærere, herunder skolepsykologer og skolekonsulenter, der har faste undervisningstimer ved skolen, timelærere, faglærere, årsvikarer samt ledere af børnehaveklasser. For lærere, der har faste undervisningstimer ved mere end én skole, fastsætter undervisningsministeren regler om medlemskab af lærerråd.

Stk. 2. Ved hver kommunal eller amtskommunal gymnasieskole består lærerrådet af rektor og de ved skolen fast ansatte lærere.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang personer, der i øvrigt varetager undervisning eller andre pædagogiske arbejdsopgaver ved en skole, er medlemmer af skolens lærerråd.

Stk. 4. Ved skoler med kun én eller to fast ansatte lærere træder hver af disse i lærerrådets sted.

Stk. 5. I kommuner med mere end én kommunal skole vælges et fælleslærerråd, der består af 1 skoleleder, 1 viceskoleinspektør samt 1 lærerrepræsentant for hver af kommunens skoler, dog mindst 7 lærerrepræsentanter. Lærerrådet ved den skole, hvor fælleslærerrådsformanden gør tjeneste, kan vælge yderligere 1 medlem til fælleslærerrådet, såfremt det kun har 1 repræsentant i dette.

Stk. 6. Valget gælder for ét år og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren. Fælleslærerrådet tiltrædes af den ledende skolepsykolog i kommuner, hvor en sådan findes.

Stk. 7. Lærerrådet og fælleslærerrådet vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden. Lærerrådet og fælleslærerrådet kan nedsætte forretningsudvalg, der afgiver erklæring på rådets vegne efter regler fastsat i forretningsordenen.

§ 61

Skolekommissionen skal indhente erklæring fra fælleslærerrådet om følgende forhold vedrørende kommunens skolevæsen:

- 1. Udkast til kommunens skoleplan.*
- 2. Udkast til undervisningsplaner for kommunens skoler.*
- 3. Skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.*

Stk. 2. I en kommune, hvor der kun er én kommunal skole, afgives erklæringen af lærerrådet.

Stk. 3. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

§ 62

Lærerrådet træffer bestemmelse om, hvorvidt et barn skal henvises til specialundervisning. Lærerrådets afgørelse kan indbringes for skolenævnet. Lærerrådet stiller forslag til kommunalbestyrelsen om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jfr. § 2 a og § 37.

Stk. 2. Skolenævnet skal indhente erklæring fra lærerrådet om følgende forhold:

- 1. Udkast til skolens undervisningsplan.*
- 2. Arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan.*
- 3. Anvendelse af nye undervisningsmidler i skolen.*
- 4. Forslag om skolelokalernes forsyning med materiel og inventar.*
- 5. Skolenævnets forslag til budget for skolen.*
- 6. Ordensregler for skolen.*

Stk. 3. Lærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

§ 63

Lærerrådet og fælleslærerrådet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolenævnet eller skolekommissionen om alle spørgsmål, der vedrører henholdsvis den pågældende skole og kommunens skolevæsen. De skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af de kommunale skolemyndigheder. Lærerrådets og fælleslærerrådets erklæringer og forslag fremsendes gennem skolens leder, henholdsvis den ledende skoleinspektør eller skoledirektøren, med en udtalelse fra den pågældende.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler for lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed.

§ 64

Udgifterne ved lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed afholdes af kommunen eller amtskommunen efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Kapitel 7

Klageadgang

§ 65

Klage over afgørelser, der er truffet af de kommunale skolemyndigheder, kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov, inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for amtsrådet af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår. Amtsrådets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Undervisningsministeren kan dog fastsætte regler om, at visse afgørelser kan indbringes for ministeren.

Stk. 2. Klage over amtsrådets afgørelser i øvrigt kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov, inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for undervisningsministeren af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Kapitel 8

Frederiksberg kommune

§ 66

For Frederiksberg kommune udøver undervisningsministeren de funktioner, der er nævnt i § 34, § 39, § 43 og § 65, stk. 1.

Stk. 2. Statens tilskud til kommunens skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m.v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved amtsrådets foranstaltning efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen sørger for, at de i § 49 omhandlede oplysninger tilvejebringes og meddeles undervisningsministeriet.

Stk. 4. Bestemmelserne i § 41 og § 42 finder tilsvarende anvendelse ved Frederiksberg kommunes gymnasieskoler. Kommunalbestyrelsen træder dog i amtsrådets sted ved varetagelsen af de funktioner, der er henlagt til amtsrådet.

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om de i § 37 nævnte spørgsmål.

Afsnit II Københavns kommune

Kapitel 9 Borgerrepræsentationen

§ 67

Københavns borgerrepræsentation træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenets økonomi.

Stk. 2. Efter forslag udarbejdet af skoledirektionen stadfæster borgerrepræsentationen:

- 1. Kommunens skoleplan.*
- 2. Planen over fordelingen af lærerskematimer på de enkelte klassetrin i folkeskolen.*

Stk. 3. Borgerrepræsentationen vedtager planer og overslag vedrørende opførelse og ombygning af skolebygninger og træffer afgørelse om valget af byggeplads efter indhentet erklæring fra stadslægen. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved skolebyggesagers behandling, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m.v. til at medvirke ved sagernes behandling.

Stk. 4. Den ansætter og afskediger skoledirektøren.

Skoledirektionen

§ 68

Den overordnede ledelse af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen varetages af skoledirektionen, der består af:

1. Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, der er skoledirektionens formand.

2. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. 5 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 2. De i stk. 1, nr. 2, nævnte medlemmer har valgperiode sammen med borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Valget af de i stk. 1, nr. 3, nævnte medlemmer gælder for 4 år og foretages snarest muligt efter hvert almindeligt valg til borgerrepræsentationen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder. Udtræder et sådant medlem af det skolenævn, hvoraf det er medlem, udtræder det tillige

af skoledirektionen. Skoledirektionen fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til denne har fundet sted.

Stk. 4. Fælleslærerrådets formand samt 2 elever valgt af og blandt de i § 71, stk. 9, nævnte elevrepræsentanter deltager uden stemmeret i skoledirektionens møder. Fælleslærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage uden stemmeret i skoledirektionens møder.

Stk. 5. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

§ 69

Skoledirektionen fører tilsyn med, at de for skolevæsenet gældende bestemmelser overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes.

Stk. 2. Den udarbejder forslag til de i § 67, stk. 2, nævnte planer og ændringer i disse til stadfæstelse af borgerrepræsentationen. Den udarbejder endvidere udkast til undervisningsplaner samt ændringer i disse. Udkastene forelægges skolenævnene til udtalelse og stadfæstes derefter af skoledirektionen.

Stk. 3. Den ansætter og afskediger tjenestemænd i kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler efter reglerne i vedtægt for Københavns kommunes tjenestemænd.

Stk. 4. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 5. Den træffer afgørelse om orlov i henhold til Københavns kommunes ferieregulativ.

Stk. 6. Det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skolevæsen og ungdomsskolevirksomhed forelægges skoledirektionen. Den afgiver i øvrigt erklæring i alle sager, der forelægges den af borgerrepræsentationen.

Stk. 7. Skoledirektionen indhenter erklæring fra ungdomsskolenævnet om spørgsmål, der vedrører ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 8. Efter samråd mellem skoledirektionen, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet udarbejdes der en årlig oversigt over lokaler og udendørsanlæg, der er egnede til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Direktionen og nævnene afgiver indstilling til borgerrepræsentationen om principperne for anvisning af lokaler og anlæg.

Stk. 9. Skoledirektionen udarbejder udkast til kommunens ungdomsskoleplan. Den afgiver indstilling til borgerrepræsentationen om ungdomsskolevirksomheden i kommunen og om godkendelse af private ungdomsskoler.

Stk. 10. Skoledirektionen træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenet og ungdomsskolevirksomheden, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Den kan tage alle herhen hørende spørgsmål under behandling.

Skoledirektøren

§ 70

Skoledirektøren er forretningsfører for skoledirektionen, der kan overdrage en del af sin myndighed til ham.

Stk. 2. Skoledirektøren deltager uden stemmeret i skoledirektionens møder.

Stk. 3. De nærmere regler om skoledirektørens myndighed og forretningsområde fastsættes i en af skoledirektionen udarbejdet instruks, der stadfæstes af borgerrepræsentationen.

Skolenævn

§ 71

Ved hver folkeskole oprettes et skolenævn på 5 eller 7 medlemmer. Borgerrepræsentationen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelle derunder henlagte skoleafdelinger.

Stk. 2. Skolenævnets medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, jfr. dog stk. 3.

Stk. 3. Der tillægges følgende personer valgret og valgbarhed ved valget af medlemmer til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom:

1. Personer, der i henhold til lov om social bistand har modtaget et barn, der er indskrevet i skolen, i døgnpleje, og plejetilladelsen er meddelt senest et år før tidspunktet for valgets afholdelse. Forældremyndighedens indehaver(e) kan ikke samtidig deltage i valget.

2. Den, der har indgået ægteskab med indehaveren af forældremyndigheden over et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

3. Faderen til et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt faderskabet er retligt fastslået, og den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

Stk. 4. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de per-

soner, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser, jfr. dog stk. 3.

Stk. 5. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af skolenævnets medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 6. Medlemskab af skolenævnet er udelukket for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole.

Stk. 7. Borgerrepræsentationen kan som en fælles ordning for kommunens skoler bestemme, at et af dens medlemmer deltager i skolenævnets møder uden stemmeret.

Stk. 8. Skolens leder og 2 repræsentanter for lærerne valgt af lærerrådet deltager uden stemmeret i skolenævnets møder.

Stk. 9. 2 elevrepræsentanter kan deltage i skolenævnets møder uden stemmeret. Skoledirektionen fastsætter nærmere regler herom.

Stk. 10. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere.

§ 72

Skolenævnet fører tilsyn med, at de i skolen optagne børn følger undervisningen, og det sørger for overholdelse af lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser. Lærerrådets afgørelse af, om et barn skal henvises til specialundervisning, kan indbringes for skolenævnet.

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år.

Stk. 3. Det fører tilsyn med den skole, for hvilken det er valgt.

Stk. 4. Dets udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved skolen.

Stk. 5. Det kan stille forslag til skoledirektionen om anskaffelse af nyt materiel til skolelokalerne og om udvidelse og forbedring af disse.

Stk. 6. Det medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 7. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte. Det godkender endvidere efter indstilling fra lærerrådet tilrettelæggelse og indhold af fælles arrangementer for skolens elever i skoletiden. Det kan i øvrigt stille forslag til skolens leder om arrangementer for skolens elever uden for skoletiden.

Stk. 8. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. 2 repræsentanter for skolenævnet, skolens leder samt en repræsentant for lærerrådet skal have adgang til at drøfte sagen med skoledirektionen.

Stk. 9. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der fo-

relægges det af borgerrepræsentationen eller skoledirektionen.

Stk. 10. Sammen med lærerrådet formidler skolenævnet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 11. Skolenævnet kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolenævnet skal borgerrepræsentationen lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af borgerrepræsentationen fastsatte retningslinjer. Skolenævnet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 12. Det udtaler sig om det af skoledirektionen udarbejdede udkast til undervisningsplan efter indhentet erklæring fra lærerrådet.

Stk. 13. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 14. Det udfærdiger efter indhentet erklæring fra lærerrådet ordensregler for skolen.

Stk. 15. Skolenævnet udtaler sig om de bestemmelser i det af skoledirektionen udarbejdede udkast til kommunens skoleplan, der omhandler skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning, undervisning i fritiden og skolefritidsordning, for så vidt disse bestemmelser vedrører den pågældende skole.

Skoleråd

§ 72 a

Ved hver kommunal gymnasieskole oprettes et skoleråd, der består af:

1. 1 medlem valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer. Valget af dette medlem finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg.

2. 2 medlemmer valgt for 2 år af og blandt skolens forældre efter regler, der fastsættes af borgerrepræsentationen. Bestemmelserne i § 71, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse ved valget af disse medlemmer.

3. Rektor.

4. Formanden for lærerrådet samt yderligere et af dettes medlemmer.

5. 2 elever valgt af og blandt skolens elever. Ved skoler, hvortil der er knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, skal den ene af disse være elev på dette kursus.

6. 1 repræsentant valgt af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere, der er ansat ved skolen.

Stk. 2. De i stk. 1, nr. 4–6, nævnte medlemmer vælges for et skoleår ad gangen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder.

Stk. 3. Skolerådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Det afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne. I øvrigt finder bestemmelserne i § 76 a, stk. 4–7, tilsvarende anvendelse på skoleråd ved Københavns kommunes gymnasieskoler.

§ 72 b

Skolerådet formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af elevens situation i skolen.

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen.

Stk. 3. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 4. Det kan stille forslag til skoledirektionen om tilvejebringelse og forbedring af skolelokalerne samt om disses forsyning med materiel og inventar.

Stk. 5. Det medvirker ved behandlingen af skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 6. Det kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolerådet skal borgerrepræsentationen lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af borgerrepræsentationen fastsatte retningslinjer. Skolerådet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 7. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 8. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles i skolerådet, hvis den pågældende elev er indforstået hermed.

Stk. 9. Skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til borgerrepræsentationen eller skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af borgerrepræsentationen eller skoledirektionen.

Skoleledere og lærerråd

§ 73

Den enkelte skoles leder har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af skolens virksomhed.

Stk. 2. Ved hver kommunal skole dannes et lærerråd, der består af skolens pædagogiske personale. Lærerrådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Skoledirektionen fastsætter de nærmere regler om lærerrådets medlemskreds.

Stk. 3. Lærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skoledirektionen, skolenævnet, skolens leder eller formanden. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen.

Stk. 4. Skoledirektionen fastsætter ved et regulativ de nærmere regler for lærerrådets virksomhed.

Fælleslærerrådet

§ 74

For det samlede skolevæsen dannes et fælleslærerråd, der består af 3 skoleledere, 1 viceskoleinspektør og 9 lærere valgt af henholdsvis samtlige skoleledere, samtlige viceskoleinspektører og samtlige lærere. For hver gruppe vælges 2 stedfortrædere. Valget gælder for 4 år og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der nærmere fastsættes af skoledirektionen. Fælleslærerrådet vælger selv sin formand og sekretær og fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Ved behandlingen af spørgsmål om en skoleform, der ikke er repræsenteret i fælleslærerrådet, suppleres dette af 1 skoleleder og 2 lærere, der er valgt af og blandt henholdsvis skolelederne og lærerne fra den nævnte skoleform.

Stk. 3. Fælleslærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende kommunens samlede skolevæsen, der forelægges det af skoledirektionen. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om spørgsmål, der vedrører kommunens samlede skolevæsen.

Stk. 4. Fælleslærerrådets erklæring skal indhentes om:

- 1. Skoleplanen eller ændringer i denne.*
- 2. Undervisningsplanen eller ændringer i denne.*
- 3. Karakter- og ordensbestemmelser.*

Stk. 5. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og
voksenundervisningsnævnet

§ 75

I Københavns kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn.

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

2. 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer – herunder arbejdsmarkedets organisationer – og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

3. 1 medlem valgt af og blandt de i § 68, stk. 1, nr. 3, nævnte medlemmer af skoledirektionen.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 28 gælder også for ungdomsskolenævnet i København. Indstilling efter § 28, stk. 1, 4 og 5, samt udtalelse efter stk. 6 afgives til skoledirektionen.

Stk. 4. Fritidsnævnet består af:

1. Den borgmester, under hvem fritidsvirksomhed for børn og unge er henlagt, der er nævnets formand.

2. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., de stedlige idrætsforeninger samt initiativtagere til interessegrupper for børn og unge. Interessegrupper for børn og unge skal inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget have opfyldt betingelserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 29 og § 31 gælder også for fritidsnævnet i København.

Stk. 6. Voksenundervisningsnævnet består af:

1. Den borgmester, under hvem fritidsundervisning for voksne er henlagt, der er nævnets formand.

2. 1 medlem valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. 3 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 7. Bestemmelserne i § 30 og § 31 gælder også for voksenundervisningsnævnet i København.

Stk. 8. For hvert medlem af nævnene udpeges en stedfortræder.

Stk. 9. Hvis ingen organisation eller person, der efter stk. 2, 4 og 6 kan indstille medlemmer til nævnene, findes i kommunen, eller der ikke fremkommer nogen indstilling, udpeger borgerrepræsentationen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 10. Borgerrepræsentationen fastsætter regler om elevrepræsentanters deltagelse i ungdomsskolenævnets og voksenundervisningsnævnets møder.

Fælles bestemmelser

§ 76

Enhver, der er valgbar til skoledirektionen, skolenævnene, skolerådene efter § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet eller voksenundervisningsnævnet, har pligt til at modtage valg, medmindre den valgte er fyldt 60 år. Den, der har været medlem af skoledirektionen, et skolenævn, et skoleråd efter § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet eller voksenundervisningsnævnet i 2 hele, sammenhængende valgperioder, har ikke pligt til at modtage valg før efter udløbet af de 2 følgende valgperioder. Borgerrepræsentationen træffer endvidere efter begæring beslutning om at fritage den, der på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende har rimelig grund til at ønske sig fritaget for valget.

Stk. 2. Et medlem af skoledirektionen, der er valgt af borgerrepræsentationen, kan anmode borgerrepræsentationen om fritagelse for medlemskabet. § 76, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Et medlem af et skolenævn kan anmode nævnet om fritagelse for medlemskabet. § 76, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Skolenævnets afgørelse kan indbringes for skoledirektionen.

Stk. 4. Mister et medlem af et skolenævn sin valgbarhed i løbet af valgperioden som følge af barnets (børnenes) optagelse i en af de i folkeskolelovens § 33, stk. 2, nævnte skoler, skal den pågældende udtræde af vedkommende nævn.

Stk. 5. Medlemmer af ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet, voksenundervisningsnævnet eller medlemmer af skoleråd valgt efter § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, kan anmode borgerrepræsentationen om fritagelse for medlemskabet. § 76, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Er der ved et medlems udtræden af skoledirektionen, et skole-

råd, jfr. § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, eller vedkommende nævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden.

Stk. 7. Når et medlem af skoledirektionen, et skoleråd, jfr. § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, eller et skolenævn er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 8. Når et medlem har forfald i mindst 1 måned, indkalder formanden for skoledirektionen eller for vedkommende nævn stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i direktionen eller nævnet. Det samme gælder de i § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte medlemmer af et skoleråd.

Stk. 9. Borgerrepræsentationen afgør i tvivlstilfælde, om betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

§ 76 a

Skolenævnene, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden, jfr. dog § 75, stk. 4 og 6.

Stk. 2. Nævnene afholder møde, så ofte formanden eller 2 medlemmer, for fritidsnævnets vedkommende dog 3 medlemmer, finder det fornødent.

Stk. 3. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne samt de ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager uden stemmeret. Han giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 5. Formanden drager omsorg for udførelsen af de trufne beslutninger.

Stk. 6. Nævnene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 7. Beslutningerne træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

§ 76 b

Borgerrepræsentationen fastsætter særlige regler med hensyn til styrelsen af de kommunale gymnasieskoler i København, hvortil der er knyttet en folkeskoleafdeling.

§ 77

Statens tilskud til Københavns kommunes skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m.v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved undervisningsministeriets foranstaltning.

Stk. 2. Borgerrepræsentationen sørger for, at de i § 49 omhandlede oplysninger tilvejebringes og meddeles undervisningsministeriet.

Afsnit III Forskellige bestemmelser

Kapitel 10 Særlige bestemmelser

§ 78

Undervisningsministeren kan fastsætte regler om lærerforsamlingens organisation og virksomhed ved kommunale og amtskommunale gymnasieskoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om oprettelse af organer til varetagelse af spørgsmål af fælles interesse for rektor, lærere og elever ved kommunale og amtskommunale gymnasieskoler.

§ 78 a

Såfremt der oprettes amtskommunale folkeskoler, bortset fra observationsskoler, fastsætter undervisningsministeren regler om oprettelse og valg af skolenævn ved disse skoler og om skolenævnenes funktioner.

§ 78 b

Undervisningsministeren kan fastsætte regler om lærerrådets sammensætning og virksomhed ved skoler og undervisningsinstitutioner med specialundervisning for voksne.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan endvidere fastsætte regler om oprettelse af organer, der skal formidle et samarbejde mellem skole (institution) og hjem ved de i stk. 1 nævnte skoler og institutioner.

§ 78 c

Undervisningsministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for nærmere angivne persongrupper, som i deres virksomhed får kendskab til personer med behov for specialpædagogisk bistand.

§ 79

De i denne lov omhandlede valg eller indstillinger, ved hvilke der skal vælges, henholdsvis indstilles, mere end én person, foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, når dette forlanges af nogen af de stemmeberettigede.

§ 80

Undervisningsministeren kan fastsætte regler vedrørende kommunernes og amtskommunernes planlægning inden for undervisningsområdet.

§ 80 a

Undervisningsministeren kan tillade, at en skoles ledelsesform som en forsøgsmæssig ordning afviger fra bestemmelserne i denne lov. Forslag herom udarbejdes af skolens lærerråd og skolenævn og indsendes til kommunalbestyrelsen.

§ 80 b

Ved hver kommunal eller amtskommunal skole, som har 5. eller højere klassetrin, danner eleverne et elevråd til varetagelse af deres interesser over for skolen og de kommunale eller amtskommunale skolemyndigheder.

§ 81

Undervisningsministeren kan bemyndige ministeriets direktorater til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte bestemmelser om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen efter stk. 1, herunder om at afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.

Kapitel 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 82

Loven træder i kraft den 1. april 1970.

Stk. 2. Lov om dei kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, jfr. lov-bekendtgørelse nr. 73 af 22. februar 1962, ophæves.

§ 83

(Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 84

(Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 85

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Indledning

Lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., der i daglig tale benævnes *skolestyrelsesloven*, indeholder de regler, der gælder for den kommunale skoleadministration i vid forstand. I loven er således samlet alle de bestemmelser, der gælder for administrationen af kommunale og amtskommunale skoler (folkeskoler og gymnasieskoler) og andre i forbindelse hermed stående undervisningsinstitutioner samt den af kapitel I–IV i loven om fritidsundervisning m.v. omfattede virksomhed, dvs. ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne, både kommunal og privat. Enkelte af lovens bestemmelser vedrører tilige private og statslige skoler og undervisningsinstitutioner. Derimod omfatter loven ikke de under erhvervsuddannelserne hørende skoler (handelsskoler og tekniske skoler); de i medfør af lovens § 38 fastsatte bestemmelser vedrører dog også disse uddannelser.

Skolestyrelsesloven (lov nr. 44 af 9. februar 1970) trådte i kraft den 1. april 1970 og afløste den tidligere skoletilsynslov, jfr. bekendtgørelse nr. 73 af 22. februar 1962 af lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, som ændret ved lov nr. 164 af 12. maj 1965, samt de administrative bestemmelser i lov nr. 233 af 6. juni 1968 om fritidsundervisning m.v.

Baggrunden for den nye lovgivning på skolestyrelsesområdet var kommunalreformen, der gennemførtes ved de to kommunallove, lov nr. 225 af 3. juni 1967 om revision af den kommunale inddeling og lov nr. 223 af 31. maj 1968 om kommunernes styrelse med senere ændringer.

En forholdsvis omfattende revision af loven blev gennemført ved lov nr. 335 af 19. juni 1974, hvorved en række bestemmelser om de kompetente myndigheds funktioner blev ændret. Ændringerne trådte i kraft den 1. oktober 1974.

Som følge af, at der fra flere sider var blevet fremsat ønske om en revision af lovens bestemmelser om antallet og sammensætningen af kommissioner og nævn, nedsatte undervisningsministeren den 7. januar 1975 et udvalg med repræsentanter for de berørte organisationer og ministerier m.fl. Udvalget fik til opgave at fremsætte forslag om antallet og sammensætningen af de i skolestyrelsesloven hjemlede organer samt om valgregler og valgmetoder for disse organer. Udvalget skulle i forbindelse her-

Indledning

med fremsætte forslag til sammensætning af eventuelle samarbejdsudvalg inden for de af skolestyrelsesloven omfattede undervisningsområder samt om, hvilke funktioner og hvilken kompetence der burde tillægges henholdsvis de i skolestyrelsesloven omhandlede organer og samarbejdsudvalgene.

Udvalgets betænkning (Bet. nr. 822/1977), der blev afgivet i april 1977, dannede grundlag for et lovforslag, der blev fremsat i folketetinget den 27. maj 1977 og var til 1. behandling den 1. juni 1977. Lovforslaget blev med visse ændringer genfremsat den 5. oktober 1977 og underkastet 1. behandling den 12. oktober 1977. 2. behandling fandt sted den 9. december 1977 og 3. behandling den 15. december 1977, hvor det blev endeligt vedtaget med de af undervisningsministeren stillede ændringsforslag. De vedtagne lovændringer blev stadfæstet som lov nr. 656 af 21. december 1977 og trådte i kraft den 1. april 1978.

Ved lov nr. 528 af 28. december 1979 blev der foretaget nogle ændringer i loven hovedsagelig som følge af særforsorgens udlægning til kommuner og amtskommuner fra den 1. januar 1980.

Ved lov nr. 216 af 23. april 1986 og lov nr. 358 af 4. juni 1986 blev der gennemført yderligere en række lovændringer, der navnlig tager sigte på administrative forenklinger og forenkling af klagerreglerne. Disse lovændringer trådte i kraft den 1. august 1986.

Loven er med de senest foretagne ændringer genoptrykt som lovbekendtgørelse nr. 492 af 25. juli 1986.

Skolestyrelsesloven indeholder kun bestemmelser om de kompetente myndigheder og deres funktioner, idet den nærmere regulering af de skole- og undervisningsmæssige forhold, med hensyn til hvilke funktionerne udøves, findes i de herom gældende love, f.eks. folkeskoleloven, loven om gymnasieskoler og studenterkursus og loven om fritidsundervisning m.v.

Ligesom den tidligere gældende skoletilsynslov indeholder loven et særligt afsnit – kapitel 9 – om de administrative bestemmelser, der gælder for skoleforholdene i Københavns kommune. Disse bestemmelser adskiller sig som følge af Københavns kommunes særlige status på en række punkter fra de tilsvarende bestemmelser vedrørende forholdene uden for København. Endvidere indeholder loven visse særbestemmelser for Frederiksberg kommune.

I den betænkning, kommunallovskommissionen afgav i 1966 (Bet. nr. 420/1966), udtales det (s. 125), at det formentlig ville være hensigtsmæssigt, at den kommunale styrelseslovs gyldighedsområde udtrykkeligt blev afgrænset i forhold til de mange forvaltningslove, der som bl.a. skolelovgivningen regulerer kommunernes virksomhed på forskellige områder,

samt til love, der henlægger administrative beføjelser til kommunalbestyrelserne eller til særlige forvaltningsmyndigheder, der har kommunen som virkeområde.

Kommunallovskommissionen udtalte, at sådanne indsnævrende regler måtte opretholdes, selv om der blev gennemført en ny kommunal styrelseslov fælles for alle kommuner. Kommissionen udtalte imidlertid videre, at det på den anden side ville være af værdi at slå fast, at bestemmelserne i den kommunale styrelseslov, herunder navnlig reglerne om kommunalbestyrelsens virksomhed, finder anvendelse overalt, hvor der ikke er optaget særlige bestemmelser i de love, der gør kommunalbestyrelsen kompetent på et givet område.

Kommissionen foreslog i overensstemmelse hermed, at der i den nye lov om kommunernes styrelse blev optaget en bestemmelse, der kunne afklare forholdet mellem den kommunale styrelseslov og den øvrige lovgivning.

I overensstemmelse med kommunallovskommissionens indstilling blev der i lov nr. 223 af 31. maj 1968 om kommunernes styrelse, jfr. lovbeholdtgørelse nr. 313 af 20. juni 1984, § 1, stk. 2, optaget en bestemmelse om, at lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen. I bemærkningerne til denne bestemmelse udtales, at der med bestemmelsen er tilsigtet en afklaring af forholdet mellem den kommunale styrelseslov og den øvrige lovgivning, og det anføres udtrykkeligt, at der kræves sikker lovhjemmel til fravigelse af de almindelige kommunale styrelsesregler.

Regeringen besluttede i 1984, at der skal gennemføres et forsøgsprojekt, frikommuneprojektet.

Frikommuneprojektet indebærer, at en kreds af kommuner og amtskommuner får mulighed for at gennemføre forsøg med det formål at øge det lokale selvstyre, at opnå en bedre tilpasning af det kommunale styre til de lokale forhold, at forbedre servicen for borgerne og at forbedre resourceudnyttelsen i den kommunale virksomhed. Ved forsøgene skal der lægges afgørende vægt på hensynet til borgernes sundhed, retssikkerhed og velfærd.

Lovgivningsarbejdet i forbindelse med frikommuneprojektet blev indledt ved gennemførelsen af lov nr. 202 af 22. maj 1985 om frikommuner. Denne lov vedrørte de dispensationer fra love m.v., der er nødvendige for gennemførelse af forsøg med den kommunale styrelseslovgivning i vid forstand (den kommunale styrelseslov, skolestyrelsesloven og socialstyrelsesloven). Loven er afløst af lov nr. 309 af 4. juni 1986 om frikommuner, der giver en udvidet dispensationsadgang, således at der er mulighed

Indledning

for forsøg også med hensyn til materiel lovgivning inden for en lang række ministeriers områder, herunder undervisningsministeriets område. Det er i øvrigt forudsat, at der, efterhånden som projektet skrider frem, løbende kan blive behov for at skaffe yderligere hjemmel til at dispensere fra lovbestemmelser.

Det er en klar forudsætning for projektet, at frikommunerne selv skal forme deres oplæg til forsøg og i det hele taget selv skal bestemme, hvordan de vil gribe arbejdet an. Kommunalbestyrelsen i en frikommune kan når som helst bestemme, at et forsøg skal afbrydes. I så fald genindtræder den retstilstand, der var gældende før forsøgets iværksættelse.

Regler for frikommuneforsøg fastsættes i frikommuneregulativer. Frikommuneregulativer skal vedtages af kommunalbestyrelsen og godkendes af vedkommende minister.

Når et frikommuneregulativ er godkendt, bekendtgøres der i Lovtidende en meddelelse herom. I meddelelsen gives der oplysning om, hvor borgerne kan gøre sig bekendt med frikommuneregulativet.

I frikommuneprojektet deltager 22 kommuner og 5 amtskommuner. Udpegningen er sket ved bekendtgørelse nr. 280 af 3. juni 1985 om udpegning af frikommuner.

Lovgivningen om frikommuner indskrænker ikke mulighederne for forsøgsvirksomhed på andet hjemmelsgrundlag, f.eks. skolestyrelseslovens § 80 a eller folkeskolelovens § 18.

Litteraturhenvisninger

Mogens Heide-Jørgensen: Frikommuner. Kommunal Årbog 1986 s. 7 ff.

Mogens Heide-Jørgensen: Forsøg med udvidet kommunalt selvstyre. Juristen 1987 s. 41 ff.

Afsnit I
Kommunerne uden for København

KAPITEL 1

Kommunalbestyrelsens funktioner

§ 1 ^[1]

Kommunalbestyrelsen træffer bestemmelse om alle forhold vedrørende kommunens skolevæsen samt virksomhed efter kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v., der ikke er henlagt til andre myndigheder [2].

Stk. 2. Alle sager vedrørende skolevæsenet og den i stk. 1 nævnte virksomhed, der er henlagt til henholdsvis skolekommissionen, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet eller andre stedlige myndigheder, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, såfremt de medfører forøgede udgifter for kommunen [3].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

Bestemmelsen i § 1 svarer til § 1 i den tidligere gældende tilsynslov, men den omfatter foruden kommunens skolevæsen også fritidsundervisningen m.v.

2. Bestemmelsen harmonerer med den kommunale styrelseslovs § 2, hvorefter kommunernes anliggender styres af kommunalbestyrelser, der vælges efter reglerne i den kommunale valglov. Bestemmelsen harmonerer endvidere med den kommunale styrelseslovs § 1, stk. 2, hvorefter lovens bestemmelser finder anvendelse på alle forhold i den kommunale styrelse, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen.

Efter den kommunale styrelseslovs § 2, stk. 2, skal de nærmere regler om kommunens styrelse fastsættes i en styrelsesvedtægt, der skal vedtages af kommunalbestyrelsen og stadfæstes af indenrigsministeren. Vedtægten skal være tilgængelig for kommunens beboere.

Der skal endvidere efter lovens § 17 til varetagelse af den umiddelbare forvaltning af kommunens anliggender nedsættes et økonomiudvalg samt stående udvalg, hvis sammensætning og myndighedsområde fastsættes i styrelsesvedtægten.

I den med indenrigsministeriets cirkulære nr. 62 af 27. april 1981 udsendte, vejledende normalstyrelsesvedtægt for kommuner er der i § 14 optaget regler om udvalget for undervisning og kultur (skoleudvalget). Bestemmelsen er sålydende:

§ 1

»Udvalget for undervisning og kultur består af ... medlemmer.

Stk. 2. Udvalget varetager den umiddelbare forvaltning af kommunens undervisningsmæssige og kulturelle opgaver, herunder opgaver vedrørende

- folkeskolen, ungdomsskolen og voksenundervisningen
- samarbejde med private og selvejende institutioner inden for udvalgets område
- fritidsforanstaltninger for børn og unge
- biblioteksvæsen
- museumsforhold
- musikskoler og andre musikaktiviteter
- teater- og biografforhold
- udlån og udleje af lokaler i kommunale ejendomme til foreninger m.v.
- drift og vedligeholdelse af skolernes bygninger, idrætsanlæg m.v. og andre fritidsfaciliteter samt eventuelle andre bygninger, anlæg og arealer under udvalgets område.

Stk. 3. Udvalget udarbejder forslag og foretager indstilling til kommunalbestyrelsen om

- skoleudbygningsplaner og andre sektorplaner inden for det undervisningsmæssige og kulturelle område, i samarbejde med økonomiudvalget, jfr. § 10
  - regler for udlån og udleje af lokaler i kommunale ejendomme og for tilskud til foreninger m.v.
- samt vedrørende institutioner og andre anlæg under udvalgets område
- anlægsplaner
  - programoplæg, byggeprogram og dispositionsforslag for bygge- og anlægsarbejder.«

Efter den kommunale styrelseslovs § 29, stk. 2, som ændret ved lov nr. 277 af 8. juni 1977, jfr. indenrigsministeriets cirkulære nr. 170 af 15. august 1977, kan ingen, der er ansat af kommunalbestyrelsen, være medlem af det stående udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter hans tjenstlige virksomhed.

Den tidligere bestemmelse i § 29, stk. 2, hvorefter ingen, der var ansat i kommunens tjeneste, kunne være medlem af udvalg, hvorunder hans tjensteforhold hørte, blev indsat under folketingsbehandlingen af forslaget til lov om kommunernes styrelse efter henstilling fra folketingets ombudsmand. Henstillingen var begrundet med, at spørgsmålet om forening af kommunale tjenester og hverv ikke sjældent gav anledning til tvivl i kommunerne. Hensigten med bestemmelsen i den tidligere såvel som den nu ændrede formulering er navnlig at sikre effektiviteten i udval-

genes tilsyn med den kommunale forvaltning, idet det måtte anses for uheldigt, om ansatte i kommunens tjeneste som medlemmer af udvalg, hvorunder deres tjenesteforhold hører, skulle føre tilsyn med deres egen embedsførelse. Det er endvidere tillagt vægt, at regler af denne art må anses for nødvendige for at bevare befolkningens tillid til, at udvalgenes og forvaltningens afgørelser er baseret på saglige kriterier.

Der blev imidlertid rejst tvivl med hensyn til, om den tidligere bestemmelse kunne anvendes på folkeskolens ledere og lærere, idet det bl.a. blev anført, at lærere er tjenestemænd i folkeskolen og derfor ikke var omfattet af udtrykket »ansat i kommunens tjeneste«.

Da de betænkeligheder, der gør sig gældende med hensyn til kommunalt ansattes medlemskab af det stående udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter deres tjenstlige virksomhed, også gør sig gældende med hensyn til læreres medlemskab af det udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter skolevæsenet, er bestemmelsens ordlyd nu ændret med den hensigt at tydeliggøre, at ledere og lærere ved en kommunes skole- og undervisningsvæsen også er omfattet af bestemmelsen. Under hensyn til at ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen ansættes af kommunalbestyrelsen, er ordene »ansat i kommunens tjeneste« afløst af udtrykket »ansat af kommunalbestyrelsen«. En lærer vil således være afskåret fra medlemskab af det udvalg, hvis forvaltningsområde omfatter hans tjenstlige virksomhed, hvilket i de fleste kommuner vil være udvalget for undervisning og kultur. Såfremt kommunalbestyrelsen har nedsat et skole- eller undervisningsudvalg, der forestår skolevæsenets anliggender, vil en lærer ved kommunens skolevæsen være afskåret fra medlemskab af dette udvalg, men ikke fra medlemskab af det kulturelle udvalg.

Det bestemmes endvidere i den kommunale styrelseslovs § 29, stk. 4, der er indsat ved lov nr. 124 af 25. marts 1983, at ingen, der lever i ægteskab eller i et forhold, der kan sidestilles med ægteskab, med en person, der er ansat af kommunalbestyrelsen, kan være medlem af det stående udvalg, hvis forvaltningsområder omfatter den ansattes tjenstlige virksomhed, hvis den ansatte er umiddelbart ansvarlig for ledelsen af udvalgets forvaltningsområde eller i øvrigt har ledende administrative funktioner inden for forvaltningsområdet.

Bestemmelserne i § 29, stk. 2 og 4, finder ikke anvendelse, så længe den ansatte ved orlov eller på anden måde er fritaget for tjeneste.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 14. maj 1970 udtalt, at det påhviler kommunalbestyrelsen at tage stilling til, om et medlem, en valggruppe har udpeget, er udelukket fra valg til et kommunalbestyrelsesudvalg i henhold til bestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 29 og – såfremt dette er tilfældet – at anmode den pågældende gruppe om at udpege et nyt

medlem. Undlader gruppen dette, må undladelsen opfattes som et afkald på retten til at besætte den ledige plads, og retten hertil må herefter tilkomme en anden af kommunalbestyrelsens grupper, jfr. herved principet i den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3, sidste pkt.

Indenrigsministeriet tilføjede, at undlader kommunalbestyrelsen at foranledige udpeget et nyt medlem, påhviler det vedkommende kommunes tilsynsmyndighed at træffe de nødvendige foranstaltninger, herunder eventuel bestemmelse om tvangsbøder, jfr. bestemmelsen i § 61 i den kommunale styrelseslov.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 12. marts 1971 over for et tilsynsråd udtalt, at det af et avisudklip syntes at fremgå, at et byråd – uanset at indenrigsministeriet over for byrådet havde udtalt, at et medlem af byrådets skole- og ungdomsudvalg var indvalgt i strid med reglen i den kommunale styrelseslovs § 29, stk. 2 – ikke havde anmodet den valggruppe, der i sin tid udpegede den pågældende til medlem af udvalget, om at udpege et nyt udvalgsmedlem.

Indenrigsministeriet udtalte videre, at det efter ministeriets opfattelse ville være rigtigst, om tilsynsrådet, forinden der blev taget stilling til spørgsmålet om at bringe de i den kommunale styrelseslovs § 61 omhandlede sanktioner i anvendelse, ved henvendelse til byrådet søgte sagen nærmere belyst. Indenrigsministeriet bemærkede herved, at bestemmelsen i styrelseslovens § 29, stk. 2, ikke tillægger kommunalbestyrelsen nogen kompetence til endeligt at afgøre habilitetsspørgsmål, der i sidste instans henhører under domstolenes afgørelse, og at det påhvilede byrådet at pålægge den valggruppe, der i strid med § 29, stk. 2, havde udpeget den pågældende til medlem af byrådets skole- og ungdomsudvalg, at udpege et nyt medlem.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 29. juni 1982 udtalt, at det afgørende for, om en person er omfattet af bestemmelsen i § 29, stk. 2, er, om den pågældende er *ansat* af kommunalbestyrelsen. Hensynet bag denne bestemmelse er bl.a. at sikre effektiviteten i udvalgenes tilsyn med deres forvaltningsområde ved at undgå, at kommunalt ansatte som udvalgsmedlemmer kommer til at føre tilsyn med deres egen embedsførelse. Bestemmelsen er endvidere anset for nødvendig for at sikre befolkningens tillid til saglighed i forvaltning og udvalg. Det afgørende er således tilknytningen til kommunen via et ansættelsesforhold, og dettes nærmere indhold og omfang vil derfor som udgangspunkt være uden betydning for afgørelsen af habilitetsspørgsmålet.

Efter indenrigsministeriets hidtidige praksis har § 29, stk. 2, omfattet alle, der varigt eller på åremål er ansat i kommunens tjenste. Indenrigsministeriet henledte i denne forbindelse opmærksomheden på, at også ti-

melønnede vikarer vil kunne være omfattet af § 29, stk. 2, hvis de pågældende på grundlag af timetal eller udstrækningen af sammenhængende arbejdsperioder må anses for at have en fast og varig tilknytning til kommunen.

Det er dog ikke ethvert nok så kortvarigt eller løst tilknytningsforhold, der udelukker medlemskab af et stående udvalg. Indenrigsministeriet vil derfor ikke udelukke, at en person, der alene har løst vikararbejde, efter omstændighederne ikke vil være omfattet af § 29, stk. 2. Det må imidlertid bero på omstændighederne i det konkrete tilfælde, og det må i første omgang være byrådet, der tager stilling til, om et arbejde er så løst og lejlighedsvist, at det falder uden for § 29, stk. 2.

Indenrigsministeriet har endvidere i skrivelse af 29. juni 1970 udtalt, at spørgsmålet om gyldigheden af beslutninger, der var truffet af et udvalg, medens en person, der burde være udelukket efter § 29, stk. 2, havde været medlem, ikke kunne besvares generelt, men måtte bero på den enkelte sags karakter og beskaffenhed. Indenrigsministeriet tilføjede, at afgørelsen af spørgsmålet i konkrete tilfælde henhører under domstolene.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 2. april 1973 udtalt, at bestemmelsen i styrelseslovens § 29 alene vedrører medlemskab af udvalg, der er nedsat i henhold til lov om kommunernes styrelse. Et af et byråd rejst spørgsmål om medlemskab af fritidskommissionen og voksenundervisningsnævnet, der var nedsat i henhold til skolestyrelsesloven, henhørte under undervisningsministeriet, og indenrigsministeriet mente derfor ikke at burde udtale sig om dette spørgsmål.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 1. maj 1974 udtalt, at der intet er til hinder for, at en ledende skoleinspektør kan virke som sekretær for det kulturelle udvalg.

Litteraturhenvisninger

Steen Rønsholdt: Kommunalbestyrelsesmedlemmers generelle habilitet. Juristen 1982 s. 259 ff.

En kommunalbestyrelse har udbedt sig en udtalelse fra indenrigsministeriet om kommunalbestyrelsens beslutning om at henlægge læreradministrationen til kommunens løn- og personalekontor fra 1. august 1980. Kommunalbestyrelsens henvendelse var foranlediget af en skrivelse af 12. februar 1981 fra Danmarks Lærerforening til kommunalbestyrelsen, hvori foreningen gør gældende, at det ikke er i overensstemmelse med skolestyrelseslovens grundprincipper, at fortolkning og administration af de gældende bestemmelser for folkeskolens tjenestemænd m.v. alene tilkommer løn- og personalekontoret, der henhører under økonomiudvalget, idet disse opgaver retteligt bør henlægges under den afdeling af kom-

munens skolevæsen, som skoledirektøren er forvaltningschef for.

I en over sagen indhentet udtalelse af 27. maj 1981 har undervisningsministeriet udtalt følgende:

»Efter den kommunale styrelseslov påhviler det kommunalbestyrelsen at drage omsorg for indretningen af kommunens administration, jfr. den nu udtrykkelige bestemmelse herom i den kommunale styrelseslovs § 17, stk. 6, som ændret ved lov nr. 629 af 23. december 1980. Ifølge den kommunale styrelseslovs § 18, stk. 3, som ændret ved foran nævnte lov, varetager økonomiudvalget blandt andet den umiddelbare forvaltning af kommunens løn- og personaleforhold. Efter de nævnte bestemmelser kan der efter undervisningsministeriets opfattelse ikke være tvivl om, at kommunalbestyrelsen har lov til at indrette sin administration, således som den finder mest hensigtsmæssig, men under forudsætning af, at det sker med respekt af den inden for de enkelte sagsområder gældende lovgivning, herunder skolestyrelsesloven.

For så vidt angår læreradministrationen skal man i denne forbindelse navnlig henlede opmærksomheden på følgende bestemmelser i skolestyrelsesloven:

Ifølge skolestyrelseslovens § 23 foretager skolekommissionen indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler. Ifølge § 12, stk. 1, 1. pkt., deltager skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør uden stemmeret i skolekommissionens møder. Da skoledirektøren (den ledende skoleinspektør) normalt er leder af kommunens skoleforvaltning, jfr. § 58, indebærer de nævnte bestemmelser, at skoleforvaltningen er med i behandlingen af alle ansættelsessager, hvor skolekommissionen har indstillingsret, i hele den indledende fase, dvs. i hvert fald indtil det tidspunkt, hvor sagen med skolekommissionens indstilling afgives til kommunalbestyrelsen, der er ansættelsesmyndighed, jfr. § 7, stk. 1.

Ifølge § 8, stk. 1, varetager skolekommissionen tilsynet med kommunens skolevæsen i forbindelse med skolenævn ved de enkelte skoler. Den ledende skoleinspektør eller skoledirektøren bistår skolekommissionen ved udøvelsen af dens tilsyn, jfr. § 58, stk. 1 og 2. I det omfang, skolekommissionen udøver tilsyn med ledere og lærere ved kommunens skolevæsen, vil skoledirektøren (den ledende skoleinspektør) og dermed skoleforvaltningen i medfør af de nævnte bestemmelser være impliceret i denne tilsynsvirksomhed, som er en del af læreradministrationen. Det bemærkes i denne forbindelse, at skolekommissionen har med såvel pædagogiske som administrative spørgsmål at gøre, herunder også tjenestemandets retlige spørgsmål, jfr. således § 23, hvorefter skolekommissionen

foretager indstilling om afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen.

Man må således være opmærksom på, at der ved en henlæggelse af læreradministrationen til kommunens løn- og personalekontor vil være sagsområder, hvor også kommunens skoleforvaltning efter de gældende bestemmelser skal inddrages i sagsbehandlingen, og hvor der således vil kunne opstå kompetenceproblemer mellem kommunens løn- og personaleadministration og dens skoleadministration.«

Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 10. juni 1981, at man var enig i det af undervisningsministeriet således udtalte. Som det fremgår af bemærkningerne til forslaget til lov om ændring af de kommunale styrelseslove, er den omstændighed, at økonomiudvalget er personaleudvalg, ikke ensbetydende med, at de stående udvalg afskæres fra indflydelse på personalesagerne. Endvidere må de i den øvrige lovgivning, herunder skolestyrelsesloven, fastlagte retningslinier for behandlingen af personalesager inden for skolevæsenet fremdeles iagttages.

3. Det bestemmes i den kommunale styrelseslovs § 40, stk. 2, at bevilgningens myndighed er hos kommunalbestyrelsen. Foranstaltninger, der vil medføre indtægter eller udgifter, som ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har meddelt den fornødne bevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforskrift, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Det bestemmes endvidere i den kommunale styrelseslovs § 18, at kommunalbestyrelsens økonomiudvalg, der består af kommunalbestyrelsens formand, der tillige er formand for udvalget, samt 2, 4 eller 6 af kommunalbestyrelsens øvrige medlemmer, har indseende med de økonomiske og almindelige administrative forhold inden for samtlige kommunens administrationsområder. Udvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører disse forhold, forinden sagen forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning.

Økonomiudvalget varetager endvidere den umiddelbare forvaltning af anliggender, der vedrører kommunens kasse- og regnskabsvæsen og løn- og personaleforhold.

Økonomiudvalget forestår også samordningen af kommunens planlægning.

Når det siges, at økonomiudvalget forestår samordningen af planlægningen i kommunen, er det hermed samtidig fastslået, at det principielt

må være vedkommende fagudvalg, der udarbejder planerne og indstiller dem til kommunalbestyrelsen. Det er alene samordningen eller koordinationen, som økonomiudvalget har til opgave at sikre. Dette kan ske forudgående gennem fastsættelse af generelle forskrifter om planernes tilvejebringelse og oplysningsgrundlag, sideløbende gennem forhandlinger med det pågældende udvalg og efterfølgende gennem økonomiudvalgets indstillinger eller bemærkninger til kommunalbestyrelsen.

Økonomiudvalget skal endvidere efter lovens § 37 inden hvert års 1. september over for kommunalbestyrelsen fremkomme med forslag til kommunens årsbudget for det kommende regnskabsår. Forslaget skal ledsages af budgetoverslag for en yderligere 3 års periode, jfr. indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 316 af 21. juni 1984.

Efter den kommunale styrelseslovs § 40 afgiver årsbudgettet i den form, hvori det endeligt er vedtaget af kommunalbestyrelsen, den bindende regel for størrelsen af næste års kommunale skatteudskrivning. De poster på årsbudgettet, hvortil kommunalbestyrelsen ved årsbudgettets vedtagelse har taget bevillingsmæssig stilling, afgiver tillige den bindende regel for næste års kommunale forvaltning. Det er derfor af stor betydning, at økonomiudvalget ved forslagens udarbejdelse kan tage alle forhold af betydning for kommunens økonomi i betragtning. Økonomiudvalget tillægges da også efter lovens § 21, stk. 2, ret til at pålægge kommunalbestyrelsens øvrige udvalg at fremkomme med bidrag til årsbudgettet og til budgetoverslagene inden en frist, der fastsættes af økonomiudvalget.

Efter skolestyrelseslovens § 22, stk. 4, skal endvidere skolekommissionens udtalelse indhentes om kommunens budgetforslag vedrørende kommunens skolevæsen og ungdomsskolevirksomhed, ligesom et skolenævn efter § 27, stk. 9, kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Om denne ret for kommissionen og nævnene henvises i øvrigt til de pågældende paragraffer med noter.

Den kommunale styrelseslov pålægger økonomiudvalget en selvstændig ret og pligt med hensyn til udarbejdelse af forslag til årsbudget og budgetoverslag. Heraf må følge, at økonomiudvalgets funktion er andet og mere end blot en sammenstyknings af bidragene fra de stående udvalg m.v. Økonomiudvalgets opgave er at udøve en egentlig koordinerende virksomhed samt at foretage de nødvendige korrektioner af bidragene ud fra et samlet overblik og en helhedsvurdering af kommunens økonomi. De enkelte udvalg m.v. må altså finde sig i ændringer i de bidrag til forslaget til årsbudget og budgetoverslag, de er fremkommet med. Som tidligere nævnt er det dog kommunalbestyrelsen, der har den endelige afgø-

relse med hensyn til årsbudgettets indhold.

Med hensyn til undervisnings- og kulturudvalgets (skoleudvalgets) forhold til kommunalbestyrelsens økonomiudvalg skal endvidere følgende fremhæves:

Det er i en række bestemmelser i den kommunale styrelseslov pålagt de øvrige udvalg at fremsende deres indstillinger til kommunalbestyrelsen gennem økonomiudvalget. Der kan her nævnes den generelle bestemmelse i § 18, stk. 2, om, at økonomiudvalgets erklæring skal indhentes om enhver sag, der vedrører kommunens økonomiske eller almindelige administrative forhold, forinden spørgsmålet forelægges kommunalbestyrelsen til beslutning. Endvidere kan nævnes bestemmelsen i lovens § 21, stk. 1, hvorefter udvalgene skal påse, at de på årsbudgettet eller på anden måde bevilgede beløb ikke overskrides, og gennem økonomiudvalget foretage indstilling til kommunalbestyrelsen, hvis bevillinger derudover anses for ønskelige eller fornødne.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 23. september 1971 udtalt, at ministeriet kunne besvare følgende spørgsmål bekræftende:

1. Er virksomhed efter fritidsloven at betragte som en del af en kommunes samlede skolevæsen?
2. Er alle poster på budgettet vedrørende folkeskoleundervisning, fritidsundervisning, herunder ungdomsskoleundervisning m.v., den del af årsbudgettet, som kulturelt udvalg har ansvaret for?
3. Anser indenrigsministeriet det for rigtigt, at sager vedrørende fritidsundervisningen samt regninger og bilag vedrørende samme område passerer kulturelt udvalg på deres vej til kommunalbestyrelsen?

Indenrigsministeriet har været stillet det spørgsmål, om skoleudvalget eller skolekommissionen var bemyndiget til at disponere over nogle nærmere angivne bevillinger, som på en kommunes årsbudget var betegnet som rådighedsbeløb, eller om kommunalbestyrelsens samtykke skulle indhentes i det enkelte tilfælde. Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 25. april 1972, at det beror på kommunalbestyrelsens beslutninger i forbindelse med vedtagelsen af kommunens årsbudget eller senere sammenholdt med arten af de udgifter, der i de enkelte tilfælde agtes dækket af de nævnte rådighedsbeløb, hvorvidt det i henhold til styrelsesvedtægten nedsatte udvalg for folkeskolen må antages at være berettiget til at disponere over de nævnte rådighedsbeløb uden yderligere forelæggelse for kommunalbestyrelsen eller økonomiudvalget, jfr. herved bestemmelserne i § 21 i lov om kommunernes styrelse og lovens § 22 (nu § 11), hvorefter udvalgene – med de begrænsninger, der er fastsat i lovgivningen – i enhver henseende er undergivet kommunalbestyrelsens beslutninger. Indenrigsministeriet tilføjede, at der hverken i skolestyrelsesloven, loven

§ 1

om kommunernes styrelse eller styrelsesvedtægten er tillagt skolekommissionen nogen almindelig adgang til at træffe dispositioner over budgettede beløb, og at det derfor må bero på skoleudvalgets beslutning, eventuelt på grundlag af kommunalbestyrelsens vedtagelser, jfr. ovenfor, hvorvidt der – i begrænset omfang – kan tillægges skolekommissionen beføjelse til at disponere over rådighedsbeløb af den i sagen omhandlede art.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 7. oktober 1977 udtalt, at det må følge af bestemmelsen i styrelseslovens § 40, stk. 1, 2. pkt., at spørgsmål om indholdet af og forudsætningerne for en bevilling må afgøres ved en fortolkning af årsbudgettet og bemærkningerne hertil, og at spørgsmålets endelige afgørelse henhører under kommunalbestyrelsen. Indenrigsministeriet bemærkede dog videre, at det efter indenrigsministeriets opfattelse vil være hensigtsmæssigt, at tvivl om bevillingers indhold og forudsætninger søges afklaret på et så tidligt tidspunkt som muligt, eventuelt ved forelæggelse for kommunalbestyrelsen.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 29. november 1977 efter brevveksling med undervisningsministeriet udtalt, at der var enighed om, at skolestyrelsesloven ikke hjemler et skolenævn adgang til på egen hånd at antage juridisk bistand med forpligtende virkning for kommunen, men at det af de af undervisningsministeriet afgivne udtalelser må følge, at skolestyrelsesloven principielt ikke i øvrigt udelukker, at byrådet meddeler bevilling til et skolenævn til andre formål end de i skolestyrelsesloven angivne. Det må herved forudsættes, at der foreligger den fornødne kommunale interesse i at afholde en udgift af den pågældende art.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 2. juni 1980 udtalt, at ifølge skolestyrelseslovens § 1, stk. 1, træffer kommunalbestyrelsen bestemmelse om alle forhold vedrørende kommunens skolevæsen, der ikke er henlagt til andre myndigheder, og kommunen har ifølge stk. 2 afgørelsen i sager, der medfører forøgede udgifter for kommunen. Det er derfor ministeriets opfattelse, at det er kommunalbestyrelsen – eventuelt skolekommissionen efter kommunalbestyrelsens bemyndigelse – der bestemmer, i hvilket omfang der skal foretages klasseopbrydninger og -sammenlægninger. Spørgsmålet om, på hvilken nærmere måde de således besluttede klasseopbrydninger og -sammenlægninger skal gennemføres på den enkelte skole, må efter ministeriets opfattelse være overladt til skolens leder, som ifølge skolestyrelseslovens § 57, stk. 3, har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skole.

Med hensyn til spørgsmålet om skolenævnets kompetence bemærkede ministeriet, at skolestyrelsesloven ikke har tillagt skolenævnet beslutningskompetence på dette område, men at det vil være naturligt, at skole-

lederen – inden han træffer en afgørelse – rådfører sig med skolenævnet.

I skrivelse af 5. april 1983 har undervisningsministeriet udtalt, at skolekommissionen i henhold til § 36, stk. 4, i folkeskoleloven har en selvstændig kompetence til at tillade, at et barn optages eller forbliver i en anden skole end dets distriktsskole. Det fremgår videre af § 1, stk. 2, i skolestyrelsesloven, at alle sager vedrørende skolevæsenet, der er henlagt til skolekommissionen, skal forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, såfremt de medfører forøgede udgifter for kommunen. På denne baggrund har undervisningsministeriet givet udtryk for, at skolekommissionen skal forelægge en ansøgning om optagelse af en elev i en anden skole end distriktsskolen for kommunalbestyrelsen til endelig godkendelse, hvis godkendelse vil medføre oprettelse af en ny klasse. Ministeriet har herved henvist til § 15, stk. 1, i folkeskoleloven, hvor der er fastsat regler om maksimalt antal elever i en klasse ved skoleårets begyndelse.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 17. juni 1983 udtalt, at man ikke har bemærkninger til den udtalelse, som undervisningsministeriet har afgivet i sagen. Ved sager, der vedrører forholdet mellem kommunalbestyrelsen og de stående udvalg, kan kommunalbestyrelsen normalt selv fastlægge beslutningsniveauet – altså om en sag endeligt skal afgøres af vedkommende stående udvalg eller kommunalbestyrelsen – medens en sådan adgang til i alle tilfælde at fastlægge beslutningsniveauet på baggrund af de regler, der er nævnt af undervisningsministeriet, ikke ses at bestå i forholdet mellem kommunalbestyrelsen og skolekommissionen.

§ 2 ^[1]

Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens skoleplan [2] samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen [3].

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen vedtager undervisningsplaner [4] samt ændringer i disse på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen [5], efter at udkastene har været forelagt skolenævnene til udtalelse [6].

Stk. 3. Skoleplaner og undervisningsplaner samt ændringer i disse indsendes til amtsrådet [7].

Stk. 4 [8]. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af skoleplaner og undervisningsplaner.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

2. Nærmere regler om skoleplanens indhold findes i folkeskolelovens § 24.

§§ 2-2 a

3. Jfr. § 22, stk. 1, som ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974. Ifølge § 27, stk. 15, som ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977 og lov nr. 216 af 23. april 1986, skal skolenævnet udtale sig om de bestemmelser i det af skolekommissionen udarbejdede udkast til skoleplan, der omhandler skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning, undervisning i fritiden og skolefritidsordning, for så vidt disse bestemmelser vedrører den pågældende skole.

Ifølge § 29, stk. 5, som ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, skal endvidere fritidsnævnets udtalelse indhentes om de bestemmelser i udkastet til skoleplan, der vedrører elevernes undervisning i fritiden og skolefritidsordning.

4. Nærmere regler om undervisningsplanens indhold findes i folkeskolelovens § 16. Efter denne bestemmelse skal der udarbejdes en undervisningsplan for hver skole i kommunen. Undervisningsplanerne for de enkelte skoler kan imidlertid udformes sådan, at de er mere eller mindre enslydende, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 230 af 9. december 1975 om udformningen af undervisningsplaner i folkeskolen.

5. Jfr. § 22, stk. 1, som ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

6. Jfr. § 27, stk. 14, som ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

7. Skoleplaner og undervisningsplaner skal ikke længere godkendes af amtsrådet, idet bestemmelserne herom i § 37 ophævedes ved lov nr. 335 af 19. juni 1974. Planerne skal imidlertid umiddelbart efter kommunalbestyrelsens vedtagelse indsendes til amtsrådet.

8. De nærmere regler herom er fastsat i undervisningsministeriets cirkulære nr. 224 af 3. december 1975 om udformningen af skoleplaner i folkeskolen og cirkulære nr. 230 af 9. december 1975 om udformningen af undervisningsplaner i folkeskolen.

§ 2 a ^[1]

Kommunalbestyrelsen foretager indstilling til amtsrådet om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, der er optaget i kommunens skoler, såfremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jfr. § 37. Tilsvarende foretager kommunalbesty-

relsen indstilling om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

1. Paragraffen blev indsat ved lov nr. 528 af 28. december 1979 som led i udlægningen af særforborgens undervisning til kommuner og amtskommuner.

Ifølge § 19, stk. 1, i folkeskoleloven skal kommunen sørge for specialundervisning til børn i børnehaveklasser og på 1.–10. klassetrin samt tilbyde specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen. Ifølge § 19, stk. 2, påhviler det dog amtskommunen at sørge for, henholdsvis tilbyde denne undervisning og bistand til børn, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Amtskommunen kan ifølge § 20, stk. 1, opfylde forpligtelsen til at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter § 19, stk. 2, ved at indgå overenskomst med en eller flere kommuner om, at denne undervisning eller bistand indrettes som led i de almindelige folkeskolars virksomhed.

Som følge af denne ansvarsfordeling mellem kommuner og amtskommuner skal kommunalbestyrelsen foretage indstilling til amtskommunen med hensyn til den del af folkeskolens undervisning m.v., som amtskommunen efter folkeskolelovens § 19, stk. 2, skal sørge for.

I undervisningsministeriets vejledning nr. 184 af 22. oktober 1979 om henvisning af elever til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens § 19, stk. 2, er der redegjort nærmere for fremgangsmåden ved henvisning til specialundervisning m.v. Skolepsykologisk rådgivning udarbejder forslag om, under hvilken form og med hvilket indhold specialundervisningen og anden specialpædagogisk bistand skal gives, samt giver en vurdering af specialundervisningens karakter (folkeskolelovens § 19, stk. 1, eller § 19, stk. 2).

På grundlag af skolepsykologisk rådgivnings forslag træffer lærerrådet – eller efter lærerrådets bemyndigelse elevens lærere – beslutning om henvisning til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens § 19, stk. 1, eller om sagens fremsendelse til kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen træffer herefter beslutning om, hvorvidt den vil indstille til amtsrådet at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand efter folkeskolelovens § 19, stk. 2, til den pågældende elev. I bekræftende fald afgiver kommunalbestyrelsen indstilling til amtsrådet.

Amtsrådet træffer, eventuelt efter indhentet udtalelse fra amtsskole-

psykologen eller andre sagkyndige, beslutning om henvisning af eleven til vidtgående specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Kan amtsrådet ikke tiltræde, at eleven har behov for vidtgående specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand, skal kommunen sørge for elevens undervisning.

Ifølge undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 433 af 22. oktober 1979 om folkeskolens specialpædagogiske bistand til småbørn gælder tilsvarende bestemmelser ved henvisning til specialpædagogisk bistand af børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen. Beslutningen om bistanden eller om sagens fremsendelse til amtsrådet træffes dog af kommunalbestyrelsen på grundlag af skolepsykologisk rådgivnings forslag, og lærerrådet skal således ikke inddrages.

§ 3 ^[1]

Kommunalbestyrelsen vedtager kommunens ungdomsskoleplan [2] samt ændringer i denne på grundlag af udkast, der er affattet af skolekommissionen [3].

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om ungdomsskolevirksomheden [4] i kommunen på grundlag af skolekommissionens indstilling.

Stk. 3. Ungdomsskoleplaner og fortegnelser over ungdomsskolevirksomheden indsendes til amtsrådet [5].

Stk. 4 [6]. Undervisningsministeren fastsætter regler om affattelsen af ungdomsskoleplaner.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974, lov nr. 656 af 21. december 1977 og lov nr. 216 af 23. april 1986.

2. Jfr. lov om fritidsundervisning m.v. § 5, stk. 2 og 3, samt undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 341 af 13. juli 1983 om ungdomsskolen, herunder ungdomskostskoler, § 10.

3. Jfr. § 25, som ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 og lov nr. 656 af 21. december 1977. Ved den sidstnævnte lovændring er fritidskommissionen bortfaldet, og ungdomsskolen er i administrativ henseende henlagt under skolekommissionen.

4. Jfr. lov om fritidsundervisning m.v. § 6.

5. Ungdomsskoleplaner og ungdomsskolevirksomhed skal ikke længere

godkendes af amtsrådet, idet bestemmelserne herom ophævedes ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 og lov nr. 216 af 23. april 1986, jfr. note 1 til § 39.

Sager om godkendelse af ungdomsskolens erhvervsmæssige grunduddannelser og ungdomskostskoler skal som hidtil forelægges undervisningsministeriet til afgørelse, jfr. lov om fritidsundervisning m.v. § 2, stk. 1, nr. 3, og § 8 (om ungdomsskolens erhvervsmæssige grunduddannelser) og § 20 (om ungdomskostskoler).

6. Den i note 2 nævnte bekendtgørelse indeholder i § 10 nærmere regler om, hvad der skal stå i ungdomsskoleplanen.

§ 4 ^[1]

Kommunalbestyrelsen udarbejder projekt til opførelse af nye skoler samt udvidelse og ombygning af bestående skoler.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om adgang for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m.v. til at medvirke i forbindelse med behandlingen af skolebyggeprojekter [2].

1. Paragraffen er senest ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, hvorved den fik sin nuværende affattelse.

Den ændrede affattelse af § 4 er en følge af den samtidige ændring af § 36, hvorved amtsrådenes beføjelse til at godkende kommunernes skolebyggeprojekter bortfaldt, se note 1 til § 36.

2. Disse regler er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 792 af 25. november 1986 om brugermedvirken ved behandlingen af folkeskolens byggesager uden for København.

Ifølge bekendtgørelsens § 1, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen forud for ethvert folkeskolebyggeri – bortset fra mindre ombygninger af bestående skoler og ombygninger, som ikke i væsentlig grad berører den pædagogiske benyttelse af lokalerne – nedsætte et skolebyggeudvalg til at rådgive kommunalbestyrelsen og dens stående udvalg ved udarbejdelse af et byggeprogram og et dispositionsforslag for det pågældende byggeri.

Skolebyggeudvalget skal omfatte skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør, repræsentanter for skolekommissionen, de forskellige nævn, lærerne m.fl. og eleverne samt skolens leder, såfremt denne er udnævnt, jfr. nærmere bekendtgørelsens § 1, stk. 2.

Når byggeprogram og dispositionsforslag er udarbejdet, skal kommunalbestyrelsen afholde et møde for alle de i byggeriet interesserede, hvor

der gives en sagkyndig orientering om dette projektmateriale, jfr. bekendtgørelsens § 2.

§ 5 ^[1]

Kommunalbestyrelsen godkender interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber og fritidsundervisning for voksne, jfr. dog § 39.

1. Paragraffen er senest ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, hvorved den fik sin nuværende affattelse. Der henvises i øvrigt til note 1 til § 39.

§ 6

Kommunalbestyrelsen påser, at tilskudsbetingelserne for fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne er opfyldt [1].

1. Ifølge § 36, stk. 4, og § 70, stk. 1, jfr. § 71, stk. 2, i lov om fritidsundervisning m.v. udbetales statstilskuddene til den i § 6 nævnte virksomhed til kommunen af amtskommunen, der på begæring stiller de fornødne forskudsbeløb til rådighed.

§ 7 ^[1]

Kommunalbestyrelsen ansætter ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen [2].

Stk. 2 [3]. Indstilles en ansøger til en stilling i folkeskolen eller den kommunale ungdomsskole som nr. 1 med alle stemmer af den indstillende myndighed, jfr. § 23, stk. 1, skal denne ansøger ansættes, hvis han opfylder de krav, der i øvrigt gælder for ansættelse i stillingen.

Stk. 3 [4]. Afskedigelse efter ansøgning, eller ved opnået 70 års alder, af en leder eller lærer foretages af kommunalbestyrelsen. Uansøgt afskedigelse af en fast ansat leder eller lærer foretages af undervisningsministeren.

Stk. 4. [5]. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved udfærdigelse af opslag af stillinger, ved udøvelse af indstillingsret og ved ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 173 af 28. april 1971 (stk. 1 og 3), lov nr. 335 af 19. juni 1974 (stk. 1, 3 og 4), lov nr. 656 af 21. december 1977 (stk. 2) samt lov nr. 358 af 4. juni 1986 (stk. 2).

2. Kommunalbestyrelsen er ansættelsesmyndighed i alle kommuner og med hensyn til alle leder- og lærerstillinger, der er normeret ved kommunens skole- og undervisningsvæsen. De tidligere særbestemmelser om kongelig udnævnelse – senere ministerudnævnelse – i visse lederstillinger er ophævet ved lov nr. 173 af 28. april 1971 og lov nr. 335 af 19. juni 1974. Bestemmelsen omfatter også ansættelse af timelærere, faste vikarer, vakancevikarer, årsvikarer (faglærere) og månedslønnede vikarer ved kommunens skolevæsen, jfr. undervisningsministeriets cirkulære af 1. marts 1984 om timelærere, vakancevikarer og vikarer i folkeskolen.

Med hensyn til spørgsmålet om delegation af ansættelses- og afskedigelseskompetence efter skolestyrelsesloven udtalte indenrigsministeriet i skrivelse af 15. marts 1982, at kommunalbestyrelsen lovligt kan delegere såvel sin ansættelseskompetence som sin afskedigelseskompetence efter skolestyrelsesloven til den kommunale forvaltning, borgmesteren eller økonomiudvalget, der dog for kommunalbestyrelsen vil skulle forelægge de sager, hvori indstillingen ikke kan følges, og naturligvis er undergivet de samme lovmæssige begrænsninger som kommunalbestyrelsen, herunder reglen i § 7, stk. 2.

Som led i en efterfølgende brevveksling med undervisningsministeriet udtalte indenrigsministeriet i en supplerende skrivelse af 6. juli 1984 om ansættelseskompetencen, at det må tillægges betydelig vægt, at det kan virke krænkende for skolekommissionen, hvis forvaltningen bemyndiges til at vælge mellem 3 ansøgere, der indstilles uprioriteret af skolekommissionen. Denne betænkelighed gælder så meget desto mere – som undervisningsministeriet også har peget på – fordi skoledirektøren (ledende skoleinspektør) efter skolestyrelsesloven varetager hvervet som medhjælp for skolekommissionen.

Efter indenrigsministeriets opfattelse vil det på den anden side næppe virke krænkende for skolekommissionen, hvis valget mellem 3 indstillede udøves af økonomiudvalget. Der synes derfor ikke at være samme betænkelighed ved delegation til økonomiudvalget som til forvaltningen i disse sager.

Undervisningsministeriet kunne i skrivelse af 20. september 1984 tilslutte sig denne udtalelse. Der kan således ikke ske delegation af ansættelseskompetencen til forvaltningen i de tilfælde, hvor der foreligger en sideordnet indstilling af 3 ansøgere, hvorimod der i de nævnte tilfælde vil kunne ske delegation til økonomiudvalget. Økonomiudvalget vil selvsagt skulle forelægge de sager, hvori indstillingen ikke kan følges, for kommunalbestyrelsen.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 22. juli 1986 udtalt, at der som der er tale om en retligt bindende indstilling efter skolestyrelseslo-

vens § 7, stk. 2, jfr. § 23, vil der i sådanne tilfælde kunne ske delegation af ansættelseskompetencen til forvaltningen.

I en sag om udnævnelse af en skoleinspektør udtalte folketingets ombudsmand i skrivelse af 19. november 1976, at et kommunalbestyrelsesmedlem, der for et skoleår var ansat som sygevikar ved den pågældende skole, måtte betragtes som inhabilt ved kommunalbestyrelsens behandling af udnævnelssagen. Ombudsmanden fandt endvidere, at der efter sagens omstændigheder ikke var rimelig grund til at betvivle, at vedkommende kommunalbestyrelsesmedlems stemme havde været udslaggivende for udnævnelser, der blandt andet under hensyn hertil efter ombudsmandens opfattelse var ugyldig. Undervisningsministeriet, der ved sin første behandling af sagen ikke havde fundet, at den hos vedkommende kommunalbestyrelsesmedlem konstaterede inhabilitet var af en sådan karakter, at der var tilstrækkeligt grundlag for at give kommunalbestyrelsen pålæg om at annullere skoleinspektørudnævnelser, tilsluttede sig ombudsmandens vurdering af inhabilitetens virkning for udnævnelser og meddelte i skrivelse af 22. december 1976, at udnævnelser måtte betragtes som ugyldig, og at kommunalbestyrelsens beslutning om udnævnelser som følge heraf skulle annulleres. (Folketingets ombudsmands beretning for året 1976, side 150–163).

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 19. september 1985 udtalt, at efter indenrigsministeriets opfattelse er det ikke tilstrækkeligt til at statuere inhabilitet for kommunalt ansatte kommunalbestyrelsesmedlemmer, at en sag vedrører den institution, hvor den pågældende er ansat, eller arbejdsforholdene på stedet. Der må foretages en nærmere vurdering af den interesse, medlemmet har i sagen. På baggrund af de opgaver den ledende skoleinspektør har efter skolestyrelsesloven, finder indenrigsministeriet ikke, at lærere ved en anden skole end ansøgerens egen er inhabile ved valget af den ledende skoleinspektør.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 6. januar 1986 udtalt, at formålet med inhabilitetsreglerne i den kommunale styrelseslovs § 14 er dels at sikre, at den enkelte sag behandles korrekt, dels at sikre offentlighedens tilid til de afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen. Styrelseslovens § 14 indeholder imidlertid ingen nærmere angivelse af, hvornår et medlem må anses for inhabilt. Dette spørgsmål må således afgøres i overensstemmelse med den almindelige anerkendte forvaltningsretlige grundsatning om inhabilitet. Et kommunalbestyrelsesmedlem vil herefter være inhabilt, hvis det i det konkrete tilfælde ud fra samtlige foreliggende omstændigheder må antages, at der hos medlemmet foreligger en uvedkommende interesse i sagen af en sådan styrke – dvs. en væsentlig uvedkommende interesse – at det ud fra en generel vurdering må frygtes, at den på-

gældende vil lade sig påvirke heraf. Efter indenrigsministeriets opfattelse er det ikke tilstrækkeligt til at statuere inhabilitet for kommunalt ansatte kommunalbestyrelsesmedlemmer, at en sag vedrører den institution, hvor den pågældende er ansat, eller arbejdsforholdene på stedet. Der må foretages en nærmere vurdering af den interesse, medlemmet har i sagen. Under hensyn til de opgaver, som en skoledirektør har efter skolestyrelsesloven, og en medsendt »Instruks for skoledirektøren«, fandt indenrigsministeriet ikke, at to lærere var inhabile ved kommunalbestyrelsens ansættelse af en skoledirektør.

F.s.v. angik to skoleinspektører, der som medlemmer af kommunalbestyrelsen havde deltaget i ansættelsen af skoledirektøren, udtalte indenrigsministeriet, at skoleinspektørerne ville få skoledirektøren som nærmeste foresatte i forskellige arbejdssammenhænge. De måtte derfor anses for inhabile og burde således ikke have deltaget i byrådets behandling og afstemning i sagen om besættelse af stillingen som skoledirektør.

3. Bestemmelsen omfatter alle leder- og lærerstillinger i folkeskolen og den kommunale ungdomsskole, hvorom der skal foretages indstilling af skolekommissionen i henhold til § 23, stk. 1, i forbindelse med besættelse af ledige stillinger. Bestemmelsen omfatter således ikke stillinger som skoledirektør, ledende skoleinspektør, viceskoledirektør og ledende skolepsykolog, jfr. lovens § 23 med kommentar.

En enstemmig indstilling af en ansøger er kun bindende for ansættelsesmyndigheden (kommunalbestyrelsen), når den er vedtaget med alle stemmer af den indstillende myndighed (skolekommissionen), dvs. at alle stemmeberettigede medlemmer af vedkommende kommission skal deltage i det møde, hvor indstillingen foretages, og afgive deres stemme for den pågældende ansøger. Et fraværende medlems efterfølgende tiltrædelse af en indstilling, som er vedtaget af de i mødet deltagende medlemmer, er således ikke nok til, at indstillingen kan betragtes som enstemmig i lovens forstand. (Undervisningsministeriets skrivelse af 11. februar 1971).

4. Afskedigelseskompetencen afhænger som hovedregel af, om afskedigelsen sker efter ansøgning eller uden ansøgning. I førstnævnte tilfælde foretages afskedigelse af ansættelsesmyndigheden (kommunalbestyrelsen), medens undervisningsministeriet i sidstnævnte tilfælde er kompetent myndighed, når der er tale om uansøgt afskedigelse af en varigt eller på åremål ansat tjenestemand. Uansøgt afskedigelse af en tjenestemand, der er ansat på prøve, samt timelærere, vakancevikarer, vikarer og faglærere foretages af kommunalbestyrelsen.

Spørgsmål om afsked med rådighedsløn skal altid forelægges for undervisningsministeriet.

Spørgsmål om, hvorvidt der tilkommer en tjenestemand pension i forbindelse med afskedigelse af helbredsmæssige årsager eller i tilfælde af uansøgt afskedigelse, skal af vedkommende myndighed forelægges for finansministeriet, der træffer afgørelse af dette spørgsmål, jfr. lov nr. 291 af 18. juni 1969 om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken (tjenestemandsløven) § 31, stk. 3, og lov nr. 292 af 18. juni 1969 om tjenestemandspension § 31.

Efter den tidligere tilsynslov blev pensioner til tidligere tjenestemænd ved det kommunale skolevæsen beregnet af skolerådet og anvist af skolefonden. Ved lov nr. 247 af 4. juni 1969 om amtsrådenes og amtskommunernes overtagelse af skolerådenes og skolefonden opgaver m.v. § 1 blev beregning og anvisning af pensioner overtaget af amtsrådet og amtskommunen. Udgiften til pensioner afholdes fuldt ud af statskassen, jfr. folkeskolelovens § 41, stk. 1.

5. Disse regler er fastsat i undervisningsministeriets cirkulære nr. 234 af 24. november 1977 om ansættelse og afskedigelse af tjenestemænd m.v. ved kommunernes og amtskommunernes skole- og undervisningsvæsen, som ændret ved cirkulære nr. 43 af 8. marts 1978 og cirkulære af 16. juni 1981.

Med hensyn til fremgangsmåden ved foretagelse af indstilling om ansættelse af ledere og lærere henvises til reglerne i § 23 og § 79.

En kommunalbestyrelse har anmodet indenrigsministeriet om en vejledende udtalelse vedrørende spørgsmålet om forholdet mellem den kommunale styrelseslovgivning og skolestyrelseslovens § 7 og § 23, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 234 af 24. november 1977.

Baggrunden for kommunalbestyrelsens henvendelse var en udtalelse fra et amtsråds kulturelle udvalg, hvoraf det blandt andet fremgik, at reglerne i undervisningsministeriets ovennævnte cirkulære af 24. november 1977, §§ 11 og 13, efter amtskommunens opfattelse må anses for udtømmende at angive, hvilket materiale der kan forelægges en skolekommission ved udarbejdelse af indstilling om ansættelse af tjenestemænd i folkeskolen.

Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 24. september 1985, at det rejste spørgsmål om forholdet mellem den kommunale styrelseslov og skolestyrelsesloven i sager vedrørende besættelse af stillinger inden for folkeskolens område, herunder stillingen som skoledirektør, vedrører forholdet mellem den almindelige kompetence, en kommunalbestyrelse har til at varetage kommunens anliggender, herunder det ansvar, der føl-

ger af kompetencen som ansættelses- og personalemyndighed, og reglerne i (den øvrige) lovgivning, der indskrænker, udvider eller eventuelt supplerer kommunalbestyrelsens almindelige kompetence.

Reglerne i undervisningsministeriets cirkulære nr. 234 af 24. november 1977, der har hjemmel i skolestyrelsesloven, foreskriver en bestemt procedure for behandling af sager om ansættelse (forfremmelse) i stillinger inden for folkeskolen. Efter indenrigsministeriets opfattelse supplerer disse regler de regler, der i øvrigt gælder for ansættelse i en kommune. Ved besættelse af stillinger inden for folkeskolen skal en kommunalbestyrelse derfor – som et minimum – følge den i skolestyrelseslovgivningen foreskrevne procedure.

Indenrigsministeriet udtalte videre, at en fravigelse af en kommunalbestyrelses almindelige kompetence kræver udtrykkelig lovhjemmel, jfr. bl.a. § 1, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse. Dette gælder også i de tilfælde, hvor forholdet er det, at kommunalbestyrelsens almindelige mulighed for at fastsætte niveauet for kommunalbestyrelsens beslutningsgrundlag begrænses.

Det var indenrigsministeriets opfattelse, at skolestyrelseslovens § 7 og § 23 samt undervisningsministeriets cirkulære nr. 234 af 24. november 1977 ikke med rette kan opfattes således, at der er udtrykkelig hjemmel i lovgivningen til at afskære en kommunalbestyrelse fra på ethvert stade i proceduren vedrørende besættelse af stillinger inden for folkeskolen at foreskrive, at de i skolestyrelseslovgivningen fastsatte procedurer iagttages sideløbende med de øvrige procedurer, der inden for lovgivningens rammer beslattes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med en ansættelse.

KAPITEL 2

Tilsynsmyndighederne i kommunerne

§ 8

Skolekommissionen varetager tilsynet med kommunens skolevæsen i forbindelse med skolenævn ved de enkelte skoler [1].

Stk. 2. Den varetager tilsynet med virksomhed efter kapitel I, jfr. kapitel IV, i lov om fritidsundervisning m.v. i forbindelse med ungdomsskolenævnet [2].

Stk. 3. Fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet behandler sager om virksomhed henholdsvis efter kapitel II og kapitel III, jfr. kapitel IV, i lov om fritidsundervisning m.v. [3].

1. Baggrunden for indførelsen af obligatoriske skolenævn var de mange kommunesammenlægninger, der blev foretaget i forbindelse med kommunalreformen. Dannelsen af større, i visse tilfælde meget store, kommunale enheder har øget behovet for, at hver enkelt skoles forældrekreds gennem en dertil valgt repræsentation får mulighed for at deltage i eller øve indflydelse på skolens arbejde. Efter lovens kapitel 3, der indeholder bestemmelserne om tilsynets funktioner, er beføjelser og opgaver derfor fordelt således, at skolekommissionen skal tage sig af alle forhold, der vedrører kommunens skolevæsen som helhed, medens det enkelte skolenævn skal varetage en række opgaver med hensyn til den skole, for hvilken det er valgt.

2. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt fritidskommissionen, og kommissionens hidtidige opgaver inden for ungdomsskoleområdet blev henlagt til skolekommissionen. Der henvises i øvrigt til note 1 til § 9.

3. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt fritidskommissionen, jfr. note 2, og fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet fik samtidig indstillingsret direkte til kommunalbestyrelsen i sager, om hvilke der ikke skal træffes endelig beslutning i nævnene. I konsekvens heraf er fritidskommissionens hidtidige tilsyn med fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne overgået til kommunalbestyrelsen, jfr. § 1, stk. 1.

§ 9 ^[1]

I hver kommune oprettes en skolekommission.

Stk. 2. Har kommunalbestyrelsen 15 medlemmer eller derover, består kommissionen af:

1. [2] 7 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt de personer, der er valgbare [3] til denne. Mindst 4 af disse medlemmer skal være medlemmer af kommunalbestyrelsen [4].

2. [5] 5 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer og deres stedfortrædere [6, 7].

3. 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af ungdomsskolenævnet [8].

Stk. 3 [9]. Har kommunalbestyrelsen 13 eller 11 medlemmer, består skolekommissionen af i alt 11, henholdsvis 9, medlemmer. De i stk. 2 nævnte medlemstal på 7, 5 og 1 ændres i så fald til 6, 4 og 1, henholdsvis 5, 3 og 1. Mindst 3 af de af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer skal i disse tilfælde være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

Stk. 4. Har kommunalbestyrelsen mindre end 11 medlemmer, fastsætter undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen skolekommissionens sammensætning [10].

Stk. 5. For kommuner, der i medfør af § 64 i lov om kommunernes styrelse har en godkendt magistratsordning, kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætte en særlig ordning med hensyn til skolekommissionens sammensætning [11].

1. Ifølge loven af 9. februar 1970 bestod skolekommissionen af:

1. 6 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dem, der var valgbare til denne. Mindst 3 af de valgte skulle være medlemmer af kommunalbestyrelsen.

2. 5 medlemmer valgt af og blandt de forældrevalgte medlemmer af skolenævnene.

Endvidere skulle der i hver kommune oprettes en fritidskommission bestående af:

1. De foran nævnte 6 medlemmer af skolekommissionen, der var valgt af kommunalbestyrelsen.

2. Formændene for ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet.

3. Yderligere 2 medlemmer valgt af henholdsvis fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet blandt deres medlemmer.

Lovrevisionsudvalget behandlede i sin betænkning (Bet. nr. 822/1977

s. 43 ff.) spørgsmålet om, hvorvidt disse bestemmelser burde ændres. Der var i udvalget principielt enighed om det hensigtsmæssige i, at de anliggender, der var henlagt til skolekommissionen, fortsat blev behandlet i en kommission sammensat af bl.a. repræsentanter for kommunalbestyrelsen og skolernes forældrekræde og med deltagelse af skolevæsenets leder samt repræsentanter for folkeskolens lærere.

Udvalget fandt derimod, at afgrænsningen imellem de opgaver, der i loven var henlagt til fritidskommissionen på den ene side og ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet på den anden, havde skabt betydelige vanskeligheder i praksis. Årsagen hertil skulle formentlig især søges i den omstændighed, at mens skolekommissionen varetog en række opgaver af betydning for kommunens samlede skolevæsen, der klart kunne adskilles fra skolenævnens opgaver på de enkelte skoler, var de anliggender, der blev behandlet i fritidskommissionen, i alt væsentligt sammenfaldende med arbejdsopgaverne i de tre omhandlede nævn. Udvalgets gennemgang af fritidskommissionens beføjelser havde således klarlagt, at kommissionen i almindelighed behandlede de samme spørgsmål som ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet, og at man derfor afholdt en række møder om de samme forhold.

Udvalget fandt endvidere, at behovet for en nærmere tilknytning imellem ungdomsskolen og folkeskolen var blevet væsentligt forøget med vedtagelsen af folkeskoleloven af 26. juni 1975, der lægger op til en udbygning af samarbejdet imellem de to skoleformer, f.eks. med hensyn til undervisningen i en række valgfag og tilbudsfag, ligesom undervisningspligten efter det 7. klassetrin kan opfyldes ved heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole. Udvalgets flertal anbefalede på denne baggrund, at skolekommissionen blev suppleret med et medlem valgt af og blandt ungdomsskolenævnets medlemmer.

Med hensyn til fritidsundervisning for voksne anbefalede udvalgets flertal, at de anliggender, om hvilke der ikke skulle træffes endelig beslutning i voksenundervisningsnævnet, blev behandlet i skolekommissionen, før de blev forelagt kommunalbestyrelsen til afgørelse. Flertallet anbefalede på denne baggrund, at skolekommissionen blev suppleret med et medlem udpeget af og blandt medlemmerne af voksenundervisningsnævnet.

Skolekommissionen skulle herefter ifølge udvalgets forslag normalt bestå af 7 medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen, 4 medlemmer valgt af skolenævnene samt 2 medlemmer valgt af henholdsvis ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet. I konsekvens af den ændrede sammensætning af skolekommissionen foreslog udvalget endvide-

re, at fritidskommissionen skulle bortfalde, og at kommissionens hidtidige opgaver vedrørende ungdomsskolen og fritidsundervisning for voksne skulle overføres til skolekommissionen.

For så vidt angår de af kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer af skolekommissionen, foreslog udvalget, at disse alle skulle være medlemmer af kommunalbestyrelsen og så vidt muligt medlemmer af det stående udvalg, der ifølge kommunens styrelsesvedtægt forestår skole- og undervisningsvæsenets anliggender (kulturelt udvalg eller skoleudvalget). Forslaget tilsigtede at skabe mulighed for overensstemmelse mellem beslutninger, der træffes af henholdsvis skolekommissionen og det stående udvalg i sager, der efter de gældende bestemmelser skal behandles i kommissionen og derefter i udvalget.

Det lovforslag, som undervisningsministeren fremsatte i folketinget den 27. maj 1977, var i overensstemmelse med de nævnte forslag fra lovrevisionsudvalget med den afvigelse, at voksenundervisningsnævnet ikke skulle udpege et medlem til skolekommissionen, der heller ikke skulle behandle sager vedrørende fritidsundervisning for voksne. Antallet af skolenævnsmedlemmer i kommissionen blev i stedet forøget med 1 til 5.

Under folketingsbehandlingen vedtoges et ændringsforslag, der opretholdt den gældende lovs ordning, hvorefter kommunalbestyrelsen kan vælge indtil halvdelen af sine repræsentanter i skolekommissionen uden for kommunalbestyrelsens egen medlemskreds, og hvorefter de udpegede kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke nødvendigvis skal være medlemmer af kulturelt udvalg (skoleudvalget).

I forbindelse med behandlingen af forslaget om, at et af skolekommissionens medlemmer skulle vælges af og blandt ungdomsskolenævnets medlemmer, og at kommissionen skulle overtage fritidskommissionens hidtidige opgaver inden for ungdomsskolen, udtalte folketingets undervisningsudvalg i sin betænkning, at udvalget understregede, at ændringerne i skolestyrelsesloven alene tilsigter en administrativ koordinering imellem de to skoleformer. Ungdomsskolens undervisningstilbud skal som hidtil tilrettelægges og gennemføres i ungdomsskolens eget regie og efter gældende regler i lov om fritidsundervisning m. v., herunder kravene til lærerkvalifikationer, og lovforslaget indebærer således ikke ændringer med hensyn til ungdomsskolens muligheder for at fremstå som et alternativt undervisningstilbud til de unge.

2. De i stk. 2, nr. 1, nævnte medlemmer vælges efter reglerne i den kommunale styrelseslov. Det fastsættes i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 15, stk. 3, nr. 1, at valget fin-

der sted senest på kommunalbestyrelsens første møde, efter at valget af skolenævnsmemberer til skolekommissionen har fundet sted.

3. Valgbar til kommunalbestyrelsen er enhver, der har fast bopæl i den pågældende kommune, er fyldt 18 år, ikke er umyndiggjort og ikke er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af kommunale råd, jfr. §§ 1 og 2 i den kommunale valglov (lovbekendtgørelse nr. 139 af 26. marts 1985). Personer, som ikke har dansk indfødsret, er dog kun valgbare, hvis de har haft fast bopæl i Danmark i de sidste 3 år forud for valget.

4. Når kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages blandt både medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, sker valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge, under ét. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat, jfr. den kommunale styrelseslovs § 26.

Med hensyn til læreres medlemskab af kommissionen henvises til note 7.

5. Skolekommissionen består som hovedregel af i alt 13 medlemmer, hvoraf 5 medlemmer er forældrerepræsentanter. Det er i overensstemmelse med den tidligere gældende ordning, at de af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer udgør kommissionens flertal, hvorved der sikres mulighed for overensstemmelse med kommunalbestyrelsen, når der skal træffes beslutning i sager af økonomisk karakter.

6. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 om valg af skolekommissioner og skolenævn samt om valg af skoleråd ved gymnasieskoler uden for København kapitel 3 og 5.

Ifølge bekendtgørelsens § 15, stk. 3, nr. 2, skal valg af skolekommissionens forældrevalgte medlemmer foretages, så snart forældrekrederens valg af skolenævnsmemberer i henhold til bekendtgørelsens kapitel 2 er afsluttet. Valget foregår under ledelse af et af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer udpeget medlem, der indkalder de valgte skolenævnsmemberer til foretagelse af valget ved skriftlig indkaldelse af hvert enkelt medlem med et passende varsel.

Samtidig med valget af medlemmer skal der vælges et tilsvarende antal stedfortrædere for de valgte.

Valget foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, såfremt dette for-

langes af nogen af de valgberettigede, jfr. bekendtgørelsens § 15, stk. 3, nr. 2, og skolestyrelseslovens § 79 samt kommentaren hertil. Anvendelsen af denne valgmetode forudsætter, at der foretages gruppdeling i valgforsamlingen. Først foretages fordeling af medlemmer mellem grupperne i forhold til disses størrelse. De grupper, der på grundlag af forholdstalsvalgmåden kan vælge ét eller flere medlemmer til skolekommissionen, må derefter udpege et tilsvarende antal stedfortrædere til denne. Er et skolenævnsmedlem forhindret i at deltage i valget af medlemmer til skolekommissionen, kan de skolenævnsmedlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, forlange stedfortræderen indkaldt til at deltage i valghandlingen. Kommunalbestyrelsen afgør i tvivlstilfælde, om betingelserne for stedfortræderens indkaldelse er til stede.

7. Det må anses for udelukket, at skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt fælleslærerrådets repræsentant(er), der som tilforordnede deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder, jfr. § 12, stk. 1, tillige er stemmeberettigede medlemmer af kommissionen.

Undervisningsministeriet har endvidere i en skrivelse af 10. maj 1978 udtalt, at en lærer i folkeskolen, der ikke har administrative funktioner, efter ministeriets opfattelse vil kunne vælges til medlem af skolekommissionen. Et generelt forbud imod, at lærere indvælges i skolekommissionen, måtte efter ministeriets opfattelse forudsætte udtrykkelig hjemmel i skolestyrelsesloven, jfr. for skolenævnets vedkommende bestemmelsen i skolestyrelseslovens § 10, stk. 5, hvorefter medlemskab af skolenævnet er udelukket for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole.

Spørgsmålet om, hvorvidt en lærer, der er medlem af skolekommissionen, må anses for habil ved behandlingen og afgørelsen af bestemte sager, kunne efter ministeriets opfattelse ikke besvares generelt, men må afgøres fra sag til sag ud fra en konkret bedømmelse af de foreliggende omstændigheder. Ministeriet henledte i denne forbindelse opmærksomheden på, at det i den forvaltningsretlige teori er antaget, at en person, der har en væsentlig interesse af personlig eller økonomisk karakter i en sags afgørelse, ikke bør deltage – f.eks. som medlem af et nævn eller en kommission – i behandlingen og afgørelsen af den pågældende sag. Efter det nævnte kriterium kan en lærer, der er medlem af skolekommissionen, i almindelighed ikke anses for udelukket fra at deltage i behandlingen og afgørelsen af sager, der generelt vedrører skolestrukturen og undervisningen ved kommunens skoler.

8. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt fritidskommissionen,

og kommissionens hidtidige opgaver inden for ungdomsskoleområdet blev henlagt til skolekommissionen. I forbindelse hermed er skolekommissionens sammensætning ændret, således at et af ungdomsskolenævnets medlemmer skal være medlem af skolekommissionen, jfr. note 1 til § 9.

Ifølge § 15, stk. 3, nr. 3, i bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 vælges det i stk. 2, nr. 3, nævnte medlem, så snart det nyvalgte ungdomsskolenævn har konstitueret sig.

9. De tidligere bestemmelser, hvorefter der var mulighed for at forhøje eller nedsætte skolekommissionens medlemstal i kommuner, hvor forholdene talte herfor, er ophævet ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

10. I kommuner, hvor kommunalbestyrelsen har mindre end 11 medlemmer, er det ikke anset for rimeligt, at kommunalbestyrelsens repræsentation i skolekommissionen udgør mere end halvdelen af kommunalbestyrelsens medlemmer. Undervisningsministeriet skal derfor i disse tilfælde efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætte skolekommissionens sammensætning. Det forudsættes, at kommissionen i princippet sammensættes som angivet i § 9, stk. 2, således at flertallet udgøres af de af kommunalbestyrelsen udpegede medlemmer, mens de øvrige medlemmer skal være skolenævnsmedlemmer og 1 medlem udpeget af ungdomsskolenævnet blandt dets medlemmer.

11. Undervisningsministeriet har med hjemmel i stk. 5 godkendt et medlemstal på 15 for skolekommissionerne i Århus, Odense og Aalborg.

§ 10 ^[1]

Ved hver folkeskole oprettes et skolenævn på 5 eller 7 medlemmer. Kommunalbestyrelsen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse [2]. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelt derunder henlagte skoleafdelinger [3].

Stk. 2. Skolenævnets medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen [4], jfr. dog stk. 3.

Stk. 3 [5]. Der tillægges følgende personer valgret og valgbarhed ved valget af medlemmer til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom:

1. Personer, der i henhold til lov om social bistand har modtaget et barn, der er indskrevet i skolen, i døgnpleje, og plejetilladelsen er meddelt senest

et år før tidspunktet for valgets afholdelse. Forældremyndighedens indehaver(e) kan ikke samtidig deltage i valget.

2. Den, der har indgået ægteskab med indehaveren af forældremyndigheden over et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

3. Faderen til et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt faderskabet er retligt fastslået, og den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

Stk. 4 [6]. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser, jfr. dog stk. 3.

Stk. 5 [7]. Medlemskab af skolenævnet er udelukket for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole.

Stk. 6 [8]. Kommunalbestyrelsen kan som en fælles ordning for kommunens skoler bestemme, at et af dens medlemmer deltager i skolenævnets møder uden stemmeret.

Stk. 7 [9]. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om valg af skolenævnets medlemmer og deres stedfortrædere og kan herunder fastsætte en dato for valgets afholdelse [10].

1. Paragraffen som affattet ved lov nr. 656 af 21. december 1977 og ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986.

2. Kommunalbestyrelsen må fastsætte skolenævnets medlemstal inden for den i loven angivne ramme på grundlag af en vurdering af forskellige relevante omstændigheder såsom skolens elevtal og klassetal, skoledistrikts geografiske udstrækning og lignende forhold.

Hvor der er oprettet specialklasserækker ved skolen, jfr. lovens § 10, stk. 4, skal nævnet bestå af 7 eller 9 medlemmer, heraf 2 forældrerepræsentanter for specialklasserækkerne.

3. Når der bortses fra observationsskoler, der efter deres formål har et stadig skiftende elevklientel og derfor ingen bestemt afgrænset forældre-kreds, skal der oprettes et skolenavn for hver selvstændig skole under kommunens skolevæsen. En skole er selvstændig, når den har egen leder.

Et skolenavn kan ikke være fælles for flere skoler, men hvis der under en hovedskole er henlagt en skoleafdeling, der ikke har egen leder, f.eks. en forskole for de yngste børneårgange, er skolenævnet fælles for hovedskolen og den pågældende skoleafdeling. Ifølge folkeskolelovens § 23,

stk. 1, kan skoler for de 3 eller 4 yngste klassetrin henlægges under en anden skoles ledelse, medmindre børnetallet overstiger 100.

Tilsynet med elever, der midlertidigt opholder sig på en observations-skole, må varetages af skolenævnet ved deres hjemskole, dvs. den skole, hvor de er indskrevet.

4. *Almindelige bemærkninger.* Efter de tidligere gældende bestemmelser var valget til skolenævnet betinget af, at den pågældende tilhørte skolens forældrereds, medens valgbarhed var betinget af, at den pågældende foruden at tilhøre skolens forældrereds havde bopæl i skoledistriktet og valget til folketinget.

Efter de nugældende bestemmelser er betingelserne for valget og valgbarhed identiske, jfr. dog § 10, stk. 5, fordi der såvel med hensyn til valget som med hensyn til valgbarhed til et organ, der i særlig grad skal varetage forældrenes interesser i forhold til skolen, bør lægges afgørende vægt på de pågældendes tilknytning til skolen som forældre og ikke på andre i sammenligning hermed irrelevante omstændigheder, som f.eks. bopæl i skolens distrikt. Normalt vil det være sådan, at forældrene bor i den skoles distrikt, hvor deres børn påbegynder skolegangen, men det kan forekomme, at eleven er optaget i en skole, der er beliggende i en anden kommune end elevens bopælskommune. I sådanne tilfælde må det anses for rimeligt, at forældre med bopæl uden for skolekommunen har mulighed for ikke blot at vælges, men også vælges til skolenævnet.

Skolens forældrereds. Det er således en nødvendig og tilstrækkelig betingelse for såvel valget som valgbarhed til skolenævnet, at de pågældende kan henregnes til skolens forældrereds. Ved en skoles forældrereds forstås de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i den pågældende skole, herunder den eller de personer, til hvem forældremyndigheden over et barn personligt er overdraget med overøvrighedens (dvs. statsamtets) godkendelse, jfr. valgbekendtgørelsens § 3, stk. 2, 1. pkt.

Endvidere omfatter forældreredsen de personer, som i henhold til § 10, stk. 3, på begæring får tillagt valget og valgbarhed.

Forældremyndighed. Reglerne om forældremyndighed findes i myndighedslovens kapitel 2 og 3 (lovbekendtgørelse nr. 443 af 3. oktober 1985, jfr. bekendtgørelse nr. 625 af 19. december 1985). Følgende af myndighedslovens bestemmelser, der særlig har betydning i denne forbindelse, skal nævnes:

§ 6. Børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, medmindre de har indgået ægteskab.

§ 8. Er forældrene gift med hinanden ved barnets fødsel, eller indgår de senere ægteskab, har de fælles forældremyndighed. Er forældrene separeret ved barnets fødsel, har moderen dog forældremyndigheden alene, medmindre samlivet mellem ægtefællerne genoptages.

Stk. 2. Er forældrene ikke gift med hinanden, har moderen forældremyndigheden alene.

Aftale om fælles forældremyndighed

§ 9. Forældre, der ikke er gift med hinanden eller er separerede, kan med statsamtets godkendelse aftale, at de skal have fælles forældremyndighed. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet.

Ophør af fælles forældremyndighed

§ 10. Lever forældre, der har fælles forældremyndighed, ikke sammen, eller agter en af dem at ophæve samlivet, kan enhver af dem kræve, at den fælles forældremyndighed skal ophøre.

Stk. 2. Forældrene kan med statsamtets godkendelse aftale, hvem af dem der skal have forældremyndigheden alene. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet.

Stk. 3. Er forældrene uenige, eller nægtes godkendelse af deres aftale, afgør retten under særligt hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden alene.

Overførelse af forældremyndighed ved aftale

§ 13. Forældremyndigheden kan ved aftale godkendt af statsamtet overføres til den af forældrene, der ikke har forældremyndigheden, eller til andre. Aftalen godkendes, medmindre den strider mod, hvad der er bedst for barnet. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den ene af forældrene og dennes ægtefælle.

Forældremyndigheden efter dødsfald

§ 15. Har forældrene fælles forældremyndighed, og dør den ene, forbliver forældremyndigheden hos den anden. Bor barnet ved dødsfaldet ikke hos den efterlevende, kan en anden i forbindelse med dødsfaldet anmode om at få tillagt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende.

Stk. 2. Har en af forældrene forældremyndigheden alene, og dør denne eller bevirker et dødsfald i øvrigt, at ingen har forældremyndigheden, bestemmes under hensyn til, hvad der er bedst for barnet, hvem der skal have forældremyndigheden. Anmoder den efterlevende af forældrene om forældremyndigheden, imødekommes anmodningen, medmindre hensynet til, hvad der er bedst for barnet, taler imod det.

Stk. 3. Forældremyndigheden kan tillægges et ægtepar i forening, herunder den efterlevende af forældrene og dennes ægtefælle.

— — —

Plejeforældre eller slægtninge, hos hvem et barn har fast ophold og forsørgelse, men som ikke har adopteret det pågældende barn, har ikke forældremyndighed over dette, men plejeforældre vil eventuelt være valgberettigede og valgbare ved skolenævnvalget i medfør af § 10, stk. 3, nr. 1.

Når forældremyndigheden tilkommer forældrene i forening, er de begge valgberettigede og valgbare.

Indskrivning i skolen. Afgørende for afgrænsningen af skolens forældre-kreds er indskrivningen af børn i vedkommende skole på valgets tidspunkt.

Ifølge folkeskolelovens § 36, stk. 1, kan et barn efter forældrenes anmodning indskrives i en skole fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år. Barnet skal indskrives i skolen i det distrikt, hvor det bor. Det er uden betydning, om barnet er optaget som elev i skolen, jfr. folkeskolelovens § 36, stk. 3, og §§ 37 og 38, eller om undervisningspligten er indtrådt, jfr. folkeskolelovens § 34, stk. 1, på tidspunktet for valgets foretagelse.

Forældre, der på valgets tidspunkt har børn indskrevet i flere skoler, er valgberettigede og valgbare ved hver af disse skoler.

Der kan forekomme situationer, hvor de samme børn på samme tid er indskrevet i forskellige skoler. I sådanne tilfælde må kommunalbestyrelsen i så god tid som muligt inden skolenævnvalget træffe bestemmelse om, ved hvilken af skolerne børnenes forældre skal deltage i valget.

Forældre til børn, der på valgets tidspunkt er blevet endeligt optaget (og dermed indskrevet) – med virkning fra 1. august – i en anden folkeskole, f.eks. en skole med overbygning, deltager kun i valg af skolenævn ved børnenes nye skole, jfr. valgbekendtgørelsens § 3, stk. 5.

Forældre til børn, der midlertidigt opholder sig på en observationsskole, hvor der ikke oprettes skolenævn, er valgberettigede og valgbare ved valg af skolenævn ved den skole (hjemskolen), hvorfra henvisningen til observationsskole har fundet sted, jfr. valgbekendtgørelsens § 3, stk. 4.

En liste over forældrekredeksens medlemmer skal tilvejebringes ved skolelederens foranstaltning på grundlag af skolens protokol/kartotek samt eventuelle begæringer i henhold til lovens § 10, stk. 3. Valglisten, der ikke må indeholde oplysning om de pågældendes CPR-nr., fremlægges til eftersyn på skolen, jfr. valgbekendtgørelsens § 4.

5. Bestemmelsen i stk. 3 blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

Baggrunden for lovændringen var en række henvendelser til undervisningsministeriet, hvor der blev givet udtryk for det urimelige i, at valget og valgbarhed alene tilkom personer, som var indehavere af forældremyndighed, jfr. § 10, stk. 2.

Ifølge valgbekendtgørelsens § 3, stk. 3, skal begæringer om tillæggelse af valget og valgbarhed være bilagt fornøden dokumentation for, at de i lovens § 10, stk. 3, nr. 1–3, nævnte betingelser er opfyldt, det vil sige:

ad nr. 1) en senest et år før tidspunktet for valgets afholdelse meddelt plejetilladelse eller anden tilsvarende tilladelse med hensyn til det pågældende barn,

ad nr. 2) vielsesattest samt attest fra folkeregistret og

ad nr. 3) fødselsattest eller dåbsattest samt attest fra folkeregistret.

Med hensyn til lovens § 10, stk. 3, nr. 1 om plejetilladelse anføres det yderligere i cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985, at en egentlig plejetilladelse almindeligvis kun foreligger i tilfælde, hvor barnet er i pleje i medfør af en privat aftale herom, f.eks. mellem forældremyndighedens indehaver og plejeforældrene, jfr. bistandslovens § 65, hvorefter personer, der modtager et barn til døgnophold i privat familiepleje, skal indhente en plejetilladelse fra det sociale udvalg.

Ordene »eller anden tilsvarende tilladelse« tager først og fremmest sigte på den situation, hvor barnet af det sociale udvalg er anbragt i familiepleje, jfr. bistandslovens § 33, stk. 1, nr. 3 og § 66. I sådanne tilfælde foreligger der ingen plejetilladelse, men en aftale imellem det sociale udvalg og plejeforældrene om plejeforholdet, jfr. socialstyrelsens vejledning nr. 4 af 21. december 1984 om forvaltningen af bistandslovens bestemmelser om døgnforanstaltninger og privat familiepleje for børn og unge, pkt. 38, og en erklæring fra socialforvaltningen om plejeforholdet og dets begyndelsestidspunkt vil være tilstrækkelig dokumentation.

Med hensyn til børn, der af det sociale udvalg er anbragt på døgninstitutioner, jfr. bistandslovens § 33, stk. 1, nr. 3 og § 96, bemærkes, at det kun er et fåtal af forældre til disse børn, der deltager i skolenævnvalg, og man har derfor fundet det rimeligt i stedet at åbne mulighed for at anse forstanderen for valgberettiget og valgbar. Forstanderen skal, hvis han ønsker at deltage i skolenævnvalget, dokumentere, at børn, der er opta-

get på døgninstitutionen, er elever i den pågældende skole. Det bemærkes, at forstanderen aldrig vil kunne udelukke forældre, der ønsker selv at gøre brug af deres rettigheder i henhold til valgbekendtgørelsens § 3, stk. 1 og 2.

Undervisningsministeriet har på forespørgsel tilkendegivet, at bestemmelsen i § 10, stk. 3, nr. 2, forudsætter, at forældremyndigheden kun er tillagt én person. Den finder således ikke anvendelse i de tilfælde, hvor forældremyndigheden ifølge myndighedslovens § 9 ifølge aftale er delt mellem forældrene, jfr. note 4.

6. Bestemmelsen i stk. 4 svarer til § 10, stk. 3, i loven af 9. februar 1970.

Ifølge valgbekendtgørelsens § 2, stk. 3, forstås ved en specialklasserække helt eller delvis årgangsdelte specialklasser for elever i alle de aldersgrupper i den undervisningspligtige alder, som i øvrigt modtager undervisning på skolen. Det antages endvidere, at specialklasserækken skal omfatte elever med samme handicap.

Med henblik på valg af forældrerepræsentanter for specialklassernes elever skal der ved skoler med specialklasserækker udfærdiges en særlig fortegnelse over de personer, der er valgberettigede med hensyn til børn, der er elever i specialklasserne, jfr. valgbekendtgørelsens § 4, stk. 1.

Forældre til elever i specialklasserne deltager sammen med skolens andre forældre i valget af skolenævnsmedlemmer i henhold til lovens § 10, stk. 2, jfr. valgbekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Lovrevisionsudvalget indstillede i sin betænkning (Bet. nr. 822/1977 s. 32), at bestemmelsen i den dagældende lovs § 10, stk. 3 (nu stk. 4), skulle ophæves. Baggrunden for dette forslag var navnlig, at denne særlige repræsentation efter udvalgets opfattelse ikke harmonerede med det almindelige ønske om, at handicappede elever i videst muligt omfang integreres i skolens almindelige virksomhed.

I det lovforslag, som undervisningsministeren fremsatte i folketinget den 27. maj 1977, var den særlige repræsentation for specialklasserækkerne i skolenævnet imidlertid opretholdt. I lovforslagets bemærkninger anføres det, at repræsentanterne for disse klasser i mange tilfælde har kunnet yde specialklasserækkernes elever særlig støtte ud fra deres specielle kendskab til disse elever. Det blev derfor anset for betænkeligt at lade denne repræsentation bortfalde.

7. Bestemmelsen i stk. 5 blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977. Indtil dette tidspunkt var der ikke fastsat særlige begrænsninger med hensyn til forældres valgret og valgbarhed til skolenævnet. Lærere, der havde forældremyndigheden over børn ved den skole, hvor de gjorde tjeneste,

var således efter administrativ praksis valgberettigede og valgbare på lige fod med alle andre forældre ved skolen. Det blev dog anset for udelukket, at skolens leder og lærerrådets formand, der deltager i skolenævnets møder som faste tilfornordnede uden stemmeret, tillige kunne være stemmeberettigede medlemmer af nævnet.

Ifølge bestemmelsen i stk. 5 er dels lærere, dels andre, der gør tjeneste ved den pågældende skole, udelukket fra at opnå valg til skolenævnet. Bestemmelsen antages i praksis at gælde for personer, hvis tjeneste er omfattet af skolelederens administrative eller pædagogiske ledelse af den pågældende skole, jfr. § 57, stk. 3. Som følge heraf vil f.eks. vikarer, der har timer på skolen, samt skolebetjente eller rengøringspersonale, der er ansat af kommunen og gør tjeneste på skolen, være udelukket fra medlemskab. Bestemmelsen antages derimod ikke at omfatte f.eks. skolelæger, skoletandlæger, skolesundhedsplejersker m.fl., der ikke i tjenstlig henseende henhører under skolens leder.

Såfremt ansættelsen sker i løbet af valgperioden, følger det af bestemmelsen, at den pågældende skal udtræde af skolenævnet.

Herudover medfører almindelige forvaltningsretlige principper om inhabilitet, at personer, der er ansat i ledende administrative stillinger ved det pågældende kommunale skolevæsen – herunder skoledirektøren, viceskoledirektøren, den ledende skoleinspektør og den ledende skolepsykolog – ikke kan indvælges som forældrevalgte medlemmer af et skolenævn, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985.

Personer, der er omfattet af stk. 5, vil som hidtil kunne deltage i skolenævnvalget som valgberettigede.

Om læreres valgbarhed til skolekommissionen henvises til kommentaren til § 9, stk. 2.

8. Indtil 1. april 1978 var et af skolenævnets medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af kommunalbestyrelsen. Denne ordning fungerede tilfredsstillende i de kommuner, hvor antallet af skoler, set i forhold til kommunalbestyrelsens størrelse, gjorde det muligt at varetage denne opgave inden for rimelige tidsmæssige rammer. Ordningen skabte derimod problemer de steder, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem måtte vælges til flere skolenævne. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 er loven derfor ændret således, at det overlades til de enkelte kommunalbestyrelser selv at træffe beslutning om, hvorvidt de ønsker at være repræsenteret ved et medlem i skolenævnene. Da antallet af forældrerepræsentanter ikke bør afhænge af, om kommunalbestyrelsen ønsker repræsentation i nævnet, og da formålet med ordningen primært er at etablere kontakt

§ 10

imellem kommunalbestyrelse og nævn, er der ikke tillagt kommunalbestyrelsesmedlemmet stemmeret i nævnet.

Hvis kommunalbestyrelsen kun skal repræsenteres i et enkelt skolenævn, hvilket vil være tilfældet i kommuner med kun én selvstændig skole, sker valget ved flertalsvalg, jfr. den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 1. Dersom der skal vælges medlemmer til flere skolenævne, bør valget foretages under ét som forholdstalsvalg efter reglerne i den kommunale styrelseslovs § 25, stk. 1, jfr. § 24, stk. 3. (Jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985 samt undervisningsministerens svar på et spørgsmål til ministeren i folketingets spørgetid den 29. april 1970, Folketingstidende 1969–70, sp. 5342).

Bestemmelsen i § 10, stk. 5, omfatter ikke kommunalbestyrelsesmedlemmer, der udpeges i medfør af § 10, stk. 6, men undervisningsministeriet har givet udtryk for betænkelighed ved, at et byråd i et konkret tilfælde udpegede en skolesekretær ved skolen som dets tilfornordede repræsentant i skolenævnet ved samme skole.

9. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 om valg af skolekommissioner og skolenævn samt om valg af skoleråd uden for København kapitel 2 og kapitel 5 samt cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985.

Ifølge valg bekendtgørelsens § 6 indkalder kommunalbestyrelsen de valgberettigede ved de enkelte skoler til et møde senest 3 uger efter det første kommunalbestyrelsesmøde efter det konstituerende møde. På mødet gives en redegørelse for de regler, der gælder for valget. Kandidatlisten skal være indleveret til formanden for valgbestyrelsen – der består af skolens leder, formanden for det afgående skolenævn og et kommunalbestyrelsesmedlem med sidstnævnte som formand – eller til en af denne angivet adresse senest kl. 16 den 7. dag efter mødet.

En kandidatliste kan indeholde navnene på indtil det dobbelte antal kandidater af det antal, der skal vælges, dvs. indtil 14 kandidater, hvis forældre kredsene skal vælge 7 medlemmer, og indtil 10 kandidater, hvis der skal vælges 5 medlemmer. En kandidatliste anses for gyldig, selv om den kun indeholder navnet på én kandidat. Hver kandidatliste skal være underskrevet af mindst 5 og højst 15 valgberettigede som stillere. Ingen kan være stiller for mere end én kandidatliste eller for en liste, hvor den pågældende selv er opført som kandidat.

Er der ved udløbet af fristen for kandidatlisters indgivelse kun indleveret én gyldig liste, bortfalder valget, og valgbestyrelsen erklærer det fornødne antal af de på listen opførte kandidater for valgt uden afstemning i den rækkefølge, hvori de er opført på listen. De ikke valgte kandidater

betragtes som stedfortrædere for de valgte i den rækkefølge, hvori de er opført på listen.

Hvis der ved opstillingsfristens udløb er indleveret mere end én kandidatliste, skal der afholdes valg og afstemning om de opstillede lister, jfr. valgbekendtgørelsens § 6, stk. 5, og §§ 7–14. Der kan stemmes enten på de opstillede kandidatlistes som sådanne eller personligt på en af de på listerne opførte kandidater. Valget opgøres i princippet som valgene til de kommunale råd, således at det først ved forholdstalsvalg (efter d'Hondts metode) afgøres, hvor mange kandidater hver kandidatliste har fået valgt. Det bestemmes derefter, hvilke af listernes kandidater der skal erklæres for valgt. Listestemmerne tillægges de kandidater, der er placeret øverst på listen, og antallet af personlige stemmer tillagt eventuelle listestemmer bliver bestemmende for, hvilke af listens kandidater der skal anses for valgt. De på en kandidatliste opførte kandidater, der ikke erklæres for valgt, betragtes som stedfortrædere for de valgte af samme liste i rækkefølge efter størrelsen af de opnåede stemmetal (listestemmer + personlige stemmer), jfr. valgbekendtgørelsens § 12.

Såfremt der ved en skole er oprettet en eller flere specialklasserækker, følges samme fremgangsmåde med hensyn til opstilling og valg af kandidater som repræsentanter for disse klasser. Da forældre til elever i specialklasserne skal vælge 2 skolenævnsmedlemmer, kan kandidatlisterne i disse tilfælde omfatte navnene på indtil 4 kandidater. Ved en skole med specialklasserækker skal der således afholdes 2 valg: Dels et valg, omfattende hele skolens forældrekræds, af 5 eller 7 ordinære skolenævnsmedlemmer i henhold til lovens § 10, stk. 1, dels et valg, alene omfattende forældre til elever i specialklasserne, af yderligere 2 medlemmer i henhold til lovens § 10, stk. 4.

Afstemninger skal være hemmelige, jfr. valgbekendtgørelsens § 7, stk. 1. Der stemmes ved personligt fremmøde på afstemningsstedet, og der er ikke mulighed for at afgive stemme pr. brev eller gennem fuldmagt, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985.

Om foretagelse af forholdstalsvalg på grundlag af d'Hondts metode henvises til kommentaren til § 79 med de dér anførte eksempler.

10. Ved lov nr. 216 af 23. april 1986 blev undervisningsministeren ved en tilføjelse til § 10, stk. 7, bemyndiget til at fastsætte en for alle kommuner gældende valgdato. Det forudsættes, at kommunalbestyrelserne som hidtil skal have ansvaret for tilrettelæggelsen af skolenævnsvalegene i de enkelte kommuner, og der skal fortsat være mulighed for »fredsvalg«, dvs. valg uden afstemning, når der ved opstillingsfristens udløb kun er anmeldt én kandidatliste.

§ 11 ^[1]

I hver kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn [2].

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet [3] består af:

1. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 2 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer – herunder arbejdsmarkedets organisationer – og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

3. 1 medlem valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene, jfr. § 10, stk. 1.

Stk. 3. Fritidsnævnet [4] består af:

1. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 3 medlemmer valgt efter følgende regler:

Kommunalbestyrelsen indkalder med mindst 14 dages varsel til et møde med deltagelse af 2 repræsentanter for hver af de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., de stedlige idrætsforeninger samt initiativtagerne til interessegrupper for børn og unge. Interessegrupper for børn og unge skal inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget have opfyldt betingelserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. [5]. Opnås der på mødet enighed om valg af 3 medlemmer til nævnet, anses de pågældende for valgt. Opnås der ikke på mødet enighed om valg af medlemmer, vælger kommunalbestyrelsen [6] 3 medlemmer til nævnet på grundlag af de på mødet eller senest 7 dage efter dette fremkomne indstillinger fra de indstillingsberettigede organisationer m.v.

Stk. 4 [7]. Hvor forholdene i en kommune taler derfor, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at fritidsnævnet skal bestå af 9 eller 11 medlemmer. I så fald vælges 5 henholdsvis 6 medlemmer af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, medens 4 henholdsvis 5 medlemmer vælges efter reglerne i stk. 3, nr. 2.

Stk. 5 [8]. For kommuner, der i medfør af § 64 i lov om kommunernes styrelse har en godkendt magistratsordning, kan undervisningsministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen fastsætte en særlig ordning med hensyn til fritidsnævnets sammensætning.

Stk. 6. Voksenundervisningsnævnet [9] består af:

1. 1 medlem valgt af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer.

2. 4 medlemmer valgt af kommunalbestyrelsen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 7 [10]. For hvert medlem af nævnene udpeges en stedfortræder.

Stk. 8 [11]. Hvis ingen organisation eller person, der efter stk. 2–6 kan indstille medlemmer til nævnene, findes i en kommune, eller der ikke fremkommer nogen indstilling, udpeger kommunalbestyrelsen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere.

1. Kommunalbestyrelsen vælger alle medlemmer af de 3 nævn, der skal oprettes efter § 11, dog med undtagelse af det i stk. 2, nr. 3, nævnte medlem af ungdomsskolenævnet, der vælges af og blandt skolenævnsmedlemmerne. Kommunalbestyrelsen er imidlertid forpligtet til at følge en eventuel enstemmig indstilling fra de indstillingsberettigede organisationer m.fl. om valg af medlemmer til fritidsnævnet i henhold til stk. 3, nr. 2. Endvidere vælges 2 af ungdomsskolenævnets og 4 af voksenundervisningsnævnets medlemmer efter indstilling fra forskellige stedlige organisationer, foreninger og interesserede kredse. Gennem kommunalbestyrelsens egne repræsentanter i nævnene sikres der direkte kontakt imellem kommunalbestyrelsen og vedkommende nævn.

For så vidt angår de medlemmer af nævnene, der vælges efter indstilling fra de stedlige interesseorganisationer, foreninger m.v., er det ikke nogen betingelse for valgbarhed, at de pågældende har bopæl i kommunen. Men de har kun pligt til at modtage valg, såfremt de har bopæl i kommunen, jfr. lovens § 14, stk. 1.

2. Undervisningsministeriet har i en cirkulæreskrivelse af 21. april 1970 udtalt, at ministeriet ikke vil udelukke, at ledere af kommunale ungdomsskoler og skoler for fritidsundervisning for voksne indvælges i nævnene, men ministeriet henleder samtidig opmærksomheden på, at der for nævnene kan blive forelagt sager, hvor de pågældendes stilling som ledere ikke kan være forenelig med, at de deltager i sagernes behandling og afgørelse.

Det må endvidere antages, at den samme person ikke samtidig kan varetage hvervne henholdsvis som medlem af et nævn og som tilforordnet lærerrepræsentant i vedkommende nævns møder, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 (nu bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978) kapitel 2. (Undervisningsministeriets skrivelse af 18. marts 1971).

3. *Ungdomsskolenævnet* afløser det tidligere ungdomsskoleudvalg, der skulle nedsættes af ungdomsnævnet, jfr. lov nr. 233 af 6. juni 1968 om fritidsundervisning m.v. § 72, stk. 3. Dets saglige område er ungdomsskolen.

Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt fritidskommissionen, og kommissionens opgaver inden for ungdomsskoleområdet henlagdes til skolekommissionen, jfr. note 1 til § 9. Det er samtidig fastsat, at et af ungdomsskolenævnets medlemmer skal vælges af og blandt medlemmerne af skolenævnene, jfr. stk. 2, nr. 3. Dette medlem kan eventuelt tillige være forældrevalgt medlem af skolekommissionen, og valget vil af praktiske grunde kunne afholdes samtidig med, at skolenævnenes medlemmer vælger repræsentanter til skolekommissionen, jfr. § 9, stk. 2, nr. 2, med kommentar. Der vil i øvrigt ikke være nogen forbindelse imellem de to valg-handlinger, og valget af medlem til ungdomsskolenævnet vil således kunne finde sted ved almindeligt stemmeflertal, medmindre der opnås enighed imellem alle de valgberettigede om valget af den pågældende. Der skal samtidig vælges en stedfortræder for den pågældende, jfr. § 11, stk. 7.

Ved lovændringen af 21. december 1977 blev det endvidere fastsat, at kommunalbestyrelsen altid skal indhente indstilling fra de stedlige arbejdsmarkedsorganisationer, og at der også kan afgives indstilling fra de stedlige uddannelsesinstitutioner, om udpegning af medlemmer til ungdomsskolenævnet, jfr. stk. 2, nr. 2. Undervisningsministeriet har i skrivelse af 13. marts 1978 henstillet til kommunalbestyrelserne, at de indhenter indstilling vedrørende repræsentation i ungdomsskolenævnet fra de stedlige arbejdsmarkedsorganisationer i form af en direkte henvendelse til organisationerne lokalt og i øvrigt suppleret med en mere generel annoncering over for andre organisationer og de stedlige uddannelsesinstitutioner.

Ifølge undervisningsministeriets skrivelse af 6. juli 1978 kan en aftenskole afgive indstilling om repræsentation i ungdomsskolenævnet, såfremt skolen kan dokumentere en særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

Ifølge kapitel 2 i bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 deltager skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt ungdomsskoleinspektøren eller, hvor der er flere ungdomsskoleinspektører, en repræsentant for disse i ungdomsskolenævnets møder. Endvidere deltager en fælles repræsentant for lærerne samt eventuelle pædagogiske medhjælpere inden for ungdomsskolen. Endelig deltager 2 elevrepræsentanter valgt af elevråd (sammenslutninger) inden for ungdomsskolen, såfremt der er oprettet elevråd eller hertil svarende former for elevsammenslutninger.

Ifølge lovens § 12, stk. 5, deltager et af fritidsnævnets medlemmer uden stemmeret i ungdomsskolenævnets møder.

4. *Fritidsnævnets* saglige område er fritidsvirksomhed for børn og unge, dvs. interessegrupper for børn og unge og ungdomsklubber. Det afløser for så vidt ungdomsnævnet, hvorunder tillige hørte spørgsmål vedrørende fritidsundervisning for voksne, jfr. lov nr. 233 af 6. juni 1968 om fritidsundervisning m.v. § 75.

Den under fritidsnævnet henlagte virksomhed omfatter bl.a. også børns og unges udøvelse af idræt i klubber, foreninger m.v. Det er derfor udtrykkeligt fastsat i loven, at repræsentanter for de stedlige idrætsorganisationer har ret til at foretage indstilling om valg af medlemmer til fritidsnævnet.

Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt fritidskommissionen, og fritidsnævnet fik samtidig indstillingsret direkte til kommunalbestyrelsen i sager, der ikke skal afgøres af nævnet selv.

Lovændringen indebærer endvidere, at fritidsnævnets sammensætning er ændret, således at kommunalbestyrelsens repræsentanter nu udgør nævnets flertal. Baggrunden for denne ændring var navnlig, at en række kommuner havde indført særlige tilskudsordninger uden statsrefusion til dele af det frivillige foreningsarbejde. Da kommunalbestyrelsen efter den tidligere bestemmelse kun var repræsenteret med 1 medlem i fritidsnævnet, blev den nærmere tilrettelæggelse af sådanne tilskudsordninger i adskillige tilfælde henlagt til andre organer end fritidsnævnet. Med den ændrede sammensætning af fritidsnævnet tilsigter man bl.a., at koordineringen af det offentliges tilskud til foreningsarbejde for børn og unge i videst muligt omfang bliver henlagt til fritidsnævnet.

Ifølge bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 7 deltager skoledirektøren/den ledende skoleinspektør eller en anden repræsentant for den kommunale forvaltning samt en fælles repræsentant for ledere og medarbejdere ved ungdomsklubber i fritidsnævnets møder.

5. Det forudsættes, at initiativet har udløst en godkendt interessegruppe. (Undervisningsministeriets skrivelse af 2. december 1975).

6. I dette tilfælde skal kommunalbestyrelsens valg af de yderligere 3 medlemmer ske blandt de personer, der omfattes af de fremkomne indstillinger.

Hvor kommunalbestyrelsen tidligere har valgt 4 medlemmer, og der ikke kan opnås enighed på mødet om de yderligere 3 medlemmer, må det antages, at retten til at udpege disse 3 medlemmer tilfalder den eller de

grupper i kommunalbestyrelsen, der – dersom kommunalbestyrelsens valg af alle 7 medlemmer var foregået under ét – ville have fået mandat nr. 5, 6 og 7, idet det valg, der nu finder sted, må betragtes som en genoptagelse af kommunalbestyrelsens tidligere forholdstalsvalg.

Hvis kommunalbestyrelsen endnu ikke har udpeget sine 4 medlemmer til nævnet, foretages valget som et almindeligt forholdstalsvalg, jfr. skolestyrelseslovens § 79 og den kommunale styrelseslovs §§ 24 og 25, og efter sidstnævnte lovs § 26 kan grupperne i den rækkefølge, mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller anden art af pladserne er besat.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 13. juni 1983 udtalt, at det følger af skolestyrelseslovens § 11, stk. 3, nr. 2, at kommunalbestyrelsen til det omhandlede møde skal indkalde 2 repræsentanter for hver af de i bestemmelsen nævnte foreninger m.v., som findes i kommunen. At lovligt indkaldte repræsentanter ikke møder frem, kan efter ministeriets opfattelse ikke medføre, at der ikke på mødet kan vælges medlemmer til fritidsnævnet. Der kan ikke stemmes ved skriftlig fuldmagt på mødet. Kommunalbestyrelsen skal indkalde til det omhandlede møde, uanset om enkelte af de i bestemmelsen nævnte foreninger m.v. ikke er oprettet i vedkommende kommune.

7. Bestemmelsen tager navnlig sigte på større kommuner, hvor der kan være behov for oprettelse af et nævn med et større medlemstal end angivet i stk. 3.

8. Ligesom der i magistratskommuner er behov for særlige regler med hensyn til skolekommissionens sammensætning, jfr. § 9, stk. 5, er det hensigtsmæssigt, at der i disse kommuner kan fastsættes en særlig ordning med hensyn til fritidsnævnets sammensætning. Undervisningsministeriet har med hjemmel i stk. 5 godkendt et medlemstal på 13 for fritidsnævnene i Århus, Odense og Aalborg.

9. *Voksenundervisningsnævnets* saglige område er de forskellige former for fritidsundervisning for voksne i henhold til fritidsundervisningslovens kapitel III. Det afløser for så vidt ungdomsnævnet og det særlige rådgivende aftenskoleudvalg, som efter de tidligere bestemmelser skulle ned sættes i købstadkommuner og landkommuner med bymæssig bebyggelse, hvor der var flere aftenskoler, jfr. lov nr. 233 af 6. juni 1968 om fritidsundervisning m.v. § 72, stk. 2.

De indstillingsberettigede organisationer m.v. er de stedlige oplysningsforbund, husholdningsorganisationer, husholdningsudvalg og an-

dre stedlige organisationer og kredse, der i den foregående valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 1. juni 1983 udtalt, at en kommunalbestyrelse er bundet af den frist for indstilling af medlemmer til voksenundervisningsnævnet, som er annonceret officielt, da dette er en forudsætning for, at samtlige indstillingsberettigede organisationer m.fl. stilles lige. Såfremt en kommunalbestyrelse ønsker at forlænge den annoncerede frist, må dette offentliggøres som en ændring af den tidligere annoncering.

Ifølge kapitel 2 i bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 deltager skoledirektøren/den ledende skoleinspektør eller en anden repræsentant for den kommunale forvaltning i voksenundervisningsnævnets møder. Endvidere deltager en repræsentant for ledere inden for fritidsundervisning for voksne samt en repræsentant for lærerne, hvis disse ønsker en sådan repræsentation. Endelig deltager 2 elevrepræsentanter valgt af elevråd (sammenslutninger) inden for fritidsundervisning for voksne, såfremt der er oprettet elevråd eller hertil svarende elevsammenslutninger.

10. Stedfortræderne vælges på den måde, at den enkelte gruppe i kommunalbestyrelsen, samtidig med at den besætter en den tilfaldende medlemsplads, udpeger en stedfortræder for det pågældende medlem. Det følger dog ikke heraf, at stedfortræderen nødvendigvis skal repræsentere samme organisation, forening eller lignende som det valgte medlem.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 25. november 1980 udtalt, at stedfortræderne ligesom medlemmerne er valgt for den kommunale valgperiode, og de kan således ikke vilkårligt udskiftes midt i en valgperiode. Bestemmelsen i skolestyrelseslovens § 15, stk. 3, om foretagelse af suppleringsvalg gælder også for de i skolestyrelseslovens § 11 omhandlede nævn. Udtræder såvel et medlem som den for dette valgte stedfortræder i valgperiodens løb af et nævn, må det efter ministeriets opfattelse tilkomme den gruppe i kommunalbestyrelsen, der har valgt de pågældende, at besætte den ledigblevne plads i nævnet, således at valget af det nye medlem foretages under hensyntagen til eventuelle indstillinger fra vedkommende organisationer, foreninger m.v., såfremt det drejer sig om et medlem, der udpeges efter indstilling fra disse.

11. Bestemmelsen, der svarer til det tidligere stk. 6, er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977. Kommunalbestyrelsen skal herefter vælge de pågældende medlemmer og stedfortrædere ikke alene i de tilfælde, hvor de indstillingsberettigede organisationer eller personer ikke findes i en

kommune, men også i tilfælde af, at der ikke fremkommer nogen indstilling om valget fra de indstillingsberettigede.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 16. august 1982 udtalt, at såfremt der ved udløbet af fristen for indstilling fra organisationer m.v. er indkommet nogle, men ikke tilstrækkeligt mange indstillinger, må de indstillede personer udpeges, før kommunalbestyrelsen udpeger de manglende.

§ 12

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder [1]. Skoledirektøren, den ledende skoleinspektør eller en anden repræsentant for den kommunale forvaltning deltager uden stemmeret i fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder [2]. Fælleslærerrådets formand samt 2 elever [3] valgt af og blandt de i stk. 3 nævnte elevrepræsentanter deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder. Fælleslærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage uden stemmeret i skolekommissionens møder [4].

Stk. 2 [5]. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang repræsentanter for ledere og lærere i øvrigt deltager i kommissionens og nævnenes møder.

Stk. 3. 2 elevrepræsentanter kan deltage i skolenævnets møder uden stemmeret. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler herom samt om elevrepræsentanternes deltagelse i ungdomsskolenævnets og voksenundervisningsnævnets møder [6].

Stk. 4. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere [7].

Stk. 5 [8]. Et af fritidsnævnets medlemmer deltager uden stemmeret i ungdomsskolenævnets møder.

1. I skolekommissionens møder deltager endvidere ungdomsskoleinspektøren eller, hvor der er flere ungdomsskoleinspektører, en repræsentant valgt af og blandt disse, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 1, stk. 2.

2. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltog tidligere i fritidskommissionens møder. Efter kommissionens bortfald den 1. april 1978 deltager skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør i ungdomsskolenævnets møder, jfr. bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 6, stk. 1, samt i fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder, idet kommunalbestyrelsen dog har adgang til at udpege en anden repræ-

sentant for den kommunale forvaltning til i stedet at deltage i møderne i disse to nævn. Se også note 3, 4 og 9 til § 11.

3. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 fik 2 elevrepræsentanter adgang til at deltage i skolekommissionens møder, idet disse repræsentanter dog ikke må overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere, jfr. stk. 4. Ifølge bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 4 vælges de 2 elevrepræsentanter af en valgforsamling, der består af elevrepræsentanterne i de enkelte skolenævn, jfr. stk. 3, 1. pkt., samt eventuelle elevrepræsentanter i ungdomsskolenævnet, jfr. note 3 til § 11. Valget foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, såfremt dette forlanges af nogen af de valgeberettigede. Samtidig med valg af elevrepræsentanter til skolekommissionen foretages valg af stedfortrædere for disse. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør indkalder elevrepræsentanterne til foretagelse af valget snarest muligt efter, at valg af elevrepræsentanter til de enkelte skolenævn har fundet sted. Valgene gælder for et år.

Med hensyn til elevråd henvises til noten til § 80 b.

4. Mens fælleslærerrådets formand også efter de tidligere gældende regler deltog i skolekommissionens møder, fik rådet ved lov nr. 656 af 21. december 1977 ret til at vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage i møderne. Det sidstnævnte medlem, som kan være fælleslærerrådets næstformand, samt stedfortræder(e) vælges ifølge bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 1, stk. 1, samtidig med fælleslærerrådets valg af formand. Valgene gælder for et skoleår. Hvis der kun er én skole i kommunen, deltager skolens leder og lærerrådets formand samt eventuelt yderligere et af lærerrådets medlemmer i møderne.

5. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 §§ 1–2 om ledes og lærerrepræsentanters deltagelse i skolekommissionens og skolenævnets møder og §§ 6–9 om leder- og lærerrepræsentation i ungdomsskolenævnets, fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder. Bekendtgørelsen er optaget som bilag til lovkommentaren, jfr. s. 257.

For skolenævnets vedkommende er det i bekendtgørelsens § 2 fastsat, at skolens leder og lærerrådets formand deltager i skolenævnets møder. Lærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage i møderne. Dette medlem, som kan være lærerrådets næstformand, samt stedfortræder(e) vælges samtidig med lærerrådets valg af formand. Valgene

gælder for et skoleår. Hvis en skole ikke har mere end 2 lærere, deltager de begge i møderne.

Om leder-, lærer- og medarbejderrepræsentanternes deltagelse i ungdomsskolenævnets, fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder henvises til kommentaren til § 11.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 8. april 1981 udtalt, at kredsen af deltagere med taleret i skolenævnsmøder udtømmende er angivet i skolestyrelseslovens §§ 10 og 12 og i §§ 2 og 3 i bekendtgørelsen af 20. april 1978. En sekretær eller anden bistand uden taleret, f.eks. en protokolfører, ved skolenævnsmøderne kan dog ikke betragtes som „deltager“ i skolestyrelseslovens eller bekendtgørelsens forstand. Reglerne skulle således ikke være til hinder for tilstedeværelsen af sådan bistand i det omfang, der er en klar arbejdsmæssig begrundelse herfor i skolenævnets arbejde.

De tilforordnede ledere samt lærer- og medarbejderrepræsentanter skal have tilsendt indkaldelse og dagsorden til møderne. De kan fremsætte forslag og deltager i øvrigt i skolekommissionens eller vedkommende nævns forhandlinger indtil disses afslutning ved sagens afgørelse. De har ingen stemmeret, men er berettiget til i korthed at få afvigende meninger indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder. De underskriver ved hvert mødes slutning protokollen sammen med de medlemmer, der har deltaget i mødet, jfr. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, og § 12, stk. 1.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 3. maj 1979 udtalt, at det vil være i strid med de nævnte bestemmelser, såfremt der foregår forhandlinger i skolekommissioner eller skolenævn på tidspunkter, hvor lærerrepræsentanterne ikke har mulighed for at være til stede, i hvilken forbindelse man må være opmærksom på, at formanden for lærerrådet, respektive fælleslærerrådet, ikke kun har en ret, men tillige en tjenstlig pligt til at deltage i møderne eller til ved lovligt forfald at drage omsorg for, at han bliver repræsenteret ved sin stedfortræder. Dette betyder ikke, at alle beslutninger, der måtte blive truffet – jfr. skolestyrelseslovens § 17 om skolekommissionernes og skolenævnenes beslutningsdygtighed – under sådanne omstændigheder, ville være ugyldige, men adskillige beslutninger ville efterfølgende kunne anfægtes, hvilket ville medføre en betydelig retsusikkerhed til skade for skolekommissionernes og skolenævnenes arbejde.

6. Ved skolestyrelsesloven af 9. februar 1970 fik elevrepræsentanter adgang til at deltage i nævnenes møder.

Reglerne om elevrepræsentation i skolenævnets møder er nu fastsat i

bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 §§ 3 og 5, medens bekendtgørelsens §§ 10 og 12 vedrører elevrepræsentation i ungdomsskolenævnets og voksenundervisningsnævnets møder. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt elevrepræsentationen i fritidsnævnets møder, idet der ikke i praksis havde vist sig at være behov herfor.

7. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt bestemmelsen i stk. 4 om, at lærerrepræsentanterne ikke må overvære den del af forhandlingerne, der angår indstilling om ansættelse af ledere og lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen. Lærerrepræsentanterne i skolekommissionen, skolenævnene og de i § 11 omhandlede nævn er herefter berettigede til at deltage i behandlingen af alle sager i kommissionen og nævnene.

8. Bestemmelsen, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, har til formål at sikre en koordinering imellem ungdomsskolens fritidsvirksomhed og fritidsvirksomhed for børn og unge, der ønskes oprettet i henhold til kapitel II i lov om fritidsundervisning m.v.

Ifølge bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 11 kan ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet tilkalde den ledende bibliotekar eller en af denne udpeget stedfortræder – for fritidsnævnets vedkommende eventuelt den ledende børnebibliotekar – til at deltage i nævnenes møder. Nævnene kan endvidere tilkalde en medarbejder fra den sociale forvaltning til at deltage i møderne med henblik på en koordinering af socialpædagogiske foranstaltninger.

§ 13

Valg til skolekommissionen og nævnene finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg [1]. Skolekommissionen og nævnene fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til disse har fundet sted [2].

Stk. 2 [3]. Såfremt en ny skole oprettes i en valgperiode, vælges der skolenævn ved skolen efter reglerne i § 10.

1. Efter lovbekendtgørelse nr. 139 af 26. marts 1985 om kommunale valg afholdes valg til kommunalbestyrelsen i november måned med valgperiode fra 1. januar.

Det påhviler de nyvalgte kommunalbestyrelser at sørge for, at der snarest muligt efter, at de har konstitueret sig, afholdes valg til skolekommissioner og skolenævn, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr.

406 af 3. september 1985 § 1. Kommunalbestyrelserne skal ligeledes sørge for, at der foretages valg af nævn efter lovens § 11.

Reglerne om valg til kommissioner og nævn bygger således på 4-årige valgperioder i overensstemmelse med de regler, der gælder for valg til de kommunale råd. Herfra gælder kun den i stk. 2 nævnte undtagelse.

2. Bestemmelsen om den forlængede funktionsperiode er begrundet i, at valg til skolekommissionen og nævnene først kan foretages, når valg til kommunalbestyrelsen har fundet sted, og at selve valgreglerne forudsætter, at der hengår en vis tid, inden alle valg handlinger er afsluttet.

3. Bestemmelsen i stk. 2 må ses i sammenhæng med den gældende tilsynsordning, hvorefter der skal være skolenævn ved hver skole i kommunen. Det er en forudsætning for bestemmelsens anvendelse, at den nye skole er optaget på kommunens skoleplan, og at der er indskrevet børn i skolen, jfr. § 10, stk. 1–3. Endvidere bør skolens leder være ansat.

Ændringer i kommunens skoleforhold i løbet af en valgperiode, herunder oprettelse af skolenævn ved en nyoprettet skole, medfører ikke nogen ændring af skolekommissionens sammensætning, jfr. bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 18, stk. 3.

Hvis en skole nedlægges i løbet af en valgperiode, bortfalder skolenævnet samtidig med nedlæggelsen. Skolekommissionen fortsætter uændret i resten af valgperioden, også i tilfælde af, at et af dens medlemmer tillige var medlem af det bortfaldne skolenævn.

Også skolenævnet ved den skole, hvortil eleverne fra den nedlagte skole overføres, fortsætter med uændret sammensætning. Det bemærkes dog, at skolenævnet ved denne skole vil kunne indbyde en repræsentant for forældre til børn fra den nedlagte skole til uden stemmeret at deltage i møder, hvor der behandles spørgsmål af særlig interesse for disse forældre. Denne repræsentant kan eventuelt udpeges af skolenævnet ved skolen, der skal nedlægges, inden dette fratræder. (Undervisningsministeriets cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985).

§ 14

De af kommunalbestyrelsen i henhold til § 9 valgte medlemmer af skolekommissionen har pligt til at modtage valg hertil [1]. Pligt til at modtage valg til nævnene efter §§ 10 og 11 har personer, der har bopæl i kommunen.

Stk. 2. Personer, der er fyldt 60 år, har dog ikke pligt til at modtage valg. Den, der har været medlem af skolekommissionen eller et nævn i 2

hele, sammenhængende valgperioder, har ikke pligt til at modtage valg før efter udløbet af de 2 følgende valgperioder.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen træffer endvidere efter begæring beslutning om at fritage den, der på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende har rimelig grund til at ønske sig fritaget for valget [2].

1. Jfr. den kommunale styrelseslovs § 17, stk. 5, hvorefter kommunalbestyrelsen kan pålægge et eller flere af sine medlemmer at udføre kommunale hverv.

Det må formentlig antages, at også de medlemmer af skolekommissionen, der vælges af skolenævnene og ungdomsskolenævnet, jfr. § 9, stk. 2, nr. 2 og 3, har pligt til at modtage valg til kommissionen.

2. § 14, stk. 2 og 3, om fritagelse for at modtage valg er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, hvorved bestemmelserne er bragt i overensstemmelse med de tilsvarende bestemmelser i § 27, stk. 1 og 2, i lov om kommunale valg, jfr. lovbekendtgørelse nr. 139 af 26. marts 1985.

Jfr. § 15, stk. 1, om fritagelse for hvervet i løbet af valgperioden.

§ 15 ^[1]

Kommunalbestyrelsen træffer efter anmodning fra et medlem beslutning om fritagelse for medlemskab af skolekommissionen eller et nævn, såfremt medlemmet på grund af sin helbredstilstand, varetagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende har rimelig grund til at ønske sig fritaget for medlemskabet [2, 3].

Stk. 2 [4]. Mister et medlem af et skolenævn eller skolekommissionen sin valgbarhed i løbet af valgperioden som følge af barnets (børnenes) optagelse i en af de i folkeskolelovens § 33, stk. 2, nævnte skoler, skal den pågældende udtræde af vedkommende nævn eller kommission.

Stk. 3. Er der ved et medlems udtræden af skolekommissionen eller et nævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden [5].

Stk. 4 [6]. Når et medlem er forhindret i at deltage i det konstituerende møde i skolekommissionen eller et skolenævn, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet [7].

Stk. 5 [8]. Når et medlem har forfald i mindst 1 måned, indkalder formanden for skolekommissionen eller for vedkommende nævn stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i kommissionen eller nævnet.

Stk. 6 [9]. Kommunalbestyrelsen afgør i tvivlstilfælde, om betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

1. Jfr. § 14, stk. 2 og 3, om fritagelse for selve valget.

2. § 15, stk. 1, er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986. Ved ændringen er bestemmelsen bragt i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i § 34 b i lov om kommunale valg, jfr. lovbekendtgørelse nr. 139 af 26. marts 1985, der vedrører betingelserne for at blive fritaget for medlemskab i løbet af valgperioden. Den ændrede affattelse af bestemmelsen vil ikke være til hinder for, at et medlem, der fraflytter kommunen, i overensstemmelse med hidtidig praksis efter anmodning fritages for medlemskabet i resten af valgperioden.

Loven indeholder ikke særlige bestemmelser om, at kommunalbestyrelsens afgørelse kan indbringes for højere myndighed. Dette skyldes, at den almindelige bestemmelse om klageadgang i § 65, stk. 1, også omfatter kommunalbestyrelsens afgørelse i sager af den heromhandlede art. Efter denne bestemmelse kan kommunalbestyrelsens afgørelser indbringes for amtsrådet inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse.

Det må antages, at kommunalbestyrelsens beslutning om at meddele fritagelse tidligst kan træffes umiddelbart før det tidspunkt, fra hvilket den skal have retsvirkning, og at der ikke kan meddeles fritagelse fra et tidspunkt ud i fremtiden, jfr. herved indenrigsministeriets skrivelse af 11. maj 1970 om fritagelse for borgmesterhverv.

Det må endvidere antages, at besættelse af en ledig plads i valgperiodens løb har gyldighed for den resterende del af funktionsperioden, således at der ikke ved besættelsen kan træffes bestemmelse om, at valget alene skal have gyldighed for en periode, der er kortere end den resterende del af funktionsperioden, jfr. herved indenrigsministeriets skrivelse af 29. juni 1970 vedrørende kommunalbestyrelsens udvalg.

3. Dersom den udtrædende er valgt af kommunalbestyrelsen af dens midte, gælder bestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 28, stk. 1, hvori det bestemmes, at dersom et medlem i valgperiodens løb udtræder af et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende, hvori han er indvalgt af en bestemt gruppe inden for kommunalbestyrelsen, besættes den ledigblevne plads af den samme gruppe.

Der er intet til hinder for, at en gruppe kan besætte den ledige plads med et medlem af en anden gruppe, dersom dette medlem er villigt til at lade sig udpege. I så fald bevarer den udpegende gruppe retten til at besætte pladsen ved senere indtrædende ledighed.

Bestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 28, stk. 1, angår kun et medlems endelige udtræden.

4. Bestemmelsen, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, tager sigte på forældre, der udmelder deres barn af folkeskolen ud fra et ønske om, at barnet som alternativ til folkeskolen opfylder undervisningspligten i en anden skoleform. Den vil således navnlig have betydning for forældre, som indmelder deres undervisningspligtige børn i en friskole eller i en privat grundskole, men bestemmelsen gælder også i tilfælde af, at undervisningspligten opfyldes i en gymnasieskole, ved deltagelse i kurser på en godkendt efterskole eller husholdningsskole eller på en ungdomskostskole, eller hvis barnet optages på et anerkendt kursus, hvis undervisning svarer til folkeskolens. Udtræden af et skolenævn eller skolekommissionen skal derimod ikke finde sted i de tilfælde, hvor barnet efter undervisningspligtens ophør udmeldes af folkeskolen og indmeldes i en af de nævnte skole- eller kursusformer, eller barnet i øvrigt forlader folkeskolen. (Undervisningsministeriets cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985 samt bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 20).

5. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 indeholder i § 21 regler om afholdelse af suppleringsvalg.

a. Er der ved ledighed ingen stedfortræder for skolenævnsmember eller forældrevalgte skolerådsmedlemmer, jfr. henholdsvis lovens § 10 og § 41, stk. 1, nr. 2, afholdes suppleringsvalg efter følgende regler:

1. Såfremt kun én skal vælges, afgøres valget ved simpelt flertal. Valgbestyrelsen sørger for, at der udarbejdes en liste over de valgberechtigede, og indkalder disse til møde samt modtager kandidatlistor m.v. efter de regler, der er gældende ved de almindelige valg til skolenævn og skoleråd, jfr. henholdsvis § 10, stk. 7, og § 41, stk. 1, nr. 2, med kommentarer. Såfremt der indleveres mere end én kandidatliste, skal der afholdes valg. På stemmesedlen opføres alle de anmeldte kandidater i alfabetisk rækkefølge efter efternavnet, indbyrdes adskilt ved en tyk streg mellem hver to navne. Valgbestyrelsen erklærer den kandidat, der ved afstemningen har fået flere stemmer end nogen anden kandidat, for valgt. De personer, der ikke erklæres for valgt, betragtes som stedfortrædere for alle medlemmerne af skolenævnet eller de forældrevalgte medlemmer af skolerådet i rækkefølge efter størrelsen af de opnåede stemmetal. Med hensyn til afstemningen og stemmeoptællingen m.v. gælder reglerne for de almindelige valg.

I tilfælde af stemmelighed afgøres valget ved lodtrækning, foretaget af valgbestyrelsens formand.

2. Såfremt to eller flere skal vælges til samme skolenævn eller skoleråd, gælder reglerne for de almindelige valg.

b. Er der ved ledighed ingen stedfortræder for forældrevalgte medlemmer af skolekommissionen, afholdes der valg efter reglerne i bekendtgørelsens § 15, stk. 3, nr. 2, jfr. note 6 til § 9.

6. Ifølge § 13, stk. 1, skal valgene til skolekommissioner, skolenævn, ungdomsskolenævn, fritidsnævn og voksenundervisningsnævn finde sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg. Kommissionerne og nævnene fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til disse har fundet sted. Valgreglerne bygger således på 4-årige valgperioder, og det var efter de tidligere regler forudsat, at stedfortrædere for de valgte først indtrådte i vedkommende kommission eller nævn i de tilfælde, hvor de valgte medlemmer udtrådte af kommissionen eller nævnet for resten af valgperioden. Skolestyrelsesloven indeholdt heller ikke tidligere en regel svarende til § 15, stk. 1, i den kommunale styrelseslov om, at de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kan kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i det konstituerende møde, når et medlem er forhindret i at deltage i dette møde.

Ved lov nr. 656 af 21. december 1977, jfr. lov nr. 528 af 28. december 1979, er der ved bestemmelser i § 15, stk. 4–6, skabt hjemmel for midlertidig indtræden af stedfortræder, dels i det konstituerende møde i skolekommissionen eller et skolenævn, dels i tilfælde af, at et medlem af skolekommissionen, et skolenævn, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet eller voksenundervisningsnævnet har forfald i mindst 1 måned.

7. Når bestemmelsen i stk. 4 alene gælder for skolekommissioner og skolenævn, skyldes det, at der kun ved valg til disse organer anvendes listevalg.

Det har hidtil været sædvanligt, at kommunalbestyrelserne har konstitueret sig i enighed efter de faktiske styrkeforhold mellem grupperne uden hensyn til, om et eller flere af medlemmerne var afskåret fra at være til stede. Det må anses for ønskeligt, at noget sådant også kan praktiseres inden for skolestyrelseslovgivningens område, og loven har derfor alene givet kandidatlistens medlemmer ret til at kræve stedfortræderen indkaldt, se omvendt stk. 5, hvor indkaldelse skal ske ved formandens foranstaltning.

Begæringen efter stk. 4 må komme fra de på kandidatlisten valgte medlemmer, uanset om disse allerede inden det konstituerende møde har delt sig i flere grupper. I tilfælde af uenighed må beslutning træffes ved flertalsafstemning blandt listens valgte medlemmer. Er der kun valgt det

medlem, der er forhindret, må denne træffe beslutning, og er han også forhindret heri, kan substitution ikke finde sted.

Bestemmelsen i stk. 4 er efter sin direkte ordlyd ikke anvendelig m.h.t. stedfortrædere for de medlemmer af skolekommissionen, der er udpeget af kommunalbestyrelsen, idet disse ikke er valgt på nogen kandidatliste, men vælges ved forholdstalsvalg efter bestemmelserne i den kommunale styrelseslovs §§ 24–26. Det må formentlig antages, at den gruppe i kommunalbestyrelsen, der ved forholdstalsvalget har udpeget det medlem, der har forfald ved det konstituerende møde, må kunne kræve hans stedfortræder indkaldt.

Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 7. marts 1984, at indkaldelse af stedfortræder i henhold til den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 1, om indkaldelse af stedfortræder bl.a. til kommunalbestyrelsens konstituerende møde kun kan ske, hvis et medlem er lovligt forhindret i selv at deltage i mødet.

8. Stk. 5 er ændret ved lov nr. 528 af 28. december 1979.

Det påhviler formanden af egen drift at indkalde stedfortræderen, og det fraværende medlem kan ikke modsætte sig indkaldelsen. Indkaldelsen skal finde sted, så snart formanden finder det nærliggende, at et fravær vil strække sig over længere tid end 1 måned, f.eks. fordi et medlem oplyser, at han vil være bortrejst eller syg i et sådant tidsrum. Formanden kan eventuelt indhente nærmere dokumentation for tilstedeværelsen og den forventede varighed af det eller de forhold, som har forårsaget medlemmets forhindring.

Viser det sig først på et senere tidspunkt, at fraværets varighed bliver over 1 måned, men at alene et kort tidsrum står tilbage, behøver indkaldelse ikke finde sted for den resterende tid.

Bestemmelsen gælder kun lovligt forfald, der begrundes en varig hindring. Der skal altså være tale om en absolut og varig hindring igennem hele perioden. Et medlems ønske om fritagelse, f.eks. på grund af travlhed, manglende tid til at forberede sig til arbejdet eller lignende, er ikke omfattet af nærværende regel.

Indenrigsministeriet har været forelagt spørgsmålet om, hvorvidt et medlem af et byråd, der har forfald, og for hvem stedfortræderen er indtrådt i henhold til den kommunale styrelseslovs § 15, stk. 2, kan få sendt fotokopier af byrådets beslutningsprotokol og af protokollerne for de udvalg, hvoraf den pågældende er medlem. Det var oplyst, at den pågældendes forfald måtte antages at vare ca. 1/2 år, og at byrådet havde fundet det hensigtsmæssigt at orientere den pågældende om, hvad der passerede i denne periode.

Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 10. februar 1975, at ministeriet er af den opfattelse, at der efter den kommunale styrelseslov intet er til hinder for, at en kommunalbestyrelse vedtager at sende de omhandlede protokoludskrifter til et medlem, for hvem stedfortræderen er indtrådt i medfør af den nævnte lovs § 15, stk. 2, og at der i samme omfang som for medlemmerne af kommunalbestyrelsen påhviler den pågældende tavshedspligt med hensyn til de oplysninger m.v., som han således bliver bekendt med.

9. Bestemmelsen præciserer, at afgørelsen af, om der foreligger lovligt forfald af mindst 1 måneds varighed, ikke beror på det pågældende medlems tilkendegivelser, der alene kan have bevismæssig vægt. Kommunalbestyrelsens afgørelse er en konstaterende prøvelse af de retlige og faktiske betingelsers tilstedeværelse for stedfortræderens indkaldelse. Afgørelsen kan prøves ved domstolene.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 24. november 1975 udtalt, at der ikke i medfør af lov om kommunernes styrelse er adgang til at meddele et byrådsmedlem orlov for et bestemt tidsrum, hvorimod byrådet, når et medlem har forfald i mindst 2 måneder (nu 1 måned), skal indkalde stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i byrådet, jfr. styrelseslovens § 15, stk. 2. Når medlemmets forfald ophører, har medlemmet pligt til at genindtræde i byrådet med den følge, at stedfortræderen må udtræde.

Indenrigsministeriet udtalte videre, at en stedfortræder er forpligtet til at indtræde i byrådet. I medfør af § 27, stk. 3 (nu stk. 2), i den kommunale valglov kan byrådet dog efter andragende fritage den, der ifølge sin helbredstilstand, forretninger og lignende har skellig grund til at ønske sig fritaget, for at indtræde. Andragende om fritagelse kan dog først indgives af en stedfortræder, når den pågældende er blevet indkaldt til at give møde.

Indenrigsministeriet udtalte endelig, at såfremt byrådet fritager en stedfortræder for at indtræde i byrådet, jfr. § 27 i den kommunale valglov, er den pågældende afskåret fra at indtræde på et senere tidspunkt i valgperioden. Hvis stedfortræderen derimod alene gør gældende, at han på grund af forfald i mindst 2 måneder (nu 1 måned) ikke er i stand til at indtræde i byrådet, skal byrådet indkalde den pågældendes stedfortræder, dvs. den næste stedfortræder i rækkefølgen, jfr. § 15, stk. 2, i den kommunale styrelseslov. I det sidstnævnte tilfælde udgår den pågældende således ikke af stedfortræderrækkefølgen.

§ 16^[1]

Skolekommissionen og nævnene vælger selv deres formand [2] og fastsætter selv deres forretningsorden [3].

Stk. 2. Skolekommissionen og nævnene afholder møde [4], så ofte formanden eller for skolekommissionens vedkommende 4 medlemmer og for nævnenes vedkommende 2 medlemmer finder det fornødent.

Stk. 3. Formanden bestemmer tid og sted for møderne [5] og indkalder medlemmerne samt de ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager uden stemmeret [6]. Han giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet [7].

Stk. 4. Formanden leder forhandlingerne [8] og afstemningerne [9] og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol [10]. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere [11]. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen [12] og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder [13].

Stk. 5. Formanden drager omsorg for udførelsen af de trufne beslutninger.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

2. Det bestemmes i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 19, at når valg til skolenævn og skolekommission er afsluttet, træder henholdsvis skolenævnene og skolekommissionen sammen til valg af formand. Indtil valg af formand har fundet sted, føres forsædet i skolenævnene af det medlem, der er ældst af alder, og i skolekommissionen af det af de af kommunalbestyrelsen valgte medlemmer, der er ældst af alder.

Formandsvalget kan mest hensigtsmæssigt foretages som et bundet flertalsvalg i overensstemmelse med reglerne i den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 1, jfr. § 6. Herefter er den kandidat valgt, der opnår absolut flertal af de afgivne stemmer. Opnås sådant flertal ikke ved første afstemning, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat absolut flertal ved anden afstemning eller afgives der ved denne kun stemmer på én kandidat, er den pågældende valgt. Bringer anden afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal

stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Der er ikke fastsat nogen bestemt funktionsperiode for formænd, og kommissionen eller nævnet vil derfor til enhver tid kunne omkonstituere sig ved valg af ny formand.

Hvor nyvalg finder sted, fordi den tidligere formand er afdød ved døden eller udtrådt af kommissionen eller nævnet, kan nyvalg først foretages i et møde, hvortil det nye medlem er indkaldt.

Der er ikke noget til hinder for, at kommissionen eller nævnet, dersom det ønskes, kan vælge en næstformand. Valg af formand og næstformand må da foregå som 2 selvstændige flertalsvalg. Næstformandens funktion må være i formandens midlertidige forfald at varetage de nødvendige forretninger, eventuelt indkalde til møde m.v. Dersom formanden endeligt udtræder, kan det ikke antages, at næstformanden automatisk rykker op som formand. Der må da vælges en ny formand.

3. Betydningen af bestemmelsen er bl.a., at der ikke tilkommer kommunalbestyrelsen nogen ret til at foreskrive kommissionen eller nævnene de nærmere regler, hvorunder forhandlingerne skal foregå.

Bestemmelsen om, at kommissionen og nævnene selv fastsætter deres forretningsorden, er imidlertid ikke ensbetydende med, at der tilkommer en kommission eller et nævn en ubegrænset frihed med hensyn til de spørgsmål, forretningsordenerne omhandler. Der kan således ikke i en forretningsorden fastsættes forskrifter, der forringer de rettigheder, der ifølge loven eller almindelige retsgrundsætninger tilkommer det enkelte medlem. Om formen for forhandlingerne gælder også i øvrigt i vidt omfang regler, der er retligt bindende uden hensyn til, om kommissionen eller nævnet har vedtaget dem i sin forretningsorden og uden hensyn til, om forretningsordenen måtte indeholde modstridende bestemmelser.

Disse regler kan være udtrykkelige lovbestemmelser, f.eks. bestemmelserne i lovens § 17 om, at beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

Der kan også være tale om almindelige retsgrundsætninger for forvaltningsmyndigheders sagsbehandling og for kollegiale organers tilvejebringelse af beslutninger. Disse regler foreligger ikke i skriftlig form, og deres indhold kan derfor undertiden være usikkert, men principielt er de lige så bindende som udtrykkelige lovregler. Som eksempel på en sådan retsgrundsætning kan nævnes, at et medlem har ret til den indsigt i en sags akter, der er nødvendig, for at han på forsvarligt grundlag kan afgive sin stemme.

Selv om en stor del af en skriftlig forretningsorden således består af reg-

ler, der under alle omstændigheder er bindende, er eksistensen af en sådan forretningsorden ikke uden værdi. Den omstændighed, at reglerne foreligger i skriftlig form, vil bidrage både til, at visse konfliktsituationer kan undgås, og til, at opståede konfliktsituationer hurtigt kan finde en i hvert fald midlertidig løsning. Det må endvidere anses for hensigtsmæssigt, at de beføjelser, der tilkommer formanden med hensyn til den rent praktiske mødeledelse, har en vis forankring i en skriftlig forretningsorden.

En forretningsorden bør indeholde en bestemmelse om, at ændringer i eller tillæg til forretningsordenen kræver vedtagelse i 2 ordinære møder, jfr. herved § 16 i den med indenrigsministeriets cirkulære nr. 129 af 27. juni 1969 udsendte normalforretningsorden for primærkommuner. Selv uden en sådan bestemmelse kan det dog næppe antages, at et flertal mod et mindretals protest kan vedtage en ændring af en eksisterende forretningsorden med øjeblikkelig virkning i mødet.

Landsforeningen Skole og Samfund har udarbejdet vejledende forretningsordener for skolekommissioner og skolenævn.

4. Efter den kommunale styrelseslovs § 31 a har borgmesteren ret til at deltage i forhandlingerne i udvalg uden stemmeret, selv om han ikke er medlem. Denne ret omfatter ikke de i skolestyrelsesloven omhandlede kommissioner og nævn, jfr. herved også indenrigsministeriets skrivelse af 23. september 1970, hvori det udtales, at borgmesteren ikke havde ret til at overvære sundhedskommissionens møder.

Der findes ikke i skolestyrelsesloven hjemmel til, at skolekommissionernes eller nævnenes møder skal eller kan være offentlige.

Spørgsmålet om mødeoffentlighed har såvel tidligere som i lovrevisionsudvalget været genstand for indgående overvejelser, jfr. betænkning nr. 822/1977 side 75 f. Udvalget anbefalede, at den gældende retstilstand, hvorefter offentligheden ikke har adgang til at overvære møderne i kommissioner og nævn, blev opretholdt uændret.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 27. februar 1975 udtalt, at selv om et skolenævns møder må betragtes som lukkede møder, vil dette normalt ikke være til hinder for, at f.eks. nævnets formand efter aftale holder stedfortræderne orienteret om, hvad der foregår i nævnets møder, ved at tilsende disse dagsorden og beslutningsreferat, dvs. oplysning om de af nævnet truffne beslutninger.

Ministeriet tilføjede, at man dog bør være opmærksom på, at nævnets beslutninger i enkelte tilfælde kan vedrøre forhold af fortrolig eller hemmelig karakter, som ikke må meddeles til eller røbes over for udenforstående, jfr. bl.a. straffelovens § 152. Den endelige afgørelse af, i hvilket

omfang en sag medfører tavshedspligt, er et domstolsanliggende, og det medlem, der formidler orienteringen af stedfortrædere, bærer selv risikoen for, om han derved bryder en eventuel tavshedspligt og således pådrager sig strafansvar. Se i øvrigt nedenfor note 8 vedrørende tavshedspligt.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 26. juni 1980 udtalt, at fritidsnævnet er nedsat i henhold til skolestyrelsesloven som en selvstændig myndighed, og reglerne om de kommunale udvalgs arbejde kan derfor efter ministeriets opfattelse ikke umiddelbart forudsættes anvendelige på fritidsnævnet. Det antages dog, at møder i fritidsnævnet i lighed med møder i de kommunale udvalg ikke er offentlige. Derimod anser ministeriet det ikke for udelukket, at fritidsnævnet på eget initiativ beslutter at give meddelelse til en snævrere eller bredere kreds om, hvilke sager man agter at behandle på mødet. Det vil herved – således som tilfældet er med kommunalbestyrelsens udvalg – være en forudsætning, at der ikke i denne forbindelse omtales forhold, der er eller kan forventes at blive omfattet af lovgivningens regler om tavshedspligt.

Tilsvarende finder ministeriet det ikke udelukket, at fritidsnævnet f.eks. på grundlag af beslutningsprotokollen vil kunne orientere de interesserede kredse om, hvad man har besluttet. Bestemmelse herom kan eventuelt være fastsat i nævnets forretningsorden. Såfremt det overvejes at udsende mere udførlige oplysninger, må man være opmærksom på, at et medlem normalt kan referere sin egen opfattelse og stillingtagen, hvorimod han ikke frit kan omtale andre medlemmers synspunkter og indlæg under forhandlingerne. Dette medfører, at mere udførlige oplysninger – indeholdt f.eks. i egentlige mødereferater – om nævnets forhandlinger med angivelse af de enkelte medlemmers synspunkter kun kan udsendes, såfremt der er enighed herom i nævnet, og et medlem kan til enhver tid forlange, at hans synspunkter ikke refereres. På samme måde må en omtale af de tilfornævnedes synspunkter forudsætte, at de pågældendes samtykke foreligger. Yderligere må det antages, at et medlem offentligt vil kunne tilkendegive, hvorledes han har stemt ved en beslutning, men må være udelukket fra at give oplysninger om andre medlemmers stemmeafgivning.

Med hensyn til spørgsmålet om et fritidsnævns ret til at nægte at udlevere dokumenter er det ministeriets opfattelse, at bestemmelserne i lov om offentlighed i forvaltningen ikke kan påberåbes som grundlag for udlevering af en ikke offentliggjort dagsorden med eventuelle bilag, der må betragtes som internt arbejdsmateriale, jfr. § 5, nr. 3, (nu §§ 7–8), så længe dette materiale forbliver blandt medlemmerne.

For så vidt angår fritidsnævnets beslutningsprotokol er det ministeriets

opfattelse, at denne ikke er omfattet af de nævnte undtagelsesbestemmelser i lov om offentlighed i forvaltningen. Et krav om udlevering af beslutningsprotokollen til gennemsyn må rejses over for nævnets formand, som skal påse, at protokollen ikke indeholder forhold af fortrolig eller hemmelig karakter, som ikke må meddeles til udenforstående, jfr. straffelovens § 152.

Ifølge undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 2 deltager lærerrådets formand i skolenævnets møder, og den pågældende skal ifølge bekendtgørelsens § 5 have tilsendt indkaldelse og dagsorden til møderne. Under henvisning til de dagældende regler, der er opretholdt ved de nævnte bestemmelser i bekendtgørelsen af 20. april 1978, udtalte undervisningsministeriet i skrivelse af 18. oktober 1976, at det er naturligt, at lærerrådsformanden som repræsentant for lærerne forinden et nævnsmøde drøfter med de øvrige lærere de spørgsmål, som er opført på mødets dagsorden, med henblik på at orientere sig om de øvrige læreres stilling til spørgsmålene.

5. Det må formentlig anses for en almindelig retsgrundsætning, at faste mødetidspunkter i kommissioner og nævn ikke, medmindre tvingende omstændigheder gør sig gældende, kan lægges således, at det vil være udelukket for enkelte medlemmer at være til stede. For så vidt angår kommunalbestyrelsesmøder har indenrigsministeriet således i skrivelse af 12. september 1968 udtalt, at sognerådet tog bestemmelse om tiden for de ordentlige møders afholdelse, jfr. landkommunallovens § 8, stk. 2, men at det herved måtte være en forudsætning, at mødetidspunktet blev fastsat således, at man ikke uden tvingende grund afskar medlemmerne fra at deltage i sognerådsarbejdet.

Justitsministeriets lovfdeling har i skrivelse af 23. april 1979 udtalt, at efter justitsministeriets opfattelse indebærer skolestyrelseslovens bestemmelser om lærerrepræsentanternes deltagelse i skolekommissionernes og skolenævnene (og de tilsvarende københavnske organers) møder, at lærerrepræsentanterne må have mulighed for at deltage i disse. Det vil derfor være i strid med disse regler, såfremt formanden tilrettelægger møderne således, at lærerrepræsentanterne som følge af arbejdsmiljølovens hviletidsbestemmelse (11 timers-reglen) ikke har mulighed for at deltage i møderne, jfr. således også arbejdstilsynets vejledning af 14. februar 1979 vedrørende arbejdsmiljølovens regler om daglig hviletid og ugentligt fridøgn i relation til folkeskolens lærere.

6. Med hensyn til skolenævnene udtaler lovrevisionsudvalget i betænkning nr. 822/1977 s. 35, at når udvalget har kunnet samles om, at alene de

forældrevalgte (nævnsmedlemmer), men ikke lærere og elever, har stemmeret, hænger det sammen med, at alle parter har gjort sig klart, *at* afgørelser i nævnet for at være korrekt behandlet – medmindre formanden efter forretningsordenen træffer afgørelsen – forudsætter, at ikke alene medlemmerne, men også de »tilforordnede« efter stedsfunden indkaldelse med samtidig forelagt dagsorden har fuld adgang til at deltage i drøftelserne, *at* indflydelsen i beslutningsprocessen i praksis i mindre grad er afhængig af den formelle stemmeret end af selve det, at mødedeltagerne påhører sagsfremstilling og argumenter og selv udtaler sig og bliver hørt, *og at* både lærer- og elevrepræsentanter har adgang til at deltage i møderne fra begyndelse til slutning og derunder også kan overvære eventuelle afstemninger (eleverne dog ikke med hensyn til sager, der vedrører personlige forhold, f.eks. læreransættelser).

7. Gennem reglerne om dagsorden tilgodeses en flerhed af hensyn.

Et meget væsentligt hensyn er, at der gennem forudgående udsendelse af dagsordenen og eventuelt udsendelse af sagsmateriale eller fremlæggelse af sagerne skabes en vis beskyttelse for mindretalsgrupper.

Det hænger sammen med, at det enkelte medlem har krav på et rimeligt grundlag for sin stillingtagen og afstemning i en sag. For tilvejebringelsen af dette grundlag kan f.eks. en gennemgang af sagens akter være nødvendig, ligesom det enkelte medlem også i øvrigt kan ønske at orientere sig på det pågældende sagsområde. Endelig kan et medlem finde det nyttigt at drøfte problemet med partifæller eller andre, eller han ønsker måske simpelt hen at overveje sagen nærmere.

Flertallet i kommissionen eller nævnet vil normalt kunne beslutte, at en sag skal udsættes, hvis man ønsker at gøre den til genstand for nærmere overvejelser, medens denne mulighed ikke står åben for et mindretal eller det enkelte medlem. Det må derfor antages, at en sag normalt ikke mod et medlems protest vil kunne sættes til afstemning på det pågældende møde, hvis den ikke er optaget på dagsordenen for dette. Kommissionen eller nævnet vil dog altid kunne behandle sager, der ikke tåler udsættelse, eller sager af en sådan karakter, at det er åbenbart, at der kan tages stilling til dem uden forudgående undersøgelser eller overvejelser.

Det må følge af reglerne om dagsorden m.v., at der ikke gennem ændringsforslag, der må siges at ligge uden for rammerne af den pågældende sag, således som denne er angivet på den udsendte dagsorden, kan indsmugles realitetsbehandling og afstemning om emner, som det enkelte medlem ikke har haft lejlighed at forberede sig på.

Et medlem, der vil protestere mod behandlingen af et ændringsforslag under henvisning til, at det ligger uden for rammerne af den sag, der er til

forhandling, må fremsætte sin protest straks på mødet. En efterfølgende protest vil normalt ikke kunne bevirke ugyldighed af de trufne vedtagelser.

Formandens udarbejdelse af dagsordenen og dennes forudgående udsendelse tjener endvidere ud over de foran angivne hensyn i sig selv til at skabe en vis orden i forhandlingsgrundlaget for det kommende møde.

Det kan endelig nævnes, at det kan have betydning, at medlemmerne på forhånd orienteres om, at visse sager kan være af fortrolig karakter.

Udsendelse af dagsorden for kommissions- eller nævnsmøder har derimod normalt ingen betydning i henseende til at skabe motivering for deltagelse i mødet, idet ethvert af medlemmerne har pligt til at deltage i alle møder, medmindre han har lovligt forfald.

Indenrigsministeriet har således i skrivelse af 5. marts 1969 vedrørende et møde i et ungdomsnævn udtalt, at det måtte påhvile ethvert medlem af nævnet at give møde, medmindre vedkommende havde lovligt forfald. Indenrigsministeriet udtalte videre, at bl.a. af denne grund kunne behandling og beslutning i en sag, der ikke var optaget på dagsordenen, finde sted, når intet af de fremmødte medlemmer protesterede herimod, når forhandlingen om sagen påbegyndtes.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 27. februar 1975 udtalt, at den til medlemmerne af et skolenævn udsendte dagsorden med eventuelle bilag må betragtes som internt arbejdsmateriale og dermed undtaget fra de almindelige bestemmelser om offentlighed i forvaltningen, så længe dette materiale forbliver blandt medlemmerne. Selve dagsordenen vil dog ofte være gjort tilgængelig for offentligheden gennem opslag.

Grundlag for sagsbehandlingen. Indenrigsministeriet har i skrivelse af 2. juli 1968 udtalt, at forud for behandlingen af en sag i kommunalbestyrelsen, hvori denne skal træffe selvstændig afgørelse, må sagens akter være således tilgængelige, at samtlige medlemmer har lige adgang til at skaffe sig det fornødne grundlag for deltagelse i sagens forhandling og afgørelse. Indenrigsministeriet udtalte videre, at det i påkommende tilfælde må påhvile det enkelte medlem af kommunalbestyrelsen at henlede dennes opmærksomhed på forhold, der af ham skønnes relevante for en sags behandling.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 20. marts 1970 udtalt, at det enkelte medlem af udvalg, nævn og lignende har krav på det fornødne grundlag for, at han på forsvarlig måde kan tage stilling til de forelagte sager. Om dette grundlag skal tilvejebringes gennem udsendelse eller fremlæggelse af materiale, må afgøres af vedkommende udvalg m.v. Ministe-

riet tilføjede imidlertid, at medlemmerne dog altid så vidt muligt bør modtage en dagsorden i rimelig tid før mødet.

Kommissionerne og nævnene vil i deres forretningsorden kunne optage bestemmelser om, at formanden forud for møderne også i videst muligt omfang skal sørge for, at sagsmateriale tilsendes medlemmerne og øvrige mødedeltagere, eller at sagerne og de oplysninger, der er tilvejebragt til bedømmelse af disse, fremlægges til mødedeltagernes eftersyn i et passende tidsrum forinden mødet.

Uanset indholdet af kommissionens eller nævnets forretningsorden må det påhvile kommissionen eller nævnet og i særlig grad formanden at sørge for, at der tilvejebringes det fornødne materiale til bedømmelse af de foreliggende sager. Det må dog også i påkommende tilfælde påhvile det enkelte medlem at henlede opmærksomheden på forhold, der af ham skønnes relevante for en sags behandling, jfr. herved indenrigsministeriets ovenfor nævnte skrivelse af 2. juli 1968.

Forretningsordensbestemmelser kan ikke begrænse de rettigheder, der tilkommer det enkelte medlem i henseende til f.eks. at få adgang til oplysninger, som af sekretariat eller lignende er tilvejebragt i sagen. Såfremt et medlem ønsker yderligere oplysninger og undersøgelser i en sag, må dette medlem rette henvendelse herom til formanden eller om fornødent under sagens behandling stille forslag om, at yderligere oplysninger indhentes eller undersøgelser foretages. Der består således ikke nogen særlig adgang for det enkelte medlem til med henblik på en sags oplysning at rette henvendelse til kommunens forvaltning og institutioner eller andre myndigheder ud over, hvad der udtrykkeligt eller sædvanemæssigt er tiltrådt af kommissionen eller nævnet, jfr. herved indenrigsministeriets skrivelse af 7. juli 1978 til et amtsråd, hvori det udtales, at det må bero på amtsrådets beslutning, hvilke oplysninger og undersøgelser der skal fremskaffes til brug for behandlingen af en sag, idet det dog forudsættes, at sagen er således oplyst, at amtsrådets medlemmer har et forsvarligt grundlag for deres stillingtagen. Indenrigsministeriet udtalte videre, at det må tilkomme amtsrådets flertal at bestemme, i hvilket omfang der skal tilvejebringes yderligere oplysninger, såfremt der fra medlemmernes side fremsættes begæring herom.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 10. november 1969 udtalt, at ethvert kommunalbestyrelsesmedlem ifølge en almindelig kommunal retsgrundsætning normalt har ret til forud for et kommunalbestyrelsesmøde at blive gjort bekendt med, hvilke sager der skal undergives behandling, således at medlemmet kan forberede sin stillingtagen ved at gennemse det foreliggende skriftlige grundlag eller på anden måde. Indenrigsministeriet udtalte videre, at denne ret efter omstændighederne indebærer, at

et medlem kan kræve, at en sag, der er optaget på en tillægsdagsorden, der ikke er udsendt på et sådant tidspunkt inden mødet, at medlemmerne har haft mulighed for at skaffe sig et rimeligt grundlag for stillingtagen i sagen, eller som ønskes behandlet uden for dagsordenen, ikke afgøres i mødet, medmindre det er åbenbart, at der umiddelbart kan tages stilling til sagen, eller at sagen ikke tåler udsættelse.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. december 1979 udtalt, at det er en almindeligt anerkendt kommunalretlig opfattelse, at der til brug for en kommunalbestyrelses eller et udvalgs stillingtagen i en sag skal foreligge det materiale, der er nødvendigt for, at medlemmerne kan træffe deres beslutning på et forsvarligt grundlag, og at spørgsmålet om, hvorvidt materialet må anses for tilstrækkeligt, afgøres af kommunalbestyrelsen eller udvalget ved almindelig flertalsbeslutning.

Et andet spørgsmål er, hvorvidt det enkelte medlem af en kommunalbestyrelse eller et udvalg kan stille krav om at få lejlighed til at blive gjort bekendt med eksisterende materiale vedrørende et nærmere angivet spørgsmål, der er udarbejdet eller indhentet af forvaltningen, og som beror hos denne. Indenrigsministeriet må være af den opfattelse, at dette spørgsmål må besvares bekræftende.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. december 1979 udtalt, at det må tilkomme kommunalbestyrelsen inden for vide grænser at afgøre, om der er tilvejebragt fornødne oplysninger for en forsvarlig beslutningstagen. Det følger heraf, at et enkelt medlem ikke har nogen ret til at forlange nye oplysninger udarbejdet i den kommunale forvaltning.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 5. januar 1982 udtalt, at det er kommunalbestyrelsen, som afgør, hvilke oplysninger der skal være til stede, for at der kan træffes beslutning i en sag, idet det dog er en almindelig kommunalretlig grundsætning, at en sag skal være således oplyst, at der foreligger et forsvarligt beslutningsgrundlag. Hvis et medlem mener, at det foreliggende materiale er åbenbart utilstrækkeligt som beslutningsgrundlag, må han anmode om at få tilført beslutningsprotokollen en bemærkning herom samt undlade at stemme for den pågældende beslutning.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. februar 1983 udtalt, at ethvert medlem af en kommunalbestyrelse eller et af dennes udvalg, som måtte ønske udarbejdet en redegørelse for kommunalbestyrelsens eller vedkommende udvalgs administration af et givet område, må henvises til i kommunalbestyrelsen eller i udvalget at stille forslag herom. Under hensyn til den ressourceanvendelse, der vil være forbundet med et medlems ønske om tilvejebringelse af materiale, der ikke allerede foreligger i for-

valtningen, tilkommer det imidlertid kommunalbestyrelsens eller udvalgets flertal at afgøre, om en sådan redegørelse skal udarbejdes.

Genoptagelse af sag. Ethvert medlem af en kommission eller et nævn kan kræve at få en sag sat på dagsordenen for et møde, jfr. herved princippet i § 3 i kommunalbestyrelsernes normalforretningsorden.

Heraf følger imidlertid ikke, at det enkelte medlem kan kræve at få en sag optaget til fornyet behandling, når der én gang er truffet beslutning i den. For at et sådant krav kan stilles, må der foreligge nye oplysninger eller ændrede forhold, således at grundlaget for den oprindelige beslutning er ændret.

De ændrede forhold, et medlem påberåber sig til støtte for et krav om genoptagelse, må vedrøre selve sagen. En ændring af kommissionens eller nævnets sammensætning kan derimod ikke begrunde krav om genoptagelse. En suppleant, der indtræder som medlem i løbet af valgperioden, har således ikke nogen særlig ret til at forlange tidligere behandlede sager sat på dagsordenen på ny.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 25. maj 1979 udtalt, at spørgsmålet om, hvorvidt et medlem kan kræve at få en sag genoptaget, når der er truffet beslutning i den, må afhænge af, om der foreligger nye oplysninger eller ændrede forhold, således at grundlaget for den oprindelige beslutning er ændret.

8. *Forhandlingstema.* Kommissionerne og nævnene kan ikke gøres til forum for forhandlinger af et hvilket som helst indhold.

Det må således være udelukket at behandle forslag om åbenbart ulovlige beslutninger.

Endvidere må det være udelukket at behandle forslag om meningstilkendegivelser, der ligger uden for området for de anliggender, der omfattes af lovgivningen om skolevæsenet og fritidsundervisningen m.v., f.eks. tilkendegivelser af udenrigspolitisk eller moralsk karakter.

Kommissionerne og nævnene kan heller ikke være forum for bevisførelse med hensyn til faktiske handlingsforløb og vil ikke kunne træffe afgørelse i tvister herom.

I relation til dagsordenen for møder i kommissioner eller nævn får begrænsningerne i forhandlingstemaet betydning derved, at formanden i forbindelse med udarbejdelsen af dagsordenen må være opmærksom på, om der blandt de foreliggende sager findes sådanne, som man må anses for afskåret fra at behandle. Selv om formanden er af den opfattelse, at en sag ikke kan forhandles, er det imidlertid ikke hermed givet, at han kan undlade at sætte den på dagsordenen. I hvert fald sådanne sager, der

er indgivet af et medlem, synes at måtte medtages på dagsordenen, således at kommissionen eller nævnet som sådan kan tage stilling til spørgsmålet om behandling. Formanden må imidlertid som mødeleder, inden forhandling om det pågældende punkt på dagsordenen påbegyndes, gøre opmærksom på, at sagen efter hans opfattelse ikke kan behandles, og om nødvendigt sætte dette spørgsmål til afstemning. Hvis afstemningen går formanden imod, viser betydningen af, at sagen er på dagsordenen, sig derved, at sagen kan behandles efter reglerne om dagsordenssager og altså ikke blot som sag uden for dagsordenen.

Det må dog tilføjes, at kommissionens eller nævnets afgørelse ikke er endelig. Spørgsmålet kan af formanden eller andre forelægges amtsrådet eller centrale myndigheder eller indbringes for domstolene, der har den bindende afgørelse af spørgsmålet. Kommissionens eller nævnets beslutning rummer altså alene, at man på det foreliggende grundlag ønsker at behandle det pågældende punkt, men ingen endelig afgørelse af, om forhandlingen og eventuelle beslutninger i forbindelse hermed er lovlige.

Inhabilitet. Det er fundamentalt princip, at ingen kan deltage i afgørelsen af en sag, hvori han har en væsentlig personlig interesse, f.eks. fordi den angår hans ægtefælle eller hans nært beslægtede eller hans egne direkte økonomiske interesser. Overholdelsen af dette princip er en forudsætning for offentlighedens tillid til kommissionernes og nævnenes afgørelser.

Det bestemmes i forvaltningsloven (lov nr. 571 af 19. december 1985) § 3, at den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,

4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller

5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.

Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag.

Det bestemmes endvidere i forvaltningslovens § 6, at den, der er bekendt med, at der for den pågældendes vedkommende foreligger forhold som foran nævnt snarest skal underrette sin foresatte inden for myndigheden herom, medmindre det er åbenbart, at forholdet er uden betydning. For så vidt angår medlemmer af en kollegial forvaltningsmyndighed gives underretningen til myndigheden.

Spørgsmålet om, hvorvidt en person er inhabil, afgøres af den nævnte myndighed.

Forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet er i det store og hele udtryk for den allerede tidligere gældende retstilstand på området. Vejledende udtalelser om inhabilitet forud for lovens ikrafttræden den 1. januar 1987 er derfor fortsat af interesse.

Der findes ikke i skolestyrelsesloven bestemmelser om speciel inhabilitet, men en kommission eller et nævn kan som nævnt efter forvaltningslovens § 6 træffe beslutning om at udelukke et medlem fra forhandlingerne og afstemningerne i en sag, hvori han må antages at have en væsentlig personlig interesse, jfr. herved princippet i den kommunale styrelseslovs § 14, stk. 1, hvori det bestemmes, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen.

Når det siges, at kommissionen eller nævnet kan træffe beslutning om, hvorvidt et medlem på grund af inhabilitet er udelukket fra at deltage i behandlingen af en sag, må dette dog forstås med et vist forbehold. Det tilkommer således ikke kommissionens eller nævnets flertal at træffe den endelige retlige afgørelse af, om et medlem har en sådan interesse i sagen, at han skal afskæres fra at deltage i dens behandling. Dette er et spørgsmål, hvis endelige afgørelse henhører under domstolene. Men hvis kommissionen eller nævnet er bekendt med, at der kan rejses tvivl om et medlems uhildede indstilling til sagen, skal man tage stilling til, om den pågældende kan deltage, således at sagens behandling derefter kan fortsættes. Viser det sig senere ved en domstolsprøvelse, at afgørelsen var forkert,

enten fordi man har tilladt et inhabilt medlem at deltage eller omvendt har udelukket et medlem, der ikke var inhabilt, kan kommissionens eller nævnets beslutning i den pågældende sag efter omstændighederne blive ugyldig. Ved beslutninger, der kræver godkendelse, kan beslutningens ugyldighed påberåbes over for godkendelsesmyndigheden, ligesom der altid er mulighed for at få en vejledende udtalelse fra undervisningsministeriet eller indenrigsministeriet.

Selve det forhold, at spørgsmålet om inhabilitet gøres til genstand for diskussion, vil imidlertid ofte medføre, at det pågældende medlem, for at udelukke enhver tvivl, frivilligt trækker sig tilbage ved den pågældende sags behandling.

Folketingets ombudsmand har i skrivelse af 17. august 1970 vedrørende et spørgsmål om habilitet i et vurderingsankenævn fremhævet, at inhabilitetsregler ikke alene har til formål at sikre, at afgørelse træffes, uden at der tages usaglige hensyn, men at reglerne tillige har den funktion at skabe tillid til de myndigheder, der skal træffe afgørelser. Ombudsmanden fremhæver endvidere det ønskelige i, at regler om habilitet fortolkes vidt, således at et nævnsmedlem, selv i tilfælde hvor habilitetsreglerne inden for vedkommende område ikke direkte finder anvendelse, undlader at deltage i behandlingen af en sag, hvis en part i sagen kan have rimelig anledning til ikke at betragte ham som uvildig.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 14. oktober 1971, jfr. skrivelse af 5. marts 1979, udtalt, at spørgsmålet om kommunalbestyrelsesmedlemmers habilitet ikke kan besvares generelt, men afhænger af en bedømmelse af de foreliggende interesser i det konkrete tilfælde.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 24. november 1972 udtalt, at i tilfælde, hvor der foreligger fejl under sagens behandling og inhabilitet hos et medlem, der har deltaget i sagens behandling og vedtagelse, må det efter indenrigsministeriets opfattelse være overladt til vedkommende tilsynsråd inden for visse grænser at afgøre, hvorvidt de begåede fejl må anses at være af så væsentlig betydning i forhold til karakteren og indholdet af den trufne beslutning, at beslutningen af denne grund må sættes ud af kraft. Tilsynsrådet er her berettiget til at udøve et skøn og – bortset fra tilfælde, hvor den pågældende kommunalbestyrelsesbeslutning er åbenbart ulovlig – mener indenrigsministeriet normalt ikke at kunne tilsidesætte den af tilsynsrådet herefter trufne afgørelse. (Det bemærkes, at tilsynsrådets annullation forudsætter, at beslutningen ikke er bragt til udførelse, jfr. den kommunale styrelseslovs § 61, stk. 1).

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 20. januar 1977 udtalt, at den omstændighed, at et amtsrådsmedlem i en skrivelse til miljøministeren havde kritiseret en af amtsrådet foreslået ændret placering af en motor-

vejstilslutning, efter ministeriets opfattelse ikke kunne bevirke, at det pågældende medlem måtte anses for at have klaget over en af amtsrådet truffet afgørelse og derfor måtte betragtes som værende part i sagen. Indenrigsministeriet fandt derfor ikke, at det pågældende medlem kunne anses for inhabilt.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 3. april 1979 udtalt, at da den kommunale styrelseslov ikke indeholder en nærmere angivelse af, hvornår inhabilitet foreligger, må habilitetsspørgsmål afgøres i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Et medlem er herefter afskåret fra at deltage i en sags behandling, hvis den pågældende har en så væsentlig og individuel interesse i sagens udfald, at der ikke i offentligheden kan forventes opretholdt en almen tillid til, at den pågældende vil behandle sagen uden indflydelse af denne interesse.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 10. april 1979 udtalt, at det er klart, at ikke enhver interesse kan begrunde inhabilitet. Det er således efter indenrigsministeriets opfattelse vigtigt at fastholde, at der må foreligge en personlig og/eller økonomisk interesse af en vis styrke, før der kan statueres inhabilitet.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 10. april 1979 udtalt, at det er afgørende for, om et kommunalbestyrelsesmedlem bør anses for inhabilt, om den pågældende har en væsentlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald. Man må ved denne afvejning lægge vægt på, om han/hun har et sådant forhold til sagen, at det ud fra en generel vurdering er egnet til at vække en vis tvivl om, at vedkommende vil kunne behandle sagen på upartisk måde, og det må ved en nærmere fastlæggelse af grundsætningen tages i betragtning, at formålet med inhabilitetsreglerne ikke alene er at sikre, at den enkelte sag bliver behandlet korrekt, men også at modvirke, at der skabes mistillid til den offentlige forvaltning.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 10. april 1979 udtalt, at det især er i sager af mere generel karakter, det vil sige i sager, som får betydning for en stor kreds af borgere eller for afgørelsen af mange fremtidige enkeltsager, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger inhabilitet, erfaringsmæssigt volder vanskeligheder, og hvor der efter indenrigsministeriets opfattelse kan være grund til en vis tilbageholdenhed med hensyn til at statuere inhabilitet. Ved afgørelsen af, om der i en sådan sag foreligger inhabilitet, vil det kunne være vejledende at se nærmere på karakteren af den interesse, der skal begrunde inhabilitet. Er den personlige interesse alene af fagpolitisk eller ideelt betonet karakter, vil det ofte kunne forekomme mindre rimeligt af afskære den pågældende fra at deltage i en sags behandling.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 3. juli 1979 udtalt, at det fore-

kommer i praksis, at et medlem undlader at deltage i behandlingen af en sag, idet medlemmet henviser til, at han efter egen opfattelse er inhabil. Som regel vil en sådan tilkendegivelse uden videre blive taget til efterretning, og nogen pligt for borgmesteren til at søge de faktiske forhold nærmere belyst foreligger ikke. Hvis der imidlertid fra et medlem fremsættes ønske om, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om, hvorvidt det pågældende medlem er inhabil, skal en sådan begæring imødekommes og spørgsmålet bringes til afstemning.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 11. marts 1980 udtalt, at spørgsmålet om, hvorvidt der i en given situation hos et medlem foreligger en sådan interesse i en sag, at medlemmet må anses for inhabil, må afgøres ud fra en konkret vurdering af omstændighederne i det enkelte tilfælde. Indenrigsministeriet har da også stedse været og er fortsat meget tilbageholdende med at udtale sig generelt om inhabilitetsspørgsmål. Indenrigsministeriet udtalte videre, at det imidlertid er klart, at ikke enhver interesse kan begrunde inhabilitet. Det er således efter indenrigsministeriets opfattelse vigtigt at fastholde, at der må foreligge en interesse af en vis styrke, før der kan statueres inhabilitet. Indenrigsministeriet tilføjede, at der ikke i habilitetsreglerne ligger nogen påstand om, at det enkelte inhabile medlem vil lægge usaglige hensyn til grund for sin stillingtagen til den pågældende sag. Inhabilitetsreglerne er netop kun baseret på, om det ud fra en generel vurdering kan antages, at der i det foreliggende tilfælde kunne være tvivl om, at vedkommende vil kunne behandle sagen på upartisk måde.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 21. juni 1983 udtalt, at ministeriet ikke – som ønsket af en kommunalbestyrelse – finder det muligt at udarbejde vejledende retningslinjer for, hvornår et kommunalbestyrelsesmedlem må anses for at være specielt inhabil. Afgørelsen heraf vil altid bero på en vurdering af den konkrete sag, og man kunne befrygte, at udarbejdelsen af en egentlig vejledning kunne medføre, at der blev opstillet bestemte regelsæt for sagernes afgørelse, hvorved der i praksis ikke ville blive taget tilstrækkeligt hensyn til de individuelle omstændigheder i den enkelte sag, jfr. at grundlaget for en inhabilitetsafgørelse er samtlige omstændigheder, der foreligger i den enkelte sag.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 1. juli 1983 udtalt, at formålet med habilitetsreglerne i den kommunale styrelseslovs § 14 ikke alene er at sikre, at den enkelte sag behandles korrekt, men også at sikre offentlighedens tillid til de afgørelser, der træffes af kommunalbestyrelsen.

Reglerne om inhabilitet er baseret på, om det *ud fra en generel vurdering* kan antages, at et medlem vil kunne deltage i behandlingen af den foreliggende sag, uden at være under indflydelse af uvedkommende interes-

ser. Spørgsmålet om, hvorvidt der i en given situation under behandlingen af en sag hos et medlem foreligger en uvedkommende interesse af en sådan art og styrke, at denne interesse kan karakteriseres som væsentlig, og det derfor kan befrygtes, at vedkommendes stillingtagen til sagen vil være påvirket heraf, således at medlemmet anses for inhabilt, må imidlertid afgøres på grundlag af en samlet vurdering af omstændighederne i det enkelte konkrete tilfælde.

Indenrigsministeriet bemærkede i denne forbindelse, at ikke blot en egentlig personlig eller økonomisk interesse hos det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem kan bevirke inhabilitet, men også andre uvedkommende hensyn (interesser), f.eks. den omstændighed, at et kommunalbestyrelsesmedlem er tilknyttet en organisation eller lignende, der er part i den sag, der skal behandles i kommunalbestyrelsen, vil kunne bevirke inhabilitet. Tilsvarende gælder i sager, der vedrører organisationer m.v., hvis det drejer sig om tilfælde, hvor lovgivningen har tillagt kommunalbestyrelsen kompetence til at regulere borgernes eller organisationers retsforhold i konkrete situationer.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 25. juli 1984 udtalt, at formålet med inhabilitetsreglerne i den kommunale styrelseslovs § 14 dels er at sikre, at den enkelte sag behandles korrekt, dels at sikre offentlighedens tillid til de afgørelser, som træffes af kommunalbestyrelsen. Styrelseslovens § 14 indeholder imidlertid ingen nærmere angivelse af, hvornår et medlem må anses for inhabilt. Dette spørgsmål må således afgøres i overensstemmelse med den almindeligt anerkendte forvaltningsretlige grundsætning om inhabilitet. Et kommunalbestyrelsesmedlem vil herefter være inhabilt, hvis det i det konkrete tilfælde ud fra samtlige foreliggende omstændigheder må antages, at der hos medlemmet foreligger en uvedkommende interesse i sagen af en sådan art og styrke, at det ud fra en generel vurdering må frygtes, at den pågældende vil lade sig påvirke heraf.

Folketingets kommunaludvalg har stillet indenrigsministeren det spørgsmål, om ministeren kan give en oversigt over, hvilke sagstyper en folkeskolelærer som medlem af kommunalbestyrelsen typisk vil være inhabil ved behandlingen af. (Spørgsmål nr. 18 stillet 19. december 1985).

Indenrigsministeren svarede i skrivelse af 6. januar 1986, at efter § 14, stk. 1, i den kommunale styrelseslov træffer kommunalbestyrelsen beslutning om, hvorvidt et medlem har en sådan interesse i en sag, at han er udelukket fra at deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen. Den endelige afgørelse af spørgsmålet henhører under domstolene. Reglerne om inhabilitet skal sikre, at indehaverne af et offentligt hverv ikke deltager i en sags behandling, hvis de har en interesse i eller tilknytning til sagen, som kan påvirke sagens sagligt rigtige afgørel-

se. Det er således ikke enhver interesse i en sag, der kan begrunde inhabilitet, men kun interesser af en vis styrke.

Indenrigsministeriet udtalte videre, at det ikke vil være muligt abstrakt at angive, hvilke sagstyper en folkeskolelærer typisk vil være inhabil ved behandlingen af. Det hænger sammen med, at det afgørende ikke alene er sagens karakter og indhold, men tillige den pågældende lærers konkrete interesse i den foreliggende sag. Der må derfor nødvendigvis være tale om en konkret vurdering af omstændighederne i hvert enkelt tilfælde.

Til nærmere belysning af inhabilitetsspørgsmålet skal yderligere nævnes nogle sager, der har foreligget i indenrigsministeriets og undervisningsministeriets praksis, og i hvilke ministerierne har afgivet vejledende udtalelser.

Egen interesse i sagens udfald. Indenrigsministeriet har i skrivelse af 7. juli 1981 i en sag om indførelse af betalt gårdvagsordning ved en skole udtalt, at en viceskoleinspektør ved den skole, hvor ordningen skulle fungere, samt en lærer ved en skole, der ikke var omfattet af ordningen, ikke burde anses for inhabile. Indenrigsministeriet lagde vægt på, at der efter det oplyste i intet af tilfældene var tale om, at de pågældende ville få en økonomisk fordel af sagens udfald, samt at deres interesse i sagens udfald i første række måtte formodes at udspringe af faglige og professionelt betegnede overvejelser om at finde en administrativ hensigtsmæssig løsning på sagen.

Indenrigsministeriet udtalte endvidere, at et kommunalbestyrelsesmedlem, hvis søn i en periode havde læst et begrænset antal timer på en af gårdvagsordningen omfattet skole, ej heller kunne anses for inhabil, samt at et medlem, hvis søn og svigerdatter var lærere ved en af gårdvagsordningen omfattet skole, måtte anses for inhabil. Ministeriet lagde herved vægt på, at det for offentligheden vil fremgå som en reel mulighed, at det pågældende medlems søn og svigerdatter ville kunne komme til at deltage i den betalte gårdvagsordning, der for en lærer vil kunne indbringe ca. 6.000 kr. på årsbasis.

Repræsentant for flere interesser samtidig. Indenrigsministeriet har i skrivelse af 3. januar 1984 udtalt, at en person, der virker inden for den offentlige forvaltning, som alt overvejende hovedregel vil være inhabil ved behandling af en klage over en anden offentlig myndighed, hvis vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved afgørelsen eller gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår. Begrundelsen herfor er, at det må antages, at der hos den pågældende foreligger en uvedkom-

mende interesse af en sådan art og styrke, at det ud fra en generel vurdering må befrygtes, at vedkommende vil lade sig påvirke heraf ved sin stillingtagen.

Det er derfor på det foreliggende grundlag indenrigsministeriets opfattelse, at et medlem af en kommunalbestyrelse, over hvilken der klages til amtsrådet i henhold til skolestyrelseslovens § 65, stk. 1, ikke kan deltage i amtsrådets (eller et af rådets udvalgs) behandling af klagen.

Kommunalt ansattes inhabilitet. Indenrigsministeriet har i skrivelse af 6. juni 1972 udtalt, at et kommunalbestyrelsesmedlem som følge af sin stilling som skoleinspektør ikke efter indenrigsministeriets opfattelse kunne deltage i kommunalbestyrelsens behandling af en sag, hvori kommunalbestyrelsen skulle træffe beslutning om, hvor den fremtidige eneste overbygning inden for kommunens skolevæsen skulle placeres. Det var oplyst, at overbygningens eventuelle placering på den skole, hvor det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem var skoleinspektør, ikke ville medføre ændringer i skoleinspektørens lønmæssige indplacering. Indenrigsministeriet udtalte videre, at det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem ikke efter indenrigsministeriets opfattelse kunne deltage i kommunalbestyrelsens behandling af sager vedrørende kommunens skolevæsen, i hvilke han havde afgivet indstilling eller i øvrigt udtalt sig i medfør af sin stilling som skoleinspektør. Spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende kunne deltage i kommunalbestyrelsens behandling af andre sager vedrørende kommunens skolevæsen, kunne efter indenrigsministeriets opfattelse ikke besvares generelt, men måtte afgøres i det enkelte tilfælde på grundlag af en vurdering af den pågældendes interesse i sagens udfald.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 27. oktober 1982, jfr. skrivelse af 7. oktober 1983, udtalt, at der i tidligere praksis ved en stillingtagen til, om en kommunalt ansat kan anses for inhabil ved behandlingen af sager i kommunalbestyrelsen, har været lagt vægt på, om sagen vedrørte medlemmets tjenestested. Det har således været antaget, at den pågældende, uanset at hans egne forhold ikke berøres, dog må formodes at være undergivet visse loyalitetshensyn både over for institutionen og over for sine kolleger og derfor måtte anses for inhabil ved behandlingen af sager, der vedrørte hans tjenestested.

I de senere år har indenrigsministeriet imidlertid haft lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet om inhabilitet i sager, hvor det drejede sig om kommunalbestyrelsens stillingtagen til udbygningsplanen for en forvaltning, i hvilken det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem var ansat. Indenrigsministeriet har i disse tilfælde foretaget en nærmere vurdering af

arten og styrken af den interesse, den pågældende havde i disse sager af mere generel karakter.

Efter indenrigsministeriets opfattelse må det i sådanne sager være en forudsætning for at kunne statuere inhabilitet, at medlemmet – ud over at være ansat i den pågældende forvaltning – efter en generel vurdering må antages at have en personlig og/eller økonomisk interesse af en sådan art og styrke, at vedkommende ikke bør kunne deltage i kommunalbestyrelsens forhandling og afstemning om sagen. Indenrigsministeriet mener således ikke, at tilliden til kommunalbestyrelsens afgørelser i modsat fald vil kunne lide skade, og en kommunalt ansats professionelle interesse i en sag, der behandles i kommunalbestyrelsen, vil således *ikke i sig selv* kunne skabe mistillid til kommunalbestyrelsens afgørelser. Det må således bero på en konkret vurdering af omstændighederne i det enkelte tilfælde, om den pågældende vil kunne anses for inhabil, fordi der foreligger en væsentlig uvedkommende interesse hos den pågældende.

En landsretsdom har i 1985 (U.f.R. 1986.411 ØLD) taget stilling til en skoleinspektørs og en overlærers habilitet i forbindelse med en kommunalbestyrelsens afgørelser. Sagens omstændigheder var følgende:

En skoleinspektør og en overlærer var medlemmer af en kommunalbestyrelse, der på et møde skulle drøfte en ændret skolestruktur, herunder besparelser. Det blev ved dommen antaget, at de konkrete planer på dagsordenen ikke berørte skoleinspektøren og overlæreren økonomisk og kun i yderst begrænset omfang deres skoler. En forkastelse af samtlige besparelsesforslag måtte medføre andre forslag, der kunne komme til at berøre skoleinspektøren eller overlæreren eller deres skoler. Deres individuelle interesse i dagsordenspunkterne fandtes dog ikke at være af en sådan styrke, at de ikke kunne deltage i forhandlingerne og afstemningerne. Kommunalbestyrelsen tilpligtedes derfor at anerkende deres habilitet ved behandling af skolestrukturen.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 24. marts 1983 udtalt, at udgangspunktet er, at kommunalt ansatte byrådsmedlemmer er habile ved byrådets behandling af sager, der vedrører andre tjenestesteder end det pågældende medlems eget tjenestested. Dette udgangspunkt gælder efter indenrigsministeriets opfattelse uanset den kommunale administrations størrelse.

Ægtefælles interesse i sagens udfald. Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. oktober 1977 udtalt, at det i forskellige lovbestemmelser, f.eks. § 10, stk. 1, i lov nr. 186 af 4. juni 1964 om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom, § 7, stk 1, i lov nr. 605 af 20. december 1972 om den sociale ankestyrelse og § 1, stk. 6, i lov nr. 281 af 8. juni 1977 om skat-

temyndighedernes organisation og klageadgang m.m. (skattestyrelsesloven) er fastsat, at ingen må deltage i behandlingen af en sag, når vedkommende er ægtefælle til en person, der er interesseret i sagens udfald eller er repræsentant for en i udfaldet interesseret. Disse lovbestemmelser er efter indenrigsministeriets opfattelse udtryk for en almindelig retsgrund sætning, således at det også i mangel af udtrykkelige lovbestemmelser må gælde, at en person er afskåret fra at deltage i en forvaltningsmyndigheds behandling og afgørelse af en sag i tilfælde, hvor den pågældendes ægtefælle har en sådan interesse i sagen, at ægtefællen selv ville have været udelukket fra at deltage i sagens behandling og afgørelse.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 5. marts 1979 udtalt, at det vil være retningsgivende for, om der foreligger inhabilitet i det enkelte tilfælde, om det pågældende byrådsmedlems ægtefælle har en væsentlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 10. april 1979 udtalt, at et byrådsmedlem som almindelig regel er afskåret fra at deltage i behandlingen af sager, hvori dennes ægtefælle har en sådan interesse, at han eller hun selv ville være afskåret fra at deltage i sagens behandling. Tilsvarende gælder, hvor der er tale om et ægteskabslignende forhold. I de tilfælde, hvor det er et ansættelsesforhold til kommunen, der skal begrunde inhabiliteten, er det dog indenrigsministeriets opfattelse, at ægtefællen til en kommunalt ansat ikke er afskåret fra at deltage i sagens behandling i byrådet i så vidt omfang, som den kommunalt ansatte selv ville være det. Ægtefællen til den kommunalt ansatte vil i denne situation efter indenrigsministeriets opfattelse kun være inhabil, hvor det må antages, at byrådets beslutning i særlig grad vil berøre den ansattes interesser.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 17. december 1980 udtalt, at det antages i kommunalretlig teori, at ægteskab, slægt- og svogerskab og faktisk livsfællesskab kan medføre inhabilitet. Afgørende for, om den udenforstående ægtefælle, der er medlem af kommunalbestyrelsen respektive vedkommende udvalg, er inhabil, er, om den anden ægtefælle ville have været inhabil, hvis vedkommende var medlem af kommunalbestyrelsen eller udvalget. Hvis dette spørgsmål i det konkrete tilfælde besvares bekræftende, antages det, at ægtefællen, der er medlem af kommunalbestyrelsen (et udvalg), er inhabil. Indenrigsministeriet har dog givet udtryk for, at der i tilfælde, hvor ægtefællen er ansat i den kommunale forvaltning, formentlig må stilles noget større krav til arten og styrken af de interesser, under hvilke den pågældende er under indflydelse, for at man i en given situation vil erklære ægtefællen for inhabil.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 15. september 1981 udtalt, at spørgsmålet om inhabilitet må afgøres på grundlag af en konkret vur-

dering af, om de pågældende har en væsentlig interesse af personlig eller økonomisk karakter i sagens udfald, og at den endelige bedømmelse heraf henhører under domstolene.

Ministeriet udtalte imidlertid vejledende som sin opfattelse, at et skolekommissionsmedlem, hvis ægtefælle har ansøgt om nedsat timetal, må betragtes som inhabilt ved ansøgningens behandling i skolekommissionen.

Ministeriet var ligeledes af den opfattelse, at fælleslærerrådsformanden, der ganske vist deltager i skolekommissionens møder uden stemmeret, ikke bør deltage i behandlingen af sin ægtefælles ansøgning om nedsat timetal, idet han har mulighed for under forhandlingerne at påvirke skolekommissionens afgørelse.

For så vidt angik et spørgsmål om inhabilitet for et skolekommissionsmedlem ved skolekommissionens behandling af budgettet for den skole, ved hvilken ægtefællen gjorde tjeneste, udtalte ministeriet, at der ikke i dette tilfælde kunne antages at foreligge inhabilitet, da der ikke var oplyst specielle forhold, som sandsynliggjorde, at medlemmet havde en væsentlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 23. juni 1983 udtalt, at et kommunalbestyrelsesmedlem, hvis ægtefælle var ansat som lærer ved en af kommunens skoler, ikke kunne anses for at være inhabil ved kommunalbestyrelsens behandling af en sag om ombygning af den pågældende skole.

Efter indenrigsministeriets opfattelse er det ikke i sig selv tilstrækkeligt til at erklære et kommunalt ansat byrådsmedlem inhabilt, at sagen vedrører den institution, hvor den pågældende er ansat, eller arbejdsforholdene på stedet. Der må foretages en nærmere vurdering af den interesse, medlemmet har i sagen. Et kommunalt ansat medlem vil således f.eks. være inhabilt, såfremt sagen direkte vedrører den pågældendes eget ansættelsesforhold (f.eks. lønforhold, advancementsmuligheder, nedlæggelse af stillingen).

I den konkrete sag havde ombygningen til formål at bringe skolens fysiske rammer op på en standard, der i det store hele svarede til kommunens øvrige skolars – ombygningen ville fagligt give større aktivitetsmuligheder og medføre forbedrede arbejdsforhold for lærerpersonalet, og ombygningen ville efter det oplyste ikke få indflydelse på lærerpersonalets ansættelsesforhold (f.eks. ændret fagfordeling eller lærertimeforbrug eller ændring af antallet af skoleklasser).

Uanset at sagen ville berøre ægtefællens arbejdssituation og forholdene på den skole, hvor den pågældende var ansat, adskilte vedkommendes interesse i sagen sig ikke fra den interesse, som det øvrige lærerpersonale på skolen også måtte antages at have i, at der blev skabt så gode ydre

rammer som muligt for den til enhver tid værende daglige undervisning. Ombygningen kunne således ikke siges i særlig grad at vedrøre ægtefællens arbejdssituation. Ægtefællens interesse i sagen var af mere ideel eller fagligt betonet art, og såfremt ægtefællen selv havde været medlem af kommunalbestyrelsen, ville den pågældendes deltagelse i sagens behandling og afstemning næppe have været egnet til i offentligheden at skabe mistillid til den offentlige forvaltning og dens afgørelser.

Da kommunalbestyrelsesmedlemmets ægtefælle således efter indenrigsministeriets opfattelse ikke selv ville have været afskåret fra at deltage i sagens behandling i kommunalbestyrelsen, måtte medlemmet også selv anses for at have været habil ved kommunalbestyrelsens behandling af sagen om skoleombygningen.

Litteraturhenvisninger

Lars Andersen: Habilitets-reglerne skal sikre tilliden til kommunalbestyrelsen. Danske Kommuner 1981 nr. 25. s. 20 ff.

Erik Harder: Offentligt hverv og private interesser. Sognerådstidende 1956–57 s. 32 ff.

Niels Eilschou Holm: Forvaltningsloven som minimumslov. Juristen 1986 s. 227 ff.

Kurt Nielsen: Retssikkerhedsproblemer ved den kommunale sagsbehandling. UfR 1972 B s. 48 ff.

Erik Pedersen: Tillidshensyn i habilitetssager. Juristen 1986 s. 191 ff.

Steen Rønsholdt: Kommunalbestyrelsesmedlemmers habilitet. Juristen & Økonomen 1980 s. 395 ff.

Mødeledelse m.v. Der må ved et mødes indledning gives medlemmer, der ønsker det, ordet til dagsordenen. Normalt vil det af formanden udsendte dagsordensforslag uden forhandling blive lagt til grund for forhandlingerne, hvorved det må anses for stiltiende godkendt. Der er imidlertid intet til hinder for, at kommissionens eller nævnets flertal vedtager ændringer i det af formanden udarbejdede dagsordensudkast.

Enhver, der ønsker ordet, skal henvende sig til formanden, der giver ordet til medlemmerne i den orden, hvori de har begæret det. Hvis flere begærer ordet på én gang, bestemmer formanden den orden, hvori de får adgang til at tale. Talerne må ikke afbrydes af andre end formanden. Ethvert forslag under forhandlingerne rettes til formanden. Ethvert medlem skal efterkomme formandens afgørelser angående overholdelsen af den fornødne orden.

Tilsynsrådet for Århus amt har den 2. juni 1980 udtalt, at spørgsmålet om, hvorvidt byrådsmedlemmer kan medtage deres helt små børn til udvalgmøder, efter tilsynsrådets opfattelse ikke kan afgøres på grundlag af reglerne om, at udvalgenes møder foregår for lukkede døre, eller reglerne om tavshedspligt. Det kan ikke antages, at disse regler – når deres

formål tages i betragtning – er til hinder for, at helt små børn tages med til udvalgs møder eller andre lukkede møder. Det påhviler imidlertid vedkommende mødeleder at sikre, at forhandlingerne forløber under iagttagelse af god ro og orden. Det må antages, at mødelederen under udøvelsen af denne forpligtelse vil have beføjelse til at træffe bestemmelse om, at små børn skal bringes bort fra mødelokalet, fordi de forstyrrer mødet.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 26. september 1980 udtalt, at man ikke på forhånd vil kunne fastlægge en bestemt aldersgrænse som afgørende for, hvornår små børn i givet fald vil kunne tages med til lukkede møder, idet det må være mødelederens opgave i det enkelte møde at træffe en afgørelse ud fra samtlige foreliggende omstændigheder og under hensyn til formålet med reglerne om tavshedspligt og lukkede møder.

Tavshedspligt m. v. I såvel kommissionerne som nævnene kan forekomme sager af fortrolig karakter, der er undergivet tavshedspligt.

Straffeloven indeholder bestemmelser, der foreskriver straf for brud på tavshedspligt. Dels hjemles der i § 129 straf for den, som uberettiget giver offentlig meddelelse om forhandlinger af fortrolig karakter inden for offentlige råd og myndigheder, og dels straffes efter § 152 den, der virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Det siges i § 152, at en oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

Straffelovens regler suppleres af en række regler i kapitel 8 i forvaltningsloven (lov nr. 571 af 19. december 1985).

Det bestemmes således bl. a. i forvaltningsloven, at oplysninger om *enkeltpersoners rent private forhold* ikke må videregives til en anden forvaltningsmyndighed. Videregivelse kan dog ske, når

- 1) den, oplysningen angår, har givet samtykke,
- 2) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives,
- 3) videregivelsen sker til varetagelse af private eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrunder hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår, eller
- 4) videregivelsen er et nødvendigt led i sagens behandling eller er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- eller kontrolopgaver.

Andre fortrolige oplysninger må ud over de nævnte tilfælde kun videre-

gives til en anden forvaltningsmyndighed, når det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, myndigheden skal træffe.

Det bestemmes også i forvaltningsloven, at i det omfang en forvaltningsmyndighed er berettiget til at videregive en oplysning, *skal* myndigheden på begæring af en anden forvaltningsmyndighed videregive oplysningen, hvis den er af betydning for myndighedens virksomhed eller for en afgørelse, som myndigheden skal træffe. Dette gælder dog ikke, hvis videregivelsen påfører myndigheden et merarbejde, der væsentligt overstiger den interesse, den anden myndighed har i at få oplysningerne.

Den endelige afgørelse af, i hvilket omfang en sag medfører tavshedspligt for det enkelte medlem af kommunalbestyrelsen og dens udvalg, en kommission eller et nævn, ligger ikke hos organet som sådant eller dets flertal. Den bindende afgørelse heraf er et domstolsanliggende.

Det må fremhæves, at det medlem, der udtaler sig om, hvad der er passeret, selv bærer risikoen for, om han derved bryder en eventuel tavshedspligt og således pådrager sig strafansvar.

Beslutninger i udvalg, kommissioner og nævn træffes i vid udstrækning på grundlag af skriftligt materiale, som den kommunale skoleforvaltning mangfoldiggør og udsender til det enkelte medlem inden mødet.

For omfanget af den tavshedspligt, der påhviler et medlem, gør det ingen forskel, om medlemmet er blevet bekendt med fortrolige forhold gennem modtagelsen af skriftligt materiale eller i forbindelse med overværelse af et møde. Det kan heller ikke give anledning til tvivl, at vedkommende medlem ifalder strafansvar, hvis han ikke i rimeligt omfang sørger for, at uvedkommende afskæres fra at gøre sig bekendt med fortroligt materiale, der findes i hans varetægt.

Dette er imidlertid ikke altid tilstrækkeligt til beskyttelse af de interesser, der skal beskyttes gennem bestemmelserne om tavshedspligt.

Man kan således tænke sig den mulighed, at et medlem systematisk opbevarer det materiale, han modtager som grundlag for deltagelse i møder. Resultatet vil blive, at der oparbejdes et privat arkiv indeholdende oplysninger, der på grund af deres personlige karakter i vidt omfang kan være omfattet af tavshedspligt. Indehaveren af dette arkiv har erhvervet disse oplysninger gennem udførelsen af sit offentlige hverv og vil, dersom han ikke forhindrer uvedkommende i at gøre sig bekendt med arkivets fortrolige oplysninger, kunne straffes efter bl.a. straffelovens § 152.

Ved indehaverens død er der imidlertid en nærliggende mulighed for, at arkivet i forbindelse med det øvrige bo overtages af arvingerne. Her ved får arvingerne, der i forhold til arkivets oplysninger er ganske uvedkommende personer, adgang til at gøre sig bekendt med det fortrolige

materiale, og disse arvingers eventuelle videregivelse af oplysningerne kan ikke rammes af straffelovens § 152, da arvingerne ikke virker i offentlig tjeneste eller hverv, men kun efter de mildere regler i lovens § 129 og § 264 d.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 17. januar 1969 (nr. 104) udtalt, at det må bero på kommunalbestyrelsens afgørelse, hvorvidt genparter af de i sagerne indeholdte dokumenter kan udleveres til medlemmerne (af kommunalbestyrelsen) uden for den kommunale administrations lokaler. Man bemærkede dog herved, at kommunalbestyrelsen må iagttage, at der ikke herved sker nogen tilsidesættelse eller skabes unødigt risiko for tilsidesættelse af lovgivningens bestemmelser til beskyttelse af fortroligt materiale.

Indenrigsministeriet udtalte videre, at man på grund af den uklarhed, der kan bestå med hensyn til opbevaring og tilbagelevering af genparter af fortrolige sagsakter, måtte finde det hensigtsmæssigt, at kommunalbestyrelsen for at udelukke tvivl træffer udtrykkelig beslutning – eventuelt gennem optagelse i forretningsordenen – om, hvilke bestemmelser der i så henseende skal være gældende.

Med hensyn til en fremsat indvending mod tilbageleveringspligt, nemlig at udsendte genparter ofte bliver forsynet med personlige notater til støtte for arbejdet i kommunalbestyrelsen, udtalte indenrigsministeriet, at eventuelle forskrifter kan udbygges således, at det sikres, at udleveret materiale destrueres ved tilbagelevering, når dette ønskes af vedkommende medlem.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 20. marts 1970 peget på muligheden af, at udvalg m.v. træffer bestemmelse om, at genparter, udskrifter og lignende af fortrolig karakter, som medlemmerne har modtaget til brug i sagen, skal afleveres, når sagens behandling er afsluttet, dog senest ved det pågældende medlems udtræden.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 18. februar 1983 udtalt, at uanset om et udleveret materiale må betegnes som fortroligt, kan en kommunalbestyrelse altid som led i sin kompetence til at fastsætte retningslinier for sagsforberedelsen i kommunalbestyrelsen og udvalgene træffe beslutning om, hvilke bestemmelser der skal være gældende med hensyn til opbevaring og tilbagelevering eller destruktion af udleveret materiale. På grund af den uklarhed, der kan bestå omkring spørgsmålet, må det anses for hensigtsmæssigt, om kommunalbestyrelsen træffer udtrykkelig beslutning om, hvilke retningslinier der skal være gældende. Indenrigsministeriet vil for sit vedkommende finde det rettest, at materiale, der indeholder fortrolige oplysninger, altid kræves tilbageleveret eller tilintetgjort, når beslutning i sagen er truffet.

Det enkelte medlems interesse i tidligere forhandlinger og afgørelser i forbindelse med behandlingen af lignende sager vil kunne tilgodeses ved, at der i fornødent omfang henvises til sådanne afgørelser i forvaltningens eller sekretariatets indstilling, eller ved at medlemmer udbeder sig de ønskede informationer under sagens behandling.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 9. juli 1973 udtalt, at spørgsmålet om, hvorvidt et kommunalbestyrelsesmedlem, forinden en konkret sag skal behandles for lukkede døre i kommunalbestyrelsen, er berettiget til at udtale sig til pressen om den pågældende sag, ikke kan besvares generelt, men beror på konkrete overvejelser om, hvorvidt den tavshedspligt, der påhviler kommunalbestyrelsesmedlemmer, er tilsidesat.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 6. februar 1973 udtalt, at der – under forudsætning af, at der ikke herved sker brud på lovgivningens regler om tavshedspligt – intet er til hinder for, at et kommunalbestyrelsesmedlem udtaler sin personlige mening om en sag, der senere skal behandles i kommunalbestyrelsen eller i et af dens udvalg.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 7. juni 1982 udtalt, at når det drejer sig om en sag, hvor der ikke gør sig særlige tavshedspligthensyn gældende, kan et udvalgsmedlem referere egne udtalelser fra mødet, medens der ikke antages at bestå en adgang til at referere andre udvalgsmedlemmers udtalelser.

Indenrigsministeriet henledte dog opmærksomheden på, at det kan være sædvane eller vedtaget i udvalget, at udvalgsformanden over for dagspressen kan redegøre for udvalgets beslutninger eller indstillinger. Men også i så tilfælde er formanden afskåret fra at referere enkelte medlemmers udtalelser.

Indenrigsministeren har endvidere den 2. juli 1976 i forbindelse med en besvarelse af et spørgsmål fra folketingets kommunaludvalg (spørgsmål 32 stillet 15. juni 1976) fremhævet, at det ofte kan give anledning til endog betydelig tvivl, hvorvidt et forhold er undergivet tavshedspligt, og at det i første omgang er den person, der agter offentligt at røbe forhold, som han i medfør af offentlig tjeneste eller hverv er blevet kendt med, der selv må vurdere, om han ved en sådan offentliggørelse overtræder lovgivningens regler om tavshedspligt. Denne omstændighed vil vel naturligt fremkalde en vis tilbageholdenhed hos den pågældende.

I forbindelse med besættelsen af stillingen som skoledirektør i en kommune havde et blad omtalt den af skolekommissionen foretagne indstilling og havde herunder givet oplysning om resultatet af en vejledende afstemning i skolekommissionen omfattende de 3 indstillede ansøgere. Undervisningsministeriet blev i denne anledning anmodet om en udtalelse om, hvorvidt der forelå en sådan tilsidesættelse af skolekommissionsmed-

lemmers tavshedspligt, at gældende lovbestemmelser måtte anses for overtrådt.

Undervisningsministeriet udtalte i denne anledning bl.a., at den nærmere afgrænsning af tavshedspligt med hensyn til, hvad der passerer i skolekommissionens møder, må bero på forholdene i det enkelte tilfælde. I almindelighed må det antages, at der ikke af de enkelte medlemmer kan gives udenforstående oplysninger om afstemninger under skolekommissionens møder, navnlig når det drejer sig om besættelse af stillinger. (Undervisningsministeriets skrivelse af 5. juli 1978).

Som svar på en forespørgsel om omfanget af elevrepræsentanternes tavshedspligt i forbindelse med deres deltagelse i skolenævnets møder har undervisningsministeriet i skrivelse af 10. september 1973 udtalt, at der efter ministeriets opfattelse ikke kan gives elevrepræsentanterne pålæg om ikke at referere et skolenævns beslutninger over for elevrådet, medmindre der undtagelsesvis er tale om sager af fortrolig karakter. I forbindelse med en omtale af skolenævnets beslutninger i sager af interesse for eleverne må elevrepræsentanterne have lov til at referere deres egen opfattelse og stillingtagen. Derimod kan det næppe antages, at elevrepræsentanterne frit kan omtale medlemmernes eller andre tilfornordnede (skoleleders og lærerrådsformands) indlæg fra forhandlingerne, heller ikke indlæg vedrørende forhold, der ikke i sig selv er undergivet tavshedspligt.

Det må påhvile skolenævnets formand at træffe bestemmelse om mangfoldiggørelse, udsendelse og eventuel offentliggørelse af dagsordenen for skolenævnets møder, med tilhørende bilag, i overensstemmelse med skolestyrelseslovens § 16, stk. 3, 2. pkt., og eventuelle bestemmelser herom i forretningsordenen, jfr. § 16, stk. 1. Elevrådet må dog være berettiget til at offentliggøre sine egne ansøgninger uden eventuelle påtegninger fra lærerrådet eller andre myndigheder.

Selv om der ikke foreligger fortrolige forhold, der medfører en egentlig tavshedspligt, kan der dog i visse sager være anledning til at udvise tilbageholdenhed med hensyn til offentliggørelse. Undervisningsministeriet har således afgivet en udtalelse i en sag, hvor en skolekommission havde indstillet til byrådet, at en ansøgning om ansættelse ikke blev imødekommet, og hvor sagen blev omtalt i dagspressen samme dag, som byrådsmødet fandt sted, på en sådan måde, at det efter et byrådsmedlems opfattelse var krænkende for den pågældende ansøger, som ganske vist ikke i dagbladene var omtalt ved navn, men som let kunne identificeres på baggrund af dagspressens omtale af sagen. Undervisningsministeriet udtalte i skrivelse af 31. oktober 1972, at ministeriet var af den opfattelse, at en meddelelse til offentligheden om skolekommissionens indstilling i visse

situationer, som f.eks. det i den nævnte sag omhandlede tilfælde, vil kunne virke generende, sårende eller ligefrem krænkende for den pågældende ansøger, selv om dennes navn ikke nævnes. Undervisningsministeriet måtte derfor holde for, at ansættelsesmyndigheden (kommunalbestyrelsen) i sådanne situationer ud fra almindelige diskretionshensyn bør vise tilbageholdenhed med hensyn til offentliggørelse af indstillingen eller helt undlade at underrette offentligheden om indstillingens indhold. En sådan holdning måtte efter undervisningsministeriets opfattelse også anses for bedst stemmende med princippet i offentlighedslovens § 6, stk 1. (Nu lov nr. 572 af 19. december 1985 § 2, stk. 1).

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 12. oktober 1978 udtalt, at såfremt en praksis indebærer, at pressen orienteres, før ansøgere har modtaget underretning om afgørelsen af deres sager, er dette mindre vel stemmende med det hensyn til en part i en sag, der ligger til grund for bestemmelsen i § 3, nr. 1, (nu § 5, stk. 1, nr. 1) i lov om offentlighed i forvaltningen. Ifølge denne bestemmelse omfatter adgangen for offentligheden til at få oplysninger i en sag med visse undtagelser alle dokumenter, der vedrører den pågældende sag, herunder genpart af de skrivelser, der er udgået fra myndigheden, når disse må antages at være kommet frem til adressaten.

Et udvalg under justitsministeriet har afgivet en omfattende betænkning om tavshedspligt (Bet. 998/1984). I betænkningen behandles bl.a. spørgsmålet om udveksling af fortrolige oplysninger mellem offentlige myndigheder.

Litteraturhenvvisninger

Betænkning nr. 857/1978 om offentlighedslovens revision.

Betænkning nr. 998/1984 om tavshedspligt.

Preben Espersen: Nogle spørgsmål i forbindelse med anvendelsen af fortroligt materiale i den offentlige forvaltning. *Juristen* 1968 s. 197 ff.

Preben Espersen: Beskyttelse af fortroligt materiale. *Juristen* 1969 s. 246 ff.

N. Eilschou Holm: Offentlighed i forvaltningen. *UfR* 1970 B s. 139 ff.

Oluf Jørgensen: Tavshedspligt af hensyn til den interne beslutningsproces. *Juristen* 1985 s. 284 ff.

9. Formanden formulerer de punkter, om hvilke der skal stemmes. Der findes imidlertid ikke i lovgivningen regler om, hvorledes afstemningstemmet skal formuleres. Det er næppe heller muligt at fastsætte udtrykkelige regler herom. Afgørelsen må træffes efter det enkelte tilfældes beskaffenhed.

I praksis volder det undertiden vanskeligheder at finde frem til afstem-

ningstemaet. Til illustration skal nævnes et tilfælde, hvor en kommunalbestyrelse fra kommunens skoleudvalg havde fået forelagt 4 forskellige forslag til opførelse af et sportscenter i kommunen. Da man fandt det vanskeligt at finde frem til, hvilket af de 4 projekter der skulle gøres til genstand for kommunalbestyrelsens beslutning, vedtog kommunalbestyrelsen enstemmigt, at der skulle ske en udvælgelse efter et pointsystem, hvor hvert medlem skriftligt kunne afgive 10 points, der skulle fordeles med henholdsvis 1, 2, 3 og 4 points på hvert af de nævnte 4 forslag. Det forslag, der fik flest points, skulle – såfremt kommunalbestyrelsen vedtog det – danne grundlag for skoleudvalgets videre arbejde med planerne.

Ved udvælgelsen efter det anførte pointsystem blev forslag 3 det foretrukne, og kommunalbestyrelsen vedtog herefter enstemmigt at godkende såvel afstemningsform som resultatet af afstemningen.

Sagen blev forelagt indenrigsministeriet, idet det blev gjort gældende, at den fulgte fremgangsmåde var uforenelig med den da gældende bestemmelse i landkommunallovens § 9, hvorefter alle beslutninger skulle tages efter stemmeflerhed, for så vidt der ikke for særlige tilfælde var fastsat anden bestemmelse.

Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 9. april 1969, at den anvendte vejledende udvælgelsesmetode med benyttelse af et pointsystem alene havde haft til formål at nå frem til et afstemningstema, hvorved bemærkedes, at sagen senere på kommunalbestyrelsens møde blev underkastet en afstemning efter kommunallovgivningens almindelige afstemningsregler. Indenrigsministeriet fandt derfor ikke grundlag for at kritisere de foretagne afstemninger.

Medlemmerne kan kun deltage i afstemningerne, når de personlig er til stede under disse. Der vil altså ikke kunne afgives skriftlige stemmer eller stemmes ved fuldmægtig.

Ændringsforslag og underændringsforslag (ændringsforslag til et ændringsforslag) kan fremsættes, så længe afstemning ikke er påbegyndt. Formanden bestemmer, i hvilken orden der skal stemmes over forslagene, men således at der først stemmes om underændringsforslag, derefter om ændringsforslag og sidst om selve hovedforslaget (eventuelt som ændret som følge af vedtagne ændringsforslag).

Blandt flere underændringsforslag eller ændringsforslag sættes det mest vidtgående til afstemning først, jfr. herved indenrigsministeriets skrivelse af 18. januar 1971.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 13. juli 1978 udtalt, at et ændringsforslag er et forslag, hvorved der ønskes gjort en ændring i et hovedforslag, medens et sideordnet forslag adskiller sig fra ændringsforslaget ved, at det, såfremt det gennemføres, kan stå alene. Vedtagelsen af et

af flere sideordnede forslag må indebære, at de øvrige forslag anses for bortfaldet.

Litteraturhenvisninger

Preben Espersen: Ændringsforslag og underændringsforslag. Danske Kommuner 1971-72 nr. 22 s. 20.

Det må antages, at dersom formanden skønner, at en sags udfald er så utvivlsomt, at afstemning vil være overflødig, må han kunne udtale dette med angivelse af den opfattelse, han har med hensyn til sagens afgørelse. Dersom intet medlem herefter forlanger afstemning, må formanden kunne erklære sagen for afgjort i overensstemmelse med den af ham angivne opfattelse, jfr. herved princippet i normalforretningsorden for primærkommuner § 10, stk. 3.

Deltagelse i afstemningen er i øvrigt pligtmæssig. Lige så lidt som et medlem kan unddrage sig sin del af ansvaret for beslutningerne ved uden lovligt forfald at udeblive fra møderne, kan han unddrage sig sit ansvar ved at undlade at deltage i afstemningerne, jfr. den kommunale styrelseslovs § 61, stk. 5.

Det må på denne baggrund fastholdes, at også et medlem, der som sit votum afgiver »stemmer ikke«, deltager i afstemningen og således kan blive medansvarlig for afgørelsen.

10. Det er alene kommissionens eller nævnets beslutninger og ikke et referat af forhandlingerne, der skal indføres i protokollen.

Rettelser i beslutningsprotokollen skal ske ved en tilføjelse til protokollen, jfr. herved indenrigsministeriets skrivelse af 20. august 1968.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 2. januar 1973 udtalt, at indførelser i kommunalbestyrelsens beslutningsprotokol af beslutninger, som kommunalbestyrelsen træffer i en sag, jfr. bestemmelsen i § 13 i den kommunale styrelseslov, efter indenrigsministeriets opfattelse må være omfattet af § 1, stk. 1 (nu § 4, stk. 1), i lov om offentlighed i forvaltningen om adgang til at blive gjort bekendt med den enkelte sags dokumenter, eventuelt i form af en udskrift af det i beslutningsprotokollen indførte vedrørende den pågældende sag. Det bør af beslutningsprotokollen fremgå, om sagen er behandlet for åbne eller lukkede døre, og hvilke medlemmer der ikke har deltaget i mødet eller været til stede under behandlingen af den pågældende sag. Indenrigsministeriet udtalte videre, at der efter indenrigsministeriets opfattelse derimod hverken i henhold til loven om offentlighed i forvaltningen eller i henhold til andre regler gælder en ret for offentligheden til at foretage et almindeligt gennemsyn af en kommunal-

bestyrelses beslutningsprotokol, jfr. herved bestemmelsen i § 1, stk. 2 (nu § 4, stk. 3), i lov om offentlighed i forvaltningen, hvorefter en begæring om aktindsigt skal angive den sag, hvis dokumenter den pågældende ønsker at blive gjort bekendt med. Endvidere bemærkede indenrigsministeriet, at beslutningsprotokollen i de enkelte tilfælde kan indeholde oplysninger, der ifølge den nævnte lov er undtaget fra reglerne om offentlighed.

Undervisningsministeriet har været forelagt spørgsmålet om, hvorvidt et skolenævns beslutningsprotokol kan forlanges udleveret til gennemsyn i forbindelse med en høring over et af det kulturelle udvalg udarbejdet forslag til udbygningsplan for folkeskolevæsenet og fritidsundervisningen i kommunen. Undervisningsministeriet udtalte i skrivelse af 16. januar 1979, at skolenævnet, der vælges efter reglerne i skolestyrelsesloven, er en selvstændig myndighed med en række i loven fastsatte beføjelser. Skolenævnet er således efter ministeriets opfattelse ikke i administrativ henseende henlagt under kommunalbestyrelsen eller dens faste udvalg. Skolenævnet har derfor ikke pligt til at efterkomme et pålæg eller en anmodning fra kommunalbestyrelsen eller et af dens udvalg om udlevering af beslutningsprotokollen.

11. Herunder også skoleledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter.

Det må antages, at bestemmelsen i § 14 i kommunalbestyrelsernes normalforretningsorden om, at medlemmerne ikke under henvisning til deres stemmeafgivning eller andre grunde kan vægre sig ved at underskrive protokollen, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til kommissionernes og nævnenes protokoller. Det samme må gælde bestemmelsen i kommunalbestyrelsernes normalforretningsordens § 2 om, at det for hvert enkelt møde skal anføres i protokollen, hvilke medlemmer der har været fraværende.

12. Retten til at få afvigende meninger indført i protokollen må antages at være begrænset til sådanne særstandpunkter, som direkte vedrører det punkt på dagsordenen, som behandles.

13. Indenrigsministeriet har været forelagt spørgsmålet om, hvorvidt der i tilfælde, hvor en anden myndighed gøres bekendt med en protokoltilførsel, der indeholder henvisning til skriftligt materiale, der har været fremlagt under kommunalbestyrelsens behandling af sagen, også er pligt for kommunalbestyrelsen til at fremsende dette materiale til den pågældende myndighed, selv om det er af en sådan art, at det ikke i øvrigt har været

nødvendigt at fremsende det. Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 26. maj 1972, at ministeriet med hensyn til dette generelle fortolknings-spørgsmål er af den opfattelse, at der i et tilfælde som det nævnte bør ske fremsendelse af det materiale, hvortil der er henvist i protokoltilførslen.

Indenrigsministeriet har endvidere været forelagt spørgsmålet om, hvorvidt en ansøgning til en højere myndighed om godkendelse af en kommunalbestyrelses beslutning skal være ledsaget af oplysning om stemmefordeling, når beslutningen er afgjort ved afstemning, og mindretallet ikke har benyttet sig af sin adgang efter den kommunale styrelses-lovs § 13 til at få sin afvigende mening tilført beslutningsprotokollen.

Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 5. maj 1975, at der ikke af den da gældende bestemmelse i den kommunale styrelseslovs § 31, stk. 1, 1. pkt. (om at formanden drager omsorg for udførelsen af kommunalbestyrelsens beslutninger) kunne udledes nogen selvstændig forpligtelse for kommunalbestyrelsens formand til under alle omstændigheder ved forelæggelsen af beslutninger for en højere myndighed at oplyse om stemmefordelingen ved behandlingen i kommunalbestyrelsen. Borgmesteren har imidlertid en almindelig forpligtelse til i forbindelse med forelæggelse af beslutninger til godkendelse hos højere myndigheder at ledsage forelæggelsen med sådanne oplysninger, som er nødvendige for, at godkendelsesmyndigheden sættes i stand til på fyldestgørende grundlag at træffe afgørelse i sagen. Der kan herunder forekomme tilfælde, hvor det ved forelæggelsen af den enkelte sag vil være nødvendigt at give oplysning om stemmefordelingen ved beslutninger, der ikke er enstemmige, samt oplysning om de i kommunalbestyrelsens møde tilkendegivne afvigende synspunkter fra mindretallets side. Dette gælder, selv om et mindretal i kommunalbestyrelsen ikke har forlangt sin afvigende mening tilført beslutningsprotokollen.

§ 17

Skolekommissionen og nævnene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede [1].

Stk. 2 [2]. Beslutninger træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt [3].

1. Efter den tidligere affattelse af § 17 var kommissionernes og nævnenes beslutninger kun gyldige, når mindst halvdelen af medlemmerne havde stemt for dem. Bestemmelsen havde imidlertid i visse tilfælde til følge, at der opstod vanskeligheder med hensyn til at opnå gyldige beslutninger i

kommissioner og nævn. Bestemmelsen blev derfor ved lov nr. 656 af 21. december 1977 affattet i overensstemmelse med § 11 i den kommunale styrelseslov om kommunalbestyrelsens beslutningsdygtighed.

Det er ikke nogen betingelse for kommissionens eller nævnets beslutningsdygtighed, at formanden er til stede.

Dersom afstemning er påbegyndt, kan det forhold, at medlemmer forlader mødet, næppe gøre kommissionen eller nævnet ikke-beslutningsdygtig i den pågældende sag.

2. Sædvanligvis vil beslutninger blive truffet uden formel afstemning, idet formanden konstaterer, at der er tilslutning til et fremsat forslag, uden at der begæres afstemning fra nogen side.

3. Anden særlig bestemmelse vil sige fastsat ved lov eller i henhold til lov. Som eksempel kan nævnes § 79 om forholdstalsvalg.

§ 18^[1]

For deltagelse i skolekommissionens og nævnenes møder [2] kan der ydes medlemmerne diæter og befordringsgodtgørelse i overensstemmelse med reglerne i § 16 i lov om kommunernes styrelse [3]. Der kan med den kommunale tilsynsmyndigheds godkendelse tillægges skolekommissionens formand et årligt honorar, når ganske særlige hensyn taler derfor [4].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

2. Der er ikke i lovgivningen fastsat regler, der påbyder private arbejdsgivere at yde ansatte, der indvælges i kommissionerne eller nævnene, arbejdsfrihed med henblik på deltagelse i møder og lignende i arbejdstiden.

For tjenestemænd i staten m.v. gælder bestemmelserne i finansministeriets bekendtgørelse nr. 536 af 25. november 1985, jfr. cirkulære nr. 128 af 25. november 1985. Tilsvarende bestemmelser er indført ved kollektive overenskomster m.v. for andre grupper af statsansatte og kommunalt ansatte.

3. I det af undervisningsministeren fremsatte lovforslag hed det i § 18, 1. pkt., at »for deltagelse i kommissionernes og nævnenes møder ydes der medlemmerne diæter og befordringsgodtgørelse i overensstemmelse med reglerne i § 16 i lov om kommunernes styrelse«. Under folketingsbehandlingen ændredes ordene »ydes der« imidlertid til »kan der ydes«.

§ 16 i lov om kommunernes styrelse som ændret ved lov nr. 629 af 23. december 1980 er sålydende:

»Der ydes et fast vederlag til kommunalbestyrelsens medlemmer, bortset fra kommunalbestyrelsens formand og de i § 64, stk. 2, nævnte magistratsmedlemmer. Ethvert medlem er forpligtet til at modtage vederlaget. Et medlem kan vælge i stedet at modtage erstatning for dokumenteret tabt arbejdsfortjeneste, jfr. stk. 6, dog således at valget foretages med virkning for ét regnskabsår ad gangen. De nærmere regler om ydelse af vederlag og erstatning fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. For deltagelse i møder i kommunalbestyrelsen og i udvalg, der er nedsat af kommunalbestyrelsen blandt dens medlemmer, ydes der medlemmerne diæter.

Stk. 3. Der kan endvidere ydes diæter for andre kommunale hverv, der udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere, samt for deltagelse i kurser m.v., der må anses af betydning for udøvelsen af hvervet, herunder af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem. Dersom udgifterne til deltagelse i kurser m.v. afholdes af kommunen, ydes der dog altid diæter.

Stk. 4. Er der tillagt nogen særligt honorar eller vederlag, bortset fra ydelser efter stk. 1, for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der dog ikke ydes den pågældende diæter for møder m.v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Stk. 5. Indenrigsministeren fastsætter størrelsen af diæterne. Disse fastsættes til et bestemt beløb pr. dag, og således at der for dage, hvor varetagelsen af hvervet beslaglægger mere end 4 timer, ydes det dobbelte beløb. Ved beregningen af den tid, varetagelsen af hvervet beslaglægger, medtages også den tid, der er fornøden til rejse til og fra det sted, hvor hvervet udføres, medmindre hele rejsen foregår inden for samme primærkommunes grænser. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen er forpligtet til at modtage de diætbløb, der tilkommer den pågældende efter foranstående regler.

Stk. 6. Hvor et medlem dokumenterer mistet arbejdsfortjeneste, ydes der ud over det i henhold til stk. 5 fastsatte diætbløb erstatning herfor, såfremt medlemmet ikke modtager vederlag i henhold til stk. 1. Erstatningen kan pr. dag dog højst udgøre det tredobbelte af det diætbløb, der af indenrigsministeren er fastsat for møder af ikke over 4 timers varighed.

Stk. 7. I styrelsesvedtægten kan fastsættes bestemmelser om ydelse af vederlag til formændene for de af kommunalbestyrelsen nedsatte udvalg. For formandshverv, hvor der ydes vederlag, fastsættes endvidere i styrelsesvedtægten bestemmelser om ydelse af vederlag til et medlem, der fun-

gerer som udvalgsformand på grund af formandens sygdom, ferie eller fravær af anden årsag.

Stk. 8. Kommunalbestyrelsen kan yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.«

Ved en ved lov nr. 128 af 28. marts 1979 gennemført ændring af den kommunale styrelseslov blev det fastsat, at erstatningen for tabt arbejdsfortjeneste skulle ydes ved siden af det fastsatte diætbløb, således at der ikke som hidtil i erstatningen for den tabte arbejdsfortjeneste skulle ske fradrag for det udbetalte diætbløb. For så vidt betød denne lovændring, at der blev indført en form for begrænset lønordning for deltagelse i møder m.v.

Diæter Personkredsen

Dersom kommunalbestyrelsen vedtager det, vil der kunne ydes diæter til medlemmer af skolekommissionen og nævnene, men ikke til skoleledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager som tilforordnede i kommissionens og nævnenes møder, eller til andre personer, der deltager efter særlig tilkaldelse eller indbydelse. (Undervisningsministeriets skrivelse af 30. juli 1971 (nr. 30 i Ministerialtidende 1972), jfr. undervisningsministeriets skrivelse af 11. marts 1980).

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. februar 1971 udtalt, at det bl. a. er en betingelse for ydelse af diæter for varetagelse af de i den kommunale styrelseslovs § 16, stk. 2, (nu stk. 3) omtalte »andre kommunale hverv«, at hvervet udføres efter valg af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere, og at indenrigsministeriet i overensstemmelse hermed intet havde at erindre imod ydelse af diæter til det af kommunalbestyrelsen valgte medlem for deltagelse i møder i et skolebiblioteksudvalg, der bestod af 6 medlemmer, hvoraf 1 var valgt af kommunalbestyrelsen, 2 af skolekommissionen og 3 af fælleslærerrådet. Den kommunale styrelseslovs § 16 åbnede derimod efter indenrigsministeriets opfattelse ikke mulighed for at yde diæter til de øvrige medlemmer af skolebiblioteksudvalget, idet disse ikke kunne betragtes som valgt af kommunens beboere i lovens forstand. Indenrigsministeriet tilføjede i denne forbindelse, at adgangen til at yde diæter til de forældrevalgte medlemmer af skolenævn beror på den specielle regel i § 18 i skolestyrelsesloven.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 29. juni 1972 henledt opmærksomheden på, at der ikke kan ydes diæter for varetagelse af hverv, der udføres efter valg af andre myndigheder end kommunalbestyrelsen, heller ikke selv om disse myndigheder foretager valget eller udpegelsen efter

indstilling af kommunalbestyrelsen. Indenrigsministeriet udtalte videre, at der ej heller kan ydes diæter til kommunale eller statslige tjenestemænd eller andre ansatte, i det omfang de i kraft af deres embedsgering er medlemmer af kommissioner, nævn m.v., ligesom der ikke kan ydes diæter, dersom det pågældende medlem modtager honorar for udførelsen af et kommunalt hverv, for så vidt angår møder i forbindelse hermed.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 14. juni 1978 udtalt, at ministeriet er mest tilbøjeligt til at mene, at der i den kommunale styrelseslovs § 16 er den fornødne hjemmel til, at der kan udbetales diæter til kommunalbestyrelsesmedlemmer, der udpeges til skolenævn i henhold til skolestyrelseslovens § 10, stk. 6, idet der må antages at påhvile det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem en pligt til at deltage i skolenævnets møder, og idet der næppe ved den ved lov nr. 656 af 21. december 1977 gennemførte ændring i skolestyrelsesloven er tilsigtet nogen ændring i adgangen til at få diæter for det kommunalbestyrelsesmedlem, der deltager i skolenævnets møder.

I skrivelse af 22. februar 1980 har undervisningsministeriet henstillet til indenrigsministeriets overvejelse, hvorvidt der er mulighed for at yde mødediæter i henhold til den kommunale styrelseslovs § 16 til de nævnsvalgte medlemmer af skolebyggeudvalg. Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 28. februar 1980, at det rejste spørgsmål efter ministeriets opfattelse måtte besvares benægtende, idet de pågældende ikke kan anses for valgt til medlemmer af skolebyggeudvalgene af kommunalbestyrelsen eller kommunens beboere.

Jfr. om skolebyggeudvalget note 2 til § 4.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 16. juni 1982 udtalt, at der efter reglerne i skolestyrelseslovens § 18, jfr. § 16 i lov om kommunernes styrelse, vil kunne ydes mødediæter til de i skolestyrelseslovens § 11, stk. 2, nævnte 5 medlemmer af ungdomsskolenævnet. Efter ministeriets opfattelse vil det medlem af fritidsnævnet, der i medfør af skolestyrelseslovens § 12, stk. 5, deltager uden stemmeret i ungdomsskolenævnets møder, kunne ligestilles med ungdomsskolenævnets medlemmer med hensyn til ydelse af mødediæter efter de nævnte bestemmelser.

Tilsynsrådet for Roskilde amt har i skrivelse af 12. november 1982 efter indhentede udtalelser fra undervisningsministeriet og indenrigsministeriet udtalt, at der ikke i skolelovgivningen er hjemmel til at yde diæter til det af kommunalbestyrelsen udpegede medlem af valgbestyrelsen for afholdelsen af valg til skolenævn. Derimod vil kommunalbestyrelsen efter tilsynsrådets opfattelse i medfør af § 16, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse kunne vedtage, at der ydes det pågældende kommunalbestyrelses-

medlem diæter for varetagelsen af hvervet som medlem af valgbestyrelsen for valg af skolenævn og af hvervet som leder af skolenævnenes valg af medlemmer til skolekommissionen. Kommunalbestyrelsen kan endvidere i medfør af denne lovbestemmelse vedtage at yde diæter til formanden for det afgående skolenævn for dennes varetagelse af hvervet som medlem af den omhandlede valgbestyrelse.

For så vidt det af kommunalbestyrelsen valgte medlem samtidigt er valgt til formand for kommunalbestyrelsens kulturelle udvalg, kunne tilsynsrådet tilslutte sig den af indenrigsministeriet tilkendegivne opfattelse, hvorefter det pågældende medlem ikke som følge af sit hverv som formand for det nævnte udvalg er afskåret fra at modtage diæter for varetagelsen af de omhandlede hverv.

Tilsynsrådet var endvidere enig med kommunalbestyrelsen i, at der ikke er hjemmel til at yde diæter til skolens leder for dennes varetagelse af hvervet som medlem af den omhandlede valgbestyrelse.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 13. juli 1984 udtalt, at det efter bestemmelsen i § 16, stk. 3, alene beror på kommunalbestyrelsens afgørelse, hvorvidt der skal ydes mødediæter, og det er ikke fastsat, at beslutningen skal have virkning for et bestemt tidsrum. Det er således muligt for en kommunalbestyrelse til enhver tid at ændre en beslutning om, hvorvidt der skal ydes mødediæter i henhold til § 16, stk. 3.

Uanset at en beslutning om at yde diæter for andre kommunale hverv således frit kan ændres, fandt indenrigsministeriet dog, at det ikke vil være i overensstemmelse med styrelseslovens forudsætninger, at en kommunalbestyrelse efter en vurdering for det enkelte nævn m.fl. træffer beslutning om alene at yde mødediæter efter § 16, stk. 3, til et på forhånd nærmere fastsat antal møder i et eller flere bestemte nævn, kommissioner m.v.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 7. maj 1985 udtalt, at når en kommunalbestyrelse med hjemmel i henholdsvis skolestyrelseslovens § 18 og den kommunale styrelseslovs § 16, stk. 3, skal træffe beslutning om, hvorvidt medlemmer m.v. af skolenævnet kan oppebære mødediæter, skal beslutningen om ydelse af mødediæter have samme indhold for de forældrevalgte medlemmer af nævnet og de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der af kommunalbestyrelsen er udpeget til at deltage i nævnets møder.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 13. november 1986 udtalt, at skolestyrelseslovens § 18 indeholder hjemmel til at udbetale diæter for møder i kommissioner og nævn, der er oprettet i henhold til skolestyrelsesloven. Undervisningsministeriet ville dog efter omstændighederne ikke have noget at indvende imod, at bestemmelsen anvendes analogt,

for så vidt angår udbetaling af diæter for møder i en forbundsskolekommission. Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 18. november 1986, at man kunne henholde sig til det af undervisningsministeriet udtalte.

Diæter i forbindelse med kursusdeltagelse

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 8. juli 1970 udtalt, at man er af den opfattelse, at også selvstændigt erhvervsdrivende er omfattet af § 16 om diæter for deltagelse i kurser m.v.

Særligt honorar udelukker diæter

Er der tillagt nogen særligt honorar for bestridelse af et kommunalt hverv, kan der ikke ydes den pågældende diæter for møder m.v. i forbindelse med hvervets varetagelse, jfr. den kommunale styrelseslovs § 16, stk. 4. Dersom der er tillagt skolekommissionens formand honorar efter skolestyrelseslovens § 18, 2. pkt., vil han derfor ikke kunne oppebære diæter.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. december 1979 udtalt, at der vil kunne ydes diæter i forbindelse med en honorarlønnet kulturudvalgsformands kursusdeltagelse vedrørende skoleplanlægning, idet deltagelse i kurser næppe kan anses som omfattet af bestemmelsen i § 16, stk. 3 (nu stk. 4), vedrørende udelukkelse af ydelse af diæter for honorarlønnede udvalgsformænds deltagelse i møder m.v. i forbindelse med hvervets varetagelse.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 19. december 1980 udtalt, at der ikke i medfør af den kommunale styrelseslovs § 16 kan ydes diæter til en honorarlønnet kulturudvalgsformand for deltagelse som menigt medlem i skolekommissionsmøder.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 27. oktober 1982 udtalt, at der efter indenrigsministeriets praksis kan ydes vederlagte udvalgsformænd diæter i forbindelse med deltagelse i årsmøder og kurser, selv om disse vedrører vedkommende udvalgs forretningsområde. I skrivelse af 11. november 1982 udtalte undervisningsministeriet, at man for så vidt angår skolekommissionsformænd, der modtager honorar i henhold til skolestyrelseslovens § 18, 2. pkt., kunne henholde sig til den af indenrigsministeriet tilkendegivne opfattelse vedrørende vederlagte udvalgsformænd.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 29. september 1983 udtalt, at begrundelsen for, at en honorarlønnet formand for en kommunalbestyrelses kulturelle udvalg kan få tillagt honorar som formand for skolekommissionen, er den særlige arbejdsmæssige belastning, der er forbundet med formandskabet for skolekommissionen.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 26. januar 1984 udtalt, at efter § 16, stk. 4, i den kommunale styrelseslov kan en vederlagt udvalgsformand ikke oppebære diæter for møder i udvalg m.v., hvis arbejdsområde falder inden for det pågældende stående udvalgs ansvarsområde. Vejledende herfor vil være, om udvalgets virksomhed finansieres ved bevilling inden for det stående udvalgs område, og om udvalget m.v. foretager indstilling til det stående udvalg. Det var således indenrigsministeriets opfattelse, at en vederlagt udvalgsformand for et undervisnings- og kulturudvalg ikke alene er afskåret fra at oppebære diæter for deltagelse i møder i det stående udvalg, men også for deltagelse i møder i skolekommissionen, fritidsnævnet, voksenundervisningsnævnet, ungdomsskolenævnet samt for møder i skolenævn, medmindre udvalgsformanden er forældrevalgt medlem af skolenævnet.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 9. august 1984 udtalt, at en honorarlønnet udvalgsformand normalt er afskåret fra at oppebære diæter for deltagelse i møder i bestyrelser m.v. for institutioner og kommunale fællesskaber, som hører under vedkommende udvalgs område.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 14. august 1984 udtalt, at en vederlagt udvalgsformand ikke kan oppebære diæter i udvalg, kommissioner, råd, bestyrelser m.v., hvis arbejdsområde falder inden for det stående udvalgs område. Vejledende herfor er, om udvalget, kommissionen m.v. finansierer sin virksomhed ved bevillinger inden for det stående udvalgs område, og om der foretages indstillinger m.v. til det stående udvalg og evt. via dette til kommunalbestyrelsen.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 11. september 1984 udtalt, at efter undervisningsministeriets opfattelse vil en skolekommissionsformand, der modtager vederlag i henhold til skolestyrelseslovens § 18, 2. pkt., kunne oppebære diæter for møder i et skolenævn, såfremt kommissionsformanden er forældrevalgt medlem af vedkommende nævn. Det er endvidere undervisningsministeriets opfattelse, at en vederlagt skolekommissionsformand vil kunne oppebære diæter for møder i ungdomsskolenævnet, såfremt kommissionsformanden er valgt som medlem af nævnet efter indstilling fra de stedlige organisationer m.v. eller er valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene, jfr. skolestyrelseslovens § 11, stk. 2, nr. 2 og 3.

Undervisningsministeriet udtalte videre, at spørgsmålet om en vederlagt skolekommissionsformands deltagelse i møder i skoleudvalget eller andre udvalg eller lign. under skoleudvalgets sagsområde ikke ses at være omfattet af skolestyrelseslovens § 18, hvis 1. pkt. kun vedrører ydelse af diæter for deltagelse i skolekommissionens og nævnens møder. Undervisningsministeriet kunne imidlertid tilslutte sig den opfattelse, at skole-

kommissionsformanden i denne henseende stilles på samme måde som den vederlagte formand for skoleudvalget i forbindelse med dennes deltagelse i møder i skolekommissionen, således at den vederlagte skolekommissionsformand i samme omfang som formanden for skoleudvalget er afskåret fra at oppebære mødediæter, jfr. § 16, stk. 4, i lov om kommunernes styrelse.

Mødetidens beregning

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 6. februar 1969 udtalt, at diætbestemmelserne efter indenrigsministeriets opfattelse forudsætter, at møder alene afholdes, når der til behandling og beslutning foreligger sådanne spørgsmål, som gør sammenkaldelse af medlemmerne påkrævet.

Bortset fra rejsetid i forbindelse med rejser, der ikke foregår inden for samme primærkommunes grænser, er der ved den kommunale styrelseslovs affattelse alene taget hensyn til tidspunkterne for mødets påbegyndelse og afslutning, således at det kun er mødets varighed, der er afgørende for diætbeløbets størrelse. I det omfang, mødet beslæglægger medlemmets arbejdstid ud over selve mødets varighed, må man være henvist til at anvende reglerne i § 16, stk. 6, om tab af arbejdsfortjeneste.

Diætbeløbets størrelse

Diætbeløbet er senest fastsat ved indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 427 af 26. september 1985. Det regulerede diætbeløb udgør pr. 1. oktober 1986 265 kr. for møder, hvis varighed ikke overstiger 4 timer.

Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste

Uanset at § 18 kun taler om diæter og befordringsgodtgørelse, er det antaget, at der efter bestemmelsen også kan ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter reglerne herom i den kommunale styrelseslovs § 16.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 17. august 1973 udtalt, at bestemmelsen om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste også finder anvendelse på personer, der oppebærer diæter efter § 16, stk. 2. (Nu stk. 3).

Indenrigsministeriet har været forelagt det spørgsmål, om et byråds beslutning om ikke (længere) at yde diæter i h.t. § 16, stk. 3, 1. pkt., medfører, at der ikke vil kunne ydes erstatning for mistet arbejdsfortjeneste i henhold til styrelseslovens § 16, stk. 6. Indenrigsministeriet udtalte i skrivelse af 18. juli 1983, at retstilstanden efter ministeriets opfattelse er den, at ydelse af erstatning for mistet arbejdsfortjeneste i henhold til § 16, stk. 6, dels forudsætter, at der for varetagelsen af det kommunale hverv af kommunalbestyrelsen *kan* ydes diæter i henhold til § 16, stk. 3, og dels at kommunalbestyrelsen *faktisk beslutter* at yde sådanne diæter. Reglen om

erstatning for tabt arbejdsfortjeneste forudsætter, at det pågældende hverv berettiger indehaveren til diæter, jfr. forudsætningsvis ordene »udover det i henhold til stk. 5 fastsatte diætbeløb«.

Det udtales i indenrigsministeriets cirkulære nr. 87 af 2. maj 1979, at det som hidtil tilkommer kommunalbestyrelsen at afgøre, hvorvidt der foreligger tilstrækkelig dokumentation for en påstået mistet arbejdsfortjeneste. For så vidt angår selvstændigt erhvervsdrivende udtales, at det efter indenrigsministeriets opfattelse vil kunne være forsvarligt at anse dokumentationskravet for opfyldt, når der foreligger en skriftlig erklæring fra den pågældende om indtægtstabets størrelse, og de foreliggende omstændigheder i øvrigt sandsynliggør, at det påståede tab er lidt. For lønmodtagernes vedkommende vil en skriftlig erklæring fra vedkommende arbejdsgiver om størrelsen af den tabte arbejdsfortjeneste normalt være tilstrækkelig.

Det udtales videre i det nævnte cirkulære, at der vil kunne ydes erstatning for dokumenterede nødvendige udgifter til børnepasning under forudsætning af, at pasningen af børnene er etableret i forbindelse med det konkrete møde.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 10. september 1984 udtalt, at der efter indenrigsministeriets praksis alene kan ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste i den udstrækning, der er tale om tab i forbindelse med et konkret møde. Indenrigsministeriet har således tidligere afvist, at der ved opgørelsen af det pågældende tab anlægges en gennemsnitsbetragtning. Indenrigsministeriet tilføjede, at det efter indenrigsministeriets opfattelse tilkommer kommunalbestyrelsen at afgøre, hvorvidt der foreligger tilstrækkelig dokumentation for en påstået mistet arbejdsfortjeneste, men at man for så vidt angår selvstændigt erhvervsdrivende vil anse det i styrelseslovens § 16, stk. 6, omhandlede dokumentationskrav for opfyldt, når der foreligger en skriftlig erklæring fra den pågældende om indtægtstabets størrelse, og de foreliggende omstændigheder i øvrigt sandsynliggør, at det påståede tab er lidt, jfr. indenrigsministeriets cirkulære nr. 87 af 2. maj 1979.

Befordringsgodtgørelse

Kommunalbestyrelsen kan ifølge den kommunale styrelseslovs § 16, stk. 8, yde befordringsgodtgørelse samt godtgørelse for fraværelse fra hjemstedet i forbindelse med varetagelsen af kommunale hverv.

Det er således kommunalbestyrelsen, der selv, uden at tilsynsmyndighedens samtykke er fornødent, fastsætter, hvornår og med hvilke beløb disse godtgørelser ydes. Kommunalbestyrelsen er dog ikke helt frit stillet. Det vil klart være i strid med loven og dennes forudsætninger, om de

§§ 18-19

nævnte godtgørelser ydes med så store beløb og under sådanne omstændigheder, at godtgørelsen antager karakter af vederlag. Formålet med ydelse af disse godtgørelser er alene at skaffe dækning for positive udgifter.

Det udtales i indenrigsministeriets cirkulære nr. 64 af 28. april 1981, at bestemmelsen fortsat alene giver adgang til dækning af positive udgifter i forbindelse med varetagelsen af hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem m.v., dvs. omkostningsdækning. Godtgørelsessatserne vil dog – ligesom for tjenesterejser for staten – kunne fastsættes generelt, når fastsættelsen sker under hensyn til de faktiske omkostninger, og fastsættelsen tages op til nyvurdering med passende mellemrum.

I det omfang, formanden for en kommission eller et nævn afholder nødvendige og rimelige udgifter til befordring i forbindelse med varetagelsen af formandshvervet, vil der af kommunalbestyrelsen kunne ydes befordringsgodtgørelse herfor.

4. Indenrigsministeriet har i cirkulære nr. 134 af 23. juli 1982 fastsat nærmere regler om formandsvederlag.

Litteraturhenvisninger

Betænkning nr. 1027/1984. Kommunale diæter og vederlag.

§ 19

Udgifterne ved skolekommissionens og nævnenes virksomhed afholdes af kommunen.

KAPITEL 3

Tilsynets funktioner

Skolekommissionen

§ 20 ^[1, 2]

Skolekommissionen påser, at alle undervisningspligtige børn i kommunen indskrives i folkeskolen eller får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Stk. 2 [3]. Den træffer bestemmelse om overflytning af et barn til en anden skole i kommunen efter indstilling fra de to skolers ledere, der forinden skal rådføre sig med lærerrådene og barnets forældre.

Stk. 3 [4]. Den træffer bestemmelse om optagelse af børn i børnehaveklasse i det kalenderår, hvor de inden 1. oktober fylder 5 år, og om optagelse af børn i 1. klasse i det kalenderår, hvor de inden 1. oktober fylder 6 år.

1. Skolekommissionen skal påse, at kommunens undervisningspligtige børn indskrives i folkeskolen eller følger anden offentlig eller privat undervisning eller modtager hjemmeundervisning, jfr. folkeskolelovens § 33.

Grundlaget for bestemmelsen i stk. 1 og de hertil svarende bestemmelser i folkeskoleloven er grundlovens § 76, hvorefter undervisningspligten frit skal kunne opfyldes enten i folkeskolen eller ved en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Dette udtryk hidrører fra lov af 2. maj 1855 § 1, der først blev endeligt ophævet ved folkeskolelovens ikrafttræden den 1. april 1938, og det var 1855-lovens ordning af skolefrihedsspørgsmålet, der dannede forbilledet for den tilsvarende bestemmelse i grundloven af 1915 § 83. Efter 1855-loven var undervisningspligten fyldestgjort for privat underviste børn, såfremt de ved halvårige prøver fandtes at »besidde samme grad af kundskab og færdighed i de foreskrevne undervisningsgenstande, som børn af samme alder i gennemsnit opnår i skolen«.

Det fremgår heraf, at alene undervisningens resultater er afgørende for undervisningspligtens opfyldelse, derimod ikke de former eller metoder, der benyttes, eller de lærerkræfter, der anvendes. På den anden side må undervisningen omfatte alle folkeskolens fag, og fagene må indgå i undervisningen senest fra det skoleår, hvor det kræves i folkeskolen.

Hvilke krav der må stilles inden for de enkelte fag, er tvivlsomt. Dette

hænger sammen med, at kravenes opfyldelse forudsættes konstateret ved regelmæssige prøver og ikke først ved undervisningspligtens ophør. For folkeskolens vedkommende er imidlertid kun fagrækken i de enkelte skoleår fastlagt i selve loven, der overlader det til de enkelte kommuner at fastsætte fagenes nærmere indhold og omfang, jfr. folkeskolelovens § 16 om folkeskolens undervisningsplaner. Undervisningsplanen skal dog ifølge undervisningsministeriets cirkulære nr. 230 af 9. december 1975, afsnit II, bl. a. indeholde læseplaner, der må være udformet således, at det af ministeriet fastsatte formål med undervisningen i faget eller emnet kan opfyldes (jfr. bekendtgørelserne nr. 24 af 19. januar 1987, nr. 402 af 25. juli 1984, nr. 26 af 19. januar 1987 og nr. 313 af 15. juni 1972), og at kravene ved eventuelle afgangsprøver kan opfyldes, jfr. folkeskolelovens § 16, stk. 3.

Der kan ikke stilles krav om, at undervisningen for at stå mål med folkeskolens skal omfatte et bestemt dagligt, ugentligt eller årligt timetal eller et bestemt antal dage eller uger om året.

1855-loven krævede, at de privat underviste børn hver for sig nåede frem til, hvad børn gennemsnitligt opnår i den offentlige skole. Dette krav lader sig selvsagt ikke opretholde under en moderne skoleordning. Hvad man højst kan forlange af den private skole eller hjemmeundervisning i denne henseende er, at den fører børnene frem til, hvad de hver ud fra deres individuelle forudsætninger ville have opnået, hvis de havde fulgt undervisningen i folkeskolen.

Litteraturhenvisninger

Betænkning om undervisningspligtens udvidelse (nr. 473/1968) s. 10ff.

2. Ved lov nr. 528 af 28. december 1979 blev den dagældende bestemmelse i skolestyrelseslovens § 20, stk. 3, der omhandlede skolekommissionens beføjelser vedrørende specialundervisning, ophævet, da den måtte anses for overflødig.

3. Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 og svarer nu til § 6, stk. 3, i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 457 af 10. juli 1986 om fremme af god orden i skolerne. Skolenævnene ved de respektive skoler må være underrettet forud for det pågældende møde i skolekommissionen.

4. Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 270 af 6. juni 1985 som en konsekvens af en ændret affattelse af folkeskolelovens § 37, stk. 2, og § 38 vedrørende tidlig skolestart.

§ 21 ^[1]

Skolekommissionen fører tilsyn med, at privat underviste børn, herunder hjemmeunderviste børn, modtager fyldestgørende undervisning efter lovgivningens regler, for så vidt det ikke drejer sig om børn i en friskole, der har valgt egen tilsynsførende til at udøve det offentlige tilsyn.

1. Ifølge § 8, stk. 2, i lovbekendtgørelse nr. 677 af 3. oktober 1986 om friskoler og private grundskoler m.v. er en friskole eller privat grundskole undergivet tilsyn af det offentlige efter reglerne i lovens §§ 9–12.

Ifølge § 9, stk. 1, varetages det offentliges tilsyn med undervisningspligtige elevers standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk og med disse elevers deltagelse i undervisningen som helhed enten af en stedlig tilsynsførende, valgt af forældrene til eleverne på 1.–9. klassetrin, eller af skolekommissionen, i København skoledirektionen. Den tilsynsførende skal ifølge § 9, stk. 2, 3. pkt., godkendes af undervisningsministeren efter indhentet udtalelse fra skolekommissionen, i København fra skoledirektionen. Skolekommissionen kan ifølge § 9, stk. 3, beskikke et af sine medlemmer eller den ledende skoleinspektør (skoledirektøren eller en af viceskoledirektørerne) til at udøve tilsynet på kommissionens vegne. I København kan skoledirektionen beskikke et af sine medlemmer, skoledirektøren eller en af viceskoledirektørerne til at udøve tilsynet på skoledirektionens vegne.

Det offentliges tilsyn med den prøveforberedende undervisning på 8.–10. klassetrin i friskoler og private grundskoler varetages ifølge friskolelovens § 12 af undervisningsdirektøren for folkeskolen og seminarier m.v. på undervisningsministerens vegne. Undervisningsdirektøren kan meddele lederen af en sådan skole ret til efter de herom fastsatte regler at afholde folkeskolens afgangsprøver og udvidede afgangsprøver og at udstede beviser herfor.

§ 22

Skolekommissionen udarbejder udkast til kommunens skoleplan og til undervisningsplaner for kommunens skoler [1].

Stk. 2 [2]. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 3 [3]. Dens udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler [4].

Stk. 4. Dens udtalelse skal indhentes om det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skolevæsen og ungdomsskolevirksomhed [5].

Stk. 5 [6, 7]. Den kan fastsætte bestemmelser om, hvorledes elever og forældre skal underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen.

1. *Skoleplanen.* Skolekommissionen skal ligesom efter den tidligere skoletilsynslov udarbejde udkast til kommunens skoleplan. Fælleslærerrådets erklæring skal indhentes herom, jfr. § 61, stk. 1, nr. 1. Endvidere skal skolenævnene ifølge § 27, stk. 15, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977 og ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, udtale sig om de bestemmelser i udkastet, der er af særlig interesse for de respektive skoler. Skolenævnet skal indhente erklæring herom fra lærerrådet, jfr. § 6, stk. 1, nr. 8, i bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 om lærerråd og fælleslærerråd uden for København. Kommunalbestyrelsen vedtager derefter skoleplanen på grundlag af det af skolekommissionen udarbejdede udkast, jfr. lovens § 2, stk. 1.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 20. juli 1981 udtalt, at en kommunalbestyrelse kan tage initiativ til, at skoleplanen ændres, ved at anmode skolekommissionen om en indstilling, men kommunalbestyrelsen kan ikke træffe en endelig beslutning, før alle de foran nævnte styrelsesorganer har afgivet indstilling.

Ifølge folkeskolelovens § 24, stk. 1, skal skoleplanen indeholde bestemmelser om skolernes navne og distrikter, hver enkelt skoles ordning og omfang, henvisning til andre skoler ifølge overenskomst, undervisning på institutioner i området samt om normeringen og klassificeringen af stillinger.

I undervisningsministeriets cirkulære nr. 224 af 3. december 1975 er der fastsat nærmere regler om udformningen af skoleplaner i folkeskolen.

Undervisningsplaner. Efter den tidligere skoletilsynslov skulle skolekommissionen udarbejde udkast til undervisningsplaner, der var fælles for alle kommunens skoler, medens skolenævnet, hvor et sådant fandtes, skulle udarbejde udkast til undervisningsplan for den skole, for hvilken det var valgt. Ved større skolevæsen er undervisningsplanen normalt fælles for kommunens skoler, således at skolekommissionen udarbejdede udkast hertil.

Under hensyn til den ændrede kommunale inddeling, der gennemsnitligt har medført en forøgelse af omfanget af de kommunale skolevæsen, er det anset for mest hensigtsmæssigt, at skolekommissionen som det koordinerende organ udarbejder udkastene til undervisningsplaner, der angiver rammerne for den undervisningsvirksomhed, der finder sted i skolerne, jfr. folkeskolelovens § 16. Undervisningsplanerne for de enkelte

skoler kan udformes således, at de er mere eller mindre enslydende. Skolekommissionen skal indhente erklæring fra fælleslærerrådet om udkastene, jfr. § 61, stk. 1, nr. 2, samt fra de enkelte skolenævn efter forud indhentet erklæring fra lærerrådet ved den pågældende skole, jfr. § 27, stk. 14, og § 62, stk. 2, nr. 1. Kommunalbestyrelsen vedtager derefter undervisningsplanerne på grundlag af de af skolekommissionen affattede udkast, jfr. § 2, stk. 2.

I undervisningsministeriets cirkulære nr. 230 af 9. december 1975 er der fastsat nærmere regler om udformningen af undervisningsplaner i folkeskolen.

2. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev stk. 2 ændret som led i revisionen af bestemmelserne om behandlingen af skolebyggesager. Der henvises i øvrigt til note 2 til § 4 om skolebyggeudvalget.

3. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev den tidligere bestemmelse i stk. 3, hvorefter skolekommissionen skulle udfærdige et (fælles) ordensreglement for kommunens skoler, ophævet, jfr. § 27, stk. 10, med kommentar.

4. Sager vedrørende skolelægeordningen blev fra den 1. juli 1971 overført fra undervisningsministeriet til indenrigsministeriet, jfr. statsministeriets bekendtgørelse nr. 145 af 2. april 1971. Se i øvrigt bekendtgørelse nr. 430 af 16 august 1974 af lov om skolelægeordning, som ændret ved lov nr. 178 af 7. maj 1975, lov nr. 634 af 17. december 1976 og lov nr. 254 af 6. juni 1985.

Ved lov nr. 217 af 19. maj 1971 om børnetandpleje, der trådte i kraft den 1. august 1972, blev den kommunale børnetandpleje henlagt under indenrigsministeriets ressort. Ifølge § 7 i lov nr. 310 af 4. juni 1986 om tandpleje m.v., der har afløst lov om børnetandpleje, forvaltes den kommunale tandpleje efter reglerne i lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender (lovbekendtgørelse nr. 526 af 13. august 1986).

Uanset at skolelægeordning og børnetandpleje således må betragtes som sundhedsmæssige foranstaltninger, skal skolekommissionens udtalelse fremdeles indhentes om de i stk. 3 nævnte forhold i det omfang, hvor indretning heraf vedrører kommunens skoler.

Ifølge § 61, stk. 1, nr. 3, skal endvidere fælleslærerrådets erklæring indhentes om de nævnte forhold.

5. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt fritidskommissionen, og kommissionens opgaver inden for ungdomsskoleområdet blev henlagt til skolekommissionen, jfr. note 1 til § 9. I konsekvens heraf blev den hid-

tidige bestemmelse i § 24, stk. 3, om fritidskommissionens udtalelse over budgetforslaget ophævet, og udtalelsen over ungdomsskolens budgetforslag skal nu afgives af skolekommissionen.

Efter den kommunale styrelseslovs §§ 37 og 38 skal kommunalbestyrelsens behandling af forslaget til kommunens årsbudget finde sted inden for ret snævre tidsmæssige rammer. Hvis bestemmelsen om skolekommissionens udtaleret vedrørende budgetspørgsmål skal have nogen praktisk værdi, bør skolekommissionen derfor have adgang til at udtale sig herom på et tidligere tidspunkt end mellem budgetforslagets 1. og 2. behandling i kommunalbestyrelsen. Det kan f.eks. ske ved, at skoleudvalget udbeder sig skolekommissionens forslag til budgettet så betids, at der kan tages hensyn hertil ved udarbejdelsen af det samlede forslag til kommunens årsbudget.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 2. april 1984 udtalt, at det må bero på kommunalbestyrelsens bestemmelse, i hvilket omfang og på hvilken måde budgetmateriale skal udsendes til skolekommissionens medlemmer i forbindelse med budgetbehandlingen.

6. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev § 22, stk. 6, hvorefter skolekommissionen skulle udfærdige instrukser for en række ledende stillinger inden for kommunens skole- og undervisningsvæsen, ophævet. I konsekvens af ophævelsen af stk. 6 og stk. 3, jfr. note 3, blev det hidtidige stk. 7 ændret til stk. 5.

Selv om den lovmæssige forpligtelse til at udfærdige sådanne instrukser er bortfaldet, betyder dette dog ikke, at de lokale myndigheder ikke også i fremtiden vil kunne udfærdige instrukser for lederstillinger i det omfang, det anses for ønskeligt og hensigtsmæssigt inden for lovgivningens rammer. Eventuelle instrukser skal forelægges kommunalbestyrelsen til godkendelse, jfr. lovens § 1, stk. 1.

7. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 blev den tidligere bestemmelse i stk. 5, hvorefter skolekommissionen fastsatte ordningen og omfanget af eventuelle årsprøver i de klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret prøve eller eksamen, ophævet. Baggrunden herfor var, at der i folkeskoleloven af 26. juni 1975 er fastsat bestemmelser om folkeskolens afgangsprøver og udvidede afgangsprøver, men ikke om årsprøver eller prøver i øvrigt. Folkeskoleloven indeholder således på dette område ikke længere regler af indholdsmæssig karakter, der kunne danne grundlag for skolestyrelseslovens kompetenceregulering med hensyn til årsprøver, og bestemmelsen herom blev derfor ophævet. Det er i bemærkningerne til lovforslaget fremhævet, at baggrunden for denne ændring udelukkende er

de ændrede bestemmelser om prøver i folkeskoleloven, og at der således ikke samtidig er taget stilling til, om og eventuelt i hvilket omfang der fortsat kan indrettes årsprøver i folkeskolen.

Ved loven af 21. december 1977 blev der indsat et nyt stk. 5, som indebærer, at skolekommissionen har mulighed for at fastsætte bestemmelser om, hvorledes elever og forældre skal underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen, jfr. folkeskolelovens § 12, stk. 1. Undervisningsministeriet har i en cirkulæreskrivelse af 1. februar 1978 behandlet forskellige spørgsmål vedrørende standpunktsmeddelelser, dels om anvendelse af karakterer, dels om andre former for underretning – herunder anvendelse af standardudtryk, afkrydsningsskemaer etc.

Hvis skolekommissionen ikke har fastsat bestemmelser efter stk. 5, må det antages, at den pågældende skole selv – mest naturligt skolenævnet – kan afgøre, på hvilken måde underretningen af elever og forældre om elevernes standpunkt skal finde sted.

§ 23 ^[1]

Skolekommissionen foretager indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler. Indstillinger om ansættelse af ledere og lærere skal omfatte 3 af ansøgerne, mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed, jfr. dog § 7, stk. 2.

Stk. 2 [2]. Bestemmelsen i stk. 1 omfatter ikke ansættelse og afskedigelse af skoledirektør, ledende skoleinspektør, viceskoledirektør og ledende skolepsykolog. Skolekommissionen afgiver i sager om ansættelse i disse stillinger en udtalelse.

1. Efter de gældende bestemmelser normeres såvel leder- som lærerstillinger altid ved kommunens samlede skolevæsen, og det er derfor bestemt, at skolekommissionen skal foretage indstilling om ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere. Skolenævnet har alene en udtaleret med hensyn til ansættelse af skoleleder og viceskoleinspektør ved den pågældende skole samt i visse tilfælde med hensyn til ansættelse af lærere, jfr. lovens § 27, stk. 11, 12 og 13.

Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt fritidskommissionen, og kommissionens opgaver inden for ungdomsskoleområdet blev henlagt til skolekommissionen, jfr. note 1 til § 9. Som følge heraf blev den hidtidige bestemmelse i § 25, stk. 2, om fritidskommissionens indstilling ved ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler ophævet, idet denne beføjelse blev henlagt til skolekommissionen.

Skolekommissionens indstilling skal ifølge § 14, stk. 1, i undervisningsministeriets cirkulære nr. 234 af 24. november 1977, som ændret ved cirkulære nr. 43 af 8. marts 1978, omfatte 3 ansøgere – opstillet i alfabetisk rækkefølge – mellem hvilke valget træffes af den ansættende myndighed. Indstilles en ansøger som nr. 1 med alle stemmer, hvilket skal anføres i indstillingen, skal denne ansøger ansættes, hvis vedkommende opfylder de krav, der gælder for ansættelse i stillingen. Har der ikke meldt sig 3 ansøgere, kan der ifølge cirkulærets § 14, stk. 2, foretages indstilling på grundlag af de(n) indkomne ansøgning(er). Såfremt nogen af de stemmeberettigede forlanger det, skal afstemningen ifølge § 14, stk. 3, ske efter reglerne for forholdstalsvalg, der foretages på grundlag af d'Hondts metode, jfr. lovens § 79 med kommentar.

Med hensyn til forståelsen af bestemmelsen i lovens § 7, stk. 2, henvises til kommentaren til denne bestemmelse.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 9. april 1985 udtalt, at skolestyrelseslovens bestemmelser om indstilling om ansættelse af ledere og lærere i folkeskolen og den kommunale ungdomsskole med støtte i lovens forarbejder og hidtidig praksis må fortolkes således, at reglerne kun omfatter egentlige, dvs. normerede stillinger, som besættes efter forudgående opslag. Der henvises herved til lovens § 23, jfr. § 7, stk. 2, samt til §§ 27, stk. 11 og 12 og 28, stk. 6. Dette betyder for den kommunale ungdomsskoles vedkommende, at de nævnte regler alene omfatter normerede stillinger som ungdomsskoleinspektør og pædagogisk medhjælp. Lærere til timelønnet arbejde i ungdomsskolen efter fritidsundervisningslovens § 11 er derimod ikke ansat i normerede stillinger og er således ikke omfattet af disse regler. Lærere i folkeskolen, der efter fritidsundervisningslovens § 16 underviser en del af deres pligtige timetal i ungdomsskolen, ansættes efter de for lærere i folkeskolen gældende regler.

2. Bestemmelsen i stk. 2 blev indsat ved lov nr. 358 af 4. juni 1986. Skolekommissionen har således en udtaleret i forbindelse med ansættelse i stillinger som skoledirektør, ledende skoleinspektør, viceskoledirektør og ledende skolepsykolog. Kommunalbestyrelsen er frit stillet ved besættelsen af disse stillinger, jfr. undervisningsministeriets cirkulære af 14. juli 1986 om ændring af skolestyrelsesloven.

§ 24 ^[1]

Skolekommissionen indhenter erklæring fra ungdomsskolenævnet om spørgsmål, der vedrører ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 2. Efter samråd mellem skolekommissionen, fritidsnævnet og

voksenundervisningsnævnet udarbejdes der en årlig oversigt [2] over lokaler og udendørsanlæg, der er egnede til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Kommissionen og nævnene afgiver på grundlag heraf indstilling til kommunalbestyrelsen om anvisning af lokaler og anlæg.

1. Ifølge den tidligere bestemmelse i stk. 1 skulle fritidskommissionen indhente erklæring fra ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet om spørgsmål, der vedrører henholdsvis ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. I forbindelse med fritidskommissionens bortfald og henlæggelsen af kommissionens opgaver inden for ungdomsskoleområdet til skolekommissionen, jfr. lov nr. 656 af 21. december 1977 samt note 1 til § 9, er stk. 1 ændret, således at fritidskommissionens hidtidige forpligtelse til at indhente erklæring fra ungdomsskolenævnet nu påhviler skolekommissionen.

2. Den i stk. 2 omhandlede oversigt svarer til den oversigt, der efter den tidligere gældende bestemmelse i fritidsundervisningsloven skulle udarbejdes af ungdomsnævnet, men oversigten skal efter den nugældende bestemmelse omfatte lokaler og udendørsanlæg til alle aktiviteter i henhold til fritidsundervisningslovens kapitel I–IV, således at kommunalbestyrelsen på grundlag af en enkelt oversigt kan foretage anvisning af lokaler m.m., der skal anvendes til virksomhed inden for disse kapitler i loven.

Mens oversigten ifølge det tidligere stk. 2 skulle udfærdiges efter samråd mellem fritidskommissionen og skolekommissionen, skal den nu udarbejdes efter samråd mellem skolekommissionen, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet. Når oversigten skal udarbejdes efter samråd mellem disse 3 organer, skyldes det, at der er tale om et fælles anliggende, idet de lokaler, der anvises til virksomhed i henhold til fritidsundervisningsloven, ofte i betydeligt omfang er skolelokaler, der til daglig anvendes til skolernes undervisning.

Oversigten udarbejdes i øvrigt på grundlag af indstillinger fra ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet, jfr. § 28, stk. 4, § 29, stk. 2, og § 30, stk. 2. Det forudsættes imidlertid, at hverken kommunalbestyrelsen, skolekommissionen eller de 3 nævn inden for fritidsundervisningsområdet i almindelighed behøver at medvirke ved behandlingen af spørgsmål om anvisning af lokaler og udendørsanlæg. Disse spørgsmål bør normalt behandles i den kommunale forvaltning, således at de i loven nævnte organer alene inddrages i tilfælde af, at der opstår uenighed eller tvivl om anvisningen. Der henvises også til lovrevisionsudvalgets betænkning nr. 822/1977 s. 74.

§ 25 ^[1]

Skolekommissionen [2] udarbejder udkast til kommunens ungdomsskoleplan. Den afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om ungdomsskolevirksomheden i kommunen og om godkendelse af private ungdomsskoler.

1. Den tidligere bestemmelse i § 25, stk. 3, hvorefter fritidskommissionen skulle udfærdige instrukser for ledere af kommunale ungdomsskoler, er ophævet ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Med hensyn til ophævelsen af det tidligere stk. 2 om fritidskommissionens indstilling ved ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler henvises til note 1 til § 23.

2. De i § 25 (tidligere § 25, stk. 1) omhandlede beføjelser blev ved lov nr. 656 af 21. december 1977 overført fra fritidskommissionen til skolekommissionen i forbindelse med fritidskommissionens bortfald og henlæggelsen af kommissionens opgaver inden for ungdomsskoleområdet til skolekommissionen. Ved lovændringen blev fritidskommissionens forpligtelse til at fremsende tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirksomhed samtidig henlagt til ungdomsskolenævnet, jfr. § 28, stk. 2.

§ 26 ^[1]

(Ophævet).

1. § 26 er ophævet ved lov nr. 656 af 21. december 1977, jfr. note 1 til § 9.

Skolenævnet

§ 27

Skolenævnet fører tilsyn med skolen [1]. Det påser, at de i skolen optagne børn følger undervisningen på tilfredsstillende måde, og sørger for overholdelse af lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser [2].

Stk. 2. Hvis lærerrådets afgørelse af, om et barn skal henvises til specialundervisning, indbringes for skolenævnet, træffer det den endelige administrative afgørelse af spørgsmålet, jfr. dog § 2 a og § 37 [3].

Stk. 3. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger [4] over for børn og unge under 18 år.

Stk. 4 [5]. Sammen med lærerrådet formidler det et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 5 [6]. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet arbejdsfordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan.

Stk. 6 [7]. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte. Det godkender endvidere efter indstilling fra lærerrådet tilrettelæggelse og indhold af fælles arrangementer for skolens elever i skoletiden. Det kan i øvrigt stille forslag til skolens leder om arrangementer for skolens elever uden for skoletiden.

Stk. 7 [8]. Det kan gennem skolekommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af skolelokaler samt om disses forsyning med inventar og materiel.

Stk. 8 [9]. Det medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2.

Stk. 9 [10]. Det kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolenævnet skal kommunalbestyrelsen lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer. Skolenævnet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 10 [11]. Det udfærdiger ordensregler for skolen.

Stk. 11 [12]. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis skoleleder og viceskoleinspektør, der er opslået med pligt til at gøre tjeneste ved en bestemt skole, forelægges skolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

Stk. 12 [13]. Hvis en ansøger til en lærerstilling ved kommunens skolevæsen ønsker at gøre tjeneste indtil videre ved en bestemt skole, forelægges ansøgningen skolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

Stk. 13 [14]. Såfremt en lærer, der er ansat ved kommunens skolevæsen, anmoder om at blive overflyttet til en anden skole, skal der indhentes en udtalelse fra skolenævnet ved denne, inden der tages endelig stilling til overflytningen.

Stk. 14 [15]. Skolenævnet udtaler sig om det af skolekommissionen udarbejdede udkast til undervisningsplan.

Stk. 15 [16]. Skolenævnet udtaler sig om de bestemmelser i det af skolekommissionen udarbejdede udkast til kommunens skoleplan, der omhandler skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser,

specialundervisning, undervisning i fritiden og skolefritidsordning, for så vidt disse bestemmelser vedrører den pågældende skole.

Stk. 16 [17]. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolekommissionen og kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skolekommissionen eller kommunalbestyrelsen.

1. Ved bestemmelsen om, at skolenævnet fører tilsyn med skolen, fastslås skolenævnets almindelige tilsynsmyndighed over for den pågældende skole. De øvrige bestemmelser i § 27 kan således betragtes som specialregler i forhold til den almindelige regel i stk. 1.

I en skrivelse af 16. marts 1971 (nr. 29 i Ministerialtidende 1972) har undervisningsministeriet nærmere angivet, hvad der ligger i tilsynsmyndigheden. Tilsynet omfatter alt, hvad der naturligt henhører under tilsynsmyndighed over for en skole: lærernes embedsførelse, undervisningen, undervisningsmidlerne, skolebygningens tilstand, renholdelsen, de hygiejniske forhold og lignende. Den i § 27 foretagne opregning af skolenævnets opgaver kan ikke anses for udtømmende, idet der i tilsynsretten og -pligten ligger en almindelig beføjelse til at gribe ind i alle tilfælde, hvor skolenævnet har anledning til at foretage skridt over for skolen.

I tilsynsbeføjelsen ligger således, at skolenævnet må påse, at skolelovgivningens bestemmelser samt administrativt fastsatte forskrifter, herunder bestemmelserne i kommunenes skoleplan og undervisningsplan, ordensreglementet samt instrukser for skolens leder m.fl., overholdes, medens såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af skolens virksomhed påhviler skolens leder, jfr. § 57, stk. 3. Tilsynsbeføjelsen indebærer også en ret for skolenævnet til efter nærmere aftale med skolens leder at overvære undervisningen. Skolenævnet kan eventuelt bemyndige et eller flere medlemmer hertil. Skolenævnet kan dog ikke give faglige direktiver med hensyn til undervisningen, men der må herom ske henvendelse til skolens leder.

Der kan også henvises til undervisningsministeriets cirkulære nr. 283 af 16. november 1970 om skoleblade. Det er heri bl.a. fastsat, at hvis skolens leder finder, at et skoleblad har et anstødeligt eller for skolen skadeligt indhold, kan han efter samråd med skolenævnet påtale dette og i gentagelsestilfælde for kortere eller længere tid forbyde, at bladet omdeles eller forhandles på skolen. I grovere tilfælde eller i gentagelsestilfælde vil skolens leder efter samråd med skolenævnet kunne beslutte at fratage bladet retten til udadtil at fremtræde som organ for skolen og dennes elever.

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 208 af 25. marts 1976 og

cirkulære nr. 65 af samme dato indeholder nærmere regler om skolernes tilsyn med eleverne.

Det anføres i det sidstnævnte cirkulære, at skolenævnets tilsyn i henhold til § 27, stk. 1, består i at have indseende med skolens samlede virksomhed, medens den umiddelbare ledelse i administrativ og pædagogisk henseende påhviler skolelederen, jfr. § 57, stk. 3. Det må være en følge heraf, at lærerpersonalet under ledelse af skolelederen udøver det umiddelbare tilsyn med eleverne, og at skolenævnet træffer beslutning om godkendelse af de retningslinier for tilsynet, som lærerrådet gennem skolelederen inden for de fastsatte rammer stiller forslag om, jfr. § 27, stk. 10, sammenholdt med § 62, stk. 2, nr. 6, om udfærdigelse af ordensregler for skolen.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 19. maj 1981 udtalt, at såfremt der for et skolenævn eller dets formand foreligger klager – herunder mundtlige – fra forældre over en navngiven lærer, skal nævnet, der fører tilsyn med skolen, gøre skolens leder opmærksom på de fremførte klagepunkter. Skolenævnet kan drøfte sagen med de klagende forældre samt den pågældende lærer og skolens leder, hvorimod nævnet ikke er berettiget til uden samtykke fra vedkommende lærer at drøfte sagen med andre medlemmer af forældrekredsen. Nævnet eller dets formand er heller ikke berettiget til i anledning af klagen at rette henvendelse til andre lærere ved skolen.

2. Jfr. folkeskolelovens § 39, der indeholder bestemmelser om skoleforsømmelser.

De tidligere gældende bestemmelser i folkeskoleloven om visse foranstaltninger imod skoleforsømmelser, herunder ikendelse af multer for ulovlige forsømmelser, er ophævet ved lov nr. 235 af 27. maj 1970 om ændring af lov om folkeskolen, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 150 af 25. juni 1970 om ændring af folkeskoleloven, afsnit 9. Det bemærkes i cirkulæret, at ophævelsen af de nævnte bestemmelser ikke indebærer, at skolenævnet står uden reaktionsmuligheder over for en manglende overholdelse af undervisningspligten. Skolenævnet kan således foruden at påtale ulovlige forsømmelser over for forældrene foranledige, at den pågældende elev henvises til skolepsykologisk undersøgelse, og det kan endvidere tilråde forældrene at søge bistand hos familievejledningen. I de alvorligere tilfælde kan skolenævnet være berettiget og efter omstændighederne forpligtet til at rette henvendelse til det sociale udvalg, jfr. § 20 i lov om social bistand. (Lovbekendtgørelse nr. 830 af 3. december 1986).

Bestemmelserne i folkeskolelovens § 39, stk. 4, svarer i det væsentlige til bestemmelserne i det omhandlede cirkulære.

3. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 blev stk. 2 ændret, således at skolenævnet ikke længere skal behandle sager om elevers oprykning i næste klasse. Ændringen er en følge af, at en elev ifølge § 11, stk. 1, 2. pkt., i folkeskoleloven kun med forældrenes samtykke kan undervises på samme klassetrin i 2 år.

Skolenævnets afgørelse efter stk. 2 kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed, jfr. § 65. Der vil dog kunne blive tale om en legalitetsmæssig efterprøvelse af afgørelsen.

4. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev stk. 3 ændret, idet terminologien blev tilpasset terminologien i lov om social bistand, hvor udtrykkene »særlige børneværnsforanstaltninger« og »børneværnsager« ikke anvendes. Endvidere blev bestemmelsen om, at skolenævnet kunne udtale sig om sager, hvor der var iværksat politimæssig undersøgelse, ophævet, da den kun havde haft ringe praktisk betydning og i øvrigt måtte anses for uhensigtsmæssig.

Om skolernes og dermed også skolenævnenes samarbejde med det sociale udvalg kan henvises til socialministeriets bekendtgørelse nr. 889 af 11. december 1986.

5. Bestemmelsen i stk. 4 er en videreførelse af en tilsvarende bestemmelse i den tidligere gældende lov, men ved et ændringsforslag under lovforslagets behandling i folketetinget blev formuleringen ændret for at præcisere, at skolenævnet har til opgave sammen med lærerrådet dels at formidle et samarbejde mellem skole og hjem, dels at sørge for et oplysningsarbejde blandt forældrene, f.eks. ved at arrangere foredrag og diskussionsmøder, der har til formål at skabe gensidig kontakt og forståelse mellem forældre og lærere om børnenes forhold til skolen og dens undervisning.

En undervisningsvejledning for folkeskolen, der indeholder en række forslag med hensyn til den nærmere tilrettelæggelse af samarbejdet imellem skole og hjem, er under udarbejdelse.

6. Godkendelsen af arbejdets fordeling mellem lærerne og den ugentlige arbejdsplan må ske inden for rammerne af den for skolen godkendte undervisningsplan.

Bestemmelsen forudsætter, at skolenævnets beslutning om godkendelse træffes i nært samarbejde med lærerrådet og skolens leder. Hvis skolenævnet ikke kan godkende lærerrådets indstilling, der skal fremsendes til nævnet gennem skolens leder og med dennes udtalelse, jfr. § 63,

stk. 1, må nævnet, forinden videre foretages, anmode lærerrådet om en ny indstilling.

Det antages endvidere, at det ikke kan pålægges skolens leder at udarbejde mere end ét udkast til fagfordeling, og at lærerrådet derfor – såfremt det ikke kan tilslutte sig skolelederens forslag – selv må udarbejde en indstilling, der derefter fremsendes til skolenævnet gennem skolens leder og med en udtalelse fra denne. Udtalelsen vil eventuelt kunne afgives i form af en selvstændig indstilling.

Der er intet til hinder for, at nævnet, efter at have anmodet lærerrådet om en ny indstilling, vedtager en fagfordeling, der i overensstemmelse med skolelederens synspunkter afviger på visse punkter fra lærerrådets indstilling. (Undervisningsministeriets skrivelse af 3. maj 1976).

På en forespørgsel om, hvorvidt skolenævnet har ret til at blive gjort bekendt med lærernes uddannelse i liniefag, efteruddannelse samt specielle ønsker, med henblik på at muliggøre nævnets medlemmers saglige stillingtagen til det af lærerrådet til godkendelse forelagte skema, har undervisningsministeriet udtalt, at udøvelsen af skolenævnets godkendelsesbeføjelse i henhold til § 27, stk. 5, ikke forudsætter nærmere kendskab til de enkelte læreres specialuddannelse. Det er skolens leder, der i medfør af skolestyrelseslovens § 57, stk. 3, har det umiddelbare pædagogiske ansvar for arbejdets tilrettelæggelse ved skolen. Det må derfor påhvile skolens leder – blandt andet ud fra sit kendskab til de enkelte læreres uddannelse og øvrige faglige kvalifikationer – at udarbejde forslag til en arbejdsfordelingsplan, som kan danne grundlag for lærerrådets drøftelser og indstilling til skolenævnet. Skolenævnet er ikke forpligtet til at godkende den forelagte plan, men kan sende den tilbage til lærerrådet og skolelederen og anmode om supplerende oplysninger, herunder eventuelt også om enkelte læreres særlige kvalifikationer og ønsker, hvis det findes af betydning for skolenævnets stillingtagen. Men som hovedregel må det fastholdes, at skolenævnets opgave er at tage stilling til den forelagte arbejdsfordelingsplan ud fra en helhedsbedømmelse og i denne forbindelse påse, om planen er i overensstemmelse med den for skolen gældende undervisningsplan, hvorimod skolenævnet ikke kan foretage en detailgenemgang ud fra pædagogisk-faglige synspunkter. Det må i denne forbindelse erindres, at et skolenævn er en folke(forældre)valgt tilsynsmyndighed og ikke et pædagogisk-fagligt kontrolorgan. (Undervisningsministeriets skrivelse af 20. december 1972).

Undervisningsministeriet har endvidere på forespørgsel udtalt, at når fagfordelingen for det kommende skoleår er godkendt af skolenævnet, og det er meddelt lærerne, hvilket skema og løntimetal der er tillagt dem, kan der efter ministeriets opfattelse kun foretages efterfølgende ændrin-

ger, hvis det er strengt nødvendigt, og det ikke har været muligt at tage det forhold, der nødvendiggør ændringen, i betragtning i forbindelse med den ovenfor nævnte procedure. Sådanne efterfølgende ændringer af fagfordelingen skal begrænses mest muligt. Opstår der inden skoleårets begyndelse en sådan situation, hvor den allerede godkendte fagfordeling må ændres, f.eks. fordi en lærer sygemeldes for længere tid, tildeles orlov eller forlader skolen, finder skolestyrelseslovens § 27, stk. 5, jfr. § 63, stk. 1, tilsvarende anvendelse. Opstår situationen efter skoleårets begyndelse, og kan de pågældende timer læses som vikartimer eller som overtimer af andre lærere eller læses af en nyansat lærer, må det efter ministeriets opfattelse tilkomme skolens leder, der i henhold til skolestyrelseslovens § 57, stk. 3, har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skole, at træffe beslutning herom. Tilsvarende må efter ministeriets opfattelse gælde kortvarige ændringer af fagfordelingen. Kan de pågældende timer kun læses, såfremt der for længere tid – eventuelt resten af skoleåret – foretages ændringer i andre læreres skema, anvendes bestemmelsen i skolestyrelseslovens § 27, stk. 5, jfr. § 63, stk. 1, men ændringerne skal begrænses til det absolut nødvendige. Skolenævnet kan ikke i skoleårets løb foretage ændringer i fagfordelingen derved, at en lærer f.eks. på grund af disciplinære vanskeligheder flyttes fra en klasse, eller tage stilling til, om den pågældende overhovedet skal undervise fremover. Et sådant spørgsmål henhører under kommunalbestyrelsen, og i skolenævnets tilsynsbeføjelse i henhold til skolestyrelseslovens § 27, stk. 1, ligger i denne forbindelse kun, at nævnet kan gøre opmærksom på sådanne forhold, som man er blevet bekendt med. Hvis der på den anden side som følge af en lærers overflytning til andet arbejde bliver tale om i øvrigt at ændre fagfordelingen, gælder det ovenfor anførte. (Undervisningsministeriets skrivelse af 19. september 1979).

Der henvises i øvrigt til note 3 til § 57 og note 5 til § 62.

7. Undervisningsministeriet har besvaret et spørgsmål fra folketingets uddannelsesudvalg om, i hvilket omfang film, pjecer m.v. skal godkendes af skolenævnet, før de anvendes i undervisningen, eller om der eventuelt efterfølgende kan øves kritik, som forebygger gentagen anvendelse af et bestemt materiale.

Ministeriet udtalte herom følgende:

Spørgsmålet er behandlet i »Undervisningsvejledning for folkeskolen 3. Undervisningsmidler 1976.« Afsnit 3: »Skolenævnets godkendelse« indledes således (side 11):

»Man vil formentlig på den enkelte skole være nødt til at overveje de praktiske konsekvenser af bestemmelsen om, at skolenævnet efter ind-

stilling fra lærerrådet godkender, hvilke undervisningsmidler skolen må anvende. Der er ingen begrænsninger i bestemmelsen, og den må derfor i princippet omfatte undervisningsmidler af enhver art og gælde, uanset om man får rådighed over dem ved køb, lån, leje eller egen fremstilling. Det er dog uden videre en selvfølge, at kompetencen skal udøves i overensstemmelse med de i øvrigt til enhver tid gældende bestemmelser om formålet med og indholdet af folkeskolens virksomhed.«

Efter at have skitseret mulige fremgangsmåder i forbindelse med skolenævnets godkendelse af undervisningsmidler afsluttes der med følgende betragtninger (side 12):

»Uanset hvilken ordning man etablerer lokalt, må ansvaret for at respektere skolenævnets kompetence til syvende og sidst påhvile den enkelte lærer. Således som skolen fungerer, vil det ikke være muligt at etablere en kontrolordning, der sikrer effektivt indseende med, at der kun anvendes forhåndsgodkendte undervisningsmidler, og en sådan ordning vil formentlig heller ikke fra nogen side blive betragtet som ønskværdig.

Mulighederne for, at såvel lærere som elever i skolearbejdet inddrager materialer, der ikke stammer fra skolens egen samling, er overordentlig store, og et meget rigoristisk krav om godkendelse i hvert enkelt tilfælde vil i hvert fald ikke kunne undgå at få følger med hensyn til mulighederne for at udnytte så værdifulde pædagogiske incitamenter som aktualitet og spontaneitet. I denne forbindelse skal særligt gøres opmærksom på konsekvenserne i forhold til de pædagogiske værdier, som kan ligge i, at en lærer selv ønsker at fremstille et undervisningsmateriale, således at det bedst muligt modsvarer behovet i den givne pædagogiske situation.«

Uden at det er kommet direkte til udtryk i teksten, har det under udarbejdelsen af undervisningsvejledningen været en forudsætning, at det af hensyn til skolenævnets kompetence som minimum må kræves, at skolenævnet får en fuldstændig orientering om de foretagne anskaffelser. Kun herved sættes skolenævnet i stand til at vurdere, om dispositionerne er i overensstemmelse med de forudsætninger, som den til enhver tid eksisterende anskaffelsesordning er etableret under, og dermed til at vurdere, om der er baggrund for efterfølgende at tage ordningen op til overvejelse. (Undervisningsministeriets skrivelse af 15. september 1978).

Undervisningsministeriet har endvidere været forelagt spørgsmålet om, hvorvidt et skolenævn kan overdrage den del i henhold til skolestyrelseslovens § 27, stk. 6, tillagte beføjelse til at godkende, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte, til lærerrådet, således at lærerrådet bliver eneste instans, når der ønskes indført nye lærebogssystemer ved skolen. Ministeriet udtalte i denne anledning, at en sådan delegation af en ved lov fastsat beføjelse fra den myndighed, som ifølge loven skal udøve

beføjelsen, til en anden (sideordnet) myndighed kun kan ske, såfremt den pågældende lovbestemmelse indeholder hjemmel hertil. Skolenævnet kan derfor ikke overdrage den nævnte beføjelse til lærerrådet. (Undervisningsministeriets skrivelse af 30. august 1973).

Bestemmelsen i stk. 6 hjemler ikke skolenævnet et fuldstændig frit valg mellem alle foreliggende muligheder. Skolenævnet må udøve sin kompetence til at godkende undervisningsmidler inden for de almindelige grænser, der er fastsat på andet grundlag. (Se undervisningsministerens udtalelse i folketingets spørgetid den 3. november 1971, Folketingstidende 1971-72 sp. 432).

Såfremt anskaffelsen af nye undervisningsmidler medfører forøgede udgifter for kommunen, skal sagen forelægges kommunalbestyrelsen til afgørelse, jfr. § 1, stk. 2.

Initiativet i sager om godkendelse af undervisningsmidler kan komme fra såvel lærerrådet som skolenævnet, men der skal i alle tilfælde foreligge en indstilling fra lærerrådet som grundlag for skolenævnets beslutning. (Undervisningsministeriets skrivelse af 14. juli 1976).

Ved lov nr. 216 af 23. april 1986 blev der i § 27, stk. 6, indføjet nogle nye bestemmelser, der tillægger skolenævnet kompetence til – efter indstilling fra lærerrådet – at godkende tilrettelæggelse og indhold af fælles arrangementer for skolens elever i skoletiden.

Ifølge undervisningsministeriets cirkulære nr. 61 af 11. juni 1986 om ændring af skolestyrelsesloven, afsnit 6 a, tager bestemmelsen sigte på morgensamlinger, juleafslutninger, skolejubilæer, teaterforestillinger og andre lignende fælles arrangementer, hvor eleverne samles på skolen i skoletiden.

Ved de nye bestemmelser fastsættes samme procedure for godkendelse af fælles arrangementer, som gælder for godkendelse af skolens undervisningsmidler. Initiativet i sager om godkendelse af fælles arrangementer kan således komme fra såvel lærerrådet som skolenævnet, men der skal i alle tilfælde foreligge en indstilling fra lærerrådet som grundlag for skolenævnets beslutning om godkendelse.

Det forudsættes i øvrigt, at gennemførelsen af fælles arrangementer for skolens elever sker under hensyn til de lokale traditioner og på grundlag af ønskerne i skolens forældrekræds, f.eks. således at eventuelle klasseforældrerepræsentanter inddrages i drøftelserne forud for skolenævnets godkendelse.

Endvidere bør skolens elevråd have lejlighed til at udtale sig om eventuelle fælles arrangementer, inden der træffes beslutning herom.

Der peges endvidere i cirkulæret på, at skolenævnet kan foreslå arrangementer for skolens elever, som ligger uden for skoletiden. Den ende-

lige beslutningskompetence i disse tilfælde har som hidtil skolens leder, jfr. § 57, stk. 3.

8. Bestemmelsen i stk. 7 blev ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 ændret redaktionelt i forbindelse med vedtagelsen af de ændrede regler om behandlingen af skolebyggesager.

Skolenævnet skal indhente erklæring fra lærerrådet om forslag til skolelokalernes forsyning med materiel og inventar, jfr. § 62, stk. 2, nr. 4.

9. Bestemmelsen i stk. 8 blev indsat ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 i forbindelse med vedtagelsen af de ændrede regler om behandlingen af skolebyggesager. Der henvises i øvrigt til note 2 til § 4 om skolebyggeudvalget.

10. Indtil 1. oktober 1974 havde skolenævnet alene mulighed for at afgive udtalelse til kommunalbestyrelsen om budgetforslaget vedrørende skolen. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev stk. 9 ændret, således at skolenævnet har fået mulighed for dels at fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole, dels at forestå administrationen af dele af dette budget efter nærmere af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinier. Kommunernes Landsforening har i skrivelse af 13. marts 1975 udsendt vejledende retningslinier for overladelse af økonomiske beføjelser til skolenævn.

Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 blev ordet »administrere« i stk. 9 ændret til »træffe beslutning om anvendelsen af«. Det er hermed angivet, at skolenævnet har til opgave at træffe de overordnede beslutninger om anvendelsen af de pågældende bevillinger, medens udførelsen af nævnets beslutninger påhviler skolens leder, jfr. § 57, stk. 3.

Skolenævnet skal indhente erklæring fra lærerrådet om forslaget til budget for skolen, jfr. § 62, stk. 2, nr. 5.

11. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev den tidligere bestemmelse i § 22, stk. 3, ifølge hvilken skolekommissionen skulle udfærdige et ordensreglement fælles for kommunens skoler, ophævet.

Ifølge bemærkningerne til forslaget til lovændringen af 19. juni 1974 forudsættes det, at der forhandles med de respektive nævn inden for fritidsundervisningsområdet, såfremt ordensreglerne indeholder bestemmelser, der vil gribe ind i virksomheden efter lov om fritidsundervisning m.v.

Om lærerrådets medvirken ved udfærdigelse af skolens ordensregler henvises til note 1 til § 27 samt til § 62, stk. 2, nr. 6.

Endvidere bør elevrådet have adgang til at fremkomme med forslag til

lærerrådet og skolenævnet om udformningen af ordensreglementet. Elevrepræsentanterne har endvidere ret til at deltage i skolenævnets forhandlinger herom, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 § 5.

12. Ved bestemmelsen i stk. 11, der blev indføjet i loven under folketingets behandling af forslaget til loven af 9. februar 1970, tillægges der skolenævnet ved den skole, hvor den pågældende skoleleder eller viceskoleinspektør efter stillingsopslaget skal gøre tjeneste, ret til at udtale sig om ansøgerne til stillingen, herunder om, hvilken eller eventuelt hvilke af ansøgerne skolenævnet anser for bedst egnet til stillingen, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af denne, jfr. § 23. Skolenævnets udtalelse er således kun af vejledende karakter.

13. Bestemmelsen i stk. 12 blev indføjet i loven ved et ændringsforslag under folketingets behandling af forslaget til loven af 9. februar 1970.

Ifølge § 2, stk. 1, i aftale af 15. august 1975 om ansættelsesområder for varigt ansatte tjenestemænd og tjenestemænd ansat på prøve i staten, folkeskolen og folkekirken, der er indgået imellem finansministeriet og bl.a. Danmarks Lærerforening, er ansættelsesområdet for tjenestemænd i folkeskolen kommunerne i amtsråds kredsen, herunder amtskommunen. Dette (udvidede) ansættelsesområde gælder ifølge undervisningsministeriets cirkulære nr. 208 af 4. oktober 1976 for varigt ansatte tjenestemænd og tjenestemænd på prøve i folkeskolen, der ansættes eller udnævnes i anden stilling pr. 1. november 1976 eller senere. En lærer har således herefter pligt til at gøre tjeneste ved flere skoler inden for kommunen, eventuelt amtsråds kredsen. Hvis en ansøger til en lærerstilling i sin ansøgning har udtrykt ønske om at blive ansat med tjeneste ved en bestemt af kommunens skoler, er det dog anset for rimeligt, at der gives skolenævnet ved den pågældende skole lejlighed til at udtale sig om ansøgerens kvalifikationer, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen i henhold til § 23.

Skolenævnet har ikke krav på at blive hørt om personaleansættelser ved skolefritidsordninger, jfr. folkeskolelovens § 3, stk. 4, idet bestemmelsen i stk. 12 ikke efter sin ordlyd kan anvendes på disse ordninger. (Undervisningsministeriets skrivelse af 3. juni 1986).

14. Bestemmelsen i stk. 13 blev indsat ved lov nr. 335 af 19. juni 1974, idet det er anset for rimeligt, at skolenævnet får udtaleret også i tilfælde, hvor en lærer, der i forvejen er ansat i kommunen, ønsker at blive overflyttet til den pågældende skole.

15. Bestemmelsen i stk. 14 blev indsat ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Skolenævnet skal indhente erklæring fra lærerrådet om udkastet til skolens undervisningsplan, jfr. § 62, stk. 2, nr. 1. Der henvises i øvrigt til note 1 til § 22, stk. 1, vedrørende fremgangsmåden ved affattelsen af undervisningsplaner.

16. Bestemmelsen i stk. 15 blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, idet det er anset for rimeligt, at de berørte skolenævn får udtaleret om de bestemmelser i skoleplanen, der er af særlig betydning for den pågældende skole, før der træffes beslutning herom i skolekommissionen og kommunalbestyrelsen. Der henvises i øvrigt til note 1 til § 22 vedrørende fremgangsmåden ved affattelsen af skoleplaner.

Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, hvor det blev præciseret, at skolenævnet også skal udtale sig om de bestemmelser i udkastet til kommunens skoleplan, der vedrører indretning af eventuel skolefritidsordning ved skolen, jfr. folkeskolelovens § 3, stk. 4.

17. Som følge af de ændringer af § 27, der blev vedtaget ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 og lov nr. 656 af 21. december 1977, er den tidligere bestemmelse i stk. 13 ændret til stk. 16.

Skolenævnet kan ikke i medfør af bestemmelsen i stk. 16, 1. pkt., henvende sig direkte til amtsrådet eller undervisningsministeriet. Eventuelle henvendelser fra et skolenævn til højere myndighed må derfor fremsendes til kommunalbestyrelsen, som træffer beslutning om, hvorvidt en sådan henvendelse bør videresendes.

Der henvises endvidere til §§ 32 og 47 med noter.

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet

§ 28 ^[1]

Ungdomsskolenævnet udarbejder hvert år på grundlag af ungdomsskoleplanen forslag til ungdomsskolevirksomhed og afgiver indstilling til skolekommissionen herom.

Stk. 2 [2]. Det sørger for, at der fremsendes tilbud om deltagelse i ungdomsskolevirksomhed.

Stk. 3 [3]. Det godkender efter indstilling fra de enkelte ungdomsskole-lers ledere, hvilke undervisningsmidler de kommunale ungdomsskoler må benytte.

Stk. 4. Det afgiver indstilling til skolekommissionen om ungdomsskolernes lokalebehov.

Stk. 5. Det kan efter samråd med ungdomsskolernes ledere og lærere gennem skolekommissionen stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes af ungdomsskolerne, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 6 [4]. Ansøgninger om stillinger som henholdsvis ungdomsskoleinspektør og lærer ved en kommunal ungdomsskole forelægges ungdomsskolenævnet til udtalelse, inden skolekommissionen foretager indstilling om besættelse af stillingen.

1. I forbindelse med fritidskommissionens bortfald pr. 1. april 1978 og skolekommissionens overtagelse af kommissionens opgaver inden for ungdomsskoleområdet, jfr. lov nr. 656 af 21. december 1977 samt note 1 til § 9, blev § 28 ændret, således at ungdomsskolenævnets indstillinger nu afgives til skolekommissionen.

Endvidere bortfaldt det hidtidige stk. 3, der pålagde ungdomsskolenævnet at sørge for, at unge, der har meldt sig til en tilbudt ungdomsskoleundervisning, som på grund af manglende tilslutning ikke kan oprettes, henvises til en ungdomsskole i en anden kommune. Det forudsættes herved, at der ved kommunalbestyrelsens foranstaltning fortsat gives oplysning til de unge om, hvor der er mulighed for at få den pågældende undervisning.

2. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 bortfaldt det tidligere stk. 2, hvorefter ungdomsskolenævnet skulle afgive indstilling til fritidskommissionen om godkendelse af private ungdomsskoler. Ifølge § 25 skal skolekommissionen afgive indstilling herom til kommunalbestyrelsen. Der henvises i øvrigt til note 2 til § 25.

3. Bestemmelsen i stk. 3 svarer til § 27, stk. 6, 1. pkt., om skolenævnenes beføjelse til at godkende undervisningsmidler i folkeskolen. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 blev bestemmelsen ændret, således at den alene afviger fra § 27, stk. 6, 1. pkt., ved, at indstillingen til ungdomsskolenævnet af praktiske grunde foretages af ungdomsskolelederne. Det forudsættes herved, at grundlaget for indstillingen som hidtil normalt er tilvejebragt af de enkelte lærere.

4. Bestemmelsen i stk. 6, der blev indføjet i loven under behandlingen af forslaget til loven af 9. februar 1970, svarer til § 27, stk. 11–12, om skolenævnets udtaleret i ansættelsessager ved det kommunale skolevæsen.

Ungdomsskolenævnets udtalelse er kun vejledende for skolekommissionen, der foretager indstilling om besættelse af de omhandlede stillinger i henhold til § 23.

§ 29 ^[1]

Fritidsnævnet afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af fritidsvirksomhed for børn og unge.

Stk. 2 [2]. Det afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om behovet for lokaler og udendørsanlæg til fritidsvirksomhed for børn og unge.

Stk. 3 [3]. Det afholder mindst 2 gange årligt et møde med repræsentanter for de stedlige initiativtagere til interessegrupper for børn og unge, ungdomsklubber, børne- og ungdomsforeninger samt idrætsforeninger.

Stk. 4 [4]. Det kan stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsvirksomhed for børn og unge, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 5 [5]. Skolekommissionen skal indhente en udtalelse fra fritidsnævnet om de bestemmelser i udkastet til kommunens skoleplan, der vedrører elevernes undervisning i fritiden og skolefritidsordning.

1. Ved bestemmelserne i § 29 tillægges der fritidsnævnet de beføjelser vedrørende fritidsvirksomhed for børn og unge, som efter de tidligere gældende bestemmelser i fritidsundervisningsloven var henlagt til ungdomsnævnet.

I forbindelse med fritidskommissionens bortfald pr. 1. april 1978, jfr. note 1 til § 9, blev § 29 ændret, således at fritidsnævnets indstillinger nu afgives til kommunalbestyrelsen.

2. Der henvises til § 24, stk. 2, med kommentar.

3. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 blev stk. 3 ændret, således at fritidsnævnet nu skal afholde mindst 2 årlige møder med repræsentanter for initiativtagerne m.fl. mod hidtil ét møde. Det er endvidere fastsat, at repræsentanter for de stedlige idrætsforeninger skal indkaldes til møderne. Det vil eventuelt være hensigtsmæssigt, at man på det ene møde behandler den del af det årlige budgetforslag, der henhører under nævnets arbejdsområde, mens man på det andet drøfter spørgsmål af anden art, f.eks. fremtidige initiativer inden for fritidsvirksomheden for børn og unge.

4. Bestemmelsen i stk. 4, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december

1977, svarer til de for ungdomsskolenævnet og voksenundervisningsnævnet gældende regler i § 28, stk. 5, og § 30, stk. 3.

5. Bestemmelsen i stk. 5, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, har til formål at sikre en koordinering imellem folkeskolens undervisning af eleverne i deres fritid, jfr. folkeskolelovens § 3, stk. 3, og fritidsvirksomhed for børn og unge etableret i henhold til kapitel II i lov om fritidsundervisning m.v. Der henvises endvidere til note 1 til § 22 om fremgangsmåden ved udarbejdelse af skoleplaner.

Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, hvor det blev præciseret, at skolekommissionen i alle tilfælde skal indhente fritidsnævnets udtalelse om de bestemmelser i udkastet til kommunens skoleplan, der vedrører elevernes undervisning i fritiden og etablering af skolefritidsordninger i folkeskolen, jfr. henholdsvis folkeskolelovens § 3, stk. 3 og stk. 4.

§ 30^[1]

Voksenundervisningsnævnet afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om godkendelse af fritidsundervisning for voksne.

Stk. 2 [2]. Det afgiver indstilling til kommunalbestyrelsen om behovet for lokaler og udendørsanlæg til fritidsundervisning for voksne.

Stk. 3 [3]. Det kan efter samråd med fritidsundervisningens ledere og lærere stille forslag til kommunalbestyrelsen om tilvejebringelse og forbedring af lokaler, der anvendes til fritidsundervisning, og om lokalernes forsyning med materiel og inventar.

Stk. 4. Det formidler tilbud om folkeuniversitetsvirksomhed til de interesserede organisationer i kommunen.

1. I forbindelse med fritidskommissionens bortfald pr. 1. april 1978, jfr. lov nr. 656 af 21. december 1977 samt note 1 til § 9, blev § 30 ændret, således at voksenundervisningsnævnets indstillinger nu afgives til kommunalbestyrelsen. Endvidere blev stk. 3, hvorefter nævnet årligt fastsatte en eller flere frister for tilmeldelse til fritidsundervisning og derefter indkaldte tilbudsgiverne til et fælles møde, ophævet. I konsekvens heraf blev de tidligere bestemmelser i stk. 4 og 5 ændret til stk. 3 og 4.

2. Der henvises til § 24, stk. 2, med kommentar.

3. Bestemmelsen i stk. 3 er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974. Stk. 3 svarer til § 27, stk. 7, om skolenævnets kompetence med hensyn til sko-

lelokaler i de kommunale skoler. Da der normalt ikke findes lærerråd inden for fritidsundervisningen for voksne, er det fastsat, at fritidsundervisningens ledere og lærere skal deltage i det i bestemmelsen omhandlede samråd med voksenundervisningsnævnet, jfr. den tilsvarende bestemmelse i § 28, stk. 5, vedrørende ledere og lærere ved kommunale ungdomsskoler.

§ 31 ^[1]

Fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet skal støtte og fremkalde private bestræbelser på at tilrettelægge og gennemføre fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne samt sørge for, at denne virksomhed samordnes på den mest hensigtsmæssige måde. Såfremt der ikke ad privat vej kan tilbydes sådan virksomhed i tilstrækkeligt omfang, skal nævnene indstille [2] til kommunalbestyrelsen, at der fremsættes kommunale tilbud [3] i fornødent omfang, eventuelt i samarbejde med andre kommuner.

1. Bestemmelsen pålægger fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet den forpligtelse med hensyn til at fremskaffe tilbud om fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne, der efter den tidligere gældende bestemmelse i fritidsundervisningsloven påhvilede ungdomsnævnet.

2. I konsekvens af, at fritidskommissionen er bortfaldet fra 1. april 1978, jfr. lov nr. 656 af 21. december 1977 samt note 1 til § 9, skal nævnenes indstilling nu fremsendes direkte til kommunalbestyrelsen.

3. Undervisningsministeriet har i skrivelse af 25. januar 1978 udtalt, at skolestyrelseslovens § 31 alene omhandler spørgsmålet om kommunalbestyrelsens forpligtelser med hensyn til etablering af fritidsundervisning for voksne. Bestemmelsen omhandler derimod ikke kommunernes adgang til at etablere denne undervisning, men dette spørgsmål blev overvejet i forbindelse med folketingets behandling af den bestemmelse i § 75, stk. 2, i lov om fritidsundervisning m.v. af 6. juni 1968, der ved skolestyrelsesloven af 9. februar 1970 blev overført til denne lovs § 31. Folketingets undervisningsudvalg anførte i sin betænkning over forslaget til loven af 6. juni 1968, at udvalget indgående havde drøftet spørgsmålet om initiativtagerne til tilrettelæggelse af fritidsundervisning for voksne. Udvalget udtalte, at der ikke er grundlag for at indskrænke igangværende kommunal aftenskolevirksomhed eller at formene kommunerne adgang til at

etablere undervisnings- og oplysningsvirksomhed i henhold til loven. Der ligger således ikke i skolestyrelseslovens § 31 nogen hindring for oprettelsen af en kommunal aftenskole eller for kommunernes ret til at etablere kommunal virksomhed, men bestemmelsen rummer et ønske om at fremme de private initiativer, herunder at give dem bedst mulige vilkår.

Fælles bestemmelser

§ 32 ^[1]

Skolekommissionen kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører kommunens skole- og undervisningsforhold og virksomhed efter kapitel I, jfr. kapitel IV, i lov om fritidsundervisning m.v. De i § 11 omhandlede nævn kan afgive udtalelser og stille forslag til kommunalbestyrelsen om alle spørgsmål, der vedrører virksomhed efter kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. Kommissionen og nævnene skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af kommunalbestyrelsen [2].

1. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 er bestemmelsen ændret i konsekvens af fritidskommissionens bortfald, jfr. note 1 til § 9.
2. Kommissionen og nævnene har pligt til at sætte sådanne sager på dagsordenen og at underkaste dem realitetsbehandling.

§ 33 ^[1]

(Ophævet).

1. Bestemmelsen i § 33 om udarbejdelse af årsberetninger er ophævet ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

KAPITEL 4

Amtsrådets funktioner

§ 34 ^[1]

Amtsrådet skal efter anmodning fra en kommunalbestyrelse vejlede kommunen i spørgsmål om det kommunale skolevæsen og den virksomhed, der er nævnt i kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. Amtsrådet kan i forbindelse med sin vejledningsvirksomhed forlange enhver oplysning meddelt af de kommunale skolemyndigheder, som rådet skønner nødvendig for vejledningsvirksomheden.

1. Paragraffen er senest ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, hvorved den fik sin nuværende affattelse.

Efter den tidligere gældende bestemmelse i § 34 skulle amtsrådet føre tilsyn med, at de gældende bestemmelser for det kommunale skolevæsen og den i kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. omhandlede virksomhed i amtsråds kredsen blev overholdt, og at påbudte foranstaltninger blev iværksat.

Ved ændringen af § 34 bortfaldt amtsrådenes pligt til at føre tilsyn med lovligheden af kommunernes forvaltning af skolevæsenet og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v. Tilsynet varetages herefter alene af de kommunale tilsynsmyndigheder, jfr. kapitel VI og kapitel VII i lov om kommunernes styrelse. Se herom nærmere kommentaren til § 65.

Efter den ændrede bestemmelse forpligtes amtsrådene til at vejlede de enkelte kommuner i spørgsmål om det kommunale skolevæsen og den i kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. nævnte virksomhed i det omfang, de pågældende kommunalbestyrelser anmoder herom. Ændringen skal ses på baggrund af, at hovedvægten i amtsrådenes tilsynsudøvelse i praksis i højere grad har ligget på rådgivning og vejledning af kommunerne end på egentlig tilsynsvirksomhed.

Amtsrådene kan i forbindelse med deres vejledningsvirksomhed forlange enhver oplysning meddelt af de kommunale skolemyndigheder, som de skønner nødvendig for vejledningsvirksomheden.

Amtsrådene kan i øvrigt selv tage initiativ til vejledningen, der i så fald må betragtes som et tilbud til kommunerne.

§ 35 ^[1]

(Ophævet).

1. Bestemmelserne i § 35 om udarbejdelse af en samlet udbygningsplan for hver amtsrådsreds er ophævet ved lov nr. 216 af 23. april 1986 og ved samme lov erstattet af en ny bestemmelse i § 80, der bemyndiger undervisningsministeren til at fastsætte regler vedrørende kommunernes og amtskommunernes planlægning inden for undervisningsområdet.

§ 36 ^[1]

Amtsrådet bistår kommunerne med rådgivning om projektering af skoler i det omfang, kommunerne ønsker det [2].

Stk. 2. Amtsrådet udarbejder projekt til opførelse af amtskommunale skoler samt ombygning og udvidelse af bestående skoler.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om adgang for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m.v. til at medvirke i forbindelse med behandlingen af skolebyggeprojekter [3].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 og lov nr. 216 af 23. april 1986.

Ved den seneste ændring af § 36 og den samtidige ændring af § 4 ophævedes bestemmelserne om, at kommunernes skolebyggeprojekter – dvs. byggeprogram med dispositionsforslag – skulle forelægges amtsrådet til godkendelse.

2. Amtsrådets pligt til at yde kommunerne rådgivning ved udarbejdelsen af projekter til skolebyggeri opretholdes også efter den seneste lovændring og må ses i sammenhæng med amtsrådenes pligt til at yde kommunerne vejledning i skolespørgsmål m.v. i henhold til § 34, se note 1 til denne bestemmelse.

Rådgivningen tænkes som hidtil givet af amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning i overensstemmelse med kommunernes ønsker og efter amtsrådets nærmere bestemmelse, jfr. § 51, stk. 2, og § 52, stk. 2.

Rådgivningen vil i hovedsagen skulle omfatte pædagogiske spørgsmål vedrørende skolebygningernes udformning, men amtsrådet vil også i et vist omfang kunne yde bistand i tekniske spørgsmål.

3. Der er ikke fastsat nærmere regler i henhold til stk. 3. I bekendtgørelse nr. 792 af 25. november 1986 om brugermedvirken ved behandlingen af folkeskolens byggesager uden for København er det dog i § 3 fastsat, at projekter til amtskommunale skoler, der tilbyder undervisning efter lov om folkeskolen, behandles efter reglerne i bekendtgørelsen med fornøden tilpasning. Det må herved påses, at samtlige skolemyndigheder i den kommune, hvor den pågældende skole skal opføres eller ligger, repræsenteres i skolebyggeudvalget. Der henvises i øvrigt til note 2 til § 4.

§ 37 ^[1]

Amtsrådet træffer beslutning [2] om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn i børnehaveklasse og på 1.-10. klassetrin, såfremt børnenes udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jfr. § 2 a. Tilsvarende træffer amtsrådet beslutning om specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

1. Paragraffen blev indsat ved lov nr. 528 af 28. december 1979.

Der henvises i øvrigt til § 2 a med kommentar.

2. Det fremgår ikke udtrykkeligt af undervisningsministeriets regler om specialundervisning m.v., hvilken myndighed det påhviler at underrette elev og forældre om amtsrådets afgørelse vedrørende specialundervisning i henhold til skolestyrelseslovens § 37.

Efter undervisningsministeriets opfattelse har amtsrådet i medfør af sin beslutningskompetence efter skolestyrelseslovens § 37 ansvaret for, at forældrene modtager underretning om amtsrådets afgørelse. Da det er de kommunale skolemyndigheder, der har den direkte kontakt med forældrene, vil det imidlertid være hensigtsmæssigt at det aftales, at det er de kommunale skolemyndigheder, som underretter forældrene om amtsrådets beslutning. Dette gælder især i de tilfælde, hvor det er de kommunale skolemyndigheder, der skal iværksætte undervisningen. (Undervisningsministeriets skrivelse af 2. februar 1981).

§ 38 ^[1]

Amtsrådet træffer beslutning om indretning af befordringsordninger for andre uddannelsessøgende end elever i folkeskolen. Regler om sådanne befordringsordninger fastsættes af undervisningsministeren [2].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

2. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 302 af 24. juni 1985 om befordringsgodtgørelse til visse grupper af uddannelsessøgende. Udgifterne ved befordring af uddannelsessøgende i henhold til den nævnte bekendtgørelse afholdes af amtskommunen.

§ 39 ^[1]

Amtsrådet godkender ledere og lærere ved fritidsundervisning for voksne.

1. Paragraffen er senest ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986, hvorved den fik sin nuværende affattelse.

Ved den seneste ændring af § 39 og de samtidige ændringer af § 3, stk. 2, og § 5 bortfaldt amtsrådenes beføjelser til at godkende ungdomsskolens prøveforberedende undervisning og specialundervisning samt specialundervisning for voksne. Herefter gælder kun beføjelsen til at godkende ledere og lærere ved fritidsundervisning for voksne. En af et amtsråd meddelt godkendelse er umiddelbart gældende i samtlige kommuner i amtsrådskredsen.

§ 40 ^[1]

Amtsrådet træffer beslutning om oprettelse af skoler og andre undervisningsinstitutioner m.v. under amtskommunen.

Stk. 2 [2]. Det udarbejder en plan for amtskommunens skolevæsen og undervisningsvirksomhed m.v. Planen skal indeholde oplysning om de enkelte skoler og institutioner og deres virksomhed, antallet af leder- og lærerstillinger og disses aflønning samt oplysning om, i hvilket omfang amtskommunen har indgået overenskomst med staten, kommuner, private skoler eller institutioner eller med en anden amtskommune om den specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand, som amtskommunen skal sørge for. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler herom. Planen indsendes til undervisningsministeriet.

Stk. 3 [3]. Det ansætter efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren, ledere og lærere ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen. Med hensyn til afskedigelse af ledere og lærere finder bestemmelserne i § 7, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Tilsynet med amtskommunens skole- og undervisningsvæsen varetages af undervisningsministeren.

1. Ved bestemmelserne i § 40 tillægges der amtsrådet kompetence til at oprette amtskommunale skoler m.v.

Efter den før 1970 gældende lovgivning om folkeskolen og gymnasieskolen var retten og pligten til at oprette og drive kommunale skoler udelukkende en primærkommunal opgave. Baggrunden for de nugældende bestemmelser, hvorefter skole- og undervisningsvirksomhed også kan eller skal varetages af amtskommunen, er den udvikling, der har fundet sted i forbindelse med planlægningen af nye gymnasieskoler og af folkeskolens specialundervisning. Med hensyn til gymnasieundervisning, herunder kursus til højere forberedelseseksamen, og visse former for specialundervisning har der vist sig at være behov for at oprette skoler og undervisningsinstitutioner, der dækker et større område end det, der udgøres af en enkelt eller nogle få kommuner. Dette gælder også efter reformen af den kommunale inddeling i 1970.

For gymnasieskolens vedkommende blev det ved lov nr. 234 af 27. maj 1970 om ændring af lov om gymnasieskoler og studenterkursus fastsat, at der ikke efter 1. august 1970 kunne oprettes nye kommunale gymnasieskoler og studenterkursus uden for København og Frederiksberg, og ved lov nr. 113 af 28. februar 1973 om ændring af samme lov bestemtes det, at de kommunale gymnasier uden for København og Frederiksberg skulle overtages af amtskommunerne fra 1. april 1973. Ved lov nr. 290 af 6. juni 1984 om amtskommuners overtagelse af visse statsskoler og -kursus m.v. har amtskommunerne samt Københavns og Frederiksberg kommuner med virkning fra 1. januar 1986 overtaget alle statens gymnasieskoler og de dertil knyttede kursus til højere forberedelseseksamen – bortset fra Sorø Akademis Skole med tilhørende kostafdeling – samt statens studenterkursus og kursus til højere forberedelseseksamen bortset fra de kursus, der er knyttet til seminarier.

For folkeskolens vedkommende blev det ved § 2, stk. 3, i den tidligere folkeskolelov, som ændret ved lov nr. 235 af 27. maj 1970, fastsat, at specialundervisning kunne indrettes af amtskommunen. Denne bestemmelse tog navnlig sigte på undervisningscentre for svært handicappede elever og observationsskoler, dvs. skoler beregnet for midlertidige ophold for elever med adfærdsvanskeligheder. Bestemmelsen videreførtes uændret i § 20, stk. 5, i lov nr. 313 af 26. juni 1975 om folkeskolen.

Ved lov nr. 302 af 8. juni 1978 om ændring af lov om folkeskolen blev den nævnte bestemmelse ophævet med virkning fra 1. januar 1980, idet det fra samme tidspunkt ved bestemmelser i folkeskolelovens § 19, stk. 2, og § 40 blev pålagt amtskommunerne at sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i amtskommunen, og hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte. Tilsvarende påhviler det amtskommunen at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen. Disse lovæn-

dringer står i forbindelse med ophævelsen af den statslige særforborg og udlægningen af særforborsforanstaltninger til kommuner og amtskommuner.

Det må i denne forbindelse endvidere nævnes, at det i medfør af lov nr. 301 af 8. juni 1978 om specialundervisning for voksne (jfr. nu lovbekendtgørelse nr. 319 af 4. juli 1983) påhviler amtskommunerne – ligeledes med virkning fra 1. januar 1980 – at sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompenserende specialundervisning).

For ungdomsskolens vedkommende er der i lov om fritidsundervisning m.v. § 19 hjemmel for, at en ungdomskostskole kan oprettes af amtskommunen.

Det må endvidere nævnes, at amtskommunerne i medfør af lov nr. 305 af 8. juni 1977 om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m.v. for voksne (jfr. nu lovbekendtgørelse nr. 320 af 4. juli 1983) fra 1. august 1978 har pligt til at oprette og drive kursus med undervisning for voksne til folkeskolens afgangsprøver og udvidede afgangsprøver i visse fag samt undervisning til prøver, der indgår eller kan indgå i højere forberedelseseksamen, og at amtskommunerne i medfør af lov nr. 355 af 4. juni 1986 om undervisning af voksne indvandrere fra 1. august 1986 skal sørge for, at indvandrere over 18 år, der bor i amtskommunen, kan få undervisning, der sigter mod at gøre det muligt for dem at fungere i det danske samfund. Indvandrere under 18 år kan optages, når det ikke anses for muligt eller rimeligt at henvise dem til ungdomsskolen, men i så fald kan udgifterne herved kræves refunderet af den pågældendes bopælskommune.

Det må endelig nævnes, at det i medfør af lov nr. 239 af 12. juni 1975 om amtscentraler for undervisningsmidler påhviler hver amtskommune at oprette en amtscentral for undervisningsmidler.

2. Stk. 2 er ændret ved lov nr. 528 af 28. december 1979 og lov nr. 216 af 23. april 1986.

Den plan, som amtsrådet skal udarbejde for amtskommunens skolevæsen og undervisningsvirksomhed m.v., svarer til skoleplanen og undervisningsplanen i en kommune. Planen skal indeholde oplysning om, hvilke skoler, kursus og institutioner, herunder amtscentraler for undervisningsmidler, der drives af amtskommunen, og om normeringen og klassificeringen af stillinger ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen.

I forbindelse med særforborgens udlægning til kommuner og amtskom-

muner fra 1. januar 1980 fastsattes det ved lov nr. 528 af 28. december 1979, at planen også skal indeholde oplysning om, i hvilket omfang amtskommunen har indgået overenskomst med staten, kommuner, private skoler eller institutioner eller med en anden amtskommune om den specialundervisning og anden specialpædagogiske bistand, som amtskommunen skal sørge for, dvs. vidtgående specialundervisning m.v., jfr. § 37 og folkeskolelovens § 19, stk. 2.

Ved lov nr. 216 af 23. april 1986 blev bestemmelsen i stk. 2, sidste pkt., om, at planen skulle forelægges undervisningsministeren til godkendelse, erstattet af en bestemmelse om, at planen skal indsendes til undervisningsministeriet, jfr. herved stk. 4.

Der er ikke fastsat nærmere regler om planen i henhold til stk. 2, næstsidste pkt. Men undervisningsministeriet har med hjemmel i bl.a. denne bestemmelse fastsat regler i cirkulære af 26. januar 1981 om ledere og lærere ved den vidtgående specialundervisning i folkeskolen og i cirkulære af 1. juli 1986 om leder- og lærerstillinger ved amtskommunale enkeltfagskurser.

3. Stk. 3 er ændret ved lov nr. 173 af 28. april 1971 § 11 og lov nr. 335 af 19. juni 1974, hvorved de tidligere særbestemmelser om kongelig udnævnelse – senere ministerudnævnelse – i visse lederstillinger blev ophævet.

Med hensyn til ansættelse og afskedigelse af ledere og lærere ved amtskommunens skole- og undervisningsvæsen gælder i alt væsentligt samme regler som i kommunerne, men således at amtsrådet er ansættelsesmyndighed med hensyn til alle stillinger, herunder stillinger som amtskonsulent for folkeskolen, amtskonsulent for fritidsundervisning og amtskolepsykolog, jfr. § 50. Ansættelse sker for alle stillingers vedkommende uden indstilling fra anden myndighed.

Undervisningsministeriet har i cirkulære nr. 234 af 24. november 1977, som ændret ved cirkulære nr. 43 af 8. marts 1978 og cirkulære af 16. juni 1981, fastsat nærmere regler om ansættelse og afskedigelse af tjenestemænd m.fl. ved kommunernes og amtskommunernes skole- og undervisningsvæsen, bortset fra gymnasieskolen.

Jfr. endvidere cirkulære af 1. juli 1986 om leder- og lærerstillinger ved amtskommunale enkeltfagskurser §§ 10 og 11.

§ 41 ^[1]

Ved hver amtskommunal gymnasieskole oprettes et skoleråd, der består af:

1. 1 medlem valgt af amtsrådet blandt dets medlemmer. Valget af dette medlem finder sted snarest muligt efter hvert amtsrådsvalg [2].

2. 2 medlemmer valgt for 2 år af og blandt skolens forældre efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren [3]. Bestemmelserne i § 10, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse ved valget af disse medlemmer.

3. Rektor.

4. Formanden for lærerrådet samt yderligere et af dets medlemmer [4].

5. 2 elever valgt af og blandt skolens elever. Ved skoler, hvortil der er knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, skal den ene af disse være elev på dette kursus [5].

6. 1 repræsentant valgt af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere, der er ansat ved skolen [6].

Stk. 2 [7]. Pligt til at modtage valg efter stk. 1, nr. 1 og 2, har personer, der har bopæl i amtskommunen. Bestemmelserne i § 14, stk. 2 og 3, § 15, stk. 1 og stk. 3–6, og § 18 finder tilsvarende anvendelse for de i stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte medlemmer. Afgørelser efter § 14, stk. 3, og § 15, stk. 1 og 6, træffes af amtsrådet.

Stk. 3. De i stk. 1, nr. 4–6, nævnte medlemmer vælges for et skoleår ad gangen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder [8].

Stk. 4 [9]. Skolerådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Det afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne. I øvrigt finder bestemmelserne i § 16, stk. 4–5, og § 17 tilsvarende anvendelse på skoleråd ved amtskommunale gymnasieskoler.

Stk. 5. Udgifterne ved skolerådets virksomhed afholdes af amtskommunen.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977 og lov nr. 216 af 23. april 1986.

I det lovforslag, der ligger til grund for den gældende bestemmelse, var det i overensstemmelse med indstillingen i lovrevisionsudvalgets betænkning nr. 822/1977 s. 64 ff. foreslået, at amtsrådet fortsat skulle være repræsenteret med 3 af sine medlemmer i styrelsesorganet ved en amtskommunal gymnasieskole, og at den hidtidige forældrerepræsentation skulle bortfalde. Under lovforslagets behandling i folketinget blev bestemmelsen imidlertid ændret, således at amtsrådets repræsentation er reduceret til 1 medlem, medens der fortsat skal være 2 forældrevalgte repræsentanter. Under hensyn til, at det nye styrelsesorgan i øvrigt består af skolens rektor, 2 lærerrepræsentanter, 2 elevrepræsentanter samt 1 repræsentant for skolens tekniske og administrative personale, der alle har stemmeret, og således i sin sammensætning adskiller sig væsentligt fra skolenævnene i folkeskolen, har det fået benævnelsen »skoleråd«.

2. Det medlem, som amtsrådet skal udpege til skolerådet, vælges efter reglerne i lov om kommunernes styrelse på amtsrådets konstituerende møde eller snarest muligt derefter, jfr. § 17, stk. 2 og 3, i den nævnte lov. Valget gælder for amtsrådets valgperiode. Dersom amtsrådet skal udpege medlemmer til to eller flere skoleråd, bør valget foretages under ét som forholdstalsvalg efter reglerne i den kommunale styrelseslovs § 25, stk. 1, jfr. § 24, stk. 3.

3. Disse regler er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 kapitel 4.

Ifølge § 16, stk. 2, nr. 2, i den nævnte bekendtgørelse skal amtsrådet på sit konstituerende møde for hver skole udpege en valgbestyrelse, der består af rektor og et amtsrådsmedlem med sidstnævnte som formand. Valgbestyrelsen forestår valg af de forældrevalgte medlemmer. Bestemmelserne i lovens § 10, stk. 2 og 3, om valg af skolenævnsmember finder tilsvarende anvendelse ved valget af disse medlemmer, jfr. noter til disse bestemmelser. Af hensyn til optagelsen af nye elever i 1. gymnasieklasse skal valget dog finde sted ved begyndelsen af et skoleår, og det skal være afsluttet senest 30. september. Medens valget af skolenævnsmember gælder for en kommunal valgperiode (med en vis tidsmæssig forskydning af funktionen), gælder valget af forældrerepræsentanter til skolerådet for 2 år.

Ved skoler, hvortil der er knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, er forældre til elever på dette kursus valgberettigede og valgbare efter samme regler som forældre til elever i gymnasieklasser.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 8. oktober 1980 udtalt, at det påhviler amtsrådet at sørge for, at skolerådets medlemmer vælges i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelsens § 16. Såfremt det ikke har vist sig muligt at vælge 2 forældrerepræsentanter til skolerådet inden udgangen af september måned, jfr. bekendtgørelsens § 16, stk. 2, nr. 2, bør amtsrådet snarest muligt træffe foranstaltning til, at disse medlemmer af skolerådet vælges efter reglerne i bekendtgørelsen. Indtil nyvalg af forældrerepræsentanter har fundet sted, vil ministeriet efter omstændighederne kunne godkende, at de hidtidige forældrerepræsentanter fungerer som medlemmer af skolerådet.

4. Valg af dette medlem foretages samtidig med lærerrådets valg af formand, dvs. ved begyndelsen af et skoleår. Samtidig foretages valg af stedfortrædere for henholdsvis formanden og det nævnte lærerrådsmedlem. Valgene gælder for et skoleår, jfr. stk. 3 samt bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 16, stk. 2, nr. 3.

5. Disse medlemmer vælges af og blandt en valgforsamling, der består af alle skolens elever. Valget foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, såfremt dette forlanges af nogen af de valgberettigede. Er der til skolen knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, vælges den ene af elevrepræsentanterne dog af og blandt en valgforsamling, der består af eleverne på dette kursus, og der er i så fald tale om to forskellige enkeltmandsvalg, der må afgøres som flertalsvalg. Samtidig med valg af medlemmer foretages valg af stedfortrædere for disse. Valgene, der forestås af skolens rektor, foretages straks ved begyndelsen af et skoleår og gælder for dette skoleår, jfr. stk. 3 samt bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 16, stk. 2, nr. 4.

6. Dette medlem vælges af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere, der er ansat ved skolen. Samtidig med valg af medlem vælges en stedfortræder for den pågældende. Valgene, der forestås af rektor, foretages straks ved begyndelsen af et skoleår og gælder for dette skoleår, jfr. stk. 3 samt bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 16, stk. 2, nr. 5.

7. Personer, der ikke har bopæl i amtskommunen, kan være valgberettigede og valgbare som forældre i henhold til stk. 1, nr. 2, men har ikke pligt til at modtage valg. Henvisningen til de i stk. 2, 2. pkt., nævnte bestemmelser gælder kun de folkevalgte medlemmer af skolerådet, dvs. det af amtsrådet valgte medlem og forældrerepræsentanterne. Der henvises i øvrigt til kommentarerne til disse bestemmelser.

8. Stedfortræderne for de i stk. 1, nr. 4–6, nævnte medlemmer kan indtræde i skolerådet, når vedkommende medlem har lovligt forfald. Den i § 15, stk. 5, fastsatte 1 måneds-regel gælder således ikke for disse medlemmer og deres stedfortrædere.

9. Der henvises til kommentarerne til § 16 og § 17.

§ 42 ^[1]

Skolerådet formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af elevens situation i skolen [2].

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen [3].

Stk. 3. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan [4].

Stk. 4. Det kan stille forslag til amtsrådet om tilvejebringelse og forbedring af skolelokalerne samt om disses forsyning med materiel og inventar [5].

Stk. 5. Det medvirker ved behandlingen af amtskommunale skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 36, stk. 3 [6].

Stk. 6 [7]. Det kan fremsætte forslag til den del af amtskommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolerådet skal amtsrådet lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af amtsrådet fastsatte retningslinjer. Skolerådet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 7. Det udfærdiger ordensregler for skolen [8].

Stk. 8. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles i skolerådet, hvis den pågældende elev er indforstået hermed [9].

Stk. 9. Skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til amtsrådet om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af amtsrådet.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977, hvorved den fik sin nuværende affattelse, jfr. note 1 til § 41. Stk. 5 er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986 som følge af den samtidige ændring af § 36.

Skolerådet overtager de fleste af skolenævnets opgaver ved en amtskommunal gymnasieskole. Under hensyn til skolerådets sammensætning med blandt andet personale- og elevrepræsentanter skal det dog ikke have tilsyn med skolen eller være ankeinstans i sager om henvisning af elever til specialundervisning, jfr. den tidligere gældende lovs § 42, stk. 1, sammenholdt med henholdsvis § 27, stk. 1 og stk. 2. Skolerådet skal heller ikke afgive udtalelse i sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år, jfr. den tidligere lovs § 42, stk. 1, sammenholdt med § 27, stk. 3, 2. pkt. Endelig skal skolerådet ikke afgive indstilling om ansættelse af leder og lærere ved skolen, jfr. den tidligere lovs § 42, stk. 6 (se i denne forbindelse note 3 til § 40).

2. Jfr. § 27, stk. 4, om skolenævnets tilsvarende opgave ved en folkeskole.

3. Jfr. § 27, stk. 3, 1. pkt., om skolenævnets tilsvarende opgave.

4. Jfr. § 27, stk. 5, om skolenævnets tilsvarende opgave. Skolerådet skal ikke – som skolenævnet ved en folkeskole – godkende arbejdets fordeling mellem lærerne, idet denne opgave ved en gymnasieskole varetages af skolens rektor under tilsyn af undervisningsministeriets direktorat for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen, jfr. lov om gymnasieskoler og studenterkursus § 20, stk. 1 (lovbekendtgørelse nr. 510 af 3. oktober 1984).

5. Jfr. § 27, stk. 7, om skolenævnets tilsvarende beføjelse.

6. Jfr. § 27, stk. 8, om skolenævnets tilsvarende opgave. Der er ikke fastsat regler om behandlingen af amtskommunale gymnasieskolebyggesager i henhold til § 36, stk. 3.

7. Jfr. § 27, stk. 9, om skolenævnets tilsvarende beføjelser med hensyn til en folkeskoles budget.

8. Jfr. § 27, stk. 10, om skolenævnets tilsvarende opgave. Ved en gymnasieskole udarbejder det med hjemmel i § 78, stk. 2, oprettede fællesudvalg forslag til skolens ordensregler og fremsender dette til skolerådet til godkendelse, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 § 14, stk. 3.

9. En tilsvarende bestemmelse gælder for fællesudvalgets vedkommende, jfr. bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 § 14, stk. 4, sidste pkt.

§ 43 ^[1]

Amtsrådet fastsætter lønningsancienniteten for ledere og lærere, der er ansat ved det kommunale skolevæsen og andre kommunale undervisningsinstitutioner, herunder ungdomsskoler og ungdomskostskoler, i amtsråds kredsen, efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren [2].

1. Amtsrådet fastsætter også lønanciennitet for ledere og lærere ved amtskommunale skoler og andre amtskommunale undervisningsinstitutioner, f.eks. amtscentraler for undervisningsmidler.

2. Jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 236 af 16. december 1975 om lønanciennitet for folkeskolens tjenestemænd samt undervisningsministeriets vejledning nr. 241 af 18. december 1975 om fastsættelse af lønanciennitet for folkeskolens tjenestemænd.

§ 44 ^[1]

(Ophævet).

1. Paragraffen er ophævet ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 i forbindelse med den samtidige ophævelse af den lovmæssige forpligtelse til at udfærdige instrukser for ledende stillinger inden for skole- og undervisningsvæsen. Der henvises i øvrigt til note 6 til § 22.

§ 45 ^[1]

Statens tilskud til kommunernes skolevæsen, den i lov om fritidsundervisning m.v. omhandlede virksomhed samt til amtskommunens skole- og undervisningsvæsen udbetales gennem amtsrådet.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om udbetaling af tilskud efter stk. 1. Undervisningsministeren kan endvidere bestemme, at statens tilskud til anden undervisningsvirksomhed udbetales gennem amtsrådet.

1. De af staten ydede procenttilskud til kommunernes og amtskommunernes udgifter til folkeskolen, ungdomsskolen og gymnasieskolen bortfaldt med virkning fra 1. april 1975 i forbindelse med indførelsen af tilskud efter objektive udgiftskriterier til kommuner og amtskommuner fra det nævnte tidspunkt, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 8 af 22. januar 1975 om ændringer i byrdefordelingen pr. 1. april 1975 inden for undervisningsområdet.

Det af staten ydede procenttilskud til godkendte ungdomsklubber er bortfaldet med virkning fra 1. januar 1987, jfr. lov nr. 273 af 6. juni 1985 om ændring af lov om fritidsundervisning m.v.

Paragraffens stk. 3 er ophævet ved lov nr. 216 af 23. april 1986.

§ 46 ^[1]

(Ophævet).

1. Paragraffen er ophævet ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Udbetaling af statsstøtte til elever på folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler sker gennem undervisningsministeriets direktorat for folkeoplysning, frie grundskoler m.v., jfr. § 8 i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 222 af 30. april 1986 om støtte til elever på folkehøjskoler, landbrugsskoler, husholdningsskoler og efterskoler.

§ 47 ^[1]

Sager vedrørende det kommunale skolevæsen og fritidsundervisningen m.v., der forelægges undervisningsministeren, indsendes gennem amtsrådet, der kan afgive en udtalelse i sagen. Rådet skal endvidere afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges det af undervisningsministeren.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Ved bestemmelsen i 1. pkt. angives »den tjenstlige vej« ved indsendelse af sager fra de kommunale skolemyndigheder til undervisningsministeriet.

Efter bestemmelsens nuværende formulering er amtsrådet ikke forpligtet til at afgive en udtalelse i alle sager, der af de kommunale skolemyndigheder indsendes gennem amtsrådet til undervisningsministeriet. En påtegning fra amtskommunens undervisnings- og kulturforvaltning om, at sagen fremsendes til ministeriet, vil være tilstrækkelig.

§ 48 ^[1]

(Ophævet).

1. Bestemmelserne i § 48 og § 81 om bevilling af tilskud fra amtskommunen og staten til foranstaltninger til fremme af skolevæsenet, fritidsundervisningen m.v. eller anden undervisningsvirksomhed i amtsrådskredsen er ophævet ved lov nr. 216 af 23. april 1986.

§ 49 ^[1]

Amtsrådet sørger for, at der på grundlag af indberetninger fra kommunalbestyrelserne tilvejebringes de oplysninger om skolevæsenet og fritidsundervisning m.v., som er nødvendige for amtsrådets og undervisningsministeriets budgetterings- og planlægningsopgaver m.v. § 34, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Amtsrådet tilvejebringer tilsvarende oplysninger om amtskommunens skole- og undervisningsvirksomhed.

Stk. 2 [2]. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilvejebringelsen af de nævnte oplysninger.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Ved ændringsloven blev de hidtidige bestemmelser i §§ 33 og 49 om udarbejdelse og indsendelse af årsberetninger om skole- og undervisnings-

væsenet i de enkelte kommuner og amtskommuner ophævet, idet disse beretningers betydning som basismateriale for sagsbehandling i undervisningsministeriet var bortfaldet, efter at ministeriet havde udbygget og systematiseret udarbejdelsen af statistiske oplysninger om de forskellige skoleformer.

Grundlaget for udarbejdelsen af et sådant statistisk materiale er de oplysninger, som indhentes dels fra eksisterende edb-systemers registreringer, dels ved udsendelse af blanketsystemer til udfyldning af de kommunale og amtskommunale skolemyndigheder. Disse oplysninger er nødvendige, for at undervisningsministeriet kan opfylde de krav, der stilles om økonomiske beregninger over blandt andet virkninger af påtænkte ændringer inden for såvel undervisningen som lærernes tjenesteforhold. Oplysningerne danner endvidere grundlag for det årlige budgetteringsarbejde og for udarbejdelsen af de prognoser, som lægges til grund for planlægningen. Amtskommunerne har et tilsvarende behov for statistiske oplysninger, og der er derfor i § 49 fastsat en pligt for såvel kommuner som amtskommuner til at tilvejebringe og videregive de omhandlede oplysninger.

2. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 293 af 20. maj 1976 om pensions- og statistikregister for folkeskolen og gymnasieskolerne m.v., som ændret ved bekendtgørelse nr. 370 af 21. juli 1978.

Ifølge den nævnte bekendtgørelse er der efter forhandling med Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening oprettet et pensions- og statistikregister for folkeskolen og gymnasieskolerne m.v. Registret har til opgave at koordinere og registrere indsamlingen af de i § 49, stk. 1, nævnte oplysninger fra kommuner og amtskommuner samt oplysninger vedrørende pensionsberegning. Registret skal indeholde de oplysninger om de enkelte lærere, som kræves til beregning af aktuel og eventuel pension til tjenestemænd. Endvidere skal i registret optages oplysninger, som skal anvendes til lønforhandlinger og til planlægningen inden for uddannelsesområdet, og som praktisk indsamles sammen med pensionsoplysningerne.

Der er truffet beslutning om, at registrets statistikdel nedlægges fra og med skoleåret 1987/88 på samtlige skoleområder.

KAPITEL 5

Amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen

§ 50 ^[1]

For hver amtsrådsreds ansætter amtsrådet en amtskonsulent for folkeskolen, en amtskonsulent for fritidsundervisning og en amtsskolepsykolog. Hvor særlige forhold taler derfor, kan undervisningsministeren tillade, at bestemmelsen i 1. pkt. fraviges.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Den i kapitel 5 omhandlede amtskonsulentordning er i hovedsagen en videreførelse af den før 1. april 1970 efter den dagældende lovgivning eksisterende konsulentordning i tilknytning til amtsskoleinspektioner og amtsundervisningsnævne. Under hensyn til de meget betydelige forskelligheder i amtskommunernes størrelse og struktur er der ved ændringsloven ved bestemmelsen i 2. pkt. åbnet mulighed for at tillade afvigelser fra hovedreglen i 1. pkt. Ved godkendelse af særlige ordninger, der kan være midlertidige, i henhold til dispensationsbestemmelsen må det sikres, at den nødvendige kvalificerede arbejdskraft kan stilles til rådighed i særlige situationer ved gennemførelse af ny lovgivning eller administrative bestemmelser inden for det pågældende undervisningsområde.

Stillingerne som amtskonsulent og amtsskolepsykolog besættes af amtsrådet uden forudgående indstilling fra nogen anden myndighed, jfr. note 3 til § 40.

§ 51 ^[1]

Amtskonsulenten for folkeskolen er amtsrådets pædagogiske rådgiver i spørgsmål vedrørende folkeskolen. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for folkeskolen.

Stk. 2. Amtskonsulenten for folkeskolen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende for de i amtsrådsredsen værende folkeskoler og de i forbindelse hermed stående institutioner.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 og lov nr. 216 af 23. april 1986.

Efter ophævelsen af den tidligere bestemmelse i § 37, hvorved amtsrådets godkendelse af skoleplaner og undervisningsplaner bortfaldt, har amtskonsulentens funktion som pædagogisk rådgiver for amtsrådet i sager vedrørende folkeskolen navnlig relation til amtsrådets vejledningsvirksomhed i henhold til lovens § 34.

Amtskonsulentens funktion som pædagogisk vejleder og rådgiver for de enkelte folkeskoler i henhold til stk. 2 har hovedsagelig betydning for de mindre kommuner i amtsrådskredsen, f.eks. i forbindelse med gennemførelse af ny lovgivning m.v. og forberedelse af sager vedrørende skolebyggeri.

§ 52 ^[1]

Amtskonsulenten for fritidsundervisning er amtsrådets pædagogiske rådgiver med hensyn til al virksomhed, der etableres i henhold til kapitel I–IV i lov om fritidsundervisning m.v. Rådet skal indhente udtalelse fra ham i alle sager, der er af væsentlig betydning for den i loven omhandlede virksomhed.

Stk. 2. Amtskonsulenten for fritidsundervisning er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende for de i amtsrådskredsen etablerede ungdomsskoler, ungdomskostskoler og ungdomsklubber samt for øvrige fritidsforanstaltninger i henhold til lovens kapitel I–IV.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

Amtskonsulentens funktion som pædagogisk rådgiver for amtsrådet med hensyn til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. har navnlig relation til amtsrådets behandling af de i skolestyrelseslovens § 39 nævnte sager samt til amtsrådets vejledningsvirksomhed i henhold til § 34.

Amtskonsulentens funktion som pædagogisk vejleder og rådgiver i henhold til stk. 2 har hovedsagelig betydning for de mindre kommuner i amtsrådskredsen, f.eks. i forbindelse med gennemførelse af ny lovgivning m.v. og forberedelse af sager vedrørende skolebyggeri.

§ 53 ^[1]

Amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning virker i fællesskab for en koordinering mellem folkeskolens undervisning for elever i 8.–10. skoleår og ungdomsundervisningen i amtsrådskredsen.

1. I medfør af den tidligere instruks for amtsskolekonsulenterne af 3. april 1965 (nr. 69) § 6 påhvilede det amtsskolekonsulenten, der var medlem af det i henhold til fritidsundervisningslovens § 76 oprettede amts-ungdomsnævn, at virke for en koordinering mellem folkeskolens undervisning for elever over den undervisningspligtige alder og ungdomsundervisningen i amtsråds kredsen.

Bestemmelsen i § 53, der tilsigter en videreførelse af den tidligere ordning, vil bl.a. kunne få praktisk betydning efter den nugældende folkeskolelov. Efter den nævnte lovs § 33, stk. 2, kan undervisningspligten efter det 7. klassetrin helt eller delvis opfyldes ved deltagelse i kurser på en godkendt efterskole eller husholdningsskole eller på en ungdomskostskole, og efter § 33, stk. 3, kan undervisningspligten efter det 7. klassetrin endvidere opfyldes ved deltagelse i heltidsundervisning i den kommunale ungdomsskole i henhold til lov om fritidsundervisning m.v.

§ 54 ^[1]

Amtsskolepsykologen bistår amtsrådet, amtskonsulenten for folkeskolen og amtskonsulenten for fritidsundervisning i pædagogiske og uddannelsesmæssige spørgsmål, der kræver særlig psykologisk indsigt.

Stk. 2. Amtsskolepsykologen er efter amtsrådets nærmere bestemmelse vejledende og rådgivende i skolepsykologiske spørgsmål og ved tilrettelæggelse af specialundervisning for de i amtsråds kredsen værende skoler og undervisningsinstitutioner, herunder statslige og private skoler og undervisningsinstitutioner.

1. Efter den tidligere ordning havde konsulenten for specialundervisningen i et amt dels rådgivende funktioner i forhold til skoledirektionen og amtsskolekonsulenten, dels rådgivende og udførende funktioner i forhold til skolerne i amtsråds kredsen, idet han foretog skolepsykologiske undersøgelser og bistod de enkelte skoler med tilrettelæggelse af specialundervisning.

Amtsskolepsykologen har udelukkende rådgivende funktioner såvel i forhold til amtsrådet og amtskonsulenterne som i forhold til de enkelte skoler og undervisningsinstitutioner i amtsråds kredsen, men i sidstnævnte henseende er hans embedsområde blevet udvidet, således at det nu omfatter ikke blot kommunale og amtskommunale, men også statslige og private skoler og undervisningsinstitutioner, jfr. § 59 med noter.

§ 55 ^[1]

Amtsrådet kan antage fornøden faglig medhjælp for amtskonsulenterne og amtsskolepsykologen [2].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986.
2. Jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 70 af 24. april 1978 om normering af tjenestemandstillinger m.v. i folkeskolen §§ 25 og 27, som ændret ved cirkulære af 18. november 1986, vedrørende normering af stillinger som medhjælp for henholdsvis amtskonsulenten for folkeskolen og amtsskolepsykologen.

§ 56 ^[1]

(Ophævet).

1. Bestemmelserne i § 56 om amtsrådets forpligtelse til at udfærdige instrukser for amtskonsulenternes og amtsskolepsykologens virksomhed er ophævet ved lov nr. 216 af 23. april 1986.

Amtsrådene vil dog fortsat kunne udfærdige sådanne instrukser, men i så fald skal disse ikke forelægges undervisningsministeriet til godkendelse.

KAPITEL 6

Lederne og de kollegiale råd

Lederne

§ 57 ^[1]

Ved hver selvstændig kommunal eller amtskommunal skole eller anden undervisningsinstitution med flere fast ansatte lærere ansættes en leder.

Stk. 2. Lederen af en folkeskole benævnes førstelærer eller skoleinspektør. Lederen af en gymnasieskole og et kursus til højere forberedelseseksamen benævnes rektor. Lederen af en kommunal ungdomsskole benævnes ungdomsskoleinspektør. Lederen af en ungdomskostskole benævnes ungdomsskoleforstander [2].

Stk. 3. Lederen har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af vedkommende skoles eller institutions virksomhed [3].

1. Bestemmelserne i § 57 omfatter både kommunale og amtskommunale skoler og undervisningsinstitutioner, herunder ungdomsskoler, ungdomskostskoler og amtskommunale kursus.

Om begrebet »selvstændig skole« henvises til note 3 til § 10.

2. Ved et amtskommunalt enkeltfagskursus forestås undervisningen af en forstander, jfr. § 7, stk. 1, i lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m.v. for voksne (lovbekendtgørelse nr. 320 af 4. juli 1983). Ved enkeltfagskursus med undervisning til højere forberedelseseksamen tilforordnes i 5 år en rektor til bistand for en nyudnævnt forstander, såfremt denne ikke opfylder betingelserne for at være rektor for et kursus til højere forberedelseseksamen, jfr. den nævnte lovs § 7, stk. 2.

3. I medfør af stk. 3 påhviler det lederen af en skole at sørge for overholdelsen af skolens orden, og han må endvidere påse, at skolens undervisning gennemføres i overensstemmelse med undervisningsplanen.

Lederen af en folkeskole må udøve sine ledelsesfunktioner i nøje samarbejde med skolenævnet, der fører tilsyn med skolen, jfr. § 27, stk. 1, med note 1, og med lærerpersonalet. Ifølge undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 6, stk. 1, nr. 2, skal lærerrådets indstilling til skolenævnet om arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan afgives på grundlag af forslag, der er udarbej-

det af skolens leder eller på dennes foranledning, jfr. herom § 27, stk. 5, og § 62, stk. 2, nr. 2, med kommentarer.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 9. juni 1986 bl.a. udtalt, at skolens leder for at kunne udføre sin ledelsesopgave kan indkalde samtlige lærere eller en eller flere lærere til møder efter behov (lærermøder). Denne mødevirksomhed indgår i lærernes tjenestetid på samme måde som f.eks. lærerrådsmøder, og de indkaldte lærere har således pligt til at deltage, medmindre der foreligger lovligt forfald. Det er skolens leder, der afgør, med hvilket varsel og hvornår disse møder skal finde sted. Der er således intet til hinder for, at de ligger før eller i forlængelse af et lærerrådsmøde.

§ 58^[1]

En af skolelederne i kommunen ansættes som ledende skoleinspektør. Denne leder bistår skolekommissionen ved udøvelsen af dens tilsyn [2]. Kommunalbestyrelsen kan endvidere pålægge ham at varetage en del af sine funktioner i forhold til skolevæsenet og anden undervisningsvirksomhed i kommunen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der i stedet for en ledende skoleinspektør ansættes en skoledirektør til at varetage de i stk. 1 nævnte funktioner [3].

1. Paragraffens stk. 1 er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977 som følge af fritidskommissionens bortfald, jfr. note 1 til § 9. Stk. 2 er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986.

Stillingsbetegnelsen »ledende skoleinspektør« har afløst den tidligere anvendte betegnelse »stadsskoleinspektør«. Efter den nugældende ordning skal der ansættes en ledende skoleinspektør i kommuner, som har mere end én selvstændig skole, og hvor der ikke er normeret en stilling som skoledirektør, jfr. § 58, stk. 2, og undervisningsministeriets cirkulære nr. 70 af 24. april 1978 om normering af tjenstemandsstillinger m.v. i folkeskolen § 18. Skoleledere omfatter såvel førstelærere og skoleinspektører som ungdomsskoleinspektører, men det er en forudsætning, at den pågældende er ansat i en på kommunens skoleplan normeret tjenstemandsstilling som skoleleder eller senest samtidig med ansættelsen som ledende skoleinspektør ansættes i en sådan skolelederstilling.

Stillingen som ledende skoleinspektør besættes i øvrigt efter sædvanligt opslag.

2. Bestemmelsen i § 58, stk. 1, 2. pkt., må sammenholdes med bestem-

melsen i § 12, stk. 1, 1. pkt., hvorefter skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager uden stemmeret i skolekommissionens møder.

3. Efter den ved lov nr. 216 af 23. april 1986 foretagne ændring af § 58, stk. 2, stilles kommunerne – uanset indbyggertal eller elevtal – frit i valget mellem ansættelse af en ledende skoleinspektør efter § 58, stk. 1, eller ansættelse af en skoledirektør efter § 58, stk. 2, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 70 af 24. april 1978 om normering af tjenestemandsstillinger m.v. i folkeskolen § 20 som ændret ved cirkulære af 11. juni 1986 samt undervisningsministeriets cirkulære nr. 61 af 11. juni 1986 om ændring af skolestyrelsesloven, afsnit 10 b.

I kommuner, hvor der er normeret en stilling som skoledirektør, fungerer skoledirektøren normalt som forvaltningschef for kommunens skole- og undervisningsforvaltning, jfr. § 58, stk. 1, 3. pkt.

§ 59^[1]

Til at forestå det skolepsykologiske undersøgelses- og rådgivningsarbejde samt tilrettelæggelsen af specialundervisningen ved kommunale, statslige og private skoler og andre undervisningsinstitutioner i en eller flere kommuner kan der under amtsrådet eller i en større kommune ansættes en ledende skolepsykolog.

Stk. 2. Den ledende skolepsykolog udøver sin virksomhed under ansvar over for skolekommissionen i den eller de kommuner, hvortil han ifølge sit ansættelsesforhold er knyttet [2]. For de statslige og private skoler og undervisningsinstitutioners vedkommende udøver han sin virksomhed efter aftale med lederne af de pågældende skoler og institutioner.

1. Paragraffens stk. 2 er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977 som følge af fritidskommissionens bortfald, jfr. note 1 til § 9. Stk. 1 er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986.

Betegnelsen »ledende skolepsykolog« er den legale stillingsbetegnelse for lederen af et skolepsykologisk kontor, hvortil der endvidere kan knyttes assisterende skolepsykologer, skolekonsulenter, kliniske psykologer m.fl.

Et skolepsykologisk kontor kan etableres i en større kommune eller for flere kommuner, f.eks. ved en betalingsoverenskomst mellem de deltagende kommuner eller som et kommunalt fællesskab i henhold til den kommunale styrelseslovs § 60, eller under en amtskommune, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 70 af 24. april 1978 om normering af tje-

nestemandsstillinger m.v. i folkeskolen § 17 som ændret ved cirkulære af 11. juni 1986, sammenholdt med §§ 21 og 22.

Et skolepsykologisk kontor skal efter § 59 kunne betjene ikke blot alle kommunale og amtskommunale skoler og anden undervisningsvirksomhed, der er omfattet af skolestyrelseslovens bestemmelser. Bestemmelsen omfatter også statsskoler, der svarer til de af skolestyrelsesloven omfattede skoler – efter amtskommunernes overtagelse af de tidligere statsgymnasier har denne del af bestemmelsen kun ringe praktisk betydning – og private skoler og undervisningsinstitutioner eller -virksomhed på tilsvarende niveau, f.eks. friskoler og private grundskoler, private ungdomsskoler og efterskoler, private gymnasier samt voksenundervisning, der etableres af oplysningsforbundene i henhold til lov om fritidsundervisning m.v.

I den skoleplan, hvori de til det skolepsykologiske kontor knyttede stillinger er normeret og området for dets virksomhed er fastsat, bør det tilføjede anføres, hvilke statslige og private skoler det pågældende skolepsykologiske kontor betjener. (Undervisningsministeriets skrivelse af 11. oktober 1972).

Er der på skoleplanen optaget bestemmelse om, at elever ved statsskoler, amtskommunale eller private skoler er inddraget under en kommunes skolepsykologiske rådgivningsvirksomhed, kan disse elever medregnes i klassificeringsgrundlaget ved denne virksomhed efter undervisningsministeriets bestemmelse i det enkelte tilfælde, jfr. undervisningsministeriets cirkulære af 22. marts 1984 om klassificering af tjenestemandsstillinger i folkeskolen § 18, stk. 2.

Skolestyrelsesloven indeholder ikke regler om betaling eller refusion af udgifterne ved skolepsykologisk bistand til elever fra statslige eller private skoler, som betjenes af et skolepsykologisk kontor. I lovebekendtgørelse nr. 677 af 3. oktober 1986 om friskoler og private grundskoler m.v. er det for disse skoler i § 3, stk. 3, fastsat, at skolekommunen, dvs. den kommune, hvori skolen ligger, skal yde vederlagsfri skolepsykologisk bistand på samme måde som for eleverne i kommunens skoler. For de statslige skolars vedkommende må eventuel betaling for ydet bistand fastsættes ved aftale mellem vedkommende kommune, kommunale fællesskab eller amtskommune og skolen (staten), jfr. i denne forbindelse § 59, stk. 2, 2. pkt.

Særforsorgens skoler og institutioner var ikke tidligere omfattet af skolestyrelseslovens bestemmelser om skolepsykologisk bistand. I forbindelse med ophævelsen af den statslige særforsorg og udlægningen af særforsorgsforanstaltninger til kommuner og amtskommuner med virkning

fra den 1. januar 1980, jfr. note 1 til § 40, blev det elevklientel, der tidligere hørte under særfor sorgen, omfattet af bestemmelserne i § 59.

2. Bestemmelsen i § 59, stk. 2, 1. pkt., må ses i sammenhæng med, at den ledende skolepsykolog efter paragraffens stk. 1 kan have tjenstlig tilknytning til en eller flere kommuner.

De kollegiale råd

§ 60^[1]

Ved hver kommunal eller amtskommunal folkeskole med mere end to fast ansatte lærere dannes et lærerråd, der består af lederen, viceskoleinspektører, tjenestemandsansatte lærere, herunder skolepsykologer og skolekonsulenter, der har faste undervisningstimer ved skolen, timelærere, faglærere, årsvikarer samt ledere af børnehaveklasser. For lærere, der har faste undervisningstimer ved mere end én skole, fastsætter undervisningsministeren regler om medlemskab af lærerråd [2].

Stk. 2. Ved hver kommunal eller amtskommunal gymnasieskole består lærerrådet af rektor og de ved skolen fast ansatte lærere [3].

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter regler om, i hvilket omfang personer, der i øvrigt varetager undervisning eller andre pædagogiske arbejdsopgaver ved en skole, er medlemmer af skolens lærerråd [4].

Stk. 4. Ved skoler med kun én eller to fast ansatte lærere træder hver af disse i lærerrådets sted.

Stk. 5. I kommuner med mere end én kommunal skole vælges et fælleslærerråd, der består af 1 skoleleder, 1 viceskoleinspektør samt 1 lærerrepræsentant for hver af kommunens skoler, dog mindst 7 lærerrepræsentanter [5]. Lærerrådet ved den skole, hvor fælleslærerrådsformanden gør tjeneste, kan vælge yderligere 1 medlem til fælleslærerrådet, såfremt det kun har 1 repræsentant i dette [6].

Stk. 6. Valget gælder for ét år og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren [7]. Fælleslærerrådet tiltrædes af den ledende skolepsykolog i kommuner, hvor en sådan findes [8].

Stk. 7. Lærerrådet og fælleslærerrådet vælger selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden [9]. Lærerrådet og fælleslærerrådet kan nedsætte forretningsudvalg [10], der afgiver erklæring på rådets vegne efter regler fastsat i forretningsordenen.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 (stk. 1 og 3) og lov nr. 216 af 23. april 1986 (stk. 1).

Ved ændringsloven af 19. juni 1974 skete en udvidelse af den kreds af medarbejdere ved skolen, der er medlemmer af lærerrådet, idet medlemskredsen herefter også omfatter faglærere og årsvikarer, der ansættes for et skoleår ad gangen. Foruden de i stk. 1 nævnte medarbejdere er som hidtil også faste vikarer og vakancevikarer (dvs. ikke-tjenestemandsansatte ledere af børnehaveklasser) medlemmer af lærerrådet, og endvidere er ungdomsskoleinspektører, der har faste undervisningstimer ved skolen, medlemmer, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 om lærerråd og fælleslærerråd uden for København § 1, stk. 1.

Månedslønnede vikarer er ikke medlemmer af lærerrådet. (Undervisningsministeriets skrivelse af 4. november 1981).

2. Bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 1, sidste pkt., der blev indføjet ved ændringsloven af 23. april 1986, tager sigte på f.eks. tale-hørelærere, faste vikarer og faglærere, der ofte har faste undervisningstimer ved flere skoler, samt lærere, der må tillægges undervisningstimer ved flere skoler for at kunne opnå fuldt timetal. Efter bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., er de pågældende lærere medlemmer af lærerrådene ved de skoler, hvor de har faste undervisningstimer.

Hovedsigtet med bemyndigelsesbestemmelsen er, at en lærer normalt kun skal deltage i lærerrådsarbejdet ved én skole, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 61 af 11. juni 1986 om ændring af skolestyrelsesloven, afsnit 8. Jfr. endvidere bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 1, stk. 4, hvorefter lærere, der har faste undervisningstimer ved mere end én skole, er medlemmer af lærerrådet ved den skole, hvor de har flest timer i det pågældende skoleår.

3. Lærerrådet ved en kommunal eller amtskommunal gymnasieskole (uden for København) består af rektor, lærere ansat som tjenestemænd eller på overenskomst, herunder lærere ansat i kvotastilling eller i kombinationsstilling samt timelærere og årsvikarer, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 om lærerråd, lærerforsamlinger og fællesudvalg ved de amtskommunale og kommunale gymnasieskoler § 2, stk. 1. Hjemmelen til denne udvidelse af medlemskredsen er bemyndigelsesbestemmelsen i § 60, stk. 3, hvortil bekendtgørelsen henviser. Bekendtgørelsen er optaget som bilag til lovkommentaren, jfr. s. 270.

4. Bemyndigelsesbestemmelsen i stk. 3 tager navnlig sigte på at udvide medlemskredsen til også at omfatte pædagogisk personale, der varetager andre opgaver end egentlig undervisning, jfr. bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 1, stk. 2, hvorefter fast ansatte fritidspædagoger og socialpædagoger er medlemmer af lærerrådet ved observationsskoler og hel-dagsskoler.

Der henvises endvidere til note 3 om lærerrådet ved en kommunal eller amtskommunal gymnasieskole.

5. Efter de tidligere bestemmelser i skoletilsynsloven og skolestyrelsesloven udgjorde samtlige medlemmer af lærerrådene ved en kommunes skoler et fælleslærerråd. En sådan sammensætning af fælleslærerrådet viste sig ikke mindst efter kommunesammenlægningerne i forbindelse med kommunalreformen at være mindre hensigtsmæssig i de større kommuner, og ved ændringsloven af 19. juni 1974 blev fælleslærerrådet derfor omdannet til et repræsentativt sammensat organ.

Der vil ikke efter den nugældende bestemmelse kunne oprettes fælleslærerråd ved amtskommunens skolevæsen, således som det var muligt efter den tidligere bestemmelse. Denne mulighed blev dog ikke udnyttet i praksis.

6. Bestemmelsen i stk. 5, sidste pkt., tilsigter at gøre det muligt at undgå sammenfald af hvervene som fælleslærerrådsformand og lærerrådsformand ved en af kommunens skoler.

7. Disse regler er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 om lærerråd og fælleslærerråd uden for København §§ 2–4. Efter disse bestemmelser foretages valg af fælleslærerrådsmedlemmer hvert år i marts måned, og valgene gælder for det følgende skoleår, dvs. 1. august–31. juli. Bekendtgørelsen er optaget som bilag til lovkommentaren, jfr. s. 263.

8. Undervisningsministeriet har i skrivelse af 6. juni 1977 udtalt, at ministeriet kan tiltræde, at bestemmelsen i stk. 6, sidste pkt., praktiseres således:

I de tilfælde, hvor den ledende skolepsykolog har mulighed for selv at deltage i fælleslærerrådets møder, dvs. normalt i alle tilfælde, hvor det skolepsykologiske kontor kun har en enkelt kommune som arbejdsområde, deltager han som medlem med stemmeret.

I andre tilfælde, hvor det skolepsykologiske kontor ifølge overenskomst mellem flere kommuner har disse som arbejdsområde, og hvor

den ledende skolepsykolog derfor ikke kan overkomme selv at deltage i alle fælleslærerrådernes møder, kan den ledende skolepsykolog i det omfang, det skønnes nødvendigt, lade en af sine medarbejdere ved det skolepsykologiske kontor – fortrinsvis stedfortræderen, hvor en sådan findes – deltage uden stemmeret i fælleslærerrådernes møder under forudsætning af, at denne medarbejder er ansat som skolepsykolog og har læreruddannelse.

9. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 8, stk. 1 og 3, hvorefter formandsvalg foretages i marts måned og gælder for det følgende skoleår, dvs. 1. august–31. juli. Genvalg kan finde sted.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 24. juni 1980 udtalt, at det fremgår af bekendtgørelse nr. 206 af 5. maj 1978 (nu bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987), at lærerrådet på et møde i marts måned skal vælge formand for det følgende skoleår. Såfremt dette ikke skulle være sket, kan de kommunale skolemyndigheder eller skolens leder forlange, at der afholdes lærerrådsmøde, hvor der foretages valg af formand for det kommende skoleår. Medlemmerne skal deltage i mødet. Valget besluttet ved almindeligt stemmeflertal.

Fælleslærerrådet vælger sin formand blandt samtlige lærerrådsmedlemmer i kommunen.

Med hensyn til formandsvalg og forretningsorden henvises i øvrigt til henholdsvis note 2 og note 3 til § 16.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 26. marts 1974 udtalt, at fælleslærerrådet ikke i sin forretningsorden vil kunne fastsætte en almindelig regel om, at skoledirektøren indbydes til at deltage – uden stemmeret – i fælleslærerrådets og dets forretningsudvalgs møder. Derimod er der ikke noget til hinder for, at fælleslærerrådet eller dets forretningsudvalg i det enkelte tilfælde vedtager at indbyde skoledirektøren eller andre til at besvare spørgsmål eller give råd i en bestemt sag. Dette vil gælde, uanset om der i forretningsordenen findes en bestemmelse herom, men der vil efter ministeriets opfattelse ikke kunne indvendes noget imod, at der optages en bestemmelse af dette indhold i forretningsordenen.

10. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 8, stk. 2 og 3, hvorefter valg af forretningsudvalg foretages i marts måned og gælder for det følgende skoleår, dvs. 1. august–31. juli. Genvalg kan finde sted.

Sådanne forretningsudvalg skal, dersom det forlanges, nedsættes efter forholdstal, jfr. § 79. Valget sker i så fald på følgende måde:

Medlemmerne deles i de grupper, hvori de har anmeldt for formanden

at ville stemme sammen ved valget. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning.

Et eksempel vil illustrere dette:

Et lærerråd består af 18 medlemmer, og der skal nedsættes et forretningsudvalg på 3 medlemmer. Der anmeldes ved valget følgende grupper: A 8 medlemmer, B 6 medlemmer og C 4 medlemmer.

Fordelingen bliver herefter:

A	B	C
8^1	6^2	$4^3?$
$4^3?$	3	2

Gruppe A vil således få plads nr. 1, gruppe B nr. 2, medens der om den 3. plads må ske lodtrækning mellem gruppe A og C.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 23. november 1981 udtalt som sin opfattelse, at en eventuel begæring om forholdstalsvalg alene kan omfatte de øvrige pladser i forretningsudvalget i tilfælde, hvor lærerrådets formand og næstformand ifølge lærerrådets forretningsorden er »fødte« medlemmer af forretningsudvalget.

§ 61 ^[1]

Skolekommissionen skal indhente erklæring fra fælleslærerrådet om følgende forhold vedrørende kommunens skolevæsen [2]:

1. *Udkast til kommunens skoleplan.*
2. *Udkast til undervisningsplaner for kommunens skoler.*
3. *Skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.*

Stk. 2. I en kommune, hvor der kun er én kommunal skole, afgives erklæringen af lærerrådet.

Stk. 3. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2 [3].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 og lov nr. 656 af 21. december 1977 (stk. 1).

2. Foruden om de i stk. 1 nævnte forhold skal fælleslærerrådets erklæring indhentes om eventuelle bestemmelser om, hvorledes elever og forældre skal underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen, jfr.

undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 7, stk. 1, nr. 4. Der henvises endvidere til note 7 til § 22.

3. Der henvises til note 2 til § 4 om skolebyggeudvalget, jfr. § 1, stk. 2, i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 792 af 25. november 1986 om brugermedvirken ved behandlingen af folkeskolens byggesager uden for København.

§ 62 ^[1]

Lærerrådet træffer bestemmelse om, hvorvidt et barn skal henvises til specialundervisning [2]. Lærerrådets afgørelse kan indbringes for skolenævnet. Lærerrådet stiller forslag til kommunalbestyrelsen om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn, hvis udvikling kræver en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, jfr. § 2 a og § 37 [3].

Stk. 2. Skolenævnet skal indhente erklæring fra lærerrådet om følgende forhold [4]:

1. Udkast til skolens undervisningsplan.

2. Arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan [5].

3. Anvendelse af nye undervisningsmidler i skolen [6].

4. Forslag om skolelokalernes forsyning med materiel og inventar.

5. Skolenævnets forslag til budget for skolen [7].

6. Ordensregler for skolen.

Stk. 3. Lærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 4, stk. 2 [8].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 (stk. 2 og 3), lov nr. 656 af 21. december 1977 (stk. 1) og lov nr. 528 af 28. december 1979 (stk. 1).

2. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 5. Ifølge denne bestemmelse træffes lærerrådets beslutning om henvisning af en elev til specialundervisning efter indstilling fra de lærere, der har undervist den pågældende elev, på grundlag af skolepsykologisk undersøgelse og efter samråd med eleven og forældrene, jfr. herved også folkeskolelovens § 11, stk. 2. Lærerrådet kan også bemyndige elevens lærere til at træffe beslutningen. Skolen skal give elevens forældre underretning om beslutningen, der kan indbringes for skolenævnet til endelig afgørelse.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 18. december 1981 vejle-

dende udtalt, at lærerrådet træffer beslutning om henvisning til specialundervisning på grundlag af en skolepsykologisk undersøgelse, jfr. folkeskolelovens § 11, stk. 2, og at det må følge af sidstnævnte bestemmelse, at lærerrådet – og som ankeinstans skolenævnet, jfr. skolestyrelseslovens § 27, stk. 2 – som altovervejende hovedregel ikke vil kunne henvise til specialundervisning for et andet handicap end det eller de handicap, som skolepsykologen har lagt til grund for sit forslag.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 4. december 1980 udtalt, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning om bevillinger til kommunens skolevæsen, jfr. skolestyrelseslovens § 1, stk. 2, og at lærerrådets konkrete beslutninger om henvisning til specialundervisning efter folkeskolelovens § 19, stk. 1, således skal ligge inden for de rammer, der er fastsat af kommunalbestyrelsen. Ministeriet har endvidere udtalt, at hvis der af ganske særlige grunde skulle opstå behov for etablering af specialundervisning, som går ud over de fastsatte bevillinger, må spørgsmålet om ekstrabevilling forelægges for kommunalbestyrelsen, inden specialundervisningen iværksættes.

3. Bestemmelsen i stk. 1, sidste pkt., der blev indføjet ved ændringsloven af 28. december 1979, vedrører henvisning af børn til vidtgående specialundervisning m.v., jfr. folkeskolelovens § 19, stk. 2. I disse tilfælde kan lærerrådet ikke træffe bestemmelse om henvisning til specialundervisning, men det skal stille forslag herom til kommunalbestyrelsen, der foretager indstilling til amtsrådet, jfr. § 2 a og § 37.

Den tidligere bestemmelse i § 62, stk. 1, om lærerrådets beslutningsmyndighed i oprykningssager ophævedes ved ændringsloven af 21. december 1977, jfr. herom note 3 til § 27.

4. Foruden om de i stk. 2 nævnte forhold skal lærerrådets erklæring indhentes om udkast til skoleplansbestemmelser vedrørende skolen, jfr. § 27, stk. 15, og undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 6, stk. 1, nr. 8.

Ifølge den nævnte bekendtgørelse § 6, stk. 2, skal lærerrådet ved en amtskommunal folkeskole endvidere udtale sig om de nærmere regler om skolelægeordning, tandplejeordning og skolebespisning ved skolen. Ved en amtskommunal folkeskole indhentes lærerrådets erklæring af skolenævnet.

5. Bestemmelsen i stk. 2, nr. 2, må sammenholdes med § 27, stk. 5, hvorefter skolenævnet efter indstilling fra lærerrådet godkender arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejdsplan. Arbejdsgangen er

således den, at lærerrådets indstilling skal foreligge, *inden* skolenævnet behandler sagen og eventuelt træffer sin beslutning.

Lærerrådets indstilling om disse forhold afgives på grundlag af forslag, der er udarbejdet af skolens leder eller på dennes foranledning, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 6, stk. 1, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til note 6 til § 27 og note 3 til § 57.

6. Bestemmelsen i stk. 2, nr. 3, må sammenholdes med § 27, stk. 6, 1. pkt., hvorefter skolenævnet efter indstilling fra lærerrådet godkender, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte.

Efter den ved lov nr. 216 af 23. april 1986 foretagne ændring af § 27, stk. 6, er det fastsat, at der med hensyn til godkendelse af fælles arrangementer for skolens elever, jfr. § 27, stk. 6, 2. pkt., skal følges samme procedure, som gælder for godkendelse af skolens undervisningsmidler. Initiativet i sager om godkendelse af fælles arrangementer kan således komme fra såvel lærerrådet som skolenævnet, men der skal i alle tilfælde foreligge en indstilling fra lærerrådet som grundlag for skolenævnets beslutning om godkendelse, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 61 af 11. juni 1986 om ændring af skolestyrelsesloven, afsnit 6.

Der henvises i øvrigt til note 7 til § 27.

7. Bestemmelsen i stk. 2, nr. 5, må sammenholdes med § 27, stk. 9, hvorefter skolenævnet kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Lærerrådet skal således kun udtale sig om den del af budgettet, der udarbejdes af skolenævnet.

Der henvises i øvrigt til note 10 til § 27.

8. Der henvises til note 2 til § 4 om skolebyggeudvalget, jfr. § 1, stk. 2, i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 792 af 25. november 1986 om brugermedvirken ved behandlingen af folkeskolens byggesager uden for København.

§ 63

Lærerrådet og fælleslærerrådet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolenævnet eller skolekommissionen om alle spørgsmål, der vedrører henholdsvis den pågældende skole og kommunens skolevæsen. De skal afgive erklæring i alle sager om de nævnte spørgsmål, der forelægges dem af de kommunale skolemyndigheder. Lærerrådets og fælleslærerrådets erklæringer og forslag fremsendes gennem skolens leder, henholdsvis den le-

dende skoleinspektør eller skoledirektøren, med en udtalelse fra den pågældende [1].

Stk. 2 [2]. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler for lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed [3].

1. Bestemmelsen i stk. 1, sidste pkt., angiver »den tjenstlige vej« ved fremsendelse af erklæringer og forslag fra henholdsvis lærerrådet og fælleslærerrådet.

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 24. februar 1981 udtalt, at kommunalbestyrelsen – som led i behandlingen af sager, i hvilke fælleslærerrådet eller et lærerråd har afgivet erklæring eller forslag til de kommunale skolemyndigheder – kan forlange udskrift af beslutningsprotokollen, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 206 af 5. maj 1978 (nu bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987) § 12, stk. 2, for så vidt angår de beslutninger, der ligger til grund for erklæringerne eller forslagene. Derimod har kommunalbestyrelsen efter ministeriets opfattelse ikke en generel adgang ud fra et overordnelsesforhold til at kræve udskrifter af fælleslærerrådets eller lærerrådenes beslutningsprotokoller. De nævnte råd er selvstændige organer, oprettet i henhold til skolestyrelsesloven med en række i loven fastsatte beføjelser, og som sådanne ikke administrativt underlagt kommunalbestyrelsen.

2. Disse regler er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 og i ministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978. Bekendtgørelserne er optaget som bilag til lovkommentaren, jfr. henholdsvis s. 263 ff. og s. 270 ff.

3. Undervisningsministeriet har i skrivelse af 20. april 1970 udtalt, at fælleslærerrådets opgave er at varetage lærerkollegiets interesser og synspunkter i de sager, der forelægges det til behandling, og det enkelte medlem må antages at have en selvstændig interesse i, at dette formål ikke tilsidesættes ved, at uvedkommende får adgang til rådets møder og eventuelt lejlighed til at deltage i rådets drøftelser eller på anden måde øve indflydelse på forhandlingerne. Rådets møder må derfor principielt betragtes som lukkede møder, men det kan være praktisk og hensigtsmæssigt at tilkalde eller indbyde sagkyndige eller andre, f.eks. til at besvare spørgsmål eller give råd i en konkret sag.

Undervisningsministeriet har endvidere i skrivelse af 25. maj 1972 (nr. 185) udtalt, at lærerrådets møder er lukkede møder, hvortil der ikke kan gives offentligheden adgang. Lærerrådet vil dog kunne indbyde udenforstående personer, f.eks. elevrepræsentanter, til at deltage uden stemme-

ret i rådets forhandlinger om spørgsmål, som særlig vedrører de pågældendes interesser, f.eks. udkast til ordensregler for skolen.

Lærerrådet kan derimod ikke give udenforstående, herunder elevrepræsentanter, adgang til at overvære eller deltage i rådets forhandlinger om sager vedrørende enkelte elever.

§ 64

Udgifterne ved lærerrådets og fælleslærerrådets virksomhed afholdes af kommunen eller amtskommunen efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren [1].

1. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 § 14, hvorefter de med rådenes virksomhed forbundne udgifter, herunder til maskinskrivning, kopiering, papir, porto og lignende, afholdes af en på kommunens (amtskommunens) budget til dette formål optaget bevilling. En tilsvarende bestemmelse vedrørende lærerråd ved de amtskommunale gymnasieskoler findes i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 § 6.

KAPITEL 7

Klageadgang

§ 65 ^[1]

Klage over afgørelser, der er truffet af de kommunale skolemyndigheder, kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov, inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for amtsrådet af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår. Amtsrådets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed [2]. Undervisningsministeren kan dog fastsætte regler om, at visse afgørelser kan indbringes for ministeren [3].

Stk. 2 [4]. Klage over amtsrådets afgørelser i øvrigt kan, medmindre andet er fastsat ved eller i henhold til lov [5], inden 4 uger fra afgørelsens meddelelse indbringes for undervisningsministeren af de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår [6].

1. Den tidligere skolelovgivning indeholdt ingen almindelig regel om, at de kommunale skolemyndigheders afgørelser kunne indbringes for højere administrativ myndighed, men i administrativ praksis var det antaget, at en underordnet myndigheds afgørelse kunne indbringes for en overordnet myndighed, i sidste instans undervisningsministeriet, med henblik på en efterprøvelse af lovligheden af den trufne afgørelse.

I enkelte lovbestemmelser var det fastsat, at den pågældende myndighed traf endelig afgørelse, jfr. således skoletilsynslovens § 6, stk. 5, og § 12, nr. 9, hvorefter skolekommissionen, henholdsvis skolenævnet, endeligt afgjorde spørgsmål om oprykning m.v. af elever. En tilsvarende bestemmelse gælder nu efter skolestyrelseslovens § 27, stk. 2, vedrørende henvisning af elever til specialundervisning. Men selv i sådanne tilfælde antoges det, at der kunne foretages en legalitetsmæssig efterprøvelse af afgørelsen, men derimod ikke en bedømmelse af afgørelsens rigtighed eller hensigtsmæssighed.

Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., om klageadgang til amtsrådet tilsigter, ifølge lovforslagets bemærkninger, i hovedsagen at legalisere hidtil gældende praksis vedrørende efterprøvelse af en underordnet myndigheds afgørelser ved en højere administrativ myndighed.

Efter formuleringen er bestemmelsen ikke begrænset til kun at vedrøre

legalitetsmæssig efterprøvelse af de kommunale skolemyndigheders afgørelser, men det må antages, at den især tager sigte herpå. Der vil således navnlig kunne blive tale om at efterprøve følgende forhold vedrørende det grundlag, hvorpå en afgørelse er truffet: 1) om reglerne vedrørende en foreskrevet fremgangsmåde er fulgt, 2) om de lovregler og andre retsfor skrifter, der gælder for det pågældende sagsforhold, er rigtigt anvendt, og 3) ved afgørelser, hvor skønnet spiller en rolle, om skønnet er udøvet på en rimelig og loyal måde.

Med hensyn til klageadgangen til undervisningsministeriet i en sag, der drejede sig om fortolkning af undtagelsesbestemmelsen i § 10, stk. 1, 2. pkt., i lov nr. 280 af 10. juni 1970 om offentlighed i forvaltningen, har folketingets ombudsmand i skrivelse af 14. februar 1985 bl.a. udtalt, at de hensyn, der kan tale for, at undervisningsministeriet udviser tilbageholdenhed med hensyn til at tilsidesætte afgørelser, der er truffet af kommunale skolemyndigheder i henhold til skolelovgivningen, ikke efter ombudsmandens opfattelse gør sig gældende med samme vægt i sager, hvor ministeriet tager stilling til afgørelser om aktindsigt i medfør af offentlighedslovens § 8, stk. 1 (nu forvaltningslovens § 16, stk. 4), jfr. skolestyrelseslovens § 65. I sådanne tilfælde må det efter ombudsmandens opfattelse i hvert fald påhvile undervisningsministeriet at tage stilling til, om offentlighedslovens minimumsbetingelser for at bringe en undtagelsesbestemmelse til anvendelse er opfyldt, herunder at påse, at der som grundlag for de kommunale skolemyndigheders afgørelse om at afslå en parts begæring om aktindsigt konkret foreligger beskyttelseshensyn af en sådan karakter og kvalitet, som er en nødvendig betingelse for at meddele afslag.

Kredsen af klageberettigede er begrænset til de myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår. Der gælder således ikke nogen almindelig klageadgang for alle kommunens beboere. På den anden side kan kredsen af klageberettigede også omfatte personer, der ikke har bopæl i vedkommende kommune, hvilket f.eks. kan være tilfældet ved et skolenævnvalg, jfr. skolestyrelseslovens § 10, eller ved valg til et af de i lovens § 11 omhandlede nævn.

Spørgsmålet om, hvorvidt en klager kan antages at være klageberettiget, må i øvrigt bero på en konkret vurdering af omstændighederne i den foreliggende sag. Med henblik på klageadgangen efter § 65, stk. 2, vedrørende afgørelser om vidtgående specialundervisning har undervisningsministeriet i skrivelse af 1. oktober 1985 udtalt, at skolekommissioner, skolenævn, skolepsykologiske rådgivninger og lærerråd efter ministeriets opfattelse bør accepteres som klageberettigede, når det drejer sig om afgørelser, der har relation til deres funktionsområde, og klagebetingelserne i øvrigt er opfyldt. Den enkelte lærer kan derimod – som udgangs-

punkt – kun accepteres som klageberettiget, hvis det sker på vegne af en elev eller dennes forældre, fordi de pågældende ikke selv er i stand til at varetage deres eget tarv.

Klagefristen er 4 uger, inklusive søn- og helligdage, regnet fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er meddelt rette vedkommende. Klage må af vedkommende klager indgives direkte til amtsrådet. Indgivelse af klage kan i almindelighed ikke antages at have opsættende virkning.

2. Bestemmelserne i § 65, stk. 1, 2. og 3. pkt., blev indføjet ved lov nr. 216 af 23. april 1986.

Amtsrådenes afgørelser i klagesager kan herefter – dvs. fra den 1. august 1986 – som hovedregel ikke længere indbringes for undervisningsministeriet.

I den af folketingets uddannelsesudvalg afgivne betænkning af 10. april 1986 over lovforslaget er det vedrørende ændringen af § 65 anført, at undervisningsministeren med hensyn til muligheden for at fastholde en ensartet praksis har oplyst, at udover den mulighed, der ligger i egentlig regelfastsættelse med hjemmel i lovgivningen, er der mulighed for at udsende vejledninger om forståelse af gældende regler, herunder om hidtidig praksis, ligesom der er mulighed for at afgive vejledende udtalelser i enkeltsager, jfr. undervisningsministeriets cirkulære nr. 61 af 11. juni 1986 om ændring af skolestyrelsesloven, afsnit 5.

3. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 493 af 25. juli 1986 om klageadgang til undervisningsministeriet med hensyn til visse afgørelser truffet af de kommunale skolemyndigheder.

Ifølge bekendtgørelsens § 1, stk. 1, kan amtsrådets afgørelser i sager vedrørende klage over kommunale skolemyndigheders afgørelser indbringes for undervisningsministeriet, når det drejer sig om sager om følgende forhold: a) Normering og klassificering af stillinger, herunder funktion og kombinationsbeskæftigelse, b) ansættelse og afskedigelse, herunder disciplinære forhold, c) tjenestetid, herunder tjenestefrihed, d) overtimebetaling/afspadsering, e) videreuddannelse, f) tjeneste- og lejeboliger samt flyttegodtgørelse, g) ferie samt sygdom og andet tilsvarende fravær, h) ulempegodtgørelse, befordringsgodtgørelse samt ATP, i) lønforskud og lønforskrivninger, j) kommunale løntillæg samt k) sager, der i øvrigt er omfattet af tjenestemandsoorganisationernes aftale- og forhandlingsret, jfr. tjenestemandslovens kap. 10 og hovedaftale af 27. oktober 1969 mellem ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen og stats-tjenestemændenes centralorganisationer.

Ifølge bekendtgørelsens § 2 er klagefristen 4 uger fra den dag, hvor

amtsrådets afgørelse er meddelt de pågældende myndigheder, organisationer eller personer, som afgørelsen angår.

Klage i sager vedrørende de i bekendtgørelsen omhandlede forhold skal indgives til undervisningsministeriets departement.

4. Bestemmelsen i § 65, stk. 2, der også blev ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986 som følge af ændringen af stk. 1, omfatter herefter kun de afgørelser, som amtsrådet træffer som amtskommunal skoleforvaltningsmyndighed, f.eks. afgørelser om vidtgående specialundervisning i henhold til folkeskolelovens § 19, stk. 2, afgørelser i henhold til lov om specialundervisning for voksne, afgørelser i henhold til lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m.v. for voksne og afgørelser vedrørende administrationen af amtskommunale gymnasieskoler. Sådanne afgørelser vil som hidtil kunne indbringes for vedkommende direktorat i undervisningsministeriet. Klager over afgørelser vedrørende løn- og ansættelsesforhold inden for de nævnte områder skal dog indgives til ministeriets departement, jfr. note 3. Klagefristen er, ligesom efter stk. 1, 4 uger, jfr. note 1 og 3. Om klageberettigede henvises til note 1.

Efter den for undervisningsministeriet gældende ordning er der endvidere mulighed for at påklage direktoraternes afgørelser til ministeriets departement. Med hensyn til denne klagemulighed gælder ingen frist. I medfør af § 81, der blev indføjet ved lov nr. 216 af 23. april 1986, kan undervisningsministeren fastsætte bestemmelser om, at direktoraternes afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren, dvs. departementet, se kommentaren til denne bestemmelse.

5. Jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 302 af 24. juni 1985 § 10, hvorefter amtsrådets afgørelser om befordringsgodtgørelse til visse uddannelsessøgende ikke kan indbringes for undervisningsministeriet.

6. Forvaltningslov nr. 571 af 19. december 1985 fastsætter regler om klagevejledning. I medfør af forvaltningslovens § 25, stk. 1, skal afgørelser, som kan påklages til anden forvaltningsmyndighed, når de meddeles skriftligt, være ledsaget af en vejledning om klageadgang med angivelse af klageinstans og oplysning om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, herunder om eventuel tidsfrist. Det gælder dog ikke, hvis afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.

Reglerne om administrativ klageadgang berører ikke adgangen til at indbringe de administrative myndigheders afgørelser for domstolene. I medfør af forvaltningslovens § 26 skal afgørelser, der kun kan indbringes

for domstolene under iagttagelse af en lovbestemt frist for sagens anlæg, være ledsaget af oplysning herom.

Administrationens afgørelser kan endvidere indbringes for folketingets ombudsmand, når mulighederne for administrativ rekurs er udtømt, jfr. § 6, stk. 3, i lov om folketingets ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 642 af 17. september 1986). I det omfang, amtsrådenes afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, dvs. undervisningsministeriet, jfr. note 2 og 5, kan en sag dog kun optages til undersøgelse på ombudsmandens eget initiativ, jfr. ombudsmandslovens § 6, stk. 5, sammenholdt med § 4, stk. 2.

Legalitetstilsynet efter den kommunale styrelseslov

En kommunalbestyrelse står ikke i noget almindeligt underordningsforhold til højere myndighed, og statslige myndigheder kan kun på områder, hvor der findes hjemmel dertil, give en kommunalbestyrelse tjenestebefalinger. Der findes heller ikke nogen overordnet myndighed, som har en almindelig beføjelse til at ophæve eller omgøre en kommunalbestyrelses lovlige beslutninger eller handle i dens sted.

Kommunernes virksomhed er dog underkastet tilsyn. Reglerne herom findes dels i den kommunale styrelseslovgivning, dels i speciallovgivningen. Det tilsyn, der omhandles i den kommunale styrelseslov, benævnes ofte »det almindelige tilsyn med kommunalforvaltningen«, og de myndigheder, der udøver dette tilsyn – indenrigsministeriet og tilsynsrådene – benævnes tilsvarende »de almindelige tilsynsmyndigheder«.

I det følgende vil der blive gjort nogle bemærkninger om det almindelige legalitetstilsyn med kommunalforvaltningen, der er hjemlet i lov om kommunernes styrelse.

Bestemmelser om, hvilke sanktioner tilsynsmyndigheden, dvs. indenrigsministeriet i forhold til amtskommuner (og København og Frederiksberg) og tilsynsrådet i det pågældende amt i forhold til primærkommuner, kan anvende over for ulovligheder i kommunestyret, findes i den kommunale styrelseslovs § 61, således som den er affattet ved lov nr. 210 af 16. maj 1984. Affattelsen er i overensstemmelse med det forslag, som indeholdes i betænkningen om ansvarsplacering og reaktionsmuligheder i kommunestyret (996/1983).

Der gælder visse fælles betingelser for anvendelse af sanktionerne i § 61. Det er således en betingelse, at kommunalbestyrelsens adfærd har været i strid med lovgivningen. Udtrykket lovgivningen må forstås som gældende ret i almindelighed, dvs. både skreven og uskreven ret, herunder især retsgrundsætninger som f.eks. lighedsgrundsætningen.

Det er også en betingelse, at der foreligger den fornødne klarhed, dvs. at der ikke er rimelig tvivl om, at lovgivningen er tilsidesat.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 26. februar 1982 udtalt, at begrebet »lovlighed« omfatter gældende ret i almindelighed og ikke blot skrevne love og anordninger, og at spørgsmålet om, hvorvidt en given beslutning eller undladelse måtte være ulovlig, som udgangspunkt præjudicielt må vurderes af vedkommende sektormyndighed.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 11. oktober 1982 udtalt, at det er antaget i indenrigsministeriets praksis, at tilsynsmyndigheden er forpligtet til at skride ind, når der foreligger en udtalelse fra ressortmyndigheden om, at kommunalbestyrelsen har handlet ulovligt, medmindre ressortmyndighedens tilkendegivne opfattelse er åbenbart ulovlig eller i øvrigt er behæftet med en åbenbar væsentlig eller grov mangel. Herudover tilkommer det vedkommende tilsynsmyndighed selv at træffe beslutning om, hvilke foranstaltninger der i en given sag forekommer nødvendige.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 3. november 1976 udtalt, at indenrigsministeriet ikke ser sig i stand til at tage stilling til anbringender om faktiske forhold, når rigtigheden af sådanne anbringender bestrides af andre implicerede i sagen, idet ministeriet ikke har hjemmel til at foranstalte vidneførsel eller lignende til klarlæggelse af de faktiske omstændigheder i en sag.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 2. februar 1979 udtalt, at der ikke i den kommunale styrelseslov eller anden lovgivning er hjemmel for ministeriet til at afholde eller at pålægge et byråd eller et tilsynsråd at afholde en klagers omkostninger – f.eks. til advokatbistand – i forbindelse med udarbejdelsen af en klage til tilsynsmyndigheden, ej heller i en situation, hvor klageren hos tilsynsmyndigheden har fået medhold i sit synspunkt.

Den, der vil klage til tilsynsmyndigheden over en kommunes dispositioner, må således selv afholde en eventuel udgift til udarbejdelsen af klagen og bestemmer i øvrigt selv, hvor stor indsatsen skal være. Der stilles ingen formkrav til en klage til tilsynsmyndigheden, der har en almindelig forpligtelse til at tilvejebringe de nødvendige oplysninger til belysning af en forelagt klage. Den helt overvejende del af de klager og henvendelser, tilsynsmyndighederne modtager fra private om kommunale spørgsmål, er da også formuleret af den pågældende selv uden advokatbistand.

Annulatio

Det bestemmes i § 61, stk. 1, at dersom kommunalbestyrelsen har truffet en beslutning, der strider mod lovgivningen, kan tilsynsmyndigheden sætte beslutningen ud af kraft, hvis den ikke er bragt til udførelse.

Reglen om adgangen til at annullere en kommunalbestyrelsesbeslutning finder kun anvendelse over for ulovlige beslutninger, ikke over for blot uhensigtsmæssige beslutninger.

Virkningen af annullationen er alene, at beslutningen betragtes som ikke truffet, og tilsynsmyndigheden har ingen mulighed for at sætte en anden beslutning i stedet for den annullerede.

En beslutning er bragt til udførelse, når den har fået retsvirkninger udadtil, typisk ved at adressaten har fået meddelelse om beslutningen fra et kompetent organ. Hvis en beslutning kun delvist er bragt til udførelse, kan annullation anvendes over for den del, der endnu ikke er udført.

Spørgsmålet om lovligheden af en annullation kan af vedkommende kommunalbestyrelse indbringes for domstolene. Derimod påhviler der ikke tilsynsmyndigheden nogen pligt til selv at foranledige en efterfølgende domstolsprøvelse af en foretaget annullation.

Der er ikke holdepunkter for at antage, at en kommunalbestyrelses indbringelse for domstolene af spørgsmålet om en annullations lovlighed skulle have opsættende virkning. Annullationen står altså ved magt, indtil den underkendes ved en domsafgørelse.

For så vidt angår et tilsynsråds annullation af en primærkommunes beslutning vil den pågældende primærkommune dog også kunne indbringe tilsynsrådets afgørelse for indenrigsministeren efter bestemmelsen i den kommunale styrelseslovs § 47, stk. 3, jfr. § 61, stk. 7. Heller ikke en sådan indbringelse kan dog antages at have opsættende virkning.

Tvangsbøder

Det bestemmes i § 61, stk. 2, at dersom en kommunalbestyrelse undlader at udføre en foranstaltning, som den efter lovgivningen har pligt til at udføre, kan tilsynsmyndigheden pålægge de medlemmer af kommunalbestyrelsen, som er ansvarlige for undladelsen, tvangsbøder.

Tvangsbøder kan alene pålægges af den pågældende almindelige kommunale tilsynsmyndighed, altså af indenrigsministeriet eller tilsynsrådet. Dersom andre forvaltningsmyndigheder ønsker tvangsbøder anvendt, må de derfor rette anmodning herom til den kommunale tilsynsmyndighed. Efterkommes anmodningen ikke, må den pågældende myndighed være henvist til søgsmål ved domstolene mod kommunalbestyrelsen.

Tvangsbøder skal pålægges det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem. Tvangsbøder skal dog ikke nødvendigvis pålægges samtlige medlemmer af en kommunalbestyrelse, idet formålet er at fremtvinge opfyldelsen af en forpligtelse, og der vil derfor ikke kunne anvendes tvangsbøder over for medlemmer, der i et møde har stemt for, at forpligtelsen skal opfyldes.

Også spørgsmål om tvangsbøder kan indbringes for domstolene og for så vidt angår tilsynsråds tvangsbøder mod medlemmer af en primærkommunes kommunalbestyrelse for indenrigsministeriet af de pågældende medlemmer i medfør af den kommunale styrelseslovs § 61, stk. 7.

Tilsynsmyndigheden kan også søge en bestemt adfærd gennemtvunget ved at anlægge et anerkendelsessøgsmål ved domstolene.

Erstatningssøgsmål

I tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen som helhed, dens flertal eller enkelte af dens medlemmer har udvist forsømmelse eller skødesløshed i forbindelse med udførelsen af de kommunale anliggender og ved denne adfærd har påført kommunen et tab, er der efter § 61, stk. 3, tillagt tilsynsmyndigheden adgang til at gennemføre et erstatningssøgsmål ved domstolene mod de pågældende medlemmer.

Det må afgøres ud fra dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, om der er det nødvendige ansvarsgrundlag. Der skal således foreligge en uforsvarlig adfærd (beslutning eller undladelse), som kan tilregnes det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem som forsætlig eller uagtsom, og der skal som en forudselig følge heraf være opstået et tab for kommunen. Der vil dog ofte foreligge forhold, der kan gøre det rimeligt at lade ansvaret nedsætte eller bortfalde. For disse tilfælde er dels indført en lempelsesmulighed for tilsynsmyndigheden i § 61, stk. 4, dels en lempelsesmulighed for domstolene i § 61 b.

Efter § 61, stk. 4, kan tilsynsmyndigheden frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Hvis medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende.

Søgsmålskompetencen tilkommer tilsynsmyndigheden. Borgerne har ingen søgsmålskompetence, men kommunalbestyrelsen vil selv kunne anlægge en erstatningssag.

Strafansvar

I overensstemmelse med betænkning nr. 996/1983 om ansvarsplacering og reaktionsmuligheder i kommunestyret er der ved lov nr. 210 af 16. maj 1984 optaget en straffebestemmelse – § 61 c – i den kommunale styrelseslov. Bestemmelsen åbner mulighed for at ramme grove tilfælde, hvor det ville opleves som stridende mod den almindelige retsbevidsthed, hvis der ikke kunne gribes ind over for kommunalbestyrelsesmedlemmers

ulovligheder. Det bestemmes i § 61 c, at et kommunalbestyrelsesmedlem, der gør sig skyldig i grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører, straffes med bøde. Simpel uagtsom pligttilsidesættelse straffes dog ikke.

Påtale kan dog kun ske efter tilsynsmyndighedens begæring. Et tilsynsråds afgørelse herom kan ikke indbringes for indenrigsministeren.

Straffebestemmelsen i § 61 c omfatter kommunalbestyrelsesmedlemmers pligttilsidesættelse både i forbindelse med bygherre- og driftsherrevirksomhed m.v. og i forbindelse med myndighedsudøvelse.

Det strafbare gerningsindhold beskrives som grov tilsidesættelse af de pligter, som den pågældendes hverv medfører. Udtrykket »tilsidesættelse« omfatter både aktiv handling og tilfælde af pligtforsømmelser og skødesløshed, dvs. tilfælde, hvor et kommunalbestyrelsesmedlem har tilsidesat eller undladt at opfylde en handlepligt. Medlemmernes pligt i henseende til at føre tilsyn og kontrol med den kommunale forvaltning er dog ikke særligt vidtgående.

Strafframmen er fastsat til bøde. Det må i denne forbindelse erindres, at der også kan blive tale om valgbarhedsfortabelse efter den kommunale valglov.

For *Københavns kommune* gælder tilsvarende tilsynsregler, jfr. lovbekendtgørelse nr. 314 af 20. juni 1984 om Københavns kommunes styrelse §§ 48, 48 a og 48 b.

De i den kommunale styrelseslov og lov om Københavns kommunes styrelse omhandlede sanktioner kan kun bringes i anvendelse over for kommunalbestyrelsen og dennes udvalg m.v. og ikke over for de øvrige i skolestyrelsesloven nævnte styrelsesorganer.

En reaktion fra tilsynsmyndighedernes side som led i legalitetstilsynets gennemførelse efter den kommunale styrelseslovgivning kan i princippet foranlediges på et hvilket som helst grundlag, der giver tilsynsmyndigheden formodning om, at en kommunalbestyrelse har handlet ulovligt. Som praktiske eksempler kan nævnes klager fra mindretal i kommunalbestyrelsen eller fra borgere. Endvidere kan nævnes tilsynsmyndighedens genemsyn af kommunens regnskaber, der efter den kommunale styrelseslovs § 54 skal indsendes til tilsynsmyndighedens orientering.

Den kommunale styrelseslovs bestemmelser om annulation, tvangsbøder og søgsmål er en videreførelse af den tidligere lovgivning herom i købstadkommunalloven og landkommunalloven. Bestemmelserne har kun yderst sjældent fundet anvendelse i praksis. Der er imidlertid næppe tvivl om, at deres tilstedeværelse i visse tilfælde kan bidrage til at give en

i formen vejledende udtalelse fra den almindelige tilsynsmyndighed eller fra andre tilsynsmyndigheder en betydelig autoritet.

Litteraturhenvisninger

Preben Espersen: De nye tilsynsråd. Danske Kommuner 1970–71 nr. 8 s. 10 ff.

Preben Espersen: Tilsynsrådet. En nydannelse i tilsynet med kommunalforvaltningen. Juristen 1970 s. 357 ff.

Erik Harder: Tilsynet med kommunerne. Juristen 1970 s. 261 ff.

Peter Bak Mortensen: Klage over kommunale beslutninger – samspillet mellem det almindelige kommunaltilsyn og sektormyndighederne. Juristen 1986 s. 168 ff.

Carl Aage Nørgaard: Garantier for retssikkerheden i den kommunale forvaltning. Nordisk administrativt Tidsskrift 1968 s. 302 ff.

Steen Rønsholdt: Nogle retssikkerhedsbetragtninger omkring kontrollen med det kommunale selvstyre. Juristen & Økonomen 1976 s. 269 ff.

Steen Rønsholdt: Ombudsmandens kontrol med det kommunale selvstyre. Nordisk administrativt Tidsskrift 1977 s. 14 ff.

Steen Rønsholdt: Det almindelige tilsyn som værn mod kommunal magtfordrejning. Juristen 1985 s. 208 ff.

Per Schaumburg-Müller: Den kommunale styrelseslovs § 61 C – og dens anvendelse. Juristen 1987 s. 63 ff.

KAPITEL 8

Frederiksberg kommune

§ 66 ^[1]

For Frederiksberg kommune udøver undervisningsministeren de funktioner, der er nævnt i § 34, § 39, § 43 og § 65, stk. 1 [2].

Stk. 2 [3]. Statens tilskud til kommunens skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m.v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved amtsrådets foranstaltning efter regler, der fastsættes af undervisningsministeren.

Stk. 3 [4]. Kommunalbestyrelsen sørger for, at de i § 49 omhandlede oplysninger tilvejebringes og meddeles undervisningsministeriet.

Stk. 4 [5]. Bestemmelserne i § 41 og § 42 finder tilsvarende anvendelse ved Frederiksberg kommunes gymnasieskoler. Kommunalbestyrelsen træder dog i amtsrådets sted ved varetagelsen af de funktioner, der er henlagt til amtsrådet.

Stk. 5 [6]. Kommunalbestyrelsen træffer beslutning om de i § 37 nævnte spørgsmål.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 (stk. 1 og 3), lov nr. 656 af 21. december 1977 (stk. 1 og 4) og lov nr. 528 af 28. december 1979 (stk. 5).

2. Frederiksberg kommune indgår ikke i nogen amtskommune. De i stk. 1 nævnte funktioner varetages derfor af undervisningsministeriet.

Ved ændringsloven af 19. juni 1974 ophævedes bestemmelsen om, at forslag til folkeskolebyggeri i Frederiksberg kommune skulle forelægges undervisningsministeriet til godkendelse.

3. Der henvises til note 1 til § 45.

4. Bestemmelsen i stk. 3 blev indføjet ved ændringsloven af 19. juni 1974. Der henvises til note 1 og 2 til § 49.

5. Bestemmelsen i stk. 4 blev indføjet ved ændringsloven af 21. december 1977.

Der henvises til §§ 41 og 42 med kommentarer samt undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985 § 17.

6. Bestemmelsen i stk. 5 blev indføjet ved ændringsloven af 28. december 1979.

Der henvises til § 2 a og § 37 med kommentarer.

Afsnit II
Københavns kommune

KAPITEL 9

Borgerrepræsentationen

§ 67 ^[1]

Københavns borgerrepræsentation træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenets økonomi.

Stk. 2 [2]. Efter forslag udarbejdet af skoledirektionen stadfæster borgerrepræsentationen:

- 1. Kommunens skoleplan.*
- 2. Planen over fordelingen af lærerskematimer på de enkelte klassetrin i folkeskolen [3].*

Stk. 3. Borgerrepræsentationen vedtager planer og overslag vedrørende opførelse og ombygning af skolebygninger og træffer afgørelse om valget af byggeplads efter indhentet erklæring fra stadslægen. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om fremgangsmåden ved skolebyggesagers behandling, herunder om adgangen for repræsentanter for lærere, elever og forældre samt for fritidsundervisningen m.v. til at medvirke ved sagernes behandling [4].

Stk. 4. Den ansætter og afskediger skoledirektøren.

1. Københavns kommune er ikke omfattet af lov om kommunernes styrelse, idet kommunen har sin egen kommunale styrelseslov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 314 af 20. juni 1984.

Efter lovens § 2 styres kommunens kommunale anliggender af kommunalbestyrelsen, der benævnes borgerrepræsentationen. Forvaltningen af kommunens anliggender varetages af magistraten i overensstemmelse med de bestemmelser, der er fastsat i kommunens styrelsesvedtægt, hvor de nærmere regler om kommunens styrelse skal optages. Styrelsesvedtægten skal vedtages af borgerrepræsentationen og stadfæstes af indenrigsministeren. Vedtægt for styrelsen af de kommunale anliggender i Københavns kommune er stadfæstet af indenrigsministeriet den 25. november 1977 med senere ændringer. Sager vedrørende skolevæsenet er efter vedtægten henlagt til magistratens 1. afdeling.

Borgerrepræsentationen er kommunens højeste myndighed, over for

hvis beslutninger der ikke tilkommer magistraten nogen selvstændig modstående beslutningskompetence. Dette udelukker dog ikke, at den løbende ekspedition af sager, som efter deres rækkevidde og indhold ikke giver anledning til borgerrepræsentationens stillingtagen, varetages af magistraten i overensstemmelse med styrelsesvedtægtens bestemmelser. Denne kompetencefordeling svarer til, hvad der er gældende i landets øvrige magistratskommuner (Århus, Aalborg og Odense).

2. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev godkendelsesproceduren med hensyn til undervisningsplaner ændret, således at skoledirektionen skal udarbejde udkast til undervisningsplaner, som forelægges skolenævnene ved de enkelte skoler til udtalelse og derefter behandles og stadfæstes af direktionen, jfr. § 69, stk. 2, og § 72, stk. 12. Undervisningsplanerne skal således ikke længere – som uden for København, jfr. § 2, stk. 2 – vedtages af kommunalbestyrelsen (borgerrepræsentationen).

3. Bestemmelsen, der blev indsat ved lov nr. 335 af 19. juni 1974, skal ses i sammenhæng med, at folkeskolelovens § 15, stk. 2, om styring af lærerskematimeforbruget også gælder for Københavns kommune.

4. Bestemmelsen i stk. 3, 2. pkt., der svarer til § 4, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 i forbindelse med revisionen af bestemmelserne om byggesagers behandling.

Borgerrepræsentationen har den 14. december 1978 fastsat bestemmelser om behandlingen af folkeskolebyggesager i Københavns kommune.

Skoledirektionen

§ 68

Den overordnede ledelse af og overtilsynet med Københavns kommunes skolevæsen varetages af skoledirektionen [1], der består af:

1. Den borgmester, under hvem skolesager er henlagt, der er skoledirektionens formand.

2. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. [2] 5 medlemmer valgt af og blandt medlemmerne af skolenævnene. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 2 [3]. De i stk. 1, nr. 2, nævnte medlemmer har valgperiode sammen med borgerrepræsentationen.

Stk. 3. Valget af de i stk. 1, nr. 3, nævnte medlemmer gælder for 4 år og foretages snarest muligt efter hvert almindeligt valg til borgerrepræsentationen [4]. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder. Udtræder et sådant medlem af det skolenævn, hvoraf det er medlem, udtræder det tillige af skoledirektionen. Skoledirektionen fungerer indtil udgangen af den måned, i hvilken nye valg til denne har fundet sted [5].

Stk. 4 [6]. Fælleslærerrådets formand samt 2 elever valgt [7] af og blandt de i § 71, stk. 9, nævnte elevrepræsentanter deltager uden stemmeret i skoledirektionens møder. Fælleslærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage uden stemmeret i skoledirektionens møder.

Stk. 5 [8]. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere ved kommunens skole- og undervisningsvæsen [9].

1. Skoledirektionens sammensætning er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

2. Ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 blev bestemmelsen i det tidligere stk. 1, nr. 4 (nu stk. 1, nr. 3, jfr. note 1) ændret, således at de forældrevalgte skoledirektionsmedlemmer nu vælges efter samme regler som skolenævnens repræsentanter i skolekommissionen, jfr. § 9, stk. 2, nr. 2. De nærmere regler om valget af disse medlemmer er fastsat af borgerrepræsentationen den 26. januar 1978.

3. Valgperioden er fastsat i § 4 i lovbekendtgørelse nr. 139 af 26. marts 1985 om kommunale valg.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 18. april 1979 udtalt, at adgangen til indkaldelse af stedfortrædere for de af borgerrepræsentationen valgte medlemmer er den samme som for skolenævnvalgte medlemmer af skoledirektionen (jfr. § 76, stk. 7 og 8). Det må i overensstemmelse med princippet i § 23, stk. 2, i loven om Københavns kommunes styrelse tilkomme den gruppe, som har indvalgt det skoledirektionsmedlem, der har forfald, at bestemme, hvem der skal indtræde, så længe hindringen varer. – Se også note 3 til § 76.

4. Bestemmelsen i stk. 3, 1. pkt., er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986. Valget af skolenævnmedlemmer til skoledirektionen i København skal herefter foretages snarest muligt efter hvert almindeligt valg til borgerrepræsentationen og ikke som efter den tidligere bestemmelse inden 3

måneder efter dette valg. Ved ophævelsen af den lovbundne frist for valget af nævnsmedlemmer til skoledirektionen bliver det muligt at afholde skolenævnvalg i København inden for samme tidsrum som i landets andre kommuner, jfr. § 13, stk. 1.

5. Bestemmelsen i sidste pkt. blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

6. Bestemmelsen, der svarer til § 12, stk. 1, 3. og 4. pkt., om skolekommissionens møder, blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, jfr. kommentaren til § 12, stk. 1. Samtidig blev den tidligere bestemmelse i § 68, stk. 2, ophævet; de tidligere bestemmelser i stk. 3 og 4 blev i konsekvens heraf ændret til stk. 2 og 3.

7. Borgerrepræsentationen har den 26. januar 1978 fastsat regler om valg af elevrepræsentanter til skoledirektionen med ændring af 30. august 1979.

8. Bestemmelsen, der svarer til § 12, stk. 4, blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

9. Skoledirektionen har den 9. april 1980 fastsat en forretningsorden for Københavns skoledirektion.

§ 69 ^[1]

Skoledirektionen fører tilsyn med, at de for skolevæsenet gældende bestemmelser overholdes, og at påbudte foranstaltninger iværksættes.

Stk. 2. Den udarbejder forslag til de i § 67, stk. 2, nævnte planer og ændringer i disse til stadfæstelse af borgerrepræsentationen. Den udarbejder endvidere udkast til undervisningsplaner samt ændringer i disse. Udkastene forelægges skolenævnene til udtalelse og stadfæstes derefter af skoledirektionen.

Stk. 3. Den ansætter og afskediger tjenestemænd i kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler efter reglerne i vedtægt for Københavns kommunes tjenestemænd.

Stk. 4 [2]. Den medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 5. Den træffer afgørelse om orlov i henhold til Københavns kommunes ferieregulativ.

Stk. 6. Det årlige budgetforslag vedrørende kommunens skolevæsen

og ungdomsskolevirksomhed forelægges skoledirektionen. Den afgiver i øvrigt erklæring i alle sager, der forelægges den af borgerrepræsentationen.

Stk. 7. Skoledirektionen indhenter erklæring fra ungdomsskolenævnet om spørgsmål, der vedrører ungdomsskolevirksomhed [3].

Stk. 8. Efter samråd mellem skoledirektionen, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet udarbejdes der en årlig oversigt over lokaler og udendørsanlæg, der er egnede til ungdomsskolevirksomhed, fritidsvirksomhed for børn og unge og fritidsundervisning for voksne. Direktionen og nævnene afgiver indstilling til borgerrepræsentationen om principperne for anvisning af lokaler og anlæg.

Stk. 9. Skoledirektionen udarbejder udkast til kommunens ungdomsskoleplan. Den afgiver indstilling til borgerrepræsentationen om ungdomsskolevirksomheden i kommunen og om godkendelse af private ungdomsskoler.

Stk. 10 [4]. Skoledirektionen træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenet og ungdomsskolevirksomheden, der ikke er henlagt til andre myndigheder. Den kan tage alle herhen hørende spørgsmål under behandling.

1. Skoledirektionen i København har for det første i hovedsagen de samme beføjelser, som er tillagt skolekommissionerne i landets øvrige kommuner.

Herudover ansætter og afskediger skoledirektionen tjenestemænd i kommunens skolevæsen og ved kommunale ungdomsskoler (stk. 3) med undtagelse af skoledirektøren, der ansættes og afskediges af borgerrepræsentationen, jfr. § 67, stk. 4. Endvidere stadfæster skoledirektionen undervisningsplanerne for kommunens skoler, jfr. note 2 til § 67. Endelig træffer skoledirektionen efter stk. 10 bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenet og ungdomsskolevirksomheden, der ikke er henlagt til andre myndigheder, medens denne beføjelse uden for København er henlagt til kommunalbestyrelsen, jfr. § 1, stk. 1.

Med hensyn til skoledirektionens beføjelser i forhold til friskoler og private grundskoler henvises til kommentaren til § 21.

2. Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 i forbindelse med revision af bestemmelserne om behandlingen af skolebyggesager.

3. I forbindelse med skolekommissionens overtagelse af fritidskommissionens beføjelser inden for ungdomsskoleområdet, jfr. note 1 til § 9, blev de tilsvarende beføjelser i København ved lov nr. 656 af 21. december

1977 henlagt til skoledirektionen. Direktionen har således fået udtaleret med hensyn til budgetforslaget vedrørende ungdomsskolevirksomhed (§ 69, stk. 6, jfr. § 22, stk. 4) samt fået tillagt de beføjelser, der er angivet i de nye bestemmelser i § 69, stk. 7-9, jfr. henholdsvis § 24, stk. 1, § 24, stk. 2, og § 25.

4. Som følge af de ændringer af § 69, der blev vedtaget ved lov nr. 656 af 21. december 1977, jfr. note 3, er den tidligere bestemmelse i stk. 8 ændret til stk. 10.

Skoledirektøren

§ 70

Skoledirektøren er forretningsfører for skoledirektionen, der kan overdrage en del af sin myndighed til ham.

Stk. 2. Skoledirektøren deltager uden stemmeret [1] i skoledirektionens møder.

Stk. 3. De nærmere regler om skoledirektørens myndighed og forretningsområde fastsættes i en af skoledirektionen udarbejdet instruks, der stadfæstes af borgerrepræsentationen.

1. Men han har forslags- og taleret.

Skolenævn

§ 71 ^[1]

Ved hver folkeskole oprettes et skolenævn på 5 eller 7 medlemmer. Borgerrepræsentationen fastsætter medlemstallet under hensyntagen til skolens størrelse. Skolenævnet oprettes for hver selvstændig skole med eventuelle derunder henlagte skoleafdelinger.

Stk. 2. Skolenævnets medlemmer vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen, jfr. dog stk. 3.

Stk. 3. Der tillægges følgende personer valgret og valgbarhed ved valget af medlemmer til skolenævnet, såfremt de over for skolen fremsætter ønske herom:

1. Personer, der i henhold til lov om social bistand har modtaget et barn, der er indskrevet i skolen, i døgnpleje, og plejetilladelsen er meddelt senest et år før tidspunktet for valgets afholdelse. Forældremyndighedens indehaver(e) kan ikke samtidig deltage i valget.

2. Den, der har indgået ægteskab med indehaveren af forældremyndigheden over et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

3. Faderen til et barn, der er indskrevet i skolen, såfremt faderskabet er retligt fastslået, og den pågældende tilhører samme husstand som forældremyndighedens indehaver og barnet.

Stk. 4. Såfremt der ved en skole er oprettet specialklasserækker, tiltrædes skolenævnet af yderligere 2 medlemmer, der vælges af og blandt de personer, der på valgets tidspunkt har forældremyndigheden over børn, der er indskrevet i skolen som elever i de pågældende klasser, jfr. dog stk. 3.

Stk. 5. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af skolenævnets medlemmer og deres stedfortrædere [2].

Stk. 6. Medlemskab af skolenævnet er udelukket for enhver, der gør tjeneste ved den pågældende skole.

Stk. 7. Borgerrepræsentationen kan som en fælles ordning for kommunens skoler bestemme, at et af dens medlemmer deltager i skolenævnets møder uden stemmeret [3].

Stk. 8. Skolens leder og 2 repræsentanter for lærerne valgt af lærerrådet deltager uden stemmeret i skolenævnets møder.

Stk. 9. 2 elevrepræsentanter kan deltage i skolenævnets møder uden stemmeret. Skoledirektionen fastsætter nærmere regler herom [4].

Stk. 10. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere.

1. Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 blev den tidligere bestemmelse i § 71, stk. 1, afløst af reglerne i stk. 1–7, der svarer til § 10 om skolenævn uden for København. Efter § 71, stk. 5, fastsætter borgerrepræsentationen dog nærmere regler om valg af skolenævnets medlemmer og deres stedfortrædere, medens de tilsvarende regler uden for København fastsættes af undervisningsministeren, jfr. § 10, stk. 7.

Bestemmelsen i § 71, stk. 8, svarer til den tidligere bestemmelse i § 71, stk. 4, og § 71, stk. 9, svarer til det tidligere § 71, stk. 5, idet den sidstnævnte bestemmelse dog er tilpasset § 12, stk. 3, om elevrepræsentanters deltagelse i skolenævnets møder uden for København. § 71, stk. 10, svarer til § 12, stk. 4. Endelig er de tidligere bestemmelser i § 71, stk. 2 og 3, overført til § 76 a.

2. Sådanne regler er fastsat af borgerrepræsentationen den 8. oktober 1981.

3. Borgerrepræsentationen har vedtaget ikke at udpege ikke-stemmeberettigede repræsentanter til skolenævnene.

4. Sådanne regler er fastsat af skoledirektionen den 19. juni 1978.

§ 72 ^[1]

Skolenævnet fører tilsyn med, at de i skolen optagne børn følger undervisningen, og det sørger for overholdelse af lovgivningens bestemmelser til modarbejdelse af skoleforsømmelser. Lærerrådets afgørelse af, om et barn skal henvises til specialundervisning, kan indbringes for skolenævnet [2].

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen. Det kan endvidere udtale sig om sager vedrørende hjælpeforanstaltninger over for børn og unge under 18 år.

Stk. 3. Det fører tilsyn med den skole, for hvilken det er valgt.

Stk. 4. Dets udtalelse skal indhentes om skolelægeordning, børnetandplejeordning og skolebespisning ved skolen [3].

Stk. 5. Det kan stille forslag til skoledirektionen om anskaffelse af nyt materiel til skolelokalerne og om udvidelse og forbedring af disse.

Stk. 6. Det medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

Stk. 7. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet, hvilke undervisningsmidler skolen må benytte. Det godkender endvidere efter indstilling fra lærerrådet tilrettelæggelse og indhold af fælles arrangementer for skolens elever i skoletiden. Det kan i øvrigt stille forslag til skolens leder om arrangementer for skolens elever uden for skoletiden.

Stk. 8. Skolenævnet kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. 2 repræsentanter for skolenævnet, skolens leder samt en repræsentant for lærerrådet skal have adgang til at drøfte sagen med skoledirektionen.

Stk. 9. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af borgerrepræsentationen eller skoledirektionen.

Stk. 10. Sammen med lærerrådet formidler skolenævnet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af barnets situation i skolen.

Stk. 11. Skolenævnet kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget, der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolenævnet skal borgerrepræsentationen lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af borgerrepræsentationen fastsatte retningslinjer. Skolenævnet afgiver i forbindelse

med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 12. Det udtaler sig om det af skoledirektionen udarbejdede udkast til undervisningsplan efter indhentet erklæring fra lærerrådet.

Stk. 13. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan [4].

Stk. 14. Det udfærdiger efter indhentet erklæring fra lærerrådet ordensregler for skolen.

Stk. 15. Skolenævnet udtaler sig om de bestemmelser i det af skoledirektionen udarbejdede udkast til kommunens skoleplan, der omhandler skolernes navne og distrikter samt hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning, undervisning i fritiden og skolefritidsordning, for så vidt disse bestemmelser vedrører den pågældende skole.

1. Paragraffen blev ændret ved lov nr. 121 af 17. april 1972 om ændring af lov om folkeskolen m.fl. love, hvorved de tidligere bestemmelser i stk. 7 og 11 blev ophævet som følge af undervisningspligtens udvidelse fra 7 til 9 år.

Ved lov nr. 355 af 19. juni 1974 blev bestemmelserne i stk. 4, 6 og 7 ændret, således at affattelsen blev i overensstemmelse med bestemmelserne i henholdsvis § 22, stk. 3, § 27, stk. 8, og § 27, stk. 6. Bestemmelsen i stk. 7 blev på ny ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986 svarende til ændringen af § 27, stk. 6, jfr. note 7 til § 27. Endvidere blev stk. 11–14, der svarer til henholdsvis § 27, stk. 9, stk. 14, stk 5 og stk. 10, indsat ved lovændringen i 1974, jfr. kommentaren til disse bestemmelser.

Ved lov nr. 656 af 21. december 1977 blev stk. 1, 2. pkt., der svarer til § 27, stk. 2, indsat i loven. Bestemmelsen blev ændret ved lov nr. 528 af 28. december 1979, jfr. note 2. Endvidere blev stk. 11 ændret i 1977, således at affattelsen blev i overensstemmelse med § 27, stk. 9. Endelig blev stk. 15, der svarer til § 27, stk. 15, indsat i loven. Bestemmelsen i stk. 15 blev ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986 svarende til ændringen af § 27, stk. 15, jfr. note 16 til § 27.

2. Bestemmelsen i stk. 1, 2. pkt., blev ændret ved lov nr. 528 af 28. december 1979 som led i udlægningen af særforborgens undervisning til kommuner og amtskommuner, jfr. note 1.

Ved skoler uden for København træffer skolenævnet ifølge § 27, stk. 2, den endelige administrative afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt et barn skal henvises til specialundervisning, medmindre der er tale om børn,

som er omfattet af folkeskolelovens § 19, stk. 2, om vidtgående specialundervisning.

I Københavns kommune vil skolenævnets afgørelse kunne indbringes for skoledirektionen, der har det overordnede tilsyn med skolevæsenet i Københavns kommune, jfr. § 68, stk. 1, og § 69, stk. 1.

Såfremt der er tale om børn, der er omfattet af folkeskolelovens § 19, stk. 2, vil lærerrådets og skolenævnets stillingtagen til henvisningsspørgsmålet alene være af vejledende betydning for skoledirektionen, der i sådanne tilfælde har beslutningsmyndigheden, jfr. herved § 69, stk. 10.

Såfremt skoledirektionens afgørelse vil medføre forøgede udgifter for kommunen, skal sagen forelægges for borgerrepræsentationen, der ifølge § 67, stk. 1, træffer bestemmelse i alle sager vedrørende skolevæsenets økonomi.

Der henvises i øvrigt til § 2 a med kommentar.

3. Jfr. § 22, stk. 3, hvorefter den omhandlede beføjelse er tillagt skolekommissionen.

4. Bestemmelsen svarer til § 27, stk. 5, med den begrænsning, at skolenævnet kun skal godkende den ugentlige arbejdsplan, men ikke – som uden for København – tillige arbejdets fordeling mellem lærerne. Dette skyldes den ifølge det københavnske lærerrådsregulativ gældende ordning, hvorefter principperne for fagfordelingen fastlægges af lærerrådet, og skoleinspektøren på grundlag heraf foretager den endelige fagfordeling mellem lærerne.

Skoleråd

§ 72 a ^[1]

Ved hver kommunal gymnasieskole oprettes et skoleråd, der består af:

1. 1 medlem valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer. Valget af dette medlem finder sted snarest muligt efter hvert kommunalvalg.

2. 2 medlemmer valgt for 2 år af og blandt skolens forældre efter regler, der fastsættes af borgerrepræsentationen [2]. Bestemmelserne i § 71, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse ved valget af disse medlemmer.

3. Rektor.

4. Formanden for lærerrådet samt yderligere et af dets medlemmer.

5. 2 elever valgt af og blandt skolens elever. Ved skoler, hvortil der er

knyttet kursus til højere forberedelseseksamen, skal den ene af disse være elev på dette kursus.

6. 1 repræsentant valgt af og blandt de tekniske og administrative medarbejdere, der er ansat ved skolen.

Stk. 2. De i stk. 1, nr. 4–6, nævnte medlemmer vælges for et skoleår ad gangen. For hvert medlem vælges tillige en stedfortræder [3].

Stk. 3. Skolerådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Det afholder møde, så ofte formanden eller 3 medlemmer finder det fornødent. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder medlemmerne. I øvrigt finder bestemmelserne i § 76 a, stk. 4–7, tilsvarende anvendelse på skoleråd ved Københavns kommunes gymnasieskoler [4].

1. Paragraffen, der svarer til § 41, blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, jfr. note 1 til § 41.

2. Sådanne regler er fastsat af borgerrepræsentationen den 26. januar 1978 med ændringer af 17. juni 1982.

3. Stedfortræderne for de i stk. 1, nr. 4–6, nævnte medlemmer kan indtræde i skolerådet, når vedkommende medlem har lovligt forfald. Den i § 76, stk. 8, fastsatte 1 måneds regel gælder således ikke for disse medlemmer og deres stedfortrædere.

4. Der henvises til kommentarerne til §§ 16 og 17.

§ 72 b ^[1]

Skolerådet formidler sammen med lærerrådet et samarbejde mellem skole og hjem og sørger for et oplysningsarbejde blandt skolens forældre, der tager sigte på en forståelse af elevens situation i skolen [2].

Stk. 2. Det medvirker ved løsningen af sociale opgaver, der er knyttet til skolen [3].

Stk. 3. Det godkender efter indstilling fra lærerrådet den ugentlige arbejdsplan [4].

Stk. 4. Det kan stille forslag til skoledirektionen om tilvejebringelse og forbedring af skolelokalerne samt om disses forsyning med materiel og inventar [5].

Stk. 5. Det medvirker ved behandlingen af skolebyggesager i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3 [6].

Stk. 6 [7]. Det kan fremsætte forslag til den del af kommunens budget,

der vedrører den pågældende skole. Efter anmodning fra skolerådet skal borgerrepræsentationen lade dette træffe beslutning om anvendelsen af dele af budgettet, der vedrører skolen, efter nærmere af borgerrepræsentationen fastsatte retningslinjer. Skolerådet afgiver i forbindelse med den årlige budgetbehandling indstilling om størrelsen af bevillinger, der er omfattet af en sådan ordning.

Stk. 7. Det udfærdiger ordensregler for skolen [8].

Stk. 8. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles i skolerådet, hvis den pågældende elev er indforstået hermed [9].

Stk. 9. Skolerådet kan afgive udtalelser og stille forslag til borgerrepræsentationen eller skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen. Det skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af borgerrepræsentationen eller skoledirektionen.

1. Paragraffen, der svarer til § 42, blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, jfr. note 1 til § 42.

2. Jfr. § 72, stk. 10, om skolenævnets tilsvarende opgave ved en folkeskole.

3. Jfr. § 72, stk. 2, 1. pkt., om skolenævnets tilsvarende opgave.

4. Jfr. § 72, stk. 13, om skolenævnets tilsvarende opgave.

5. Jfr. § 72, stk. 5, om skolenævnets tilsvarende opgave.

6. Jfr. § 72, stk. 6, om skolenævnets tilsvarende opgave.

7. Jfr. § 72, stk. 11, om skolenævnets tilsvarende beføjelser med hensyn til en folkeskoles budget.

8. Jfr. § 72, stk. 14, om skolenævnets tilsvarende opgave. Ved en gymnasieskole udarbejder det med hjemmel i § 78, stk. 2, oprettede fællesudvalg forslag til ordensregler og fremsender dette til skolerådet til godkendelse, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 § 18, sammenholdt med § 14, stk. 3.

9. En tilsvarende bestemmelse gælder for fællesudvalgets vedkomme, jfr. undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 § 14, stk. 4, sidste pkt.

Skoleledere og lærerråd

§ 73^[1]

Den enkelte skoles leder har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af skolens virksomhed [2].

Stk. 2 [3]. Ved hver kommunal skole dannes et lærerråd, der består af skolens pædagogiske personale. Lærerrådet vælger selv sin formand og fastsætter selv sin forretningsorden. Skoledirektionen fastsætter de nærmere regler om lærerrådets medlemskreds [4].

Stk. 3. Lærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende skolen, der forelægges det af skoledirektionen, skolenævnet, skolens leder eller formanden. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om alle spørgsmål, der vedrører skolen.

Stk. 4. Skoledirektionen fastsætter ved et regulativ de nærmere regler for lærerrådets virksomhed [5].

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 (stk. 2) og lov nr. 656 af 21. december 1977 (stk. 1).

2. Ved ændringsloven af 21. december 1977 blev bestemmelsen i stk. 1 affattet i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i § 57, stk. 3, vedrørende skoleledere uden for København.

Bestemmelsen omfatter ledere af alle skoleformer, der omfattes af loven.

3. Ved ændringsloven af 19. juni 1974 blev bestemmelsen i stk. 2 om lærerrådets medlemskreds affattet således, at ændringer af lærerrådets sammensætning vil kunne ske, uden at lovændring er nødvendig.

4. Jfr. regulativ for lærerråd fastsat af skoledirektionen den 12. februar 1975 med ændringer af 9. februar 1977 og regulativ for lærerrådene ved Københavns kommunale gymnasier fastsat af skoledirektionen den 20. juni 1979 og den 9. april 1980.

5. Jfr. de i note 4 nævnte regulativer.

Fælleslærerrådet

§ 74 ^[1]

For det samlede skolevæsen dannes et fælleslærerråd, der består af 3 skoleledere, 1 viceskoleinspektør og 9 lærere valgt af henholdsvis samtlige skoleledere, samtlige viceskoleinspektører og samtlige lærere. For hver gruppe vælges 2 stedfortrædere. Valget gælder for 4 år [2] og foretages inden for hver gruppe for sig efter regler, der nærmere fastsættes af skoledirektionen. Fælleslærerrådet vælger selv sin formand og sekretær og fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 2. Ved behandlingen af spørgsmål om en skoleform, der ikke er repræsenteret i fælleslærerrådet, suppleres dette af 1 skoleleder og 2 lærere, der er valgt af og blandt henholdsvis skolelederne og lærerne fra den nævnte skoleform.

Stk. 3. Fælleslærerrådet skal afgive erklæring i alle sager vedrørende kommunens samlede skolevæsen, der forelægges det af skoledirektionen. Det kan afgive udtalelser og stille forslag til skoledirektionen om spørgsmål, der vedrører kommunens samlede skolevæsen.

Stk. 4 [3]. Fælleslærerrådets erklæring skal indhentes om:

- 1. Skoleplanen eller ændringer i denne.*
- 2. Undervisningsplanen eller ændringer i denne [4].*
- 3. Karakter- og ordensbestemmelser.*

Stk. 5 [5]. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til § 67, stk. 3.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 335 af 19. juni 1974 (stk. 4 og 5) og lov nr. 656 af 21. december 1977 (stk. 4).

Københavns magistrat har anmodet undervisningsministeriet om en udtalelse om fortolkningen af § 74.

Efter magistratens opfattelse er de kommunale gymnasiers rektorer og lærere næppe valgberettigede og valgbare til fælleslærerrådet ifølge § 74, stk. 1. Derimod finder magistraten, at disse grupper må have adgang til at udpege repræsentanter til at tiltræde fælleslærerrådet ifølge § 74, stk. 2, når rådet behandler sager, der vedrører gymnasierne. En tilsvarende ret må ifølge magistratens opfattelse tillægges andre skoleformer, der falder ind under skoledirektionens kompetence, idet fælleslærerrådets forretningsområde, jfr. § 74, stk. 3, formentlig må defineres som i alt væsentligt sammenfaldende med skoledirektionens. Som følge heraf må ungdomsskolens leder og lærere ligeledes have ret til at udpege repræsentanter til

fælleslærerrådet ifølge § 74, stk. 2. Derimod er ledere og lærere ved de forskellige former for voksenundervisning efter magistratens opfattelse ikke omfattet af bestemmelsen i § 74, stk. 2.

Undervisningsministeriet udtalte i skrivelse af 27. juni 1980, at bestemmelsen om fælleslærerrådets sammensætning efter ministeriets opfattelse navnlig tager sigte på folkeskolen, men der ses ikke at være holdepunkter i lovens ord eller motiver, herunder den ved skolestyrelsesloven af 9. februar 1970 skete udvidelse af fælleslærerrådet, for at antage, at gymnasieskolernes ledere og lærere ikke omfattes af bestemmelsen. Det bemærkedes i denne forbindelse, at bestemmelserne i § 73 om lærerråd i København vedrører både folkeskolernes og gymnasieskolernes pædagogiske personale. Det bemærkedes endvidere, at det ifølge § 74, stk. 1, er overladt til skoledirektionen at fastsætte de nærmere regler om valg af repræsentanter for de forskellige grupper til fælleslærerrådet.

Skolestyrelseslovens bestemmelser om sammensætningen af lærerråd og fælleslærerråd vedrører efter undervisningsministeriets opfattelse ikke ungdomsskolen, men såvel gymnasieskolernes ledere og lærere som ungdomsskolens leder og lærere må anses for omfattet af bestemmelsen i § 74, stk. 2, om en særlig repræsentationsret.

Ledere og lærere ved de forskellige former for voksenundervisning kan i almindelighed ikke anses for omfattet af bestemmelserne om lærerråd og fælleslærerråd, men hvis der undtagelsesvis behandles et spørgsmål vedrørende den ene eller anden form for voksenundervisning i fælleslærerrådet, må vedkommende leder- og lærergruppe formentlig anses for omfattet af bestemmelsen i § 74, stk. 2.

2. Uden for København vælges fælleslærerrådets medlemmer for et skoleår ad gangen, jfr. § 60, stk. 6, med note 7.

3. Ved ændringsloven af 21. december 1977 ophævedes bestemmelsen i § 69 om skoledirektionens beføjelse til at godkende undervisningsmidler og lærebøger, og i forbindelse hermed udgik bestemmelsen i § 74, stk. 4, om fælleslærerrådets ret til at udtale sig om dette spørgsmål.

4. Bestemmelsen i stk. 4, nr. 2, vedrører det af skoledirektionen udarbejdede udkast til undervisningsplaner for folkeskolerne, jfr. § 69, stk. 2, og § 72, stk. 12.

5. Bestemmelsen i stk. 5 blev indføjet ved ændringsloven af 19. juni 1974, idet bestemmelsen i stk. 4 om fælleslærerrådets ret til at udtale sig om byggeplaner samtidig ophævedes.

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet

§ 75 ^[1]

I Københavns kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn.

Stk. 2. Ungdomsskolenævnet består af:

1. 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

2. 2 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de stedlige organisationer – herunder arbejdsmarkedets organisationer – og uddannelsesinstitutioner, der har særlig interesse i ungdomsskolevirksomhed.

3. 1 medlem valgt af og blandt de i § 68, stk. 1, nr. 3, nævnte medlemmer af skoledirektionen.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 28 gælder også for ungdomsskolenævnet i København. Indstilling efter § 28, stk. 1, 4 og 5, samt udtalelse efter stk. 6 afgives til skoledirektionen.

Stk. 4. Fritidsnævnet består af:

1. Den borgmester, under hvem fritidsvirksomhed for børn og unge er henlagt, der er nævnets formand.

2. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. 5 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de stedlige børne- og ungdomsforeninger, bestyrelserne for de ungdomsklubber, der er godkendt i henhold til lov om fritidsundervisning m.v., de stedlige idrætsforeninger samt initiativtagere til interessegrupper for børn og unge. Interessegrupper for børn og unge skal inden for de sidste 6 måneder forud for kommunalvalget have opfyldt betingelserne for at få tilskud til virksomhed i henhold til lov om fritidsundervisning m.v. Borgerrepræsentationen fastsætter nærmere regler om valg af disse medlemmer.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 29 og § 31 gælder også for fritidsnævnet i København.

Stk. 6. Voksenundervisningsnævnet består af:

1. Den borgmester, under hvem fritidsundervisning for voksne er henlagt, der er nævnets formand.

2. 1 medlem valgt af borgerrepræsentationen blandt dens medlemmer.

3. 3 medlemmer valgt af borgerrepræsentationen efter indhentet indstilling fra de organisationer og stedlige kredse, der i sidste valgperiode har drevet fritidsundervisning for voksne.

Stk. 7. Bestemmelserne i § 30 og § 31 gælder også for voksenundervisningsnævnet i København.

Stk. 8. For hvert medlem af nævnene udpeges en stedfortræder.

Stk. 9. Hvis ingen organisation eller person, der efter stk. 2, 4 og 6 kan indstille medlemmer til nævnene, findes i kommunen, eller der ikke fremkommer nogen indstilling, udpeger borgerrepræsentationen selv disse medlemmer og deres stedfortrædere.

Stk. 10. Borgerrepræsentationen fastsætter regler om elevrepræsentanters deltagelse i ungdomsskolenævnets [2] og voksenundervisningsnævnets møder.

1. Bestemmelserne i § 75, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, bygger på indstillingen fra lovrevisionsudvalget, der i sin betænkning (Bet. nr. 822/1977 s. 60f.) anbefalede, at der i Københavns kommune oprettes et ungdomsskolenævn, et fritidsnævn og et voksenundervisningsnævn. Bestemmelserne tilsigter især at sikre de interesserede parter en placering i styrelsessystemet svarende til ordningen i landets øvrige kommuner.

Bestemmelserne svarer i det væsentlige til § 11 og §§ 28–31 henholdsvis om sammensætningen af de tre nævn i kommunerne uden for København og om nævnenes beføjelser.

2. Borgerrepræsentationen har den 24. januar 1980 fastsat regler om repræsentation af elever i ungdomsskolenævnet.

Skoledirektionen har den 14. november 1979 godkendt regler om repræsentation af ledere og lærere i ungdomsskolenævnet, jfr. skoledirektionens cirkulære af 13. februar 1980.

Fælles bestemmelser

§ 76 ^[1]

Enhver, der er valgbar til skoledirektionen, skolenævnene, skolerådene efter § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet eller voksenundervisningsnævnet, har pligt til at modtage valg, medmindre den valgte er fyldt 60 år. Den, der har været medlem af skoledirektionen, et skolenævn, et skoleråd efter § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet eller voksenundervisningsnævnet i 2 hele, sammenhængende valgperioder, har ikke pligt til at modtage valg før efter udløbet af de 2 følgende valgperioder. Borgerrepræsentationen træffer endvidere efter begæring beslutning om at fritage den, der på grund af sin helbredstilstand, vare-

tagelse af andet offentligt hverv, forretninger eller lignende har rimelig grund til at ønske sig fritaget for valget.

Stk. 2. Et medlem af skoledirektionen, der er valgt af borgerrepræsentationen, kan anmode borgerrepræsentationen om fritagelse for medlemskabet. § 76, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Et medlem af et skolenævn kan anmode nævnet om fritagelse for medlemskabet. § 76, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse. Skolenævnets afgørelse kan indbringes for skoledirektionen.

Stk. 4. Mister et medlem af et skolenævn sin valgbarhed i løbet af valgperioden som følge af barnets (børnenes) optagelse i en af de i folkeskolelovens § 33, stk. 2, nævnte skoler, skal den pågældende udtræde af vedkommende nævn.

Stk. 5. Medlemmer af ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet, voksenundervisningsnævnet eller medlemmer af skoleråd valgt efter § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, kan anmode borgerrepræsentationen om fritagelse for medlemskabet. § 76, stk. 1, 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 6. Er der ved et medlems udtræden af skoledirektionen, et skoleråd, jfr. § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, eller vedkommende nævn ingen stedfortræder, foretages suppleringsvalg for resten af valgperioden [2].

Stk. 7 [3]. Når et medlem af skoledirektionen, et skoleråd, jfr. § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, eller et skolenævn er forhindret i at deltage i det konstituerende møde, kan de medlemmer, der er valgt på den pågældende kandidatliste, kræve stedfortræderen indkaldt til at deltage i mødet.

Stk. 8. Når et medlem har forfald i mindst 1 måned, indkalder formanden for skoledirektionen eller for vedkommende nævn stedfortræderen til midlertidigt at tage sæde i direktionen eller nævnet. Det samme gælder de i § 72 a, stk. 1, nr. 1 og 2, nævnte medlemmer af et skoleråd.

Stk. 9. Borgerrepræsentationen afgør i tvivlstilfælde, om betingelserne for stedfortræderens indtræden er til stede.

1. Bestemmelserne i § 76 blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, idet den tidligere bestemmelse i § 76, der omhandlede organer til varetagelse af funktioner med hensyn til virksomheden efter lov om fritidsundervisning m.v., samtidig blev afløst af bestemmelserne i § 75.

Bestemmelserne i § 76, stk. 1–3 og stk. 5–6, svarer til de tidligere gældende bestemmelser i § 75, stk. 1–4, med de ændringer, der følger af bestemmelserne om oprettelse af skoleråd i henhold til § 72 a og af de i § 75 omhandlede nævn. Desuden indeholder § 76, stk. 3, sidste pkt., den ændring i forhold til den tidligere bestemmelse, af skolenævnets afgørelse kan indbringes for skoledirektionen, medens nævnets afgørelse tidligere kunne indbringes for kommunalbestyrelsen. Ændringen skyldes navnlig

den forbindelse, der er imellem skolenævnenes og skoledirektionens medlemskreds, jfr. § 68, stk. 1.

Ved lov nr. 216 af 23. april 1986 er bestemmelserne i stk. 1 om fritagelse for at modtage valg ændret, således at de er bragt i overensstemmelse med de tilsvarende bestemmelser i § 27, stk. 1 og 2, i lovbekendtgørelse nr. 139 af 26. marts 1985 om kommunale valg. Ved ændringsloven er endvidere bestemmelserne i stk. 2, 3 og 5 om fritagelse for medlemskab i løbet af valgperioden bragt i overensstemmelse med den tilsvarende bestemmelse i § 34 b i loven om kommunale valg.

Bestemmelserne i stk. 4 og stk. 7-9 svarer til henholdsvis § 15, stk. 2, og § 15, stk. 4-6. Ved lov nr. 528 af 28. december 1979 er fristen for indkaldelse af midlertidig stedfortræder efter stk. 8 ændret fra 2 måneder til 1 måned. Der henvises i øvrigt til kommentaren til de nævnte bestemmelser.

2. Undervisningsministeriet har i skrivelse af 13. august 1959 udtalt, at der efter ministeriets opfattelse ikke er hjemmel for, at Københavns skoledirektion efter borgerrepræsentationens bestemmelse foretager suppleringsvalg til skolenævnet, men at suppleringsvalg i mangel af udtrykkelig bestemmelse om anden ordning må foretages af og blandt den samme kreds af vælgere som ved ordinære valg.

3. Bestemmelsen i stk. 7 er efter sin direkte ordlyd ikke anvendelig m.h.t. stedfortrædere for de medlemmer af skoledirektionen eller skolerådene, der er udpeget af borgerrepræsentationen, idet disse ikke er valgt på nogen kandidatliste, men vælges ved forholdstalsvalg efter bestemmelserne i lov om Københavns kommunes styrelse § 21. Bestemmelsen er heller ikke anvendelig på skoleborgmesteren, der er født formand for skoledirektionen. Det må formentlig antages, at den gruppe i borgerrepræsentationen, hvortil det medlem, der har forfald, hører, må kunne kræve hans stedfortræder indkaldt.

§ 76 a ^[1]

Skolenævnene, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet vælger selv deres formand [2] og fastsætter selv deres forretningsorden [3], jfr. dog § 75, stk. 4 og 6.

Stk. 2. Nævnene afholder møde [4], så ofte formanden eller 2 medlemmer, for fritidsnævnets vedkommende dog 3 medlemmer, finder det fornødent.

Stk. 3. Formanden bestemmer tid og sted for møderne og indkalder

medlemmerne samt de ledere, lærerrepræsentanter og eventuelle elevrepræsentanter, der deltager uden stemmeret. Han giver forinden møderne de pågældende underretning om, hvilke sager der vil komme til behandling på mødet.

Stk. 4. Formanden leder forhandlingerne og afstemningerne og drager omsorg for, at beslutningerne indføres i en beslutningsprotokol. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere. Enhver af disse er berettiget til kort at få sin afvigende mening indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder.

Stk. 5. Formanden drager omsorg for udførelsen af de trufne beslutninger.

Stk. 6. Nævnene er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede.

Stk. 7. Beslutningerne træffes ved stemmeflertal, hvor intet andet særligt er bestemt.

1. Bestemmelserne i § 76 a, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, svarer til de tidligere bestemmelser i § 71, stk. 2 og 3, jfr. note 1 til § 71, med de ændringer, der følger af oprettelsen af de i § 75 omhandlede nævn. Bestemmelserne blev samtidig tilpasset de hertil svarende regler i § 16, der er gældende uden for København. Med hensyn til mødeindkaldelse, sagsforberedelse, afstemninger og beslutningsprotokol henvises til denne bestemmelse med noter.

2. Henvisningen i stk. 1 til § 75, stk. 4 og 6, hvorefter skoleborgmesteren er født formand for henholdsvis fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet, blev indføjet ved lov nr. 528 af 28. december 1979.

3. Skoledirektionen har den 13. april 1983 udsendt en vejledende forretningsorden for skolenævn.

4. Ifølge skoledirektoratets cirkulæreskrivelse af 28. september 1971 til samtlige skolenævnsmænd og skoleledere i København har skoledirektionen fastslået, at skolenævnets møder er lukkede. Der er således ikke adgang for tilhørere.

Vedrørende skolenævnets protokol siges det i den nævnte cirkulæreskrivelse, at skolenævnets protokol skal bero hos skolenævnet og ikke på skolen.

Om udleveret materiale bemærkes det, at erfaringen har vist, at det i løbet af en valgperiode er overordentlig vanskeligt at fremskaffe supple-

mentseksemplarer af diverse hæfter og pjecer, der er udleveret til nævnsmedlemmerne, og skolenævnets formand anmodes derfor om at foranledige, at et udtrædende medlem afleverer sådant materiale til nævnet med henblik på videregivelse til stedfortræderen.

§ 76 b ^[1]

Borgerrepræsentationen fastsætter særlige regler [2] med hensyn til styrelsen af de kommunale gymnasieskoler i København, hvortil der er knyttet en folkeskoleafdeling.

1. Paragraffen, der blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977, tager sigte på de to kommunale gymnasieskoler i København, hvortil der er knyttet en folkeskoleafdeling. Ved bestemmelsen åbnes der mulighed for at bibeholde styrende organer, der er fælles for de to skoleafdelinger.

2. Sådanne regler er fastsat af borgerrepræsentationen den 26. januar 1978. Ifølge disse regler oprettes der ved hver af de nævnte gymnasieskoler et skoleråd, der tillægges de i § 72 og § 72 b omhandlede beføjelser. Skolerådet sammensættes efter reglerne i § 72 a og skal yderligere bestå af 3 medlemmer, der vælges af og blandt folkeskoleafdelingens forældre-kreds, jfr. § 71, stk. 2 og 3. Disse medlemmer vælges ligesom gymnasieafdelingens 2 forældrerepræsentanter for en 2-årig periode.

Herudover kan 2 elevrepræsentanter fra skolens folkeskoleafdeling deltage uden stemmeret i skolerådets møder, idet de dog ikke må overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever eller lærere, jfr. § 71, stk. 9 og 10. Ved den ene af skolerne, Skt. Annæ Gymnasium, deltager endvidere sanginspektøren i skolerådet uden stemmeret.

§ 77 ^[1]

Statens tilskud til Københavns kommunes skolevæsen og til den i lov om fritidsundervisning m.v. omhandlede virksomhed i kommunen udbetales ved undervisningsministeriets foranstaltning [2].

Stk. 2 [3]. Borgerrepræsentationen sørger for, at de i § 49 omhandlede oplysninger tilvejebringes og meddeles undervisningsministeriet.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977 (stk. 2).

2. Der henvises til note 1 til § 45.

§ 77

3. Bestemmelsen i stk. 2 blev indføjet ved ændringsloven af 21. december 1977.

Der henvises i øvrigt til note 1 og 2 til § 49.

Afsnit III

Forskellige bestemmelser

KAPITEL 10

Særlige bestemmelser

§ 78^[1]

Undervisningsministeren kan fastsætte regler om lærerforsamlingens organisation og virksomhed ved kommunale og amtskommunale gymnasieskoler [2].

Stk. 2 [3]. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om oprettelse af organer til varetagelse af spørgsmål af fælles interesse for rektor, lærere og elever ved kommunale og amtskommunale gymnasieskoler.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

2. Sådanne regler er fastsat i undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 §§ 7, 8, 12 og 13, jfr. §§ 15 og 17.

Den nævnte bekendtgørelse har afløst undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971, der var udstedt i medfør af skolestyrelsesloven af 9. februar 1970. I denne bekendtgørelse var der fastsat særlige regler for de kommunale og amtskommunale eksamensskoler, særlig vedrørende gymnasieskolerne, med hensyn til forskellige skolemyndigheders beføjelser i forhold til disse skoler. Sådanne særregler er ikke længere påkrævede, idet skolerådenes beføjelser er udtømmende angivet i skolestyrelseslovens §§ 42 og 72 b, medens de nærmere regler om lærerråds og lærerforsamlingers virksomhed er fastsat i bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978.

3. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 531 af 18. oktober 1978 §§ 9 og 14, jfr. §§ 15 og 18, vedrørende fællesudvalg. Fællesudvalgene har afløst de tidligere samarbejdsudvalg ved de kommunale og amtskommunale gymnasieskoler, hvorom regler var fastsat i bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971.

Fællesudvalget består af rektor, der er formand, samt 4 lærerrepræsentanter (heriblandt lærerrådets formand) og 4 elevrepræsentanter, der vælges for et skoleår ad gangen.

§ 78 a ^[1]

Såfremt der oprettes amtskommunale folkeskoler, bortset fra observationsskoler, fastsætter undervisningsministeren regler om oprettelse og valg af skolenævn ved disse skoler og om skolenævnenes funktioner.

1. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 656 af 21. december 1977.

De tidligere bestemmelser i §§ 41 og 42 om skolenævn ved amtskommunale skoler omfattede både gymnasieskoler og folkeskoler, men bestemmelserne havde kun haft praktisk betydning for gymnasieskolerne. Ved ændringsloven af 21. december 1977 blev skolenævnene ved de amtskommunale gymnasieskoler afløst af skoleråd, og de ændrede bestemmelser i §§ 41 og 42 gælder alene for disse skoler.

Ved udlægningen af særforborgens undervisning til kommuner og amtskommuner pr. 1. januar 1980 blev de hidtidige statsejede særforborgsskoler overført til amtskommunerne, jfr. lov nr. 257 af 8. juni 1978 om udlægning af åndssvageforborg og den øvrige særforborg m.v. samt lov nr. 302 af samme dato om ændring af lov om folkeskolen. I medfør af § 78 a er der herefter i bekendtgørelse nr. 551 af 14. december 1979 fastsat nærmere regler om skolenævn ved amtskommunale folkeskoler. Bestemmelserne omfatter ikke observationsskoler, da tilsynet med elever, der midlertidigt har ophold på en observationsskole, varetages af skolenævnet ved elevernes hjemskole, dvs. den skole, hvorfra eleverne er henvist til observationsskolen.

I cirkulære nr. 31 af 18. februar 1980 om skolenævn ved visse amtskommunale folkeskoler er der i medfør af bekendtgørelsens § 32, stk. 4, fastsat regler om skolenævn ved folkeskoler, hvor der tillige gives undervisning efter lov om specialundervisning for voksne (lovbekendtgørelse nr. 319 af 4. juni 1983).

§ 78 b ^[1]

Undervisningsministeren kan fastsætte regler [2] om lærerrådets sammensætning og virksomhed ved skoler og undervisningsinstitutioner med specialundervisning for voksne.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan endvidere fastsætte regler [3] om oprettelse af organer, der skal formidle et samarbejde mellem skole (institution) og hjem ved de i stk. 1 nævnte skoler og institutioner.

1. Paragraffen blev indsat ved lov nr. 528 af 28. december 1979.

2. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 240 af 30. maj 1980 om lærerråd ved amtskommunale skoler og undervisningsinstitutioner med specialundervisning for voksne.

3. Sådanne regler er fastsat i bekendtgørelse nr. 239 af 30. maj 1980 om skoleråd ved amtskommunale skoler og undervisningsinstitutioner med specialundervisning for voksne.

§ 78 c ^[1]

Undervisningsministeren kan fastsætte regler [2] om underretningspligt for nærmere angivne persongrupper, som i deres virksomhed får kendskab til personer med behov for specialpædagogisk bistand.

1. Paragraffen blev indsat ved lov nr. 528 af 28. december 1979.

2. Sådanne regler er ikke fastsat.

§ 79 ^[1]

De i denne lov omhandlede valg eller indstillinger, ved hvilke der skal vælges, henholdsvis indstilles, mere end én person, foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, når dette forlanges af nogen af de stemmeberettigede.

1. Det anføres i bemærkningerne til bestemmelsen, at forholdstalsvalg foretages på grundlag af d'Hondts metode, jfr. den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3.

Efter den nævnte lovs § 24, stk. 3, foretages forholdstalsvalg efter følgende regler:

Kommunalbestyrelsens medlemmer deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden at ville stemme sammen ved det pågældende valg. Hver gruppes medlemstal deles med 1, 2, 3 osv. De herefter fremkomne kvotienter angiver den rækkefølge, i hvilken de enkelte grupper kan vælge deres repræsentanter. Er to eller flere kvotienter lige store, afgøres rækkefølgen ved lodtrækning. Når det antal repræsentanter, der tilkommer de enkelte grupper, er bestemt, skal grupperne straks meddele formanden, hvilke personer der udpeges til de dem tilfaldne pladser. Giver en gruppe afkald på sin ret til at få en eller flere repræsentanter, fordeles de ledigblevne pladser mellem de andre grupper på den foran angivne måde.

Det udtales endvidere i bemærkningerne til § 79, at bestemmelsen vil kunne bringes i anvendelse, når der foretages valg af forældrerepræsentanter til skolekommissionen efter § 9, stk. 2, nr. 2, og til skolenævnene efter § 10, stk. 2, og når der af foreninger og organisationer m.fl. foretages indstillinger af medlemmer til de i § 11 omhandlede nævn.

Kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til skolekommissionen og nævnene foretages ved forholdstalsvalg efter reglerne i den kommunale styrelseslovs §§ 24–26 og 28.

Det bestemmes i den kommunale styrelseslovs § 26, at skal valg af medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser og lignende foretages både blandt medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, foretages valget af samtlige de medlemmer, kommunalbestyrelsen skal vælge, under ét. Grupperne kan i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, udpege medlemmer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

Et par eksempler vil illustrere anvendelsen af forholdstalsvalgmetoden:

En kommunalbestyrelse på 19 medlemmer skal vælge 7 medlemmer til skolekommissionen.

Der anmeldes følgende grupper: A 7 medlemmer, B 6 medlemmer, C 4 medlemmer og D 2 medlemmer.

Fordelingen bliver herefter:

A	B	C	D
7 ¹	6 ²	4 ³	2 [?]
3,5 ⁴	3 ⁵	2 [?]	1
2,33 ⁶	2 [?]	1,33	0,66

Gruppe A vil således få mandat nr. 1, 4 og 6, gruppe B nr. 2 og 5, gruppe C nr. 3, medens der om mandat nr. 7 må trækkes lod mellem grupperne B, C og D.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 8. april 1970 udtalt, at der ikke i lovgivningen findes forskrifter om, hvorledes sådanne lodtrækninger skal foretages. Indenrigsministeriet fandt i øvrigt ikke grundlag for at kritisere en anvendt fremgangsmåde, hvorefter sammenfoldede sedler blev nedlagt i en urne og en repræsentant for hver gruppe derefter trak et lod fra urnen. Ministeriet bemærkede herved, at der efter det oplyste ikke forend lodtrækningens gennemførelse blev fremsat indsigelse mod den anvendte fremgangsmåde.

Efter undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 406 af 3. september 1985, jfr. cirkulære nr. 110 af 3. oktober 1985, foretages valg til skolenævn

som listevalg efter d'Hondts metode, således at de af en listes kandidater, der ikke opnår valg, betragtes som stedfortrædere for de valgte på samme liste efter de i bekendtgørelsens § 12 fastsatte regler.

Dersom der ved et skolenævnvalg, hvor der skal vælges 5 medlemmer, f.eks. er opstillet 3 lister A, B og C, der får henholdsvis 248, 126 og 89 stemmer, fordeles pladserne i nævnet således:

A	B	C
248 ¹	126 ²	89 ⁴
124 ³	63	44,5
82,66 ⁵	42	29,66

Liste A vil således få mandat nr. 1, 3 og 5, liste B mandat nr. 2 og liste C mandat nr. 4.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 29. oktober 1974 udtalt, at bestemmelsen i styrelseslovens § 24, stk. 3, om valg af repræsentanter ved forholdstalsvalg ikke er til hinder for, at en gruppe udpeger et dertil villigt medlem af en anden gruppe.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 3. december 1974 udtalt, at forholdstalsvalg i henhold til den kommunale styrelseslov sker på grundlag af de ved det pågældende valg foretagne gruppeanmeldelser, jfr. styrelseslovens § 24, stk. 3. Anmeldelse af en valggruppe til et valg af medlemmer til et udvalg, en kommission, en bestyrelse eller lignende er således ikke bindende ved senere valg til andre udvalg m.v.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 28. april 1977 udtalt, at en valggruppe, der dannes i forbindelse med et forholdstalsvalg, jfr. den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3, i princippet alene er dannet med henblik på det pågældende valg, og dette udelukker ikke, at der ved andre valg eventuelt senere i valgperioden dannes nye valggrupper. Det er således ingen forudsætning for at danne en valggruppe, at de pågældende medlemmer er valgt på lister, der har indgået valgforbund eller lignende, ligesom medlemmer, der er valgt på lister, der har indgået sådanne forbund, ikke automatisk danner valggruppe.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 2. juni 1978 udtalt, at det ikke fremgår af bestemmelsen i § 24, stk. 3, hvorledes en gruppe internt skal nå frem til, hvilke af gruppens medlemmer der skal udpeges til et givet hverv. Det antages, at gruppen selv må afgøre dette spørgsmål. Det antages endvidere, at kommunalbestyrelsen, såfremt gruppen ikke selv kan tilvejebringe et resultat inden udløbet af den til udpegelse af medlemmer

fastsatte frist, må kunne tage initiativet til en lodtrækning mellem gruppens medlemmer.

Indenrigsministeriet tilføjede, at det vel i mange tilfælde kan være rimeligt at anvende forholdstalsvalgmåden til fordeling af pladser mellem de medlemmer, der har anmeldt at ville stemme sammen, men der er intet holdepunkt for, at denne metode skal anvendes i mangel af enighed.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 28. februar 1979 udtalt, at valg efter den kommunale styrelseslovs § 25, stk. 1, jfr. § 24, stk. 3, foretages på grundlag af det antal kommunalbestyrelsesmedlemmer, der deltager i det pågældende møde. Kravet om fordelingen på grundlag af det antal medlemmer, der deltager i det pågældende møde, vil kunne fraviges, såfremt der er enighed blandt de tilstedeværende kommunalbestyrelsesmedlemmer. Ministeriet skulle ikke udelukke, at en almindeligt kendt praksis, ifølge hvilken forholdstalsvalg foretages på grundlag af kommunalbestyrelsens faktiske sammensætning, hvor der ikke foreligger indsigelser mod denne praksis, vil kunne sidestilles med situationer, hvor der blandt de tilstedeværende er enighed om at fravige reglen.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 5. april 1979 udtalt, at valg af 2 eller flere medlemmer til udvalg, kommissioner, bestyrelser o.lign. efter den kommunale styrelseslovs § 25, stk. 1, foretages som forholdstalsvalg. Modsætningsvis følger, at valg af 1 medlem til sådanne udvalg, kommissioner, bestyrelser o.lign. sker ved flertalsvalg. Der er ikke ved styrelsesloven pålagt en pligt til at udpege under ét til flere ensartede hverv. Det fremgår endvidere af styrelseslovens § 24, stk. 3, at kommunalbestyrelsesmedlemmerne ved forholdstalsvalg deles i de grupper, hvori medlemmerne har anmeldt for formanden, at de vil stemme sammen *ved det pågældende valg*. Det følger af disse bestemmelser, at der ikke med retlig bindende virkning kan indgås aftaler om bestemte grupperinger ved fremtidige valg. Dette medfører, at der heller ikke med retlig bindende virkning kan gives afkald på at foretage fremtidige valg til hvert enkelt udvalg, kommission eller bestyrelse for sig.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. februar 1981 vedrørende spørgsmålet om, på hvilket tidspunkt anmeldelse af grupper i forbindelse med forholdstalsvalg skal ske, udtalt, at en sådan anmeldelse, ifølge den kommunale styrelseslovs § 24, stk. 3, skal ske forud for det pågældende valg og altså ikke nødvendigvis forud for det pågældende møde.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 8. februar 1982 udtalt, at kommunalbestyrelsens valg af medlemmer og ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen til boligkommissionen, ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet foregår under ét, således at grupperne i den rækkefølge, som mandaterne tilfalder dem, har ret til at udpege medlem-

mer eller ikke-medlemmer af kommunalbestyrelsen, indtil den ene eller den anden art af pladserne er besat.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt en afgiven *indstilling* er bindende for kommunalbestyrelsen – om høringsen er imperativ – udtalte indenrigsministeriet, at dette i overensstemmelse med retspraksis må afgøres ved en konkret fortolkning af den givne lovbestemmelse. Af betydning vil endvidere være vedkommende ressortministeriums tilkendegivelse af, hvorledes den givne lovbestemmelse opfattes. Ministeriet henvendte i denne forbindelse opmærksomheden på reglen i § 11, stk. 3, nr. 2, i skolestyrelsesloven, hvorefter en énstemmig indstilling fra de indstillingsberettigede organisationer m.v. om valg af medlemmer til fritidsnævnet er bindende for kommunalbestyrelsens udpegning af de pågældende. Bortset herfra kan det ikke antages, at en indstilling fra organisationer m.v. binder kommunalbestyrelsen, hvis indstillingen alene omfatter det antal medlemmer, der skal vælges efter indstilling fra vedkommende organisationer m.v., medens spørgsmålet kan stille sig anderledes, hvis der er indstillet flere medlemmer end dem, der skal vælges. I sådanne tilfælde kan forholdet være det, at kommunalbestyrelsen alene har valgfrihed mellem de repræsentanter, der er indstillet. I tilslutning til udtalelser fra boligministeriet og undervisningsministeriet var det indenrigsministeriets opfattelse, at der ved byrådets egentlige valgprocedure skal bortses fra indstillinger fra de indstillingsberettigede organisationer m.v., hvor indstillingen er af en sådan beskaffenhed, at den binder byrådet, idet der ikke finder et egentligt valg af de pågældende sted. Dette gælder således f.eks. den nævnte énstemmige indstilling vedrørende fritidsnævnet.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 14. december 1970 udtalt, at det normalt må anses for at være en betingelse for at statuere ugyldighed som følge af fremgangsmåden ved foretagelsen af en kommunalbestyrelses valg af medlemmer til udvalg, nævn m.v., at der forud for valget er protesteret mod den anvendte fremgangsmåde. Indenrigsministeriet bemærkede dog videre, at det pågældende udvalg, nævn m.v. – uanset fremgangsmåden og omstændighederne ved dets nedsættelse – ikke kan oprettholdes med en sammensætning, der er stridende mod lovgivningen.

Indenrigsministeriet har i skrivelse af 4. februar 1981 udtalt, at det normalt må anses for at være en betingelse for at statuere ugyldighed som følge af en fulgt fremgangsmåde ved foretagelsen af kommunalbestyrelsens valg af medlemmer til udvalg, nævn m.v., at der forud for valget er protesteret mod den anvendte fremgangsmåde. Efter omstændighederne vil protesten kunne have form af en forespørgsel om, hvorvidt forholdstalsvalgmåden skal anvendes.

Litteraturhenvvisninger

Erik Harder: Flertalsvalg eller forholdstalsvalg. Sognerådstitidende 1958-59 s. 203 ff.

Erik Harder: Gruppedelingen i kommunale råd. Festskrift til professor Poul Andersen 1958 s. 150 ff.

§ 80 ^[1]

Undervisningsministeren kan fastsætte regler vedrørende kommunernes og amtskommunernes planlægning inden for undervisningsområdet.

1. Den hidtidige bestemmelse i § 80, hvorefter undervisningsministeren kunne fastsætte bestemmelser om skolelokalers anvendelse til andet formål end undervisning, er ophævet ved lov nr. 216 af 23. april 1986, da bestemmelsen ikke har haft praktisk betydning ved siden af de forskellige bestemmelser i lov om fritidsundervisning m.v. om bl.a. kommuners, amtskommuners og statens pligt til at stille lokaler og udendørsanlæg til rådighed for aktiviteter i henhold til denne lov.

I stedet for den hidtidige bestemmelse er ved ændringsloven af 23. april 1986 indsat en ny bestemmelse i § 80, der bemyndiger undervisningsministeren til at fastsætte regler vedrørende kommunernes og amtskommunernes planlægning inden for undervisningsområdet. Denne bemyndigelsesbestemmelse erstatter de ophævede bestemmelser i § 35 om udarbejdelse af en samlet udbygningsplan for hver amtsrådsreds, jfr. kommentaren til § 35.

§ 80 a ^[1]

Undervisningsministeren kan tillade, at en skoles ledelsesform som en forsøgsmæssig ordning afviger fra bestemmelserne i denne lov. Forslag herom udarbejdes af skolens lærerråd og skolenævn og indsendes til kommunalbestyrelsen.

1. Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 335 af 19. juni 1974.

§ 80 a giver mulighed for gennemførelse af forsøgsmæssige ordninger, der indebærer afvigelser fra lovens bestemmelser om henholdsvis skolenævnets, skolelederens og lærerrådets beføjelser og opgaver. Forslag til en sådan ordning udarbejdes af skolenævnet og lærerrådet i fællesskab, hvorefter det fremsendes til kommunalbestyrelsen og derefter gennem amtsrådet indsendes til direktoratet for folkeskolen og seminarier m.v., ledsaget af kommunalbestyrelsens og amtsrådets udtalelser. Tilladelse til

iværksættelse af en forsøgsmæssig ordning vil normalt kun blive givet, såfremt kommunalbestyrelsen har tiltrådt forslaget.

Ansøgninger om tilladelse til iværksættelse af forsøgsmæssige ordninger må bl.a. indeholde oplysning om følgende:

1. De personer eller organer, hvortil de i lovgivningen omhandlede beføjelser og opgaver ønskes overført.

2. Fremgangsmåden med hensyn til udpegning af de under punkt 1 nævnte personer eller organer.

3. De i lovgivningen omhandlede opgaver og beføjelser, der er omfattet af ordningen, samt deres fordeling på de under punkt 1 nævnte personer eller organer.

4. Varigheden af forsøgsperioden.

5. Indstilling om eventuel fravigelse af de gældende bestemmelser om løn- og andre ansættelsesvilkår, herunder ydelse af timereduktion eller vederlag i øvrigt til de lærere, der er omfattet af forsøgsordningen.

Bestemmelsen gælder også for kommunale og amtskommunale gymnasieskoler. For disse skolars vedkommende indsendes forslag om forsøgsmæssige ordninger gennem amtsrådet til direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseksamen. Endvidere gælder bestemmelsen for Københavns kommunes skoler.

§ 80 b ^[1]

Ved hver kommunal eller amtskommunal skole, som har 5. eller højere klassetrin, danner eleverne et elevråd til varetagelse af deres interesser over for skolen og de kommunale eller amtskommunale skolemyndigheder.

1. Paragraffen er ændret ved lov nr. 216 af 23. april 1986. Ved lovændringen blev elevråd gjort obligatoriske ved kommunale og amtskommunale skoler, som har 5. eller højere klassetrin.

Bestemmelsen i § 80 b omfatter såvel folkeskoler som kommunale og amtskommunale gymnasieskoler, herunder Københavns kommunes skoler.

Ifølge undervisningsministeriets cirkulære nr. 61 af 11. juni 1986 om ændring af skolestyrelsesloven, afsnit 9, indebærer lovændringen en understregning af skolernes og skolemyndighedernes pligt til at bistå, vejlede og støtte eleverne i deres deltagelse i elevrådsarbejdet. Der skal stilles et egnet lokale og andre nødvendige faciliteter – herunder adgang til maskinskrivning og fotokopiering – til rådighed for elevrådets virksomhed på skolen.

Ministeriet anser det endvidere for ønskeligt, at der af kommunen/

amtskommunen ydes økonomisk støtte til elevrådsvirksomhed. Det vil således efter ministeriets opfattelse være hensigtsmæssigt, at der, f.eks. på skolens årsbudget, afsættes et passende beløb til elevrådets arbejde.

Dannelsen af elevråd på de enkelte skoler – herunder sammensætning og valg af medlemmer – skal som hidtil bero på elevforsamlingens selvbestemmelse, og der vil ikke påhvile de enkelte elever en pligt til at deltage i elevrådsarbejde.

Elevrådets møder bør afholdes uden for undervisningstiden.

Undervisningsministeriet har på forespørgsel udtalt, at elevrådets møder – herunder møder med deltagelse af skolens øvrige elever – normalt skal holdes uden for undervisningstiden, men møderne kan holdes i skoletiden, f.eks. i det store frikvarter. Denne ret til at holde møder på skolen omfatter imidlertid kun skolens egne elever, og det er overladt til skolens leder, der i henhold til skolestyrelseslovens § 57, stk. 3, har såvel den administrative som den pædagogiske ledelse af skolen, at træffe beslutning om, hvorvidt udefra kommende – herunder repræsentanter for Landsorganisationen af Elever – i det enkelte tilfælde skal have adgang til skolen, f.eks. for at deltage i et møde med eleverne. (Undervisningsministeriets skrivelse af 10. april 1980).

Undervisningsministeriet har i skrivelse af 3. december 1985 udtalt, at post, som er adresseret til en skoles elevråd på skolens adresse, uåbnet skal afleveres til elevrådet. Dette indebærer således, at posten ikke må åbnes af skolens leder eller andre.

§ 81 ^[1]

Undervisningsministeren kan bemyndige ministeriets direktorater til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren.

Stk. 2 [2]. Undervisningsministeren kan fastsætte bestemmelser om adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen efter stk. 1, herunder om at afgørelser ikke skal kunne indbringes for ministeren.

1. Den hidtidige bestemmelse i § 81 er ophævet ved lov nr. 216 af 23. april 1986, jfr. kommentaren til § 48, der samtidig er ophævet.

Den nye bestemmelse, der ved ændringsloven af 23. april 1986 er indsat i § 81, må ses som led i bestræbelserne for at modernisere og forenkle den offentlige administration.

Under undervisningsministeriets nuværende struktur er allerede de fleste af de udførende administrative funktioner, der ifølge skolestyrelsesloven eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser varetages af under-

visningsministeren eller undervisningsministeriet, henlagt til de respektive direktorater i ministeriet, dvs. direktoratet for folkeskolen og seminarier m.v., direktoratet for folkeoplysning, frie grundskoler m.v., direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen og byggedirektoratet. Ved bestemmelsen i stk. 1 lovfæstes således den bestående delegationsordning, der kan udbygges yderligere.

2. Ifølge bemærkningerne til lovforslaget tænkes bemyndigelsen i stk. 2 anvendt til at afskære klageadgang til undervisningsministeriets departement i sager, som er behandlet og afgjort af vedkommende direktorat.

Under lovforslagets behandling i folketinget anmodede folketingets uddannelsesudvalg undervisningsministeren om at oplyse, om § 81 indebærer, at ministeren i en bekendtgørelse kan afskære sig selv fra muligheden for at kunne omstøde en afgørelse, der efter § 81 er delegeret til et af ministeriets direktorater. Ministeren gav den 13. februar 1986 udvalget følgende svar:

Den i § 81, stk. 2, foreslåede bemyndigelse til ministeren vil kunne anvendes til i en bekendtgørelse at afskære klageadgang fra et af ministeriets direktorater til ministeren (departementet) inden for nærmere angivne sagsområder. Ministeren vil til enhver tid kunne ophæve en sådan bekendtgørelse med den virkning, at fremtidige afgørelser, som af vedkommende direktorat træffes inden for det angivne sagsområde, vil kunne indbringes for ministeren (departementet) til fornyet prøvelse.

En bekendtgørelse, der afskærer klageadgang, vil eventuelt kunne bestemme, at visse afgørelser skal kunne indbringes for ministeren (departementet).

Det forhold, at ministeren i en bekendtgørelse har delegeret sin kompetence til et direktorat og har fastsat, at direktoratets afgørelser ikke kan påklages til ministeren, indskrænker ikke ministerens adgang til at give tjenestebefalinger. Om ministeren også kan give en tjenestebefaling om, at en af direktoratet allerede truffet afgørelse skal ændres, afhænger herefter alene af, om direktoratet efter almindelige forvaltningsretlige regler selv kan omgøre afgørelsen.

KAPITEL 11

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser m.v.

§ 82

Loven træder i kraft den 1. april 1970.

*Stk. 2. Lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn, jfr. lov-
bekendtgørelse nr. 73 af 22. februar 1962, ophæves.*

§ 83

(Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 84

(Overgangsbestemmelse, udeladt).

§ 85

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bilag

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 211 af 20. april 1978 om lederes, læreres og elevers deltagelse i kommissions- og nævnsmøder i henhold til skolestyrelsesloven

I medfør af § 12 i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 24 af 20. januar 1978, fastsættes følgende bestemmelser om lederes, lærerrepræsentanternes og elevrepræsentanternes deltagelse i skolekommissionens, skolenævnets, ungdomsskolenævnets, fritidsnævnets og voksenundervisningsnævnets møder uden for København.

KAPITEL 1 Skolekommissionen og skolenævnet

Leder- og lærerrepræsentation

§ 1

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt fælleslærerrådets formand deltager i skolekommissionens møder. Fælleslærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage i møderne. Dette medlem, som kan være fælleslærerrådets næstformand, samt stedfortræder(e) vælges samtidig med fælleslærerrådets valg af formand. Valgene gælder for et skoleår. Hvis der kun er én skole i kommunen, deltager skolens leder og lærerrådets formand samt eventuelt yderligere et af lærerrådets medlemmer i møderne, jfr. § 2.

Stk. 2. I skolekommissionens møder deltager endvidere ungdomsskoleinspektøren eller, hvor der er flere ungdomsskoleinspektører, en repræsentant valgt af og blandt disse. I sidstnævnte tilfælde vælges tillige en stedfortræder.

Stk. 3. I øvrigt kan skolekommissionen tilkalde en skoles leder og lærerrådsformand samt en repræsentant for skolenævnet, såfremt dette ikke allerede er repræsenteret i kommissionen, til at deltage i kommissionens behandling af sager, der vedrører den pågældende skole.

§ 2

Skolens leder og lærerrådets formand deltager i skolenævnets møder. Lærerrådet kan vælge yderligere et af sine medlemmer til at deltage i møderne. Dette medlem, som kan være lærerrådets næstformand, samt stedfortræder(e) vælges samtidig med lærerrådets valg af formand. Valgene gælder for et skoleår. Hvis en skole ikke har mere end 2 lærere, deltager de begge i møderne.

Elevrepræsentation

§ 3

Ved skoler, hvor der findes elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, deltager en repræsentant for elevrådet (sammenslutningen) samt yderligere en elevrepræsentant valgt af rådet (sammenslutningen) blandt skolens elever i skolenævnets møder. Ved andre skoler kan skolens elevforsamling vælge 2 elevrepræsentanter til at deltage i skolenævnets møder. Samtidig med valg af elevrepræsentanter til skolenævnet foretages valg af stedfortrædere for disse. Valgene foretages straks ved begyndelsen af et skoleår og gælder for dette skoleår. Ved skoler, hvor der ikke findes elevråd (sammenslutninger), forestås valget af skolens leder.

§ 4

2 elevrepræsentanter valgt af en valgforsamling, der består af elevrepræsentanterne i de enkelte skolenævn samt eventuelle elevrepræsentanter i ungdomsskolenævnet, jfr. § 10, deltager i skolekommissionens møder. Valget foretages efter reglerne for forholdstalsvalg, såfremt dette forlanges af nogen af de valgberettigede. Samtidig med valg af elevrepræsentanter til skolekommissionen foretages valg af stedfortrædere for disse. Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør indkalder elevrepræsentanterne til foretagelse af valget snarest muligt efter, at valg af elevrepræsentanter til de enkelte skolenævn og til ungdomsskolenævnet har fundet sted. Valgene gælder for et år.

Fælles bestemmelser

§ 5

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør samt leder-, lærer- og elevrepræsentanter og de i § 1, stk. 3, nævnte repræsentanter skal have tilsendt indkaldelse og dagsorden til møderne; elevrepræsentanterne og de i § 1, stk. 3, nævnte repræsentanter skal dog kun have tilsendt den del af dagsordenen, der vedrører de pågældendes deltagelse i møderne. De kan fremsætte forslag og deltager i øvrigt i skolekommissionens/skolenævnets forhandlinger, indtil disses afslutning ved sagens afgørelse, jfr. dog stk. 2. De har ingen stemmeret, men er berettiget til i korthed at få afvigende meninger indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere.

Stk. 2. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever, lærere eller ledere.

KAPITEL 2

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet

Leder- og lærerrepræsentation

§ 6

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager i ungdomsskolenævnets møder. I møderne deltager endvidere ungdomsskoleinspektøren eller, hvor der er flere ungdomsskoleinspektører, den i § 1, stk. 2, nævnte repræsentant for disse.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen indkalder hvert år med et passende varsel lærerne samt eventuelle pædagogiske medhjælpere inden for ungdomsskolen til et møde med henblik på valg af en fælles repræsentant til at deltage i ungdomsskolenævnets møder. Valget sker ved skriftlig afstemning.

§ 7

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager i fritidsnævnets møder. Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en anden re-

præsentant for den kommunale forvaltning i stedet deltager i nævnets møder.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen påser, at ledere og medarbejdere ved ungdomsklubber hvert år vælger en fælles repræsentant til at deltage i fritidsnævnets møder.

§ 8

Skoledirektøren eller den ledende skoleinspektør deltager i voksenundervisningsnævnets møder. Kommunalbestyrelsen kan dog bestemme, at en anden repræsentant for den kommunale forvaltning i stedet deltager i nævnets møder.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen påser, at ledere inden for fritidsundervisning for voksne hvert år vælger en repræsentant til at deltage i voksenundervisningsnævnets møder.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen indkalder hvert år med et passende varsel lærerne inden for fritidsundervisning for voksne til et møde med henblik på valg af en repræsentant til at deltage i voksenundervisningsnævnets møder. Valget sker ved skriftlig afstemning. Såfremt der ikke på mødet fremkommer ønske om valg af en sådan repræsentant, bortfalder valget.

§ 9

Samtidig med valg af de i § 6, stk. 2, § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2 og 3, nævnte repræsentanter vælges stedfortrædere for hver af disse.

Elevrepræsentation

§ 10

Er der inden for henholdsvis ungdomsskolen og fritidsundervisning for voksne oprettet elevråd eller andre hertil svarende former for elevsammenslutninger, repræsenterende eleverne i den pågældende skole eller undervisningsform, deltager 2 elevrepræsentanter valgt af og blandt elevrådene (sammenslutningerne) inden for hvert af disse 2 områder i henholdsvis ungdomsskolenævnets og voksenundervisningsnævnets møder.

*Repræsentation fra folkebibliotekerne og
den sociale forvaltning*

§ 11

Ungdomsskolenævnet, fritidsnævnet og voksenundervisningsnævnet kan tilkalde den ledende bibliotekar eller en af denne udpeget stedfortræder – for fritidsnævnets vedkommende eventuelt den ledende børnebibliotekar – til at deltage i nævnenes møder.

Stk. 2. Nævnene kan endvidere tilkalde en medarbejder fra den sociale forvaltning til at deltage i møderne med henblik på en koordinering af socialpædagogiske foranstaltninger.

Fælles bestemmelser

§ 12

Skoledirektøren, den ledende skoleinspektør eller den i § 7, stk. 1, og § 8, stk. 1, nævnte repræsentant for den kommunale forvaltning samt leder-, lærer- og elevrepræsentanter og de i § 11 nævnte repræsentanter skal have tilsendt indkaldelse og dagsorden til møderne; elevrepræsentanterne og de i § 11 nævnte repræsentanter skal dog kun have tilsendt den del af dagsordenen, der vedrører de pågældendes deltagelse i møderne. De kan fremsætte forslag og deltager i øvrigt i nævnenes forhandlinger, indtil disses afslutning ved sagens afgørelse, jfr. dog stk. 2. De har ingen stemmeret, men er berettiget til i korthed at få afvigende meninger indført i beslutningsprotokollen og medtaget ved beslutningens meddelelse til andre myndigheder. Ved hvert mødes slutning underskrives protokollen af mødets deltagere.

Stk. 2. Elevrepræsentanterne må ikke overvære den del af forhandlingerne, der angår sager vedrørende enkelte elever, lærere eller ledere.

KAPITEL 3

Ikrafttrædelses- og overgangs- bestemmelser m.v.

§ 13

Bekendtgørelsen har virkning fra den 1. april 1978, jfr. dog stk. 3.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 212 af 27. maj 1970 om ledeses, læreres og

Bek. 211 af 20. april 1978

elevers deltagelse i møder i kommissioner og nævn efter skolestyrelsesloven m.v. ophæves.

Stk. 3. De hidtidige leder- lærer- og elevrepræsentanter fungerer i vedkommende kommissioner og nævn, indtil nye repræsentanter er valgt efter reglerne i denne bekendtgørelse.

Stk. 4. De i § 1, stk. 1, 3. pkt., og § 2, 3. pkt., nævnte lærerrepræsentanter og deres stedfortrædere vælges første gang snarest muligt efter bekendtgørelsens udstedelse.

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 47 af 30. januar 1987 om lærerråd og fælleslærerråd uden for København

I medfør af § 60, stk. 1, 3 og 6, § 63, stk. 2, og § 64 i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 492 af 25. juli 1986, fastsættes:

KAPITEL 1 Rådenes sammensætning

Lærerråd

§ 1

Ved hver kommunal eller amtskommunal folkeskole med mere end to fast ansatte lærere dannes et lærerråd, der består af skolens leder, vice-skoleinspektører, tjenstemandsansatte lærere, herunder skolepsykologer, skolekonsulenter og ungdomsskoleinspektører, der har faste undervisningstimer ved skolen, timelærere, faste vikarer, faglærere, årsvikarer, ledere af børnehaveklasser samt vakancevikarer, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Ved observationsskoler og heldagsskoler består lærerrådet, foruden af de i stk. 1 nævnte medlemmer, af fast ansatte fritidspædagoger og socialpædagoger.

Stk. 3. Ved skoler med kun én eller to fast ansatte lærere træder hver af disse i lærerrådets sted.

Stk. 4. Tjenstemandsansatte lærere, timelærere, faste vikarer, faglærere, årsvikarer, ledere af børnehaveklasser og vakancevikarer, der har faste undervisningstimer ved mere end én skole, er medlemmer af lærerrådet ved den skole, hvor de har flest timer i det pågældende skoleår. Kommunalbestyrelsen eller den, som kommunalbestyrelsen bemyndiger dertil, træffer i tvivlstilfælde for et skoleår ad gangen afgørelse om, hvilken skoles lærerråd en lærer er medlem af. Er den pågældende ansat ved en amtskommune, træffes afgørelsen af amtsrådet eller den, som amtsrådet bemyndiger dertil.

Fælleslærerråd

§ 2

I kommuner med mere end én kommunal skole vælges et fælleslærerråd, der består af 1 skoleleder, 1 viceskoleinspektør samt 1 lærerrepræsentant for hver af kommunens skoler, dog mindst 7 lærerrepræsentanter, jfr. stk. 2 samt § 3, stk. 3.

Stk. 2. I kommuner med 6 skoler eller derunder vælges fælleslærerrådets lærerrepræsentanter således, at hver skole vælger én repræsentant, og adgangen til at vælge yderligere repræsentanter tildeles lærerrådene efter d'Hondts metode på grundlag af medlemstallet ved de enkelte lærerråd. Kommunalbestyrelsen foretager denne fordeling hvert år efter lærerrådernes medlemstal pr. 1. februar.

Stk. 3. Fælleslærerrådet tiltrædes af den ledende skolepsykolog i kommuner, hvor en sådan findes.

§ 3

Skolelederne og viceskoleinspektørerne vælger hvert år i marts måned deres repræsentanter blandt samtlige skoleledere, henholdsvis samtlige viceskoleinspektører, i kommunen. Fælleslærerrådets formand skal sørge for, at skolelederne og viceskoleinspektørerne indkaldes til møde med henblik på foretagelse af de nævnte valg.

Stk. 2. Lærerrådene ved kommunens skoler vælger hvert år i marts måned deres repræsentanter blandt medlemmerne af de enkelte råd. Har en skole kun én eller to fast ansatte lærere, indtræder skolens lærer, henholdsvis den ene af lærerne, som skolens repræsentant i fælleslærerrådet.

Stk. 3. Lærerrådet ved den skole, hvor fælleslærerrådsformanden gør tjeneste, kan vælge yderligere 1 medlem til fælleslærerrådet, såfremt det pågældende lærerråd kun har valgt 1 repræsentant til dette.

§ 4

Valg i henhold til § 3 sker ved skriftlig afstemning.

Stk. 2. Såfremt kun én skal vælges, kræves der ved første afstemning absolut stemmeflertal af de tilstedeværende stemmeberettigede, for at den pågældende er valgt. Opnås sådant flertal ikke, foretages ny afstemning. Opnår en kandidat absolut flertal ved anden afstemning, eller afgives der ved denne kun stemmer på én kandidat, er den pågældende valgt. Bringes anden afstemning heller ikke nogen afgørelse, foretages bundet

valg mellem de to, der ved anden afstemning har fået flest stemmer, således at det ved stemmelighed afgøres ved lodtrækning, på hvilke to der ved det bundne valg (tredje afstemning) skal stemmes. Står stemmerne lige ved tredje afstemning, træffes afgørelsen ved lodtrækning.

Stk. 3. Såfremt to eller flere skal vælges, foretages valget efter reglerne for forholdstalsvalg, når dette forlanges af nogen af de stemmeberettigede. Er dette ikke tilfældet, træffer de i § 3, stk. 1 og 2, nævnte valgforsamlinger selv afgørelse om fremgangsmåden ved valget, idet det herved skal sikres, at mindretal af en rimelig størrelse bliver repræsenteret i fælleslærerrådet.

Stk. 4. Valg af stedfortrædere foretages særskilt og efter samme regler, som anvendes ved valg af repræsentanter.

Stk. 5. Valgene gælder for det følgende skoleår.

Stk. 6. Fælleslærerrådets formand skal indkalde det nyvalgte fælleslærerråd til et møde i slutningen af marts måned, hvor der foretages valg i henhold til § 8, stk. 1 og 2, for det følgende skoleår. Rådet indkaldes i øvrigt ikke til møde før udløbet af det skoleår, i hvilket valget har fundet sted.

KAPITEL 2

Rådenes kompetence

Lærerråd

§ 5

Lærerrådet træffer bestemmelse om, hvorvidt en elev skal henvises til specialundervisning. Beslutningen træffes efter indstilling fra de lærere, der har undervist den pågældende elev, på grundlag af skolepsykologisk undersøgelse og efter samråd med eleven og forældrene. Lærerrådet kan også bemyndige elevens lærere til at træffe beslutningen.

Stk. 2. Skolen skal give elevens forældre underretning om beslutningen, der kan indbringes for skolenævnet til endelig afgørelse.

§ 6

Skolenævnet ved en kommunal folkeskole skal indhente erklæring fra lærerrådet om følgende forhold:

1. Udkast til skolens undervisningsplan.
2. Arbejdets fordeling mellem lærerne samt den ugentlige arbejds-

plan. Lærerrådets indstilling til skolenævnet om disse forhold afgives på grundlag af forslag, der er udarbejdet af skolens leder eller på dennes foranledning.

3. Anvendelse af nye undervisningsmidler i skolen.

4. Tilrettelæggelse og indhold af fælles arrangementer for skolens elever i skoletiden.

5. Forslag om skolelokalernes forsyning med materiel og inventar.

6. Forslag til budget for skolen.

7. Forslag til ordensregler for skolen.

8. Udkast til skoleplansbestemmelser vedrørende skolen, jfr. skolestyrelseslovens § 27, stk. 15.

Stk. 2. Lærerrådet ved en amtskommunal folkeskole skal, foruden om de i stk. 1 nævnte forhold, udtale sig om de nærmere regler om skolelægeordning, tandplejeordning og skolebespisning ved skolen. Lærerrådets erklæring indhentes af skolenævnet.

Stk. 3. Lærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til skolestyrelseslovens § 4, stk. 2, og § 36, stk. 3.

Stk. 4. Lærerrådet skal udtale sig om enhver sag vedrørende den pågældende skole, der forelægges det af formanden, skolens leder eller de kommunale skolemyndigheder, herunder den ledende skoleinspektør eller skoledirektøren. Lærerrådet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolenævnet eller skolekommissionen om alle spørgsmål vedrørende skolen.

Stk. 5. Lærerrådets erklæringer og forslag, med eventuelle mindretalsudtalelser, fremsendes gennem skolens leder med dennes udtalelse. Afskrift af skolelederens bemærkninger i sagen tilsendes lærerrådet. Lærerrådets erklæring skal medfølge ved sagens forelæggelse for højere myndighed.

Fælleslærerråd

§ 7

Skolekommissionen skal indhente erklæring fra fælleslærerrådet om følgende forhold:

1. Udkast til kommunens skoleplan og ændringer i denne, herunder forslag om oprettelse og nedlæggelse af stillinger.

2. Udkast til undervisningsplaner for kommunens skoler.

3. De nærmere regler om skolelægeordning, tandplejeordning og skolebespisning ved kommunens skoler.

4. Eventuelle bestemmelser om, hvorledes elever og forældre skal underrettes om skolens syn på elevernes udbytte af skolegangen.

Stk. 2. I en kommune med kun én kommunal skole afgives erklæringen af lærerrådet.

Stk. 3. Fælleslærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til skolestyrelseslovens § 4, stk. 2.

Stk. 4. Fælleslærerrådet skal udtale sig om enhver sag vedrørende kommunens skolevæsen, der forelægges det af formanden eller de kommunale skolemyndigheder, herunder den ledende skoleinspektør eller skoledirektøren. Fælleslærerrådet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolenævnene og skolekommissionen om alle spørgsmål, der vedrører henholdsvis de enkelte skoler og kommunens samlede skolevæsen.

Stk. 5. Fælleslærerrådets erklæringer og forslag, med eventuelle mindretalsudtalelser, fremsendes gennem den ledende skoleinspektør eller skoledirektøren med dennes udtalelse. Afskrift af den ledende skoleinspektørs eller skoledirektørens bemærkninger i sagen tilsendes fælleslærerrådet. Fælleslærerrådets erklæring skal medfølge ved sagens forelæggelse for højere myndighed.

KAPITEL 3 Almindelige bestemmelser

§ 8

Lærerråd og fælleslærerråd vælger for hvert skoleår selv deres formand og fastsætter selv deres forretningsorden. Fælleslærerrådet vælger sin formand blandt samtlige lærerrådsmedlemmer i kommunen. Til at varetage formandsforretningerne under formandens forfald kan der vælges en næstformand, og til at udføre sekretærforretningerne kan der vælges en sekretær. Genvalg kan finde sted af formand, næstformand og sekretær.

Stk. 2. Lærerråd og fælleslærerråd kan nedsætte forretningsudvalg, der afgiver erklæring på rådets vegne efter regler fastsat i forretningsordenen. Valg af forretningsudvalg gælder for et skoleår. Genvalg kan finde sted.

Stk. 3. Alle valg i henhold til stk. 1 og 2 foretages i marts måned og gælder for det følgende skoleår.

§ 9

Lærerråd og fælleslærerråd afholder møde, når formanden finder det fornødent, eller de kommunale skolemyndigheder, for lærerråds vedkommende tillige skolens leder, forlanger det. Hvis ikke andet er fastsat i forretningsordenen, indkaldes det pågældende råd endvidere til møde, når en fjerdedel af dets medlemmer forlanger det.

§ 10

Formanden bestemmer tid og sted for møderne, indkalder medlemmerne samt fastsætter dagsordenen.

Stk. 2. Hvis ikke andet er fastsat i forretningsordenen, sker indkaldelsen for lærerrådsmøders vedkommende ved opslag på skolen og for fælleslærerrådsmøders vedkommende ved skriftlig meddelelse til hvert enkelt medlem. Indkaldelsen bør som regel ske med 14 dages varsel, men kan, hvor omstændighederne taler derfor, ske med kortere varsel, dog for så vidt angår fælleslærerrådsmøder ikke mindre end 4 dages varsel.

Stk. 3. En fjerdedel af det pågældende råds medlemmer kan, hvis ikke andet er fastsat i forretningsordenen, på dagsordenen forlange optaget forslag til behandling af ethvert spørgsmål vedrørende de enkelte skoler, for fælleslærerrådsmøders vedkommende tillige vedrørende kommunens samlede skolevæsen. Forslag til dagsordenen skal være indgivet til formanden senest 4 eller 10 dage før mødet for henholdsvis lærerrådsmøders og fælleslærerrådsmøders vedkommende. Dagsordenen opslås på skolen, for fælleslærerrådsmøders vedkommende skolerne, som regel henholdsvis 2 og 4 dage før mødet. Det skal af dagsordenen fremgå, hvor og i hvilket tidsrum akter vedrørende sager, der er optaget på dagsordenen, er fremlagt til gennemsyn for medlemmerne i det omfang, akterne ikke er udsendt til medlemmerne sammen med dagsordenen.

§ 11

Medlemmerne skal deltage i det pågældende råds møder. Eventuelt forfald skal med angivelse af grunden hertil skriftligt meddeles formanden inden mødet.

Stk. 2. Møderne afholdes som regel uden for skoletiden.

§ 12

Lærerråd og fælleslærerråd er beslutningsdygtige, når mindst halvdelen

af medlemmerne er til stede. Beslutninger træffes ved stemmeflertal. Ved afgivelse af erklæringer eller forslag anføres det antal medlemmer, der har stemt for erklæringen eller forslaget.

Stk. 2. Alle beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der føres af formanden med bistand af sekretæren. Mindretal kan forlange, at afvigende meninger i korthed tilføres beslutningsprotokollen. Ved mødets afslutning oplæses protokollen og underskrives af formanden på rådets vegne.

§ 13

Lærerråd og fælleslærerråd har ikke pligt og ikke ret til at udtale sig om den enkelte lærers tjenestemandsretlige forhold.

§ 14

De med rådernes virksomhed forbundne udgifter, herunder til maskinskrivning, kopiering, papir, porto og lignende, afholdes af en på kommunens eller amtskommunens budget til dette formål optaget bevilling.

KAPITEL 4 Ikrafttræden m.v.

§ 15

Undervisningsdirektøren for folkeskolen og seminarier m.v. kan efter indstilling fra en kommunalbestyrelse eller et amtsråd, på grundlag af forslag udarbejdet af en skoles lærerråd og skolenævn, for en nærmere fastsat periode, der kan forlænges, godkende ordninger med hensyn til lærerrådets sammensætning og virksomhed, der afviger fra bestemmelserne i bekendtgørelsen, jfr. skolestyrelseslovens § 80 a.

§ 16

Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. marts 1987.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 206 af 5. maj 1978 om lærerråd og fælleslærerråd uden for København og cirkulære nr. 179 af 15. oktober 1981 om tale-hørelæreres medlemskab af lærerråd ophæves.

**Undervisningsministeriets bekendtgørelse
nr. 531 af 18. oktober 1978 om lærerråd,
lærerforsamlinger og fællesudvalg
ved de amtskommunale og kommunale
gymnasieskoler som ændret ved
bekendtgørelse nr. 273 af 9. juni 1983**

I medfør af § 60, stk. 3, § 63, stk. 2, § 64 samt § 78 og § 80 a i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 24 af 20. januar 1978, fastsættes herved følgende bestemmelser om lærerråds, lærerforsamlingers og fællesudvalgs sammensætning og virksomhed ved amtskommunale og kommunale gymnasieskoler.

**KAPITEL I
Amtskommunerne**

§ 1

Ved hver amtskommunal gymnasieskole med eventuelt dertil knyttet kursus til højere forberedelseseksamen og/eller studenterkursus skal der være et lærerråd, en lærerforsamling og et fællesudvalg.

Stk. 2. Ved gymnasieskoler, hvortil der er knyttet kursus til højere forberedelseseksamen og/eller studenterkursus, er lærerrådet, lærerforsamlingen og fællesudvalget fælles for skolen og kursus.

A. Sammensætning og funktion

1. Lærerrådet

§ 2

Lærerrådet består af rektor, lærere ansat som tjenestemænd eller på overenskomst, herunder lærere ansat i kvotastilling eller i kombinationsstilling, samt timelærere og årsvikarer.

Stk. 2. Kun lærere ansat i fast stilling kan dog deltage i lærerrådets be-

handling af sager vedrørende time- og fagfordelingsplaner samt stillingsopslag og indstillinger om stillingsbesættelser, jfr. § 10, stk. 1, c og d.

§ 3

Lærerrådet vælger af sin midte en formand, idet rektor dog ikke kan vælges. Til at varetage formandsforretningerne under formandens forfald vælges en næstformand, og til at udføre sekretærforretningerne vælges en sekretær. Lærerrådet fastsætter selv sin forretningsorden. Lærerrådet kan nedsætte forretningsudvalg, der afgiver erklæring på rådets vegne efter regler fastsat i forretningsordenen.

Stk. 2. Lærerrådet kan nedsætte udvalg, som afgiver indstilling til lærerrådet.

Stk. 3. Valgene i henhold til stk. 1 og 2 foretages på et møde i foråret inden fastsættelsen af fag- og timeplanen for det følgende skoleår og gælder for dette skoleår, hvis ikke andet er fastsat i forretningsordenen.

§ 4

Formanden sammenkalder lærerrådet, når han finder det fornødent, og skal sammenkalde det, når rektor eller mindst en femtedel af rådets medlemmer kræver det. Lærerrådet skal dog holde møde mindst hver anden måned. Er der ikke truffet anden bestemmelse i forretningsordenen, sker indkaldelsen ved opslag på skolen som regel med 8 dages varsel.

Stk. 2. Formanden fastsætter dagsordenen og meddeler denne ved opslag på skolen som regel 2 dage før mødet. Rådets medlemmer kan stille forslag til dagsordenen senest 3 dage før mødet. Desuden har eleverne eller elevrådet, hvor et sådant er oprettet, ret til gennem det i § 9 nævnte fællesudvalg at få spørgsmål optaget på dagsordenen, undtagen for så vidt angår de i stk. 4, a og b, nævnte emner.

Stk. 3. Når forslag fra fællesudvalget behandles i lærerrådet, har elevrepræsentanter ret til uden stemmeret at deltage i rådets forhandlinger.

Stk. 4. Elevrepræsentanter og repræsentanter for skolens tekniske og administrative medarbejdere kan indbydes til uden stemmeret at deltage i lærerrådets møder i almindelighed eller ved enkelte punkters behandling, hvis lærerrådet indvilger heri, og det ikke drejer sig om

a) sager, der kan afgøres endeligt i fællesudvalget, eller

b) sager vedrørende følgende emner: fordeling af flidspræmier, fastsættelse af principper for tildelingen af gensidige vikartimer, vagttimer og lignende, time- og fagfordelingsplanen, stillingsopslag, indstillinger om stillingsbesættelser og vikartimers fordeling ved længere vakancer.

Stk. 5. Medlemmerne har pligt til at deltage i lærerrådets møder. Eventuelt forfald skal med angivelse af grunden dertil forud meddeles formanden. Møderne afholdes som regel uden for skoletiden.

§ 5

Lærerrådet er beslutningsdygtigt, når mindst halvdelen af medlemmerne er til stede. Lærerrådets vedtagelser træffes ved almindeligt stemmefler-tal. I tilfælde af stemmelighed er formandens stemme udslagsgivende. Un-der mødet kan der af ethvert medlem stilles forslag til beslutning i hen-hold til dagsordenen. Alle vedtagelser indføres i en beslutningsprotokol, der føres af formanden med bistand af sekretæren. Er der holdt afstem-ning, angives afstemningens emne samt antal stemmer for og imod. Min-dretallet kan forlange, at afvigende meninger efter kort diktat tilføres be-slutningsprotokollen. Protokollen underskrives af formanden på rådets vegne. Formanden sørger for protokollens opbevaring på skolen. Den skal efter anmodning forevises medlemmer af lærerrådet.

§ 6

De med lærerrådets virksomhed forbundne udgifter, herunder til maskin-skrivning, kopiering, papir, porto og lignende, afholdes af en på amts-kommunens budget til dette formål optaget bevilling.

2. Lærerforsamlingen

§ 7

Lærerforsamlingen består af rektor og samtlige lærere ved skolen/kursus.

Stk. 2. Alle lærere, der underviser i gymnasieafdelingen, bør være til stede under lærerforsamlingens behandling af spørgsmål om opflytning af gymnasieafdelingens elever, jfr. § 13. Pligt og ret til at deltage i lærerfor-samlingens afstemninger herom har dog kun de lærere, der underviser i den eller de klasser, hvis forhold behandles.

§ 8

Lærerforsamlingen indkaldes og ledes af rektor. Der vælges en sekretær for lærerforsamlingen.

Stk. 2. Lærerforsamlingens vedtagelser træffes ved almindeligt stem-meflertal. Over lærerforsamlingens forhandlinger og vedtagelser føres en

protokol efter rektors diktat. Er der holdt afstemning, angives afstemningens emne samt antal stemmer for og imod.

3. Fællesudvalget

§ 9

Fællesudvalget, der er kontaktorgan mellem rektor, lærerråd og elever, består af rektor som formand, formanden for lærerrådet, 3 lærere valgt af lærerrådet og 4 elever valgt af og blandt eleverne. Er der oprettet elevråd, er elevrepræsentanterne elevrådets formand og 3 elever valgt af elevrådet blandt eleverne.

Stk. 2. Hvor der er oprettet kursus til højere forberedelseseksamen på gymnasiet, jfr. § 1, stk. 2, skal mindst én af elevrepræsentanterne vælges blandt eleverne ved kursus til højere forberedelseseksamen.

Stk. 3. Valgene, der gælder for et skoleår, foretages snarest efter skoleårets begyndelse.

Stk. 4. Fællesudvalget indkaldes af rektor. Indkaldelse skal foretages, når mindst 3 medlemmer forlanger det. Over fællesudvalgets forhandlinger og vedtagelser føres en protokol efter rektors diktat.

B. Kompetence

1. Lærerrådet

§ 10

Lærerrådet skal høres om:

- a) Spørgsmål om eventuelle forholdsregler over for elever ved disciplinære forseelser af grovere art.
- b) Antallet af klasser og grenhold.
- c) Time- og fagfordelingsplaner.
- d) Stillingsopslag og indstillinger om stillingsbesættelser, for så vidt angår fagkombinationen.
- e) Forslag til skoleplan og ændringer i denne, herunder oprettelse og nedlæggelse af stillinger.
- f) Skolens bidrag til budgetforslaget.
- g) Vikartimernes fordeling ved længere vakancer.
- h) Principper for ekskursioner.

Stk. 2. Lærerrådet afgiver indstilling om:

- a) Forsøgsundervisning.

b) Anskaffelse af eller fornyelse af undervisningsmidler og større inventargenstande.

c) Fastsættelse af principper for tildeling af gensidige vikartimer, vagt-timer og lignende.

d) Fordeling af eventuelle stipendier og flidspræmier.

e) Den ugentlige arbejdsplan.

f) Afholdelse af introduktionsdage og studieuger.

Stk. 3. Lærerrådet træffer bestemmelse om ordning og omfang af mundtlige årsprøver.

Stk. 4. Lærerrådet medvirker ved skolebyggesagers behandling i overensstemmelse med de regler, der fastsættes i henhold til skolestyrelseslovens § 36, stk. 5.*

Stk. 5. Lærerrådet skal udtale sig om enhver sag vedrørende den pågældende gymnasieskole, der forelægges det af formanden, rektor, skolerådet eller amtsrådet. Lærerrådet kan afgive udtalelser og stille forslag til skolerådet om alle spørgsmål vedrørende skolen.

Stk. 6. Lærerrådets indstillinger og udtalelser meddeles rektor ved eller ledsaget af udskrift af beslutningsprotokollen og med oplysning om de i lærerrådet fremsatte forslag samt med angivelse af det antal medlemmer, der har været til stede, og af antallet af stemmer for og imod hvert enkelt forslag samt antallet af medlemmer, der hverken stemte for eller imod.

Stk. 7. Såfremt sagen efter sin beskaffenhed skal forelægges skolerådet, amtsrådet eller direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen, fremsendes den gennem rektor med dennes udtalelse. Afskrift af rektors bemærkninger i sagen tilsendes lærerrådet. Lærerrådets erklæring skal medfølge ved sagens forelæggelse for højere myndighed.

§ 11

Lærerrådet har ikke pligt og ikke ret til at udtale sig om den enkelte lærers forhold.

2. Lærerforsamlingen

§ 12

Lærerforsamlingen behandler spørgsmål om elevernes forhold i relation til deres standpunkt.

* Nu § 36, stk. 3.

Stk. 2. Lærerforsamlingen skal på passende tidspunkter og navnlig ved skoleårets begyndelse drøfte elevernes arbejdsbyrde med henblik på at opnå en jævn fordeling såvel på ugens forskellige dage som på skoleåret.

§ 13

Lærerforsamlingen behandler desuden spørgsmål om gymnasieelevers opflytning i en højere klasse, jfr. de i § 22, stk. 6, i bekendtgørelse nr. 171 af 12. marts 1973 om eksamensordningen og karaktergivningen m.v. ved studentereksamen og i gymnasiet fastsatte regler.*

3. Fællesudvalget

§ 14

Fællesudvalgets opgave er gennem gensidig information og forhandlinger at fremme samarbejdet mellem lærere og elever, fremskynde sagers løsning og koordinere læreres og elevers bestræbelser.

Stk. 2. Fællesudvalget træffer inden for de bevillingsmæssige rammer afgørelse vedrørende afholdelse af introduktionsdage, studieuger, fællestimer og studiekredse samt, efter samråd med skolerådet, i følgende sager, der vedrører elevernes trivsel: faciliteter, praktiske forhold, fritidsaktiviteter og fællesarrangementer såsom skolefester, skolekomedier, sportsstævner m.m.

Stk. 3. Fællesudvalget udarbejder forslag til skolens ordensregler og fremsender dette til skolerådet til godkendelse.

Stk. 4. Fællesudvalget kan ikke udtale sig om eller på dagsordenen optage sager, som vedrører skolens fag- og timefordelingsplan eller den enkelte lærers forhold eller undervisning. Sager vedrørende enkelte elever kan kun behandles, hvis den pågældende elev er indforstået hermed.

* Jfr. nu § 25 i bekendtgørelse nr. 265 af 25. maj 1984 om studentereksamen m.v. i gymnasiet.

KAPITEL II Frederiksberg kommune

§ 15

Bestemmelserne i §§ 1–14 finder tilsvarende anvendelse ved Frederiksberg kommunes gymnasieskoler. Kommunalbestyrelsen træder i amtsrådets sted ved varetagelsen af de funktioner, der er henlagt til amtsrådet.

KAPITEL III Københavns kommune

§ 16

Med hensyn til lærerrådene ved de kommunale gymnasieskoler gælder de i regulativ for lærerrådene ved Københavns kommunale gymnasier fastsatte regler.

§ 17

For lærerforsamlingen ved en kommunal gymnasieskole gælder reglerne i §§ 7 og 8 samt §§ 12 og 13.

§ 18

For fællesudvalget ved en kommunal gymnasieskole gælder reglerne i §§ 9 og 14.

KAPITEL IV Ikrafttræden m.m.

§ 19

Bekendtgørelsen har virkning fra den 1. oktober 1978.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 330 af 7. juli 1971 om de kommunale skolemyndigheders stilling til folkeskolens 8.–10. klasser og til de kommunale eksamensskoler ophæves.

Stk. 3. Fællesudvalg for resten af skoleåret 1978-79 nedsættes snarest muligt.

Stk. 4. Efter indstilling fra et amtsråd, i København fra skoledirektionen og på Frederiksberg fra kommunalbestyrelsen, kan undervisningsdirektøren for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen på grundlag af forslag udarbejdet af henholdsvis en gymnasieskoles lærerråd og fællesudvalg godkende ordninger med hensyn til henholdsvis lærerrådets og fællesudvalgets sammensætning og virksomhed, der afviger fra bestemmelserne i bekendtgørelsen. Godkendelsen meddeles for en nærmere fastsat periode, der kan forlænges.

Forkortelser

Folkeskoleloven: Bekendtgørelse nr. 541 af 21. august 1986 af lov om folkeskolen.

Fritidsundervisningsloven: Bekendtgørelse nr. 329 af 11. juli 1983 af lov om fritidsundervisning m.v. som ændret ved lov nr. 273 af 6. juni 1985, lov nr. 217 af 23. april 1986 og lov nr. 356 af 4. juni 1986.

Kommunale styrelseslov Den: Bekendtgørelse nr. 313 af 20. juni 1984 af lov om kommunernes styrelse.

Skolestyrelsesloven: Bekendtgørelse nr. 492 af 25. juli 1986 af lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen og af virksomhed efter lov om fritidsundervisning m.v.

Sagregister

Henvisningerne gælder sidetal for kommentarbemærkninger.

Hvor kommentarbemærkninger ikke findes, gælder henvisningen direkte til teksten i loven.

Er emnet behandlet i flere på hinanden følgende noter, er alene henvist til sidetallet for den første note.

- Afskedigelse 64 ff.
- Afstemning, ansvar 132
- Afstemningstema 130 f.
- Afvigende mening 133 f.
- Almindelige retsgrundsætninger 104
- Almindelige tilsyn med kommunalforvaltningen 208 ff.
- Almindelige tilsynsmyndigheder 208 ff.
- Amtskommunale skoler 174 ff.
- Amtskommunale tilskud 184
- Amtskonsulenten for folkeskolen 186 f.
- Amtskonsulenten for fritidsundervisning 187 f.
- Amtsrådets funktioner 171 ff.*
- Amtscentral for undervisningsmidler 176
- Amtskommunale skoler og undervisningsvirksomhed 174 ff.
- Ansættelse og afskedigelse af amtskommunale tjenestemænd 177
- Befordringsordninger, indretning 173 f.
- Indberetninger 184 f.
- Ledere og lærere, godkendelse 174
- Lønanciennitet, fastsættelse af 182
- Prøveforberedende enkeltfagsundervisning for voksne 176
- Skolebyggesager 172 f.
- Skolenævn, amtskommunale folkeskoler 244
- Skole- og undervisningsplan, amtskommunal 176 f.
- Skoleråd, amtskommunale 178 ff., 245
- Specialundervisning 173, 175 f.
- Statstilskud, udbetaling 183
- Udtaleret og -pligt 184
- Vejledningspligt 171, 172
- Amtsskolepsykolog 188
- Annulation 115, 209 f.
- Ansatte, inhabilitet 120 f.
- Ansættelse 64 ff.
- Ansættelse, ledere og lærere 65 ff.
- Ansættelseskompetence, delegation af 65 f.
- Ansættelsesmyndighed 64 ff.
- Arbejdsfrihed 135
- Befordringsgodtgørelse 143 f.
- Befordringsordninger 173 f.
- Bemyndigelse, direktorater 252 f.
- Beslutningsdygtighed 135
- Beslutningsgrundlag 108 ff.
- Beslutningsniveau 59, 69
- Beslutningsprotokol 132 f.
- Betænkning, revision af skolestyrelseslov 44
- Biblioteksvæsen 50
- Brugermedvirken, byggesager 63
- Budget, kommunale 56 ff.*
- Skolekommissionens udtalelse 150
- Skolenævnets udtalelse 163
- Budgetoverslag, flerårige 56
- Bundet flertalsvalg 103 f.

Sagregister

Byggeprogram 63
Byggesager 63
Børnetandpleje 149
Børneværnsager 158

Centre for undervisning af
handicappede 175

Dagsorden 108 f.
Delegation af ansættelses- og
afskedigelseskompetence 65 f.
d'Hondts metode 245 ff.
Direktorater, bemyndigelse 252 f.
Dispositionsforslag 63
Distriktsskole 59
Diæter 135 ff.
Diæter, kursusdeltagelse 136, 140

Elevrepræsentanter 88, 91, 93, 94 f.,
178
Elevråd 251 f.
Elleve timers regel 107
Enstemmig indstilling af ansøger 67
Erhvervsmæssige grunduddannelser 63
Erhvervsuddannelser 43
Erstatningssøgsmål 211

Faglig medhjælp, konsulenter 189
Faglærere, afskedigelse 67
Faglærere, ansættelse 65
Flertalsvalg, bundet 103 f.
Folketingets ombudsmand 208
Folketingsbehandling,
skolestyrelseslov 44
Folkeuniversitetsvirksomhed 168
Foreninger 89
Forfald 101 f., 109
Forhandlingstema 112 f.
Forholdstalsvalg 245 ff.
Formand, funktionsperiode 104
Formandshonorar, skolekommission
140 ff.
Formandshonorar, udvalg 140 ff.
Formandsvalg 103 f., 197
Formandsvederlag 140 ff.

Forretningsorden 104 f., 106, 133, 197
Forretningsudvalg 197 f.
Forstander, amtskommunale
enkeltfagskursus 190
Forsøgsmæssig ledelsesform 250 f.
Fortrolige oplysninger 125 ff.
Fortroligt materiale 126 f.
Forvaltningslov 113 f., 207 f.
Fotokopier, udlevering til
stedfortræder 101 f.
Frederiksberg 44, 208, 214 f.
Frihed for arbejde 135
Frikommuneprojekt 45 f.
Friskoler 147
Fritagelse for hverv 98 f.
Fritagelse for valg 97
Fritidskommissionen, bortfald 71 f.

Fritidsnævn

Beslutningsprotokol 106 f.
Dagsorden 106
Elevrepræsentanter 95
Forslagsret 170
Fritagelse for medlemskab 98
Fritidsvirksomhed, indstilling om
167
Funktionsperiode 96
Indstilling til 87, 89 f.
Initiativtagere, møde med 167
Lokaler, indstilling om 167
Pligt til at modtage valg 96 f.
Sagområde 89
Sammensætning 89
Samordning 169 f.
Skolefritidsordning, udtalelse om
168
Skoleplan, udtalelse om 168
Stedfortrædere 91 f.
Tilforordnede ledere og
medarbejdere 89
Udtaleret 170
Undervisning i fritiden, udtalelse
om 168
Valg af medlemmer 87, 89 f.
Valgbarhed 87
Valgtidspunkt 95 f.

- Fritidsundervisning 49
 Fritidsundervisning for voksne,
 kommuners etablering af 169 f.
 Funktionsperiode, formand 104
Fælleslærerråd
 Formand 92, 194
 Formandsvalg 197
 Forretningsorden 197
 Forretningsudvalg 197 f.
 Forslagsret 202
 Funktioner 198 f.
 Sammensætning 196
 Udgifter 203
 Udtaleret 202
 Fællesudvalg, gymnasieskoler 243
 Førstelærer 190
- Generel inhabilitet 50 ff.
 Genoptagelse af sag 112
 Grundlag for sagsbehandling 108 ff.
 Gymnasieskoler, skoleråd 178 ff.
- Handelsskoler 43
 Handicappede, undervisningscentre 175
 Hjemmeundervisning 147
 Honorar, skolekommissionsformand
 140 ff.
 Honorar, udvalgsformand 140 ff.
 Hvervsuforenelighed 50 ff.
- Inddelingslov, kommunal 43
 Indstilling 249
Indstilling af ansøgere 67, 151 f., 177
 Enstemmig 67
 Gymnasieskoler 177
 Skolekommissionen 151 f.
- Inhabilitet 113 ff.
 Inhabilitet, ansættelsessager 66 f.
 Inhabilitet, kommunalt ansatte 50 ff.,
 120 f.
 Instrukser 150, 183
 Instrukser, amtskonsulenter 189
 Internt arbejdsmateriale 109
 Interessegrupper for børn og unge 64
 Inventar 155
- Juridisk bistand 58
- Klageadgang 204 ff.
 Klagebistand 209
 Klagefrist 206
 Klagemyndigheder 206 f.
 Klageomkostninger 209
 Klagevejledning 207 f.
 Klasseopbrydninger 58 f.
 Klassesammenlægninger 58 f.
 Kollegiale råd 194 ff.
 Kommunalbestyrelsen, funktioner
 49 ff.
 Kommunale styrelseslov 43 ff., 49
 Kommunale tilsynsmyndigheder 208
 Kommunallovskommissionen 44 f.
 Kommunalreformen 43
 Kommunalt ansatte, inhabilitet
 50 ff., 120 f.
 Kongelig udnævnelse 65
 Konstituerende møde 100 f.
 Kulturudvalg 49 f.
 Kursusdeltagelse, diæter 136, 140
Københavns Kommune 44, 212, 219 ff.
 Borgerrepræsentationen,
 funktioner 219 f.
 Fritagelsesbestemmelser 236 f.
 Fritidsnævn 235
 Fælleslærerråd 232 f.
 Pligt til at modtage valg 235 f.
 Skoledirektionen, funktioner 223 f.
 Skoledirektionen, sammensætning
 221 f.
 Skoledirektøren 224
 Skoleledere 231
 Skolenævn, funktioner 227 f.
 Skolenævn, sammensætning 225 f.
 Skoleråd, funktioner 230
 Skoleråd, sammensætning 229
 Statstilskud, anvisning 239 f.
 Stedfortræder 221, 225, 235
 Styrelsesvedtægt 219 f.
 Suppleringsvalg 237
 Ungdomsskolenævn 235
 Voksenundervisningsnævn 235

Sagregister

- Ledende skoleinspektør 67, 75, 92, 152, 191 f.
Ledende skolepsykolog 192 ff.
Ledere, ansættelse 64
Ledig plads, besættelse af 98 f.
Legalitetstilsyn 208 ff.
Listevalg 247
Lodtrækning 99, 246
Lokaleoversigt 153
Lovligt forfald 101 f., 109
Læreradministration 53 ff.
Lærere, ansættelse 64
Lærere, medlemskab af skolekommission 75
Lærere, medlemskab af skolenævn 82 f.
Lærerforsamling, gymnasieskoler 243
Lærerråd 194 ff.
    Formandsvalg 197
    Forretningsorden 197
    Forretningsudvalg 197 f.
    Forslagsret 202
    Funktioner 199 ff.
    Gymnasieskoler 195
    Sammensætning 194
    Udgifter 203
    Udtaleret 202

Magistratskommuner, fritidsnævn 90
Magistratskommuner, skolekommission 76
Materiale, ansættelsessager 68 f.
Ministerudnævnelse 65
Museumsforhold 50
Musikskoler 50
Mødediæter 135 ff.
Mødeledelse 124 f.
Mødeoffentlighed 105 f.
Mødepligt 109
Møder, offentlighed 105 f.
Mødetid, beregning 142
Mødetidspunkter 107

Normalforretningsorden 133
Normalstyrelsesvedtægt 49 f.
Næstformand 104

Observationsskoler 77 f., 175, 244
Offentlighed i forvaltningen 106 f.
Offentlighed, møder 105 f.
Ombudsmand 208
Oprykning af elever 158
Opslag af stillinger 64
Ordensreglement 163 f.
Orientering af pressen, tidspunkt for 130
Orlov 51, 102
Overflytning til anden skole 146

Pension 68
Pensions- og statistikregister 185
Personaleudvalg 55
Personlig interesse 113 ff.
Planlægning, af undervisningsområdet 250
Plejeforældre 81 f.
Pligt til at modtage valg 96 f.
Private skoler 147
Private ungdomsskoler 154
Privatundervisning 145 f., 147
Procedure, ansættelsessager 68 f.
Protest mod fremgangsmåde ved valg 249
Protokoludskrifter, udlevering til stedfortræder 101 f.

Rektor 178, 190
Rådighedsbeløb 57 f.
Rådighedsløn 68

Sagsmateriale, adgang til 111
Samordning af planlægning 55 f.
Sideordnede forslag 132
Skolebespisning 147
Skolebyggeudvalg 63
Skoledirektør 67, 75, 92, 152, 191 f.
Skoleforsømmelser 157
Skoleinspektør 190 f.
Skolekommission
    Beslutningsdygtighed 135
    Beslutningsprotokol 132 f.
    Budget, udtaleret 149 f.

- Elevrepræsentanter 93
- Forholdstalsvalg 74 f.
- Formandshonorar 140 ff.
- Formandsvalg 103 f.
- Forretningsorden 104 f.
- Forslagsret 170
- Forældrevalgte medlemmer 74 f.
- Fritagelse for medlemskab 98
- Funktionsperiode 95 f.
- Fælleslærerrådsformand og
-medlem, mødedeltagelse 93
- Indstilling om ansættelse og
afskedigelse 151 f.
- Ledende skoleinspektørs
mødedeltagelse 92
- Lokaleoversigt 153
- Læreres medlemskab 75
- Medlemstal 71 ff.
- Næstformand 104
- Pligt til at modtage valg 96 f.
- Private ungdomsskoler 154
- Sammensætning 71 ff.
- Skoledirektørs mødedeltagelse 92
- Stedfortræder 75, 98 ff.
- Stemmeret 108
- Tilforordnede 92 ff.
- Tilsynsfunktioner 70, 145 ff.
- Udtaleret 170
- Udtaleret, budget 149 f.
- Udtræden, pligtmæssig 99
- Underretning om elevers udbytte
af skolegangen, regler om 151
- Ungdomsskoleinspektørs
mødedeltagelse 92
- Ungdomsskolenævnets
repræsentant 72
- Ungdomsskoleplan 154
- Ungdomsskolevirksomhed 153
- Valg 74 ff.
- Valgbarhed 75
- Valgbekendtgørelse 73, 74
- Valgforsamling 75
- Valgtidspunkt 73 f., 95 f.
- Årsprøver 150 f.
- Skolelokaler, amts gymnasier 181
- Skolelokaler, folkeskolen 163
- Skolelægeordning 149
- Skolenævn*
  - Afstemning, hemmelig 85
  - Almindelige tilsyn 156 f.
  - Ansættelser, udtaleret 164
  - Beslutningsdygtighed 135
  - Beslutningsprotokol 132 f.
  - Budget 163
  - Børneværnssager 158
  - d'Hondts metode 85
  - Elevrepræsentanter 94 f.
  - Forholdstalsvalg 85
  - Formandsvalg 103 f.
  - Forretningsorden 104 f.
  - Forslagsret 165
  - Forsømmelser, modarbejdelse af
157
  - Forældrekrede 78
  - Forældremyndighed 78 ff.
  - Fritagelse for medlemskab 98
  - Funktionsperiode 95 f.
  - Fælles arrangementer på skolen
162 f.
  - Fælles valgdato 85
  - Hemmelig afstemning 85
  - Indskrivning i skolen 80
  - Inventar 155, 163
  - Juridisk bistand 58
  - Kandidatlister 84 f.
  - Kommunalbestyrelsens
repræsentant 83 f.
  - Listevalg 85
  - Læreres valgret og valgbarhed 82 f.
  - Næstformand 104
  - Observationsskoler 77 f., 175, 244
  - Oprettelse af ny skole 96
  - Oprykning af elever 158
  - Opstillingsfrist 84
  - Ordensregler 163 f.
  - Orienteringsmøde 84
  - Personlige stemmer 85
  - Plejeforældre 81 f.
  - Pligt til at modtage valg 96 f.
  - Politimæssig undersøgelse 158

Sagregister

- Samarbejde, skole og hjem 158
Sammensætning 76f.
Selvstændig skole 77f.
Skoleafdeling 77
Skoleforsømmelser 157
Skolefritidsordning 165
Skolelokaler 155, 163
Skole og hjem, samarbejde 158
Sociale opgaver 158
Specialklasserækker 82
Specialundervisning 154, 158
Stedfortrædere 85
Stedforældre 81, 82
Stemmeret 108
Særforsorgens undervisning 61f.
Tilforordnede 93ff.
Udtaleret 165
Udtaleret, ansættelser 164
Udtaleret, budget 163
Udtaleret, skoleplan 165
Udtaleret, undervisningsplan 165
Udtræden, pligtmæssig 99
Ugentlige arbejdsplan 158f.
Undervisningsmidler, godkendelse af 160ff.
Valg af medlem til ungdomsskolenævn 88
Valgbarhed 82f.
Valgbekendtgørelse 84f.
Valgret 78ff.
Valgtidspunkt 95f.
Skoleplan 59f., 148, 176f.
Udkast 59f., 148
Indhold 148, 176f.
Vedtagelse 59
Ændringer 59
Skolepsykologisk kontor 192ff.
Skoleråd, amts gymnasier 178ff.
Funktioner 181f.
Sammensætning 178ff.
Skoleudbygningsplaner 50
Skoleudvalg 49f.
Specialklasserækker 82
Specialundervisning, folkeskolen 154, 158, 175f.
Specialundervisning, voksne 176
Speciel inhabilitet 113ff.
Statstilskud, udbetaling 183
Stedfortræder 98ff.
Stedfortræderækkefølge 102
Stemme flertal 135
Stemmelighed 104
Stemmeret 108
»Stemmer ikke« 132
Strafansvar 211f.
Styrelseslov, kommunal 43ff., 49
Styrelsesvedtægt, kommunal 49f.
Stående udvalg 49
Suppleringsvalg, 99f.
Særforsorg, udlægning 44
Særforsorgens undervisning 61f., 175f., 193f.
Tabt arbejdsfortjeneste 136f., 142f.
Tavshedspligt 105ff., 125ff.
Tekniske skoler 43
Tilbageholdenhed, offentliggørelse 129f.
Tillægsbevillinger 57
Tillægsskoleorden 111
Tilsyn. Se tillige skolekommission og skolenævn
Funktioner 145ff.
Tilsyn, alm. kommunale
Annulation 115, 209f.
Erstatningssøgsmål 211
Tvangsbøder 210f.
Tilsynsråd 208
Timelærere, afskedigelse 67
Timelærere, ansættelse 65
Tjenestemandsløven 68
Tjenestemandspensionsloven 68
Tjenestemandstillinger, oprettelse, normering 148
Tjenstlige vej, den 165, 184
Tvangsbøder 210f.
Uansøgt afskedigelse 67
Udgifter, kommissioner og nævn 144
Udsættelse af sag 108

Udvalg for undervisning og kultur 49f.
 Udvalgsformandshonorar 140ff.
 Ulovlige beslutninger 112
 Umiddelbar forvaltning 49f.
 Undervisningscentre, handicappede elever 175
 Undervisningsmidler, godkendelse 160ff.
Undervisningsplan 59f., 148f., 176f.
   Udkast 60, 148f.
   Indhold 149
   Vedtagelse 59
   Ændringer 59
 Undervisningspligt 145f.
 Underændringsforslag 131
 Ungdomsklubber 64
 Ungdomsskoleforstander 190
 Ungdomsskoleinspektør 190
Ungdomsskolenævn
   Ansættelser, udtaleret 166
   Elevrepræsentanter 88
   Forslagsret 170
   Fritagelse for medlemskab 98
   Funktionsperiode 95f.
   Indstilling til 87, 88
   Lederes og læreres medlemskab 87
   Lokalebehov, ungdomsskoler 166
   Lokaler, udvidelse og forbedring 166
   Pligt til at modtage valg 96f.
   Repræsentant i skolekommissionen 71f.
   Sammensætning 87, 88
   Stedfortrædere 91
   Tilforordnede ledere og lærere 88
   Tilforordnet fritidsnævnmedlem 89
   Udtaleret 170
   Udtaleret, ansættelser 166f.
   Undervisningsmidler, godkendelse 166
   Ungdomsskolevirksomhed, forslag til 165f.

Ungdomsskolevirksomhed, tilbud om 165f.
 Valg af medlemmer 87, 88
 Valgbarhed 87
 Valgtidspunkt 95f.
Ungdomsskoleplan 62f.
   Indhold 63
   Udarbejdelse 62
   Vedtagelse 62
 Ungdomsskolevirksomhed, forslag til 154, 165f.

 Valgbarhed 74, 75, 78ff., 82f., 87, 99, 179
 Valggrupper 245ff.
 Vejledende forretningsorden 105, 133
 Viceskoleledelse 67, 152
 Videregivelse af fortrolige oplysninger 125f.
 Vidtgående specialundervisning, folkeskolen 61f., 173, 175f.
 Vikarer, afskedigelse 67
 Vikarer, ansættelse 65
Voksenundervisningsnævn
   Elevrepræsentanter 91
   Folkeuniversitetsvirksomhed 168
   Forslagsret 170
   Fritagelse for medlemskab 98
   Fritidsundervisning for voksne, indstilling om 169f.
   Funktionsperiode 95f.
   Indstilling til 87, 90f.
   Lederes og læreres medlemskab 87
   Lokaler, indstilling om 168f.
   Pligt til at modtage valg 96f.
   Sagområde 90
   Sammensætning 87
   Samordning 169f.
   Stedfortrædere 91
   Tilbud om fritidsundervisning 169
   Tilforordnede ledere og lærere 91
   Udtaleret 170
   Valg af medlemmer 87, 90f.
   Valgbarhed 87
   Valgtidspunkt 95f.

Sagregister

Ægtefælleinhabilitet 51 ff. , 121 ff.

Ændringsforslag 131 f.

Ændringsforslag, protest mod 108 f.

Økonomiudvalg 49, 55 ff.

Økonomiudvalg, personaleudvalg 55

Årsberetning 170

Årsbudget, kommunale 56 ff.

Årsprøver 150 f.